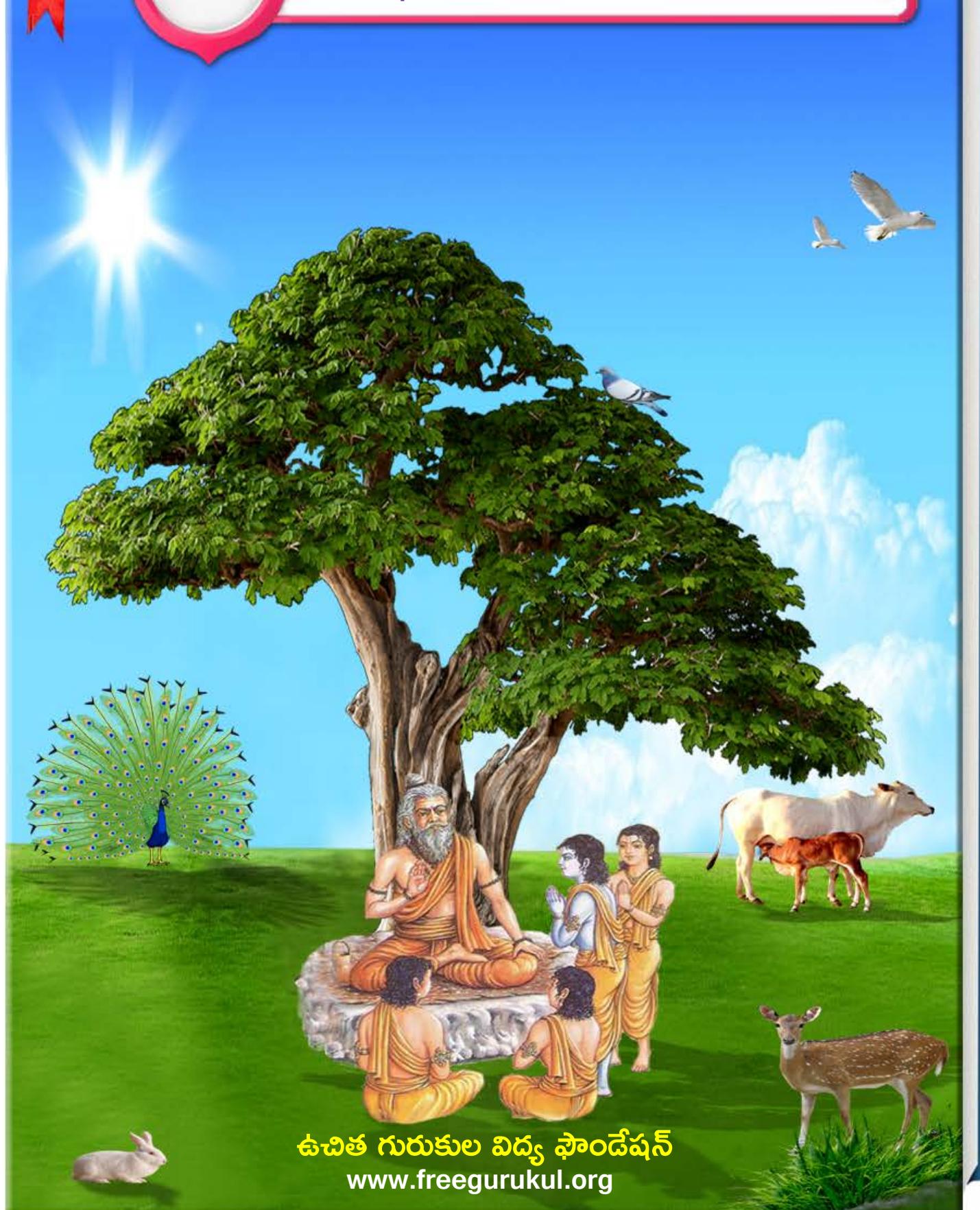

భాగవతము

మద్భాగవత మహాపురాణము - 4

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేష్టన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర ముహ్రి

గురు శుక ముహ్రి

గురు నారద ముహ్రి

గురు వాస్తవికీ ముహ్రి

గురు కృప

శంకరాచార్య మధ్యమం

గురు గవింద్రుడు

గురు కశ్చేర్ దాసు

గురు జైలన్స్ మహా ప్రథము

గురు నాన్కు

గురు రామవెంకట స్వామి

గురు నీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం

గురు రమణ ముహ్రి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాచయాళ స్వామి

గురు విద్యాభూతాసందగిరి

గురు రంద్రేశ్వర పారమాచార్య

పందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ (డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకలించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ పొందేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు ప్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డోస్టోప్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ అప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తిజ్ఞానం, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలోని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందలికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య పొందేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పొద సమర్పణమన్న

ಭಾರತ ಪ್ರಭುತ್ವಪು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ - ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಅಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc.

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam

Author:

Year: to:

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear Search

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"> Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit ITD.Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none"> INSA	<ul style="list-style-type: none"> Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	<ul style="list-style-type: none"> Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity <small>New!</small>

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	--------------------------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వవేకానంద

“దూసాలలోతల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీనీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతివరిత నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజు పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్నులు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నీటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోనీ మహాస్వత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. అనేక శతాబ్దాలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. *

“భాగవత మృతాన్ని జీవితంతం పానం చేయండి.”

త్రీగణేశాయ నమః - శ్రీ శారదాంబామై నమః - శ్రీకృష్ణపరమాత్మనే నమః

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ఆప్టము, నవమ స్క్రందాలు
చతుర్థ సంపుటము.

అనువాదకుదు, ప్రకాశకుదు :

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

భాగవత మందిరం - రాజమండ్రి-4.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ ఓం నారాయణేంజీ మహారాజ్ వారి ఆశీస్మృతాలతో.

బ్రహ్మాత్మీ జటావల్లబుల కృష్ణ పోమయూజులుగారు &

శ్రీయుత త. అహేబలరావు గార్ద సంపూర్ణ ప్రస్తుతమంతో.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ఆష్టమ, నవమ స్క్రింధాలు

విషయాను క్రమణీక

ఆష్టమ స్క్రింధం

వి ష య ము :

పుట.

మన్యంతర వర్ణన	1
గజేంద్రమోక్ష కథారంథము	4
గజేంద్రుడు శ్రీహరిని ప్రార్థించగా ఆ దేవదేవుడు అతణీ రక్షించుట కరి మకరుల హర్షణ్ణ వృత్తింతము	8
అమరులు బ్రిహమ్మను దర్శించుట - బ్రిహమ్మ హరిని స్తుతించుట	15
సురాసురుల సాగర మథనం	20
కీరసాగర మథన వేళలో పుట్టిన హోలాహోలాన్ని మహాదేవుడు సానం చేయుట	24
అమృతావిర్మావం - జగనోగ్రహినీ ప్రాదుర్భావం	29
జగనోగ్రహిని అమరులకు అమృతాన్ని ప్రసాదించుట సదాకివుడు జగనోగ్రహినిని తిలకించి మోహింపబడుట	33
రాబోవు ఏడు మన్యంతరాల వర్జన	45
మన్యాదుల వివిధ కర్మ నిరూపణ	48
బలి ఇంద్రుణీ జయించుట	51
అదితికి కశ్యప మహార్షి పయోవ్రతాన్ని ఉపదేశించుట	52
ప్రసన్నుడైన శ్రీహరి అదితికి వరమిచ్చుట	60
వామముడు మూడుగుల భూమిని దాన మడుగగా బలి అంగీకరించ ఆచార్య కుక్కుడు అడ్డుతగులుట	65

వామసుడు విరాద్రూపుడై భా,	స్వగ్ర లోకాలను కొలచుట	69
బలిచక్రవర్తి బంధించబడుట		73
బంధన విముక్తుడైన బలిచక్రవర్తి సుతులం చేరుట		79
మత్స్యవతారము		82
వృష్టాదుల వంశ వర్జన		90
శర్యతి వంశ వర్జన - సుకన్య చ్యవనుల గాఢ		92
నా భాగ, అంబరీషుల చరిత్ర		97
దుర్వాసుని ఆపద నివారణ		102
మాధాంత-సౌభరి బుషుల గాఢలు		105
త్రికంకు, హరిశ్చంద్రుల గాఢలు		110
సగరోపాఖ్యానం		113
భగీరథోపాఖ్యానం - గంగావతరణ గాఢ		115
రామరాజ్య పాలన		127
ఇష్ట్వుకు వంశియులలో జీషించిన వారి వర్జన		129
నిమి వంశాభివర్జన		130
చంద్రవంశాభి వర్జన		138
బుచీక, జమదగ్ని, పరశురాముల గాఢలు		137
భార్యవరాముడు దుష్టక్రైయులను సంహరించుట		141
రజి, త్తత్వవృద్ధి ఆదిగా గల త్తత్తియ వంశ వర్జన		144
యయాతి గాఢ		145
యయాతిరాజు గృహోదులను పరిత్యజించుట		150
దుర్యంత, భరతుల గాఢలు		152
రంతి దేవోపాఖ్యానం		156
కారవ, పాంచాల, మగధ రాజుల గాఢలు		159
యదువంశ వర్జన		164
విదర్ఘవంశ వరన		167

శాసనాశ్రమ

ప్రశ్న పరమాత్మనే నమః.

అమద్భగవ మహాపురాణము

సెంథం-8 అధ్యాయం-1

మన్మంతర వర్ణన.

పరీక్షిన్నపోరాజు కుకుమహార్షి ని అర్థిస్తూ — “మునీంద్రా! గతంలో నేను స్వాయంబువ
వంశ విశేష విస్తారాలను విని ఉన్నాను. అతని కన్యల పల్లినే మరీచ్యది ప్రజా పతులు
ంశాన్ని వర్ణిల్ల జేసుకున్నారు. ఇప్పుడు మీదు మిగిలిన మనువుల వంశ విస్తార విశేషాలను
ఉచండి. ఏమే మన్మంతరాలలో జ్ఞానులూ మహాసీయులూ అయినవారు పరమాత్మ యొక్క
శతర లీలలను, గాథలను కిరించినారో నవిస్తరంగా చెప్పండి. ఆయా పాపక గాథలణు
త శ్రద్ధాస్తులతో మేము అలకించ గోరుతున్నాము. ఊరిగిపోయిన మన్మంతరాలలో భగ
ం ప్రదర్శించిన దివ్య లీలాభి పురుష చెయ్యండి. వర్తమాన, భవిష్యత్త మన్మంతర లీలలను
వర్ణించి చెప్పండి. అని కోరగా ఆ మహారాజుకు కుకుమహార్షి సమాధానం చెబుతూన్నాడు.

‘రాజు! ఈ కల్పంలో స్వాయంభువాది మన్మంతరాలు ఆరు గడచిపోయాయి. ఆదిలో
ల ఉత్పత్తి గాథలను సీకు చెప్పాను కదా! స్వాయంభువ మను కన్య అఱున ఆకూతి
గవానుడు యజ్ఞ పురుష రూపాన ప్రభవించాడు. కపిలావతార లీలా గాథలను కూడ సీకు
రలోనే చెప్పాను. ఆకూతి గర్వాన యజ్ఞపురుషుడు ప్రభవించి చేసిన విశేషాద్యుత్తాలను అఖి
మ అలకించు.

సర్వాధీష్టాలనూ, విషయ వాసనా సర్వస్వాన్ని భోగ భాగ్యాదులనూ అన్నిఉటీసీ పరిత్య
కర్మాగ్నియైన శతరూపను వెంటబెట్టుకొని స్వాయంభువ మనువు తపస్సాంగ్రహం కొనసాంకు
యాడు. ఆ దంపతులు సునంద నదీ తీరంలో ఏక పాదం మీద నిలచి నూరు సంవత్సరాల
ర్యంతం మహాత్రరమైన తపస్సును చేశాడు. తపస్సుమయంలో వారు నీత్యం పరమాత్మను
ంగా సంసుత్తించేవారు :—

వీ చైతన్యవంతుని సంస్కర్ష మాత్రంచే యా విశ్వం చైతన్యాన్ని పొందు తూన్నదో? యా విశ్వం ఎవనికి చైతన్యాన్ని ప్రసాదించ జాలదో? యావద్వి శ్వమూ నిదించే సమరోనూ. ప్రశ్నయ కొలంలోనూ కూడ ఎవడు జ్ఞాగ్రదవస్తులోనే ఉంటాడో? ఎవళీ యా విశ్వం చలేదో? అట్టి జగత్త జ్ఞాత ఆయినవాదే పరమాత్మ. చరాచర జీవకోటి సమే యావత్ ప్రపంచమూ ఆతనియందే లీనమై ఉంది. కనుక వీ వస్తువు మీద మోహం దానిని త్యజించి జీవితాన్ని గడపాలి. తృప్తము సర్వదా త్యజించాలి. ఈ ప్రాపంచిక రదులు ఎందుకు? సర్వసాక్షి ఆయన పరమాత్మను బుద్ధి వృత్తులు కానీ సేతాది ఇంద్రి కానీ దర్శించ జాలవు. ఆ దేవ దేవుని జ్ఞానశక్తి అభండమై వర్కనోతీత మయింది. సర్వ ఏదయాంతర్యామియై స్వప్రకాశ స్వరూపదై సంగ రహితుడైన ఆ దేవ దేవునే శరణు, అది షధ్యంతాలు లేనివాడు, స్వపర భేదాలలోనూ, బహ్యభ్యంతరాలలోనూ ఎవడు ఐధీకృతుడై ఉన్నదో? ఆ దేవ దేవుని శక్తియే జగత్త యొక్క శక్తి. అసంతుదూ, స్వరూపుడూ, విశ్వ రూపుడూ కూడ ఆ పరమాత్మయే. అనంత నామాలతో భాసిలే సర్వ శక్తిమంతుడై, అఱన్నడై. షూఱ పురుషుడై, స్వమాయా శక్తితో జగదుత్పత్త్యాదు గహించి నిష విధ్య శక్తి ద్వారా దానిని పరిత్యజించి నిప్రిణ్యాయుడై సత్య స్వరూపదై తూ ఉంటాము నైష్ఫల్యార్థ్య స్థితి అంటే బ్రహ్మత్త్విక్య స్థితికోసం ఆచిలో కర్మయోగాన్ని నించిన ముముక్షులు క్రమంగా కర్మదూరు లవుతారు. సర్వ శక్తి సంపన్నుడైన పరకూడ కర్మ లాచరిస్తూఉంటాడు. ఆత్మ లాశరం వల్ల పూర్వ కాముడు కొవడం వల్ల కర్మం ఆనక్తి కలిగి మాత్రం సంచరించడు. అందులకే భగవంతుని అనుసరించి ఆనక్తి రహికర్మ లాచరించేవాడు ముక్త లవుతారు. జ్ఞాన స్వరూపుడైన పరమాత్మ యందు లేక హంకారం కూడ ఉండదు. పరిహార్ష డవడం వల్ల ఆతసికి దేనియందూ ఆఖిలాప ఉండదు. ప్రేరణ లేకండానే ఆ భగవానుడు స్వేచ్ఛగా కర్మలు ఆచరిస్తాడు. తన ఆచరణల ద్వారా మాత్రులకు ఇవనేరాలు యిస్తాము. సర్వ భర్త ప్రవర్తకుడూ, జీవన దాతా కూడా ఆవుదే. ఆతనినే నేను శరణు కోరుతూన్నాను.'

ఖకమహర్షి : 'పరిషీలన్న రపాలా! ఒకానొక పమయంలో స్వాయంభువ ఘనువు ఏకాగ్రతో మన్మహి మయమై, ఉపనిషత్ సారస్వత రూపమైన శస్త్రాంగం పూర్వాయణ చేస్తూండగా -

య రహితంగా నదిలో వడి ఉన్న అతట్టి తిలకించి రాక్షసులు అతట్టి భక్తించాలని ఆతనివై . సర్వాంతర్యామియైన యజ్ఞ భగవానుడు తన కుమారులైన యామనామక దేవతలకోడకు వచ్చి దురాత్ములైన ఆ రాక్షసుల సందర్భినీ అంతం చేసి ఇంద్ర పదపే ప్రతిష్ఠితుడై లోకాన్ని శాసించ సాగాడు.

రాజు : స్వారోచిష మనువు రెండవ మనువుగా కీర్తి పొందాడు. అగ్ని పుత్రుడైన ద్వయమంత, సుక్షేణ, రోచిషుంత. ఆదిగా గలవారు పుత్రులు. ఆతని కాలంలోని ఎదుని పేయ రోచనుడు, ప్రధాన దేహాగణంగా తూషితాదులు ఖ్యాతి గాంచారు. వేద న ఊర్జు స్పంధాదులు ఆ మన్వాంతరలో సప్త బుషులుగా ఖ్యాపారించారు. వేద శిరు దను పత్రి తుషిత గర్భం నుండి ప్రాదుర్భవించిన భగవానుడు విభునామ ప్రసిద్ధు దయాయాడు. ఏతం నైషిక బ్రహ్మాచారిగా ఉండిబోయిన ఆతని ఆచరణ ద్వారా నీతిని గ్రహించాలి. అ మంది బ్రహ్మాచర్య పాలకులైన బుషులు ఆతని నీతిని స్వీకరించాలని ప్రత నిష్ట చురు. ప్రియ ప్రత చక్రవర్తి నందనుడైన ఉత్తముడు తుతీయ మనువుగా ఖ్యాతి పు. పవన, సృంజయ, యజ్ఞ హోత్రాదులు ఆతని కుమారులు. ఆ మన్వాంతరంలో వశిష్ట న ప్రమదాదులు ఏగురూ సప్తర్థులైనారు. సత్య, వేదశ్రుత, భద్రనామక దేవతలు గణ స్తానాన్ని అలంకరించినాడు. ఆ మన్వాంతరంలో ‘సత్యజిత్తు’ అనే పేయతోడు పాలన చేశాడు. భర్యని ఆర్ద్రాంగి ఆయన సూన్మత గర్భం నుండి – భగవానుడు లేశ నామంతో ప్రణాచిని ఆనుగ్రహించాడు. ఆతనితో సత్య ప్రత దేహాగణం కూడంచింది. నాటి మహేంద్రుని నామం సత్యజిత్తు. ఆతనికి సముద్రై ప్రాదుర్భవించిన భగ , దురాత్ములు, అనత్య పరాయణులూ దుర్మార్గులూ అయిన దేవ ద్రోహులనూ, యిక్క భూత గణాలనూ అంతం చేశాడు.

‘పరీక్షిన్నరపాలా ! ఉత్తమ మను సోదరుడైన వామను డనేవాడు చతుర్మ మనువైనాడు. కుమారులగా పృథు, ఖ్యాతి, శర, కేతువులు ఖ్యాతి గాంచగా, సత్యక, హరి వీరనాయకులు లో ప్రమదుల గణ స్తానంలో విరాజిల్లినారు. సప్త బుషులుగా జ్యోతిర్మాదులూ, సందనుడైన వైధృతి నామంతో అమరులు ప్రకాశించారు. కాల మహిమ వరన సష్టుపైన శృతులను వారు స్వాక్తితో సంరక్షించడం శల్ల వారు వైధృతి నామంతో ఖ్యాపా

డ్రారు. ఈ మన్యంతర వేళలోనే మేఘ బుషింద్రుని ఆర్ధాంగి గర్భం నుండి భగవానుడు సాపాన ప్రాచుర్యావించాడు. ఈ కాలంలోనే అతడు మొనలి భారి నుండి గజేంద్రుని చూడాడు.'

ఆని శకమునీంద్రుడు పటకగా విన్న పరీక్షిన్నరపాటుడు. — ‘మునీంద్రా! గజేంద్రుని భారి నుండి ఎలా రక్షించాడు? పుణ్య ప్రదమై, శ్రవణ యోగ్యమై, కుఠ, మంగళదాయక సహనీయులచే గానం చేయబడిన హరి గాథలను నేను వివరంగా అలకించ గోరచున్నాను. చెప్పండి.’ ఆని కోరాధు,

మద్భాగవత మహాపురాణము

ప్రాంథం-8 అధ్యాయం-2

గజేంద్రీమోత్సు కథారంభము.

శకమహర్షి — ‘పరీక్షిన్న రెండ్రా! కీర సముద్రంలో పది యోజనల ఎత్తు, అంతే ఏ అంతే పొడవు గల త్రికూట సామక పర్వతం ఉంది. దాని శిఖరాలు నువ్వర్ల, రజత, మయాలై సాగరాన్ని, దిశాకొచులను భాసమానం చేస్తూన్నాయి. ఇంకా ఏగిలిన శిఖరత్ను, ధాతు మయాలై వివిధ వర్ణాలతో సమస్త దిశలనూ భాసిల జేస్తూన్నాయి. ఆక్రూద జాతులకు చెందిన తత్తు, లతా గుల్మాలులు విశేషంగా ఉన్నాయి. నిర్మలింఱలు జర్జర ద్వాను పవహిస్తూన్నాయి. సర్వ దిశల నుండి సాగర తరంగాలు ఆ పర్వత సమీపానికి వచ్చి ఆ రాజు యొక్క చరణాలను ప్రశ్నిశనం చేస్తూన్నాయా? అన్నట్లు తాకి మరలిపోతూ ని. హరిత, మరకత వర్ణాలు కం పాషాణాలు ఆ హరి ప్రాంత ప్రధేశాలను శ్యామ రాభాసిల జేస్తూన్నాయి. ఆ గిరి గుహలలో సిద్ధ, గుఫధర్మ చారణ, విద్యాధర, నాగ, అప్సర గజాలు నిరంతరం విహరిస్తూంటాయి. ఆ దేవ గణాల సంగిత ధ్వనులు ఆ హలలో ప్రతిధ్వనిస్తూండగా విని మృగశాసన అయి సింహ గర్జనలనుకుని ఆ ధ్వనిని

రించే స్తాయిలో గజిస్తూ ఉంటాయి. ఆ మహా గిరిపై వివిధ జాతులకు సంబంధించి మృగాలు హాటగా వచ్చి సంచరిస్తాంటాయి. అనేకానేక తరు సమూహాలలో ఆక్రూడి ఉద్యాన వనాలు మొన పశుల మథుర నాదాలతో శ్రవణాష్టోదకరంగా ఉన్నాయి. ఆక్రూడే నదులూ ఆనేకంగా రాలూ కూడ ఉన్నాయి. ఆ సరోవర నదీ జలాల నిర్మలంగా మథురాతి మథురంగా యి. ఆ జల తీరాల యందలి పులిన తలాలు మఱుల వలె ప్రకాశిస్తాయి. ఆ జలాశయాలలో అమరకాంతలు ఆనందంగా స్మానాలు చేస్తూ జల క్రిడలలో ఉన్న లు కొవడం వల్ల ఆ జలం సుగంధ భరితంగా ఉంది. కావున వాటి మీది నుండి ప్రతి వాయువులు కూడ సుగంధ భరితాలై ఉన్నాయి. తత్కారణం వల్ల ఆ సుగంధాన్ని వెంట ని ఆ వాయువులు దళదిశలలోని వాతావరణాన్ని సుగంధ భరితం చేస్తూన్నాయి. ఆక్రూడే త్వాదూ, పరమాత్మ సేవకాదూ తియన వహముని ఉద్యాన వసం ఉంది. ఆ వనంలో ఖల రరితాలైన వృష్టిలు ఆసంధ్యకంగా ఉన్నాయి. మందార, పాదిజాత పాటలా శోక, చూట, ప్రియాలు, వనస, ఆమ్ర, ఆమ్రమాతక, సారికేళ, క్రముక, ఇర్రూర, బీజ హూరళ, క, సాల, తాల, తమాల, రసన, అర్జున, అరిష్ట, జౌదుంబర, ప్లక్, బీటి, కించక, చందన, ఉండ కోవిదార, సరల, సునదార, ద్రాష్ట, కడళీ, జంబు, బదరీ, అభయ, ఆముక, బిల్య, జంబి, భల్లతకాది వృశ్చిలు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటిని పెనవేసుకుని లతలుపై ప్రకాశిస్తూ).

ఆ సువరోద్యాన వనంలో సువర్కాంతులు గల పద్మలు వికసించి ఉన్నాయి. కుముద, కల్పర, శత ప్రతాది పుష్పజాతులు ఆ సరోవరానికి నూతన శోభను కలుగజేస్తూన్నాయి. పశ్చి జాతులు మనోహరంగా కంఠవాయ చేస్తూన్నాయి. మదమత్త బ్రఘమరాలు చేసే వాదాలు తప్రతి ధ్వనిస్తూన్నాయి. జల కుక్కుట, కోయిష్టికాది జల విహంగాలు కూస్తూ వున్నాయి. కారండవ, సారసాది పశ్చిజాతులు సమూహాలగా విహారిస్తూ ఉన్నాయి. మత్స్య, కూర్కుదులు అటూ చరించడం వల్ల కమలాలు చరిస్తూ ఉంటే ఆ పుష్పవరాగం సరోవరంపై పడి సుగం వెదజల్లుతూ ఉంది. కదంబ, వేతన, నల నీప, వంజలకాది వృష్టిలు నదీశలా వ్యాప్తి యి. కుంద, కురవక, అళోక, శిరీష, కుటం, వన మల్లిక, కుష్మిక, స్వర్ణయిధి, నాగ, ఇ, జాతి, మల్లిక, శతవత్ర, మాధవీ, జాలకాదులు-పుష్పగుచ్ఛలలో భాసిల్లుతూ ఉన్నాయి.

ఖుతువులలోనూ, ఫల పుష్ప సంభరిత తరు సమూహా సంభరితమై, ఆపృతమైన ఆ సరోవర్య నూత్నమై అత్యంత సుందరంగా భాషిల్లతూన్నది.

ఆ వర్వుత ముదలి ఘోరణ్యంలో అనేక గజాయూధాలకు నాథుమ ఓ గజేందుడు నివ్వుడు. అమిత బల వరాకుమ సంపన్నులైన గజయూధాలకు అతడు ప్రభువు; ఓనాడు ఆ దుడు తన విశాల పరివారంతో కంటకాకీర్ణమైన కీచక, వేఱు, వేతాది విశాలాలైన పొదార్మి పెకలించి వేస్తూ స్వేచ్ఛగా పరిభ్రమిస్తాన్నదు. ఆ గజేందుని మదగంధనిచ్చి వాసన ఠత మాత్రానికి సింహా వ్యాఘ్రు సర్ప, ఇద్దమృగ, శరభ, చమరాది కౌర మృగాలు భయంతో పారిపోతున్నాయి. శృక, వరాహ, మహిష, భల్లాక, గోపచృష్ట, సాలాపక, ట, హరిణ, శశాదులూ గజేందుని కరుణ వల్ల భయరహితంగా సంచరిస్తాన్నాయి. ఆ త్రై గజేందుని మెనక విలాసంగా గున్న ఏనుగుల పురోగమిస్తాన్నాయి. ఓ వర్వ ఉండే ఏనుగుల మంద ఆ గజేందుని చుట్టు ముట్టి నడుస్తాన్నది. ఆలా ఆ గజ స్వేచ్ఛగా సంచరిస్తూచే ఆ త్రికూటాద్రియే చలించి పోతూన్నది, గజేందుని గండ మండి బిందు రూపంలో ప్రసన్నిచే మదాన్ని పాసం చెయ్యి భ్రమర సముద్రాయం ఆక్కుడే మిస్తాన్నది. ఆది గ్రీష్మ బుటువు, చండ కిరణుడు ప్రవండంగా ఉన్నాడు. దాహ పీడి గజేందుడు పరివారంతో సహా పద్మ సుగంధ సహయంతో ఆ సరోవరం చేరాడు. ఆ జలాలు అత్యంత నిర్మలంగా అమృత సమ మధురంగా ఉన్నాయి. అరుణ పర్వతమైన కేసరాలతో నిండిన జలాలను పాసం చేసి తొండంతో జలాలను తీసి స్థానం ఆరంభించి గజేందుడు. మోహ గ్రస్త గృహస్తువిలా తాను స్థాన మాచరించుటయే గాక గజేందుని మిగిలిన గజముల చేతా, గున్న ఏనుగుల చేతా కూడ స్థానం చేయస్తాన్నాడు. వాటి తన తుండాన్ని పెట్టి వాటిచే జల పాసం చేయస్తాన్నాడు. మాయా మోహంలో చిక్కుతడు రాబోయే ప్రమాదాన్ని గుర్తించ జాలకున్నాడు.

నరేంద్రాః మదోన్మతుత్తడై ఆ గజాజు విహారించే సమయంలో ప్రార్థింపేతయై మహాంపన్నమైన మకరం ఒకటి క్రోధంతో దాని పాశం పట్టుకుంది. హలాత్తుగా సంభవించిన ప్రద మండి బయట వడాలని గజేందుడు గిజ గిజ లాడాడు. తన శక్తినంతా వినియోగించి ర మకరి బారి నుండి విధిపించు కోశాలని ప్రయత్నించాడు. కానీ సఫలం కాలేదు. మిగిలిన

లూ, గున్న ఏనుగులూ కూడ తమ రాజు మకరి బారి పడ్డడని విషించాయి. మధవ ను, వైకల్యాన ఫీంకరించాయి. అందులో శక్తి సంపన్నాలైన ఆనేక ఏనుగులు గింజు కూకరించి పైకి లాగాలని ప్రయత్నించి కూడ విషలమై పోయాలు. కరి మకరుడు రెండూ నుట్లతో యుద్ధం చేస్తూనే ఉన్నాయి. ఓసారి గింజుదు శ్వశక్తితో మొనలిని గట్టుకు రాంచే, మరోసారి ఆ మకరి తన శక్తి నంతా వినియోగించి గింజుదుని లోపలకు లాగి ఉన్నది. ఈ విఠంగా ఆ రెండింటి యుద్ధము వెంచ్చ సంపత్పురాట కొనసాగింది. కానీ రెండూ గానే ఉండి పోయాయి. అది చూసి అమరులు నయిరం ఆళ్ళర్య చక్కితులై పోయారు. చెట్ల మొనలి బలం అధికంగా కాగా మాటి మాటికీ అది గింజుదుని లోపలికి లాగి వేధించ దాని శరీరం శిథిలమై పోయింది. మానసికోత్సమాం నాళనమై పోయింది. శక్తి శూన్యమై ఉన్నది. ఆ గ్రాహానికి స్థావ బలం అధికమై పోయింది. గింజుదు ప్రాణ సంకటంలో చిక్కుపద నుండి బయటపడడానికి స్వశక్తి చాలక-విశేష సమయం యోచించి తత్కష్టాన్ని ఉండి పడడానికి ఉపాయాన్ని అన్వేషించ సాగాడు. భగవంతుడే మకరి రూప పాశాన్ని నా పయోగించాడు. తత్త పాశ బంధితుడనై నేను ప్రాణ సంకటంలో పడ్డాను. నేను కానీ రఘువ శక్తి కల అన్య గజము కానీ నన్ను యా ఆపద నుండి తప్పించ జాలకుంటే — ది ఏన్నిబు ఎలా విధించ కలవు? ఆన్య సహాయం నాకేది లేదు. శక్తి శూన్యదనైన నేను తనే శరణ పొందాలి. మహా బుధుత్మైన కాలం సర్వ సమ ప్రచండ వేగంతో నోరు శీవరాని నంతటసే కబించి వేయ మహావేగంతో పరసులు తిమ్మన్నది. దానికి భీతి చెంది తనను చే వారిని పరమాత్మ రాజైస్తాడు. మృత్యువు కూడ పరమాత్మకు భీతి చెంది తన హద్దులంచరిస్తుంది. సర్వాశ్రమ్యమైన ఆ భగవంతునే నేను శరణ పొందెదను గాయి!

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ప్ర-ంధం-४ అధ్యాయం-३

గజేంద్రుడు శ్రీహరిని ప్రొర్థించగా ఆ దేవ దేవుడు
అతట్టి రక్షించుట :

శక మహార్షి — “రాజా! గజేంద్రుడు ఉపర్యుక్త రితిని నిశ్చయించుకుని మనసును తుంలో ఏకాగ్రగం చేసి పురాతన జన్మప్రాతమైన స్తోతం ద్వారా పరమాత్మను స్తుతించ
—

ఈ విశ్వానికి మూల కారణమైన వాడెవ్యదో? సర్వ జీవుల హృదయంతరాయిమి రూపాన
ంచు నట్టి వాడెవదో? చరాచర విశ్వ సర్వస్వానికి ఏకమాత్ర ప్రభుమైన వాడెవదో?
ఇలి విశ్వమంతా చైతన్యవంత మగుచున్నదో? ఆ శ్రీహరికి ప్రషంసిల్లి ప్రేమతో ఈని
ను. ఈ విశ్వమంతా ఆ భగవంతుని యందే ఉంది. అతని వల్లనే ప్రతిత మవుతూ వున్నది
అతఁడే ఇగ్తత్తతా వ్యాపించి ఉంటాడు. జగదుపంలో స్వయంగా తానే ప్రకటిత మవు
డు. సర్వం తానై కూడ—యా విశ్వమూ, విశ్వకారణమైన ప్రకృతి, యా రెంటికీ పర
రాడుగా తానే ఉన్నాడు. స్వయం ప్రకాశ, స్వయం సిద్ధ. సత్యత్తుకుదైన ఆ దేవ దేవునే
రఱు వేడుతూన్నాను. ఆ హరి మాయ వల్లనే యా గగతు అంతా అతని యందే అధ్యాత్మ
గాన్నది, ఒకచో ప్రతిత మవుతుంది. వేరోకచో కాదు. కానీ ఆ దేవుని దృష్టి మాత్రం—
సర్వాతా ఏక మాత్రతంగానే ఉంటుంది. సృష్టి ప్రకాశమాలకు రెంటికి సాక్షి మాత్రతుగా
వాను ఉంటాడు. సర్వానికి, తనకూ కూడ తానే మూలమై ఉండే ఆ పరమాత్మకు ఆశ్చ్రమ
షన్నదేదీ లేదు. సర్వ కార్యకారణాతీతుదైన ఆ శ్రీహరి నన్న కాపాదును గాక! ప్రకాశ
కొలూ, లోకపాటరూ, సర్వ కారణాలూ కూడ సంపూర్ణంగా నాళనమై పోతాయి. తత్న
కేవలం ఘనాంధకారమే వ్యాపించి వుంటుంది. కానీ ఆ స్వయం బోయితి స్వరూపుడు
యాంధకారం లోపంగా భాసిల్లతూనే ఉంటాడు. ఆ ప్రభువే నన్న కాపాదును గాక!

కు లీలా రహస్యాలను గ్రహించడం చాలా కష్టం. ఆతడు నటుని రీతిని అనే కానేక భరిస్తూ ఉంటాడు. ఆతని యద్దర్ల రూపాన్ని అపరుటే గ్రహించ జాలకుంటే సామాన్యం విషయం వేసగా పర్మించాలా? స్తుతి పొత్తుడైన అసర్వశక్తి సంపన్ను దేసమ్మన గాక!

పరమేశ్వరుని దివ్యమంగళ సుందర విగహ సందర్శనాభిలాషతో షహిత్వుల సంసార న భోగాలను అన్నింటినీ పరిత్యజించి అడవులకు పోయి ఆఖండ భావంతో అలోకిక చర్యాది ప్రతాపంబులై చ్యాసిస్తూ వుండే వారు నిషాత్మక్యే సర్వ హృదయాలలో ఓ చూసి స్వాభావికంగా మంచినే కోరుతూ ఉంటారు. ఆ మునులయొక్క సర్వ స్వరూపగవానుదే నాకు సహాయకు డగును గాక! నా గతి కూడ అతడే. ఇన్న కర్మాలూ. పాలూ లేని శ్రీహరి యందు గుణ దోషాది కల్పనలకు స్థాన మెక్కుద? అయినా జగత్తం పోరాదుల నిమిత్తం ఆయా సమయాలలో భగవానుడు కూడ స్వమాయ ద్వారా గుణాకరిస్తూ ఉంటాడు. ఆనంత శక్తియత్తుడైన ఆపరమాత్మకు నేను ప్రణమిల్లు తూన్నాను. రాతుడే అయినా అనేక రూపాలు కలవానిలా నటన చేస్తూఉటాడు. ఆతని కర్మాల ఆత్మం దాయకాలై ఉంటాయి. అట్టి శ్రీహరి చరణ కమలాలకు నేను ప్రణమిల్లు తూన్నాను. శక్తి స్వరూపుడు, కర్మాస్కాంతి, మనోవాగతీతుడూ, దేసికీ అందని వాడూ అయిన ఆ దేశ ప్రణమిల్లు తూన్నాను. థీశాతరు కర్మ సన్మానం చెయ్యక కర్మ సమర్పణ ద్వారా తరంగులై పొందే పరమాత్మ, నిముత్కుడై పరమానంద మయుడై, జ్ఞాన స్వరూపుడై ను కిని ప్రసాదించగత సర్వ శక్తి సంపన్నునకు నేను వందనం చేస్తూన్నాను. పత్త్వ మాగుణ భర్త్వాలను స్వేచ్ఛించి శాంత ఫౌర మూర్ఖావస్థలను దాల్చి భేదం లేని వాడై సర్వ. జ్ఞానానంద మనుడై భాసిల్లు నట్టి వానికి నేను వందనం చేస్తూన్నాను. దేవా! సర్వ సర్వ సాంక్లిష్ట త్రైతజ్ఞుడవైన వీ కిదే నా నమపూరము ఆత్మ కారణిడవు, సర్వ రారణిడవు పుచుప రూపుడవు, మూల ప్రకృతి స్వరూపుడవు అయిన సీకిదే మాటి ప్రణామం చేస్తూన్నాను. సరేంద్రియ విషయ ద్రష్టవు, ప్రపీకమయ్య సర్వ వస్తు ఆధార భూతుడవు. ఆహంకారాది భాయా రూపాలైన అసత్పదార్థాల ద్వారా భవదీయ సీత్వం ప్రవకటింపబడుతూ ఉటుంది. సర్వ వస్తువుల సత్తా రూపంలోనూ నువ్వే

తూ ఉంటావు. అట్టి నీకు వందనాలు. సర్వానీకీ మూల కారణం నువ్వే. అన్య క రణ , వేరే ఏదీ లేదు. సర్వ కారణం వైన నీలో పరిణాము, వికారా లన్న వేపి లేవు. అందు హర్షిలు నిన్ను ఆద్యత కారణ నిగా గ్రహించ గలిగారు. అట్టి నీకు పదే పదే ప్రణ న్నాను. చిన్న వెద్ద భేద రహితంగా సమస్త సడులకూ సాగరమే ఎలా ఆళ్ళయమో ? కీ వేదశాత్ర సర్వస్వానికి నువ్వే పరమాళ్ళయదవు. మోష ప్రధాతవైన నిన్నే సజ్జనులు ఇస్తూ ఉంటారు. అట్టి నీకు నా ప్రణామాలు. అగ్ని అరణీలో గుప్తాగా ఉన్నట్టే నువ్వు గుణాదుల ద్వారా జ్ఞానాన్ని కప్పి ఉంచుతావు. గుణ సలశోభం వల్ల తగ్గుణాల ద్వారానే కరగతులకు చెందిన సృష్టి రచనా సంకల్పం నీలో ప్రథమిస్తూ ఉంటుంది. కర్కు సయాసం లేదా సర్వ కర్కు సమర్పణ ద్వారా విరాగులై ఆత్మ తత్త్వాన్ని భావించునట్టివాడు వేద తీతంగా నిన్ను సంధరించ గలుగుతారు. అట్టి వారిలో ఆత్మ దూషంతో లేణరిల్లే నీకు ఇ. దయగలవాడు బంధువు బంధితమైన పశు బంధనాన్ని ఖండించి వేసినట్టే నువ్వు శరణార నావంటి వాని బంధనాన్ని చేపించి వేస్తావు. కరుణా సాగరా : భక్తులను ఆనుగ్రంతో నువ్వేంత మాత్రం విలఁబం చెయ్యావు. అట్టి నీ శ్రీ చరణ కమలాలకు ప్రణ ఉన్నాను. అంతశ్శాయి దూషంలోనూ, సర్వ హృదయంతరాణలలోను నువ్వే లభ్య న్నావు. సరైవ్ క్వర్య హర్షిలు వైన నీకు నా ప్రణామాలు, దేహ, గేహ, శ్రుతి సంపదాదులయందును, స్వపరివారమందునూ ఆస క్రిక కలవాడు గుణాస క్ర రహితుడున్న పొందణాలరు. జీవమ్మక్కు క్రులు సర్వదా నిన్నే ద్వానిస్తూ ఉంటారు, సరైవ్ క్వర్య పరివై జ్ఞాన స్వరూపుడవైన దేవా : నీకు ప్రజమిల్లు తూన్నాను. ధర్మర్థ కామ మోషిసక్తు ను నిన్నే శరణాదే ఆభిష్టాలను పొందుతూ ఉన్నారు. అట్టి భక్తులకు పరమాత్మ సమస్త మా ప్రసాదించి సారూప్యంతో ఆవినాశనమైన పార్వద సిద్ధిని కూడ ప్రసాదిస్తూన్నాడు. క్వయిరువకు నేను ప్రణమిల్లుతూ ఉన్నాను. హరి భక్తులు మోషిస క్రిని సయతం త్యజించి శ్రీహరి లీలా గుణ గానంతో ఆనందిస్తూ ఉంటారు. అవినాశి, సర్వ శక్తి సంపన్నుడు, శ్వస్తు రూపుడు, ఇందియా తీతుడు, మాక్షితి సూక్ష్మదూ, అతి సన్నిహితంగానూ, శ దూరంగానూ గోచరించునట్టివాడూ, అధ్యాత్మ జ్ఞాన, భక్తి యోగాల ద్వారా ప్రాప్తించు

మా, అది పురుషుడై, అనంతుడై, వరీపూర్వుడై, పరబ్రహ్మయైన పరమాత్మను నేను మాన్సును.

ఏ దేవదేవుని కళాంక మాత్రంచే ఆగణిత నామ రూపాదిక్కిభేదాలతో బ్రహ్మైది దేవతలూ, స్తాంబాలూ, చరాచర ప్రవంచాదులూ సృజించబడ్డయో? ప్రష్టులితాగ్ని నుండి విష్ణు ను ప్రస్తుటేంచే ఉట్టూ, భాస్కరునివల్ల బహిర్గతమైన కిరణ జాలం మరల ఆతనిలో లీనప్పె ఉట్టు స్వప్రకాశ స్వరూపుడైన పరమాత్మయందే మనో బుద్ధీంద్రియ శరీరాదులు గుణ రూపంలో ప్రాయిర్ఘ్యమిన్నా లయమవుతూ ఉంటాయి. మరానుర పశువజ్యైదులూ తీ నపుంసకాచి భేదాలూ ఆతనియందు లేనే లేవు. సాధారణ, ఆసాధారణ జీవులకన్ను ఇం, గుణ కర్మ కొర్యా కారణాదు లేవీ ఆతనియందు లేవు. ‘ఇది కాదు, ఇది కాదు’ అతి) అని నిషేధించి సర్వమూ నిషేధింపబడగా జేషించిన వస్తువే పరమాత్మ. అట్టి పరమన్న సంరక్షించే నిమిత్తం ప్రత్యక్ష మగును గాక!

ఈ శరీరం భావ్యాభ్యంతరాలలో అజ్ఞానావరణతో ఆవరింపబడి ఉంటుంది. దీనితో పొందే ప్రయోజనం ఏమీ లేదు. అందువల్ల బితకాలన్న కోరిక లేదు. ఆత్మ ప్రకాశాన్ని ఆవరింజ్ఞానావరణ నుండి తప్పించుకోవాలనియే ఉంది. అది నా వల్ల అయ్యేది కాదు. అజ్ఞానం కావాలంపే దైవకృప, తత్త్వ జ్ఞానాలు ఉండాలి. అందుకే నేను భగవంతుణ్ణి శరణు వేఱును. విశ్వ రూపుడు, విశ్వ దూరధూ, విశ్వ రచయిత, ఆంతరాత్మ రూపంలో విశ్వ ఉంటూ విశ్వ రూప సామగ్రి ద్వారా క్రిందిచు వాడూ, అయిన అఱుదూ, పరమ పద్మిదూ అయిన బ్రహ్మకు నేను ప్రణమిల్లు తూన్నాను. యోగులు యోగం ద్వారా కర్మ, రంగం, కర్మం-వీటన్నిటినీ దగ్గరం చేసి నిజ యోగ కుద్ద హృదయంలో ఏ యోగేశ్వర కైత్వరింప ఛేపుకుంటూన్నారో? ఆ సర్వేశ్వరునకు నమస్కరిస్తూన్నాను. దేవా! భవదీయ కైన సత్య రజుస్తమో గుణ వేగాన్ని సహించడం ఆసాధ్య విషయమే. సర్వేంద్రియాల, గ్రయోక్కు విషయ రూపంలో నువ్వే ప్రతిత మవుతూ ఉంటావు. కనుకనే ఇంద్రియ నిన్న పొందే మార్గాన్ని పొందజాతరు. నీ శక్తి అపారమైనది. శరణాగత వత్సలా! నేక వందనాలు సమర్పించు కుంటూన్నాను. ఆహంకారం కారణంగా నీ మాయ ఆతిరై

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

పాన్ని ఆపరించి వేస్తూన్నది. కనుక నే స్వస్వరూపాన్ని తర్చించజాలక జీవుడు యాతను రాన్నాడు. అపార మహిమాన్యితా! సర్వ శక్తి సంపన్నా! మాఘర్య నిధి! నిన్నే నేను వేషుటూన్నాను.'

గజేంద్రుడు ఆ విభంగా ప్రార్థించగా సర్వ దేవ స్వరూపుడూ. సర్వాత్ముడూ ఆయన ర్షురాయిఱుడు ప్రకటించబడ్డాడు. గజేంద్రుని ఆవస్థను తిలకించి ఆ కటుణా సముద్రము స్తుతికి మహానందం చెండాడు. గరుడా రూథుదై ఆ చక్రధారి గజేంద్రుడు తీవ్ర వేదవకు వుటూన్న ప్రవేశానికి విజయం చేశాడు. ఆమర సమూహం ఆ దేవ దేవుని స్తుతిస్తూ టి పశ్చాన్నారు. ఆ సరోవరంలో ఉన్న కూర గ్రాహం (మొసలి) గజేంద్రుని బిలంగా ర్ణుకు పీడిస్తూన్నది. వ్యాకులుదైన గజేంద్రుడు తత్పమయంలో వేదమయ గరుడవాహనా తైన శ్రీహరిని దర్శించి ఆతి కష్టంపై ఆ సరోవరంలోని సుందర కమలాన్ని తీసి పై నాయణా! విశ్వ గరో! భగవన్! నీకు ప్రతమిల్లు తూన్నాను.' అంటూ దీనంగా స్వరంతో పలుకుటా ఉంటే ప్రాణ సంకట స్థితిలో ఉన్న ఆతణీ తిలకించిన శ్రీహరి నిదనాది శీఘ్ర గమనంతో సరోవరంలోకి దూకి గజ మకరాలను బయటకు లాగి ఆమ మణంలో నుదర్చనంతో ఆ మొసలి శిరమ్మను ఖండించి గజేంద్రుని సరషీంచాడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంథం-8 అధ్యాయం-4

కరి మకరుల పూర్వజన్మ వృత్తాంతము.

ఇకమహార్షి పటుకుతూ ఉన్నాడు :— ‘రాణ ! తత్పమయంలో శంకర బ్రహ్మోండ్రా బుషి ముని, గంధర్వ గణాలూ శ్రీహరి కొర్యాన్ని ప్రశంసించి పూల వాన కురిపించారు. లోకంలో దివ్య దుండుభులు ప్రోగాయి. గంధర్వులు గానం చేయగా, అప్పురసలు చేశారు. కిన్న రులు పాడగా సిద్ధ చారణ బుషిగణాలు స్తోత్రం చేయగా ఆయా ద్వానులు లూ ప్రతిధ్వనించాయి. దేవల బుషి శాపం వల్ల ‘హూహూ’ అనే గంధర్వుడే మొనలి న్ని పొండాడు. అతడే శాపవిము క్రండై హరి చరణ కమలాలయంచు శిరస్సు ఉంచి సంపుటం. యద్దానికి ఆవిసాకియైన పరమాత్మయే కీర్తి సంపన్నాడు. ఆ హరి గుణ లీలాములు గరాలై గాన యోగ్యాలై ఉంటాయి. ఆ దేవ దేవుని, కరుణ సముద్రుని దివ్య కర మాత్రంచే ఆ గంధర్వుడు సర్వ పాప దూరుడై స్వస్వరూపం పొంది శ్రీహరికి ప్రద పణామాలు ఆచరించి తన లోకానికి చెఖ్చిపోయాడు. భగవత్ స్వర్ణ మాత్రంచే గణేం కూడ అభ్యాస దూరుడై భగవత్ స్వరూపాన్ని పొంద గలిగాడు. గత ఇన్నటిలో గణేం పొంద్య నరేశుడైన ఇంద్ర ద్వార్యమ్మ రాజుగా భ్రాతి గాంచి భగవద్గుక్కడై ఉండేవాడు. క సమయంలో ఆతడు పురాన్ని విడనాడి తాపన వేషంలో జటాజూట థారియై మలయ తపస్సు చేస్తూన్నాడు, ఓనటి మాట. స్నానానంతరం ఆతడు హూణ సమయంలో నీ ఏకాగ్ర చిత్తంలో ధ్యానంలో ఉండగా విధివాత్మా శివ్య సమేతంగా ఆగస్త్య మహార్షి చేశాడు. ప్రణా పాలన గృహస్థోచిత ఆతిథి సేవా ధర్మాదులను విడనాడి తాపనులవలె వానం చేస్తూ మానిగా ఇంద్రద్వార్యమ్మ రాజు కుర్చోవడం పల్ల దేశానికి అసర్దమని చిన ఆగస్త్య మహార్షి కుపితుడై — గురు జన సేవా, శిష్టా రహితంగా, అపొంకారంతో కృతి ప్రశ్నలను అవమానించే యా రాజు గజ సమ ఇద బుద్ధిలో ఉన్నాడు. కావున పోరం మయమైన గజ జన్మను పొందును గాక ! అంటూ శపించాడు.

నిగ్రహముగపా సమర్థుడూ, వర శాపాదులు యాయ శక్తి కలవాడూ అయిన మహార్షి ఆ రాజును అలా శపించి శిష్య సమేతంగా స్వేచ్ఛగా వెళ్లిపోయాడు. అది సారట్లి మని భావించి ఇల్లాద ద్వయమ్మ రాజ్యర్షి శాపాన్ని ఆనందంగా స్వీకరించాడు. ఉరంలో ఆతనికి ఆత్మ జ్ఞానాన్ని మరుగుపరచే గణ జన్మ అభింబింది. ఆ స్తోతిలో కూడ పూర్వ జన్మ పుణ్య ఫలంగా హరిధ్యాన స్కృతులు నాశనం కాలేదు. శ్రీహరి భగవానుడు గజేంద్రుని రష్ణించి దివ్య శరీరాన్ని ప్రసాదించి తన పార్వతులలో స్తోనాన్ని ప్రసాదుడ వాహనా రూధుడై వైకుంఠ ధామానికి విషయం చేశాడు. తత్పమయంలో దేవ హతి లీలా గానం చేస్తూ స్వస్తానాలకు ప్రస్తావించారు.

పరీక్షిన్నరేంద్రా ! నీకు నేను హరి మహిమా భూయిష్టమైన గజేంద్ర గాఢను వినిపిం దీనిని శ్రద్ధాస్తులతో ఆలకించునట్టివాడు కలిమల దూరులై, దున్ప్యస్తూలు నాశనం కాగా పొందుతారు. ధీకాలు పరమ శాంతిని పొందేటందులకు పవిత్ర హృదయులై వైవింటారితమైన యా గాఢను పతిష్టూ ఉంటారు. గజేంద్రుడు చేసిన స్తుతికి ప్రసన్నుడై శ్రుతి అమర సమూహంలో యా రీతిగా చెప్పాడు, — బ్రాహ్మణ ముహూర్తంలో లేచి చిత్తంతో నన్ను, నిన్ను యీ సరోవర, పర్వత, గుహ, వన, కీచక, వేఱు, వైత్రే దులు, వృక్ష పర్వత శిఖరాదులను, శివ బ్రహ్మల వాసస్తానాదులను నాకు ప్రీతి పాత్రమైన క్షీర సముద్ర ప్రకాశవంతమైన శైవత దీవు ప శ్రీవత్సా . వనమాల, కౌమోదకి, సుదర్శన పొంచ జన్మాదులను గరుడునీ, మదీయ సూక్ష్మ ఉణి కేవలగవానునీ నా ఆక్రయంలో ఉండే లక్ష్మీదేవినీ, వారద, ప్రశ్నాద, మత్స్య , వరహపతార వేళల్లో నాచే చేయబడిన ఆనంత, పుణ్యమయ చరిత్రలనూ, సూర్యచంద్ర, దులు, భంకార, సత్య మూల ప్రకృతులూ గోబ్రాహ్మణ ధర్మాదులూ, విరాపత, ధృవ ఉలు, నల, యుధిష్ఠిర ఇనకాదు అయిన మహా వురుషులూ — వీరందరి కందరూ మత్త పలే కాపున — వీరిని స్వరీంచినవాడు పాప దూరుడై మోఖన్ని పొందగజడు. గజేంద్రా ! ఈ ముహూర్తంలో బాహ్యభ్యంతర కుచియై — నీచే నన్ను గురించి చేయబడిన స్తోత్రాన్ని చూ చేయువానికి — ఆపసానదశలో నిర్వుల బుద్ధిని ప్రసాదిస్తాను.' అంటూ శ్రీహరి

సదు అమరులకు ఆనందాన్ని ప్రసాదిస్తూ పొంచజన్యాన్ని పూరించి గట్టడ రూథుడై క ధామానికి ప్రస్తావించాడు.

— 0 —

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

స్కంఠం-8 అధ్యాయం-5

మరుఱ బ్రహ్మాను దర్శించుట - బ్రహ్మ హరిని న్యుతించుట.

శకమహార్షి పటకు తూన్నదు. - వరిక్షిస్తురపాలా! గచ్ఛేద మోత్ గాఢ రూపమైన లిలు సర్వ పొపాలనూ నాళనం చేస్తాయి. దానిని నీకు వినిపించాను. ఇక రైవత మన్మం ర్షన చేస్తాను. సాంఘానంగా ఆలకించు. వంచమ మనువైన రైవతుడు చత్రర్థ మనువగు నకు సోదరుడు. ఆర్షున, బలి, వింద్యాదులు ఆతని పుత్రులు. 'ఏథు' నామకుడు ఆ మన్మం మహేంద్రుడు ఉయ్యాడు. భూత రయాదులు ప్రధాన దేవగణాలు. హీరణ్య రోష, వేద శర్వ బాహువు - ఆదిగా గలవారు సత్త మహార్షులయ్యారు. వారిలో కుభుడు అనే పతిన్న అయిన వికుంఠయందు వైకుంతు డనే నామంతో ఆమర గడ నమేతంగా శ్రీమన్నా : భగవానుడు ఆవతరించాడు. లక్ష్మీదేవి ప్రార్థనానుసారం ఆమె ఆనందర్థం సర్వలోకిన వైకుంత ధామాన్ని స్వస్థించాడు. ఆ వైకుంత నాథుని కర్మాంశమయ గుడ ప్రభాష, తక్కు వర్ణన తృతీయ స్వగుంభంలోనే చేశాను కదా! విష్ణు భగవద్గుణాను వర్ణన చెయ్యాలంపే తలా మీది రేఖ వులను ఆన్నింటనీ లెక్కించ గలవాడే చెయ్యాలి.

ఉరప మనువైన చాటుపుడు చట్టప నందనుడు. పుతు, పూరుష, ప్రమృద్యమ్మాదులు ఆతని ఖలు. మంత్రమ్యమ్ము ఉనేవాడు ఇంద్రుడై భాసిల్లినాడు. పీరక, పావిష్యమంతాదులు బుగా భ్రాత గంచారు. ఈ మన్మంతరంలో వైరాజపత్ని అయిన సంభూతి గర్వాన నామంతో ఆవిర్భవించి కీర సాగర మథనం సాగించి అమరులకు ఆమృతాన్ని ప్రసాదు. కూర్కువతారోయై మండరాద్రిని ధరించి దేవతలకు సహకరించాడు.

పరిజీతు ప్రభీస్తాదు :— ‘శకమునీంద్రా ! క్షీర సముద్రాన్ని తగవానుడు ఏ రీతిగా మధించాడు ? కూర్చు దూషణో మందర్మదిని దరించ వలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చింది ? ఇమరులకు తత్త్వ సమయంలో అమృతం ఎలా లభించింది ? సాగరం నుండి ప్రాదుర్ఘవించిన వ్యు వస్తువు లేవి ? ఆత్మయుత్సాలైన హరి లీచలను దయచేసి చెప్పింది. శత్రుజన వత్సలదైన ఘ్రదేవుని మహిమలు వినేకోద్దీ వినాలన్న కుహాహాలం నాలో వర్ణిలుతూ ఉన్నది. ఎంత విన్నా కు తృప్తి కలగడులేదు. సంవత్సరాల నుండి సంసార త వ్యుదైన నాకు మనశ్శాంతి లభించడం సి. కాంతిని ప్రసాదిస్తూ సమస్త సంసార తపాలనూ దూరం చేసే దైవ లీలా భూయిష్టమైన ఇ గాథలను వినాలసి ఎవరి కుండడు ?’ అనగా శకమహార్షి చెబుతూన్నారు :—

‘రాజా ! దేవ దానవ యుద్ధంలో దేవతలు రణరంగంలో పడిపోయి శత్రులను కోలు ను కదలలేని స్తోతో పడిపోయారు. దూర్యాన మహార్షి శాపం కారణంగా ఇంద్రుడే కాక భోకాలూ అణ్ణై శాస్త్రాలై నిస్తేజాలై పోయాయి. భూటి మాట. దూర్యానుడు శ్రీహరిని వర్ణించి మరలి పస్తుండగా మార్గంలో ఐరావతారూథుదై పస్తాన్ని మహేంద్రుడు కనిపించాడు. ఇంధిషాంధ్రుని సత్కరించి మహార్షి మాప్రసాద రూపమైన పూలమాలను మహేంద్రుడు రాఖిక్ష్యర్థ మత్తుదైన మహేంద్రుడు ఆ మాలను ఐరావత గజం మేదతోకి విసిరిపేశాడు. తిద్గ్రషం ధాన్యిని తుండంతో లాగి పాదం క్రిందపడవేసి నలిపివేసింది. దానితో, క్రుద్ధుదైన యైసుడు — ‘మహేంద్రా ! సువ్య శ్రీ హీమద వయ్యెదవు గాక !’ అంటూ శపించాడు. ఆ ను తిలకించి ఇంద్ర వరుణాది దేవత లందరూ సమాలోచన సాగించి పుసః ఐక్యర్యాన్ని కొమ్మాన్ని శ్రగహించలేకపోయారు. అంత వారందరూ కథని — సుమేరు గిరిపై సుశాంతస్తు దేవుని సమీపించి — దూర్యాన శాపం. రాష్ట్రసుల చేతిలో తాము భీషిపోవడం గల విషయాలను నివేదించు కున్నారు.

దివ్యదుష్టితో బ్రహ్మ దేవుడు సర్వాన్ని గ్రహించి ఏకౌగ చిత్తుదై పరమాత్మ ఆయన రి దేవుని స్వరీంచి వికసిత వదనుదై — ‘అమరులారా ! నేనూ, శంకరుడూ, మీరూ, దానవ, మానవ, వశ, వృషాది సకల చరాచర జీవరాళి ఏ దేవ దేవుని ఆత్మల్పాంకపల్ల రచిసేనామో ? ఆ దేవ దేవనే శరణ వేదదము గాక ! ఆ కరుణా సముద్రుని దృష్టిలో

టూ సంరక్షించ దగినవారూ, ఉపేషించ రగిన వారూ, అదరించ దగినవారూ – అన్న లేదు. సృష్టిస్తితి లయాడులకు మాత్రం త్రిగుణాలను స్వీకరిస్తూటాడు. ఈ వేళలో క్షణార్థం ఆ దేవ దేవుడు సత్త్వ గుణాన్ని ఆశ్రయించి ఉన్నాడు. కనుక ఆ సర్వేశ్వరుని దేవ మనము శరణు వేదెదము గాక! హరి అమర ప్రియుడు కాగా అమరులు హరి, కావడం వల్ల మనలను తప్పక ఆ జగన్నాథుడు సంరక్షించి తీరుతాడు.’ అన్నాడు.

అనంతరం ఆమరులందరూ (బహుధేశ్వని వెన్నుంటే అజితుని తేజోమయ వైకుంఠ చేశారు. భగవత్పురూపమైన వైకుంఠ ధామాన్ని గురించి విన్నవారే కానీ అమరులటో దర్శించిన వారూ లేదు. అక్కడకు వెళ్ళేనరికి అక్కడ ఏమి కాన రాలేదు. అంత బ్రహ్మాయత్తచిత్తుడై వేదవాణి ద్వారా ఆ దేవ దేవుని సంస్తుతించ సాగాడు :— ‘సత్య అనంత, రా! ఆదిపురుషా! సర్వ జీవతలో భాసిలే నీ రూపం అఖండమైనది. తర్వాతికి అపి ఖునది. మనస్సుకంటే నువ్వే అగ్రగామిగా ఉంటావు. నీ దివ్య న్వరూపాన్ని యి వాక్యజాలదు. స్వప్రకాశ స్వరూపుడవైన నువ్వే సర్వ దేవతలకూ ఆరాధ్యుడవే. మేం వినయంగా నీకు ప్రపంచమిల్లతూన్నాము. బుద్ధ్యహంకార మనో ప్రాణాదుల జ్ఞానం గ్రాతమే ఉంది. విషయ సమేతంగా యిందియాదులు నీ వల్లనే తేజరిల్ల తూంటాయి. నిన్ను ఎంతమాత్రం స్వాధించకాలదు. ప్రకృతి వికారాలైన జనన మరణాది లక్షణాం ద్వా విద్వా తితా! చతుర్యగాలలోనూ సాకార రూపంలో నువ్వు దర్శన మిస్తూంటావు. న్ను మేము శరణు వేడుతూన్నాము. జీవునికి యి దేహం ఓ మనోమయ చక్కమై. ఈ చక్కానికి దశేంద్రియాలు, పంచప్రాణాలూ పత్రాలై ఉన్నాయి. నాభి రూపంలో రజ స్తుమోగుణాలు ఉంటాయి. వృథివ్యాప స్తోచోవాయు రాకాశ, మనో బుద్ధ్యహంకారాలు, తల్లి చక్కానికి నేమి రూపంలో ఉన్నాయి. ఈ చక్కాన్ని చలింప జేసేది నీ మాయా! మాయా శక్తి వేగం విఱ్యుద్వేగాన్ని అధిగమించి ఉంటుంది. పరమాత్మయే యాక యిరును రూపంలో ఉంటాడు. సత్య స్వరూపుడవైన పరమాత్మ! నిన్ను మేము వేషుతూన్నాము. ప్రకృతికి అతీతమైనవడూ, జ్ఞానైక మాత్ర స్వరూపుడూ, ఆదృత్యుడూ, రూపంలో సర్వ వస్తువుల మూలాలయిందుండువాడు, దేశకాల వస్తువులచే పరిచ్ఛిన్నుడూ మా, ఆయన దేవ దేవుడు ఆ సర్వ జీవహృదయాంతర్వ్య త్రియై అంతర్వ్యమిగా భాసిల్లు మా

ప. శక్తి యోగం ద్వారా విచారశిల్పాన వారు ఆ పరమాత్మనే ఆరాధిస్తూ ఉంటారు. లభ్యమైన స్వస్వరూపాన్ని మాయా మౌహితులైన వారు విస్కరిస్తూ ఉంటారు. ఏ సామాన్యము దాటజాలరు. కానీ సర్వ శక్తి సంపన్నుడైన ఆ దేవ దేవుడు మాయనూ, గుణాలనూ కూడ స్వాధీనంలో ఉంచుకని సర్వజీవకోటి హృదయాలలోనూ సమభాంతించంటాము. నిజ పుషుపార్వతీ గాక జీవుము ఆ హారి కరుణ వల్ల మాత్రాననే ఆయనను రఱగుతాడు. మేము ఆ దేవదేవుని శ్రీ చరణాలకు ప్రణమిల్లుతూ ఉన్నాము. ఆమరుల నీమూ, తపోధనులైన మహార్థులూ కూడా భగవంతునకు అత్యంత ప్రేయమైన సత్య దేవాలతో ప్రభవించి బాహోభ్యంతరాలలో ఏక రస రూపాన వ్యాపించి ఉన్న పరమాత్మ స్వరూపాన్ని గ్రహించజాలకున్నాము. ఆట్టి దళలో రజ స్తమోగుణ ప్రధానులైన దులు దైవి స్వరూపాన్ని ఎలా గ్రహించగలడు? అట్టి శ్రీమన్నారాయణ దేవుని చరణాలకు వండనం చేస్తూన్నాము.

పరమాత్మ చే నిర్మితమైన పృథివీయే ఆతని చరణతలమై భూసిల్లుతూ ఉన్నది. జరాయజ, స్వేదజ, ఉద్ధిజ నామాలతో చతుర్విధ ప్రాణికోటి నిపసిస్తూ ఉన్నది. సర్వ తంత్రతుడూ, పరమైక్యర్థ సంపన్నుడూ ఆయన పురుషోత్తముడు మాకు ప్రపన్న డగును అనంత శక్తి సంపన్నమైన జలాలు భగవంతుని పీర్యమే, తద్వారా లోకపాల సమే జగత్తయం ప్రభవించి ప్రపూర్వ మహుతూ ఉట్టాడి. సర్వ శక్తి సంపన్నుడైన ఆ సర్వే ఏ మాయందు ప్రపన్న డగును గాక! సర్వ దేవతలకూ అన్న, బల, ఆయుర్దాయ కి గాక, మనోరూపంలో స్వీకరించిన ప్రభువు మాకు ప్రపన్న డగును, గాక! వైదిక కంగా సాగే యాగాలన్నింటినీ శ్రీసంపన్నం చేయడానికి ఆగ్ని భ్రంగారకడు అపతరించాడు. యందు జరాగ్ని రూపాన, జలాలలో బడబాసల రూపాన, ఉంటూ జలాది ధాతువులను తపం చేస్తూంటాడు. ప్రదవ్య సర్వస్వం ఆగ్ని నుండియే పొదుర్చుమీస్తాన్నది. ఆట్టి పరమేళ్యరునకు ముఖమై ఉన్నాడు. ఆట్టి తేణోమయ రూపుడైన భగవానుడు మాకు న్న డగును గాక; సూర్య భగవానుని ద్వారానే దేవయాన మార్గానుసారం జీవులు బ్రహ్మ న్ని పొందాలారు. వేద స్వరూపుడై, భగవంతుని ధ్యానించుట కనువైన పుణ్యలోక స్వరూపుత్వమూ కూడ సూర్యదే. అని కృతులు ప్రాణిస్తాన్నాయి. ఆట్టి సూర్యుని నేత్రంగా

గపనుడు మాకు ప్రసన్ను ఉగును గాకి : భగవంతుని ప్రాణ శక్తి వల్లనే చరాచర ప్రాణ శక్తితో వర్ధిలు తూన్నాయి. సమస్త ప్రాణికోటి సంబంధమైన శారీరిక, మానసిక, యు సంబంధమైన బిలాన్ని ప్రసాదించే వాయువు కూడ ప్రభవిస్తూ ఉంటుంది. ఆ పరమే చక్రవర్తి అయి స్వర్మాట్లు అయి భాసిలు తూంటాడు. ఇందియాధ్వర్మాన దేవతలమైన ఆ పరమాత్మను అనుష్ఠరులము. ఎవని క్రోత్తాల నుండి దిక్కలూ, హృదయం వల్ల యు గోళాలూ, నాభి ద్వారా ఆకాశమూ ఉత్పన్న మయ్యాయో ? (ప్రాణపాన వ్యానోదా పంచ ప్రాణాలూ, నాగ, కూర్కు కుకల, దేవదత్త, తనాంజయాలు) దేహసికి ఆక్రయినవాడూ అయిన పరమేశ్వరుడు మాకు ప్రసన్ను ఉగును గాకి : ఎవని బిలం వల్ల దుడు, ప్రసన్న తచేత అమరులూ, క్రోధాన్నంది దుడుడూ, బుద్ధి ద్వారా బ్రహ్మాయు, మాతనుండి వేదాలూ, బుషులూ, లింగం నుండి ప్రజాపతులూ ప్రభవించారో ? ఆ దేవ మాయిందు ప్రసన్ను ఉగును గాకి ! వశిష్ఠులాన్నంది ఉఛ్ఛియు, భాయ ద్వారా పితృ, స్తుల నుండి ధర్మమూ, వెన్న ద్వారా అధర్మమూ, మస్తకం నుండి ఆకాశమూ ద్వారా ఆప్నరసలూ ఉత్పన్న మయ్యారో ? ఆట్టి సమస్తాన్ని ప్రభవింపజేయునట్టి ఉడు మాకు ప్రసన్ను ఉగును గాకి : ఎవని వదన గహ్వరం నుండి బ్రాహ్మణులూ భూతాల నుండి క్షత్రియులూ బలమూ, ఊరువుల నుండి వైశ్యులూ, వ్యాపారమూ, నుండి శూదులూ సేవ వృత్తి ప్రభవించాయో ఆట్టి పరమాత్మ ఆ మాకు ప్రసన్ను గాకి ! అధర్మం నుండి ప్రీతియూ నాసిక ద్వారా పత్నప్రీతి ప్రదమైన కథమూ భూమండి యముడూ, నేత్ర రోమాల నుండి కాలాన్ని సృజించిన దేవ దేవుడు మాకు ప్రస సంరక్షకు - గును గాకి : పంచ మహా భూతాలూ, కొల కర్కులూ, సత్యాది గుణాలూ - రి సర్వచనీయమైన యోగ్యమైనదియై ఉన్న ఏ విశేష వస్తువు యోగమాయా నిర్మితమేతలు ఫోషిస్తూన్నాయో ? ఆ సర్వేశ్వరుడు మమ్ములను అనుగోహించును గాకి ! మాయా గుణాలయిందూ, దర్శనాది వృత్తుల ద్వారా అస్తిత్విని పొందనివారూ, వాయు సమంగా అసంగుడూ అయిన శ్రీహరి దేవునియందే శక్తులన్నీ శాంతిస్తాయి. ఆట్టి స్వాత్మానందించిన పరమాత్మకు మేము ప్రణమిల్లు తూన్నాము.

ఇగన్నాథా ! మేము నిన్నే ఆక్రయించి శరణ వేదుతూన్నాము. మందస్త్రేత యు క్రమైన

దక వనసారవిందన్ని యి కనులతో చూడాలన్నదే మా ఆభిష్టము. ప్రసస్తుడవై దక్కన మిచ్చెదవు గాక! శ్రీహరి దేవా! సమయ సమయాలలో నవ్వే వ్యేచ్చగా అనేక స ధరిస్తూ ఉంటావు. కరినాతి కరిన కార్యాలుగా మేము భావించే వాటిని నువ్వు నునాగా చేసి వేస్తూ ఉంటావు. సర్వ శక్తి సంపన్ముడవైన నీకు దుర్గభ ఆసాధ్య కార్యమన్నది? విషయ వాసనలలో చిక్కుకుబోయి క్లైస్టానీకలతో, అతి కష్టంతో కర్మలు చేస్తూ ఇఱ ఆల్ప ఫలాలను పొందుతూ ఉంటారు. ఒక్కుక్క వేళ అసలు ఫలితాలనే అందుకోటూంటాము. కానీ భగవదర్పన బ్యాధ్య అత్యుత్తమ కర్మ లాచరించేవారు కూడ సత్పులితాలనే ఉంటారు. అవి ఏనాటికి విఫలం కాబాలవు. జీవ హత్తేషి, వరము ప్రియతముడూ, ఆత్మ పుటూ అయిన వరమాత్మక - తరువుకు మూలంలో నీరుబోస్తే - శాఖోస శాఖ లన్నీ ఉటికి లు లభించునట్లు - సర్వాత్మకైన వరమాత్మకును ఆరాధిస్తే సయ్యదలనూ ఆరాధించు నప్పే ఉది. త్రికొలత్తితుడూ, ఆనందమే స్వరూపంగా కలవాడూ తర్క వితర్గాలకు అందని రఘస్యాలు కలవాడూ గుణతీతుడై కూడ వాటికి అధివతిగా ఉండసట్టి వాడూ అయిన మయ భగవంతునకు మేము వదే వదే ప్రణమిట్లు తూన్నాము.

— 0 —

శ్రీమద్భాగవత మహాపౌరాణికము

పక్షంథం-8 అధ్యాయం-6

సుతాసురుల సాగర మథనం

శుకుమహర్షి :— హాజా! ఆ రీతిగా అమరులు న్నతించదంతో కోటి సూర్య ప్రభలకీ ఇంటి శ్రీమద్భూరాయణ భగవానుడు చతుర్భుజ రూపంలో వారికి సాజ్ఞత్కురించాడ్ని త్రుత ప్రకాశంతో తేజరిల్లనట్టి శ్రీహరిని దర్శించిన దేవతలకు కనులు మిరుమిట్లు గౌరి. భూమ్యకొళ, దిళ, వివిశాలో ఏమీ ఆతనికి కనిపించ లేదు. ఐ దివ్య ప్రకాశంలో

రూపంతో, మరకత మాటిక్యో సమమైన శ్యామల వ్యాధితో, కమఱ దళాయత లోచనా పీతాంబరధారియై ఆ దేవదేవుడు సర్వాంగ సుందరంగా ఉన్నాడు. పీతాంబరాన్ని భరించిన శ్వాసుటి భనుస్తు వలె మనోహరంగా వుంది. కుండలాల ప్రకాశం కపోల భాగాన్ని తేఱ ష్టూస్తు ది. మందస్మిత వదనారవిందం, కటి భాగంతో బంగదు మొల్ప్రాదు, కరముల లోలూ గళసీమలో హోరాలూ, చరజాలలో నూపురాలూ శోభిల్లు తూన్నాయి లక్ష్మీ వశః ముదైన ఆతని గళభాగంలో కౌస్తుభ మణి ప్రకాశిస్తూన్నది. ఆ ఫక్కనే వనమాల సాగింది. సర్వాలంకార సుశోభితుదైన శ్రీహరిని శంకర బ్రహ్మాలు యిద్దరే అదితో లిగారు, రూపుదాల్చి సుదర్శన చక్రాండులు ఆ వరమాత్మను సేవిస్తూన్నాయి. శ్రమంగా లందరూ ఆ దేవ దేవునికి సాష్టాంగ ప్రణమాలు చేశారు. అమర పరివేష్టితులైన శంకర లు శ్రీహరి భగవానుని యిలా స్తుతించ సాగారు. ‘సృష్టిస్తి లయాది రహితుడూ, ప్రాకృత తడు, సూక్ష్మతి సూక్ష్మదూ మోత్త స్వచ్ఛాపుడూ, వరమానంద ఘనుడూ, అనంతుడు, ఏర్యశాలీ అయిన వరమాత్మకు మేము పదే పదే ప్రణమిల్లు తూన్నాము. పురాణ : శుభాలను కోరునబ్బివారు బ్రత్యుక్త, పాంచరాత్మ్యుక్త, మార్గానుసారం భవదీయ మయ రూపాన్నే వుపాసిస్తూంటారు. సృష్టికర్త నగు నన్ను సయితం సృజించునడ్డి । విశ్వ మయమగు స్వ స్వరూపంతో నువ్వు నన్నా, అమరులనూ. జగత్యాస్త్రి సందర్శించ గలగుతూన్నావు. ఆదిలో యా విశ్వంలో నీలోనే అయమై షుష్టుది. రో కూడ నీలోనే వుంది. అంతంలో నీయందే లయమవుటుంది. ఘటానికి మృణ్ణయం మధ్యంతాలలో ఆధారమవుతున్నటే యా విశ్వసికి నీవే కారణమవుగా వుంటావు. ఆశ్రయించిన మాయతో నువ్వు యా విశ్వాన్ని సృష్టించి నువ్వే ఆ జగత్తులో ప్రకా , అంతర్యామి తూపాన తేజరిల్లే నిన్న శాత్రుజ్ఞాలు సాపదానులై గుణ విషయాది సము సందుండి కూడ భవదీయ నిర్గుణ రూప సౌక్షమ్యాగ్రాన్ని పొందుతూంటారు. నరులు యుక్తి కొష్టం సుండి ఆగ్ని నీ, గోవులనుండి క్షీరాలనూ, పృథివి నుండి అన్న జలాలనూ, రం ద్వారా జీవికనూ పొందిన చందాన విజ్ఞాలు కుద్ద బుద్ది ద్వారా తక్కి, జ్ఞానాలను ఆశ విషయాలయందే నిన్న పొంది వారి అనుభూతిని అనుసరించి నిన్న వర్ణిస్తూన్నారు, ప్రభూ ! నీ పీడితమైన గజము గంగానదిలో స్నానం చేసి సుఖ శాంతులను పొందినట్టే - చిర సుండి నిన్న పొందగోరునట్టి మేము నీ సౌక్షమ్యాగ్రం వల్ల శాంతిని పొందగలిగము. మా

రంతరాతలో నువ్వే వ్యాపించి వున్నావు, సర్వజ్ఞుడూ, సర్వ సాక్షిపీ, అయిన నీకు మేము గలిగే దేమున్నది? ఆన్ని నువ్వేరిగినవే. లోకపాలకులమైన మే మందరం నీ చరణాలను ఇందిన కారణాలనూ నువ్వేరిగినవే. కావున మా అభీష్టాభసు నెరవేర్పెంచు గాక; శంకర ర్ఘృతులమైన మేమూ, అమరులూ, బుఫులూ డష్టెడి ప్ర జా పతులూ, ఏ కండరమూ ప్రజ్యలితాగ్ని లోని మిఱగురుల వలె నీ అంశా మాత్రులమే అయి కేద భావం కారణంగా నీ కన్న ఖిన్నులముగా భావించబడుతూన్నాము. ఇట్టి దళలో లకూ సుఖశాంతుల సిద్ధి తునట్టి మార్గాన్ని మేము చెప్పగలమా; జగత్కృత్యాణి సంధాయక మార్గాన్ని నువ్వే ఆదేశించి కాయ్యాణాన్ని ప్రసాదించు దేవా!

శంకర బ్రిహ్మాందాదులు అమర సమేతులై ఆరీతిని ప్రార్థించగా శ్రీహరి మేఘ ర స్వరంతో పలికాడు — ‘శంకర బ్రిహ్మాందాదులారా; మీ రంతా సాచదానంగా నా పటు నాటకించండి. ప్రస్తుతం — ఆనుచులకు కొలం ఆనుకూలుగా వుంది, మీ అభ్యుదయానికి సమయం కొదు, మీకు శుభవేశ వచ్చే వరకూ మీరు రాత్మనులతో సంది చేసుకోడి. తృత బృహత్తర కాయ్యాలను సాధించ దశచిన నాడు శక్తి శాటరైన శత్రువులను కూడ కోవాలి. కాయ్య సాధనానంతరం సర్వ మాపిక న్యాయాన్ని ఆనుసరించాలి. మీరు ఎగా అమృతాన్ని పొందే ప్రయత్నం కొనసాగించండి. అమృతపానం ద్వారా మరణం దు. అమరత్వం సిద్ధిస్తుంది. ఆదిలో తృణ, గుల్మ, లతాదులు, ఆదిగా గల ఓషధులను క్షీర నంలో ఉంచి అనంతరం ఆనుచుల అండదండరాతో మందరగిని కష్ణంగా చేసుకొని వాసుకీని గుగా అమర్యకుని నా ఆనుగ్రహంతో క్షీరసాగరాన్ని మధుచుండి. భాజిసులను కైక, శ్రమా, వుం మీకూ దక్కుతుంది. ఆనుచులు అర్థించిన దల్లా కాదనక ఇచ్చి వేయండి. కాయ్య న శాతం వల్ల అయినట్లు క్రోధం వల్ల కొదు. సాగర గర్వం నుండి ఆదిలో తాళకుట పుషుతుంది. భయవడకండి, ప్రప్రతిమంగా మీరు దేనినీ వాంచి చకండి. కోరిసది ఎథి.చక నా క్రోధ విధాలకు తాపియకండి.’ అని వలికి వరమాత్మ అంతర్మాన్నమై పోయాడు.

సర్వ శక్తి సంపన్నుడూ, సర్వ సత్యుడూ అయిన ఆ దేవ దేవుని లీలా రహస్యాలను బచగలవా రెవరు? శంకర బ్రిహ్మాంద కూడ శ్రిము మే స్వస్థాపాతక వెళ్లిపోయారు. అంత ఇదాది బృందారకులు బలిద్వకవర్తుని సమీపించగా — ఆయుధ రహితంగా వచ్చిన ఆమరు

అదించ తిను నేనొ నాయకులు ప్రయత్నిస్తూండగా సంధి, విగవోది ధర్మాతన్నీ తెలిసిన వర్తి తన సైన్యాదివచ్చులను వారించాడు, ఇగ్రెతయి విజేత, సరైన్ క్వర్ట్ సంపన్నుడూ, బిలి సింహోననసీనుడై యుండగా అమరులు అతనిని సమీపించారు, ప్రథమంగా మహేం మరురవాణిలో — బలితో భాషించాడు. శ్రీహరిదేవుని వచనసౌరం చేయడం వల్ల — ఆరిష్టనేమి, త్రిపుర వాసులతో సహా బలిచకవర్తి తన ఆమోదాన్ని తెలియజేశాడు. మరాసురులు అమృతార్థాలై కీర సాగర మఫన ప్రయత్నం ఆరంభించారు. అనంతం రవ్య శక్తితో మందరాదిని పెల్లి గించావు, మందరగిరి సామాన్యమైనదా? సాగర తీరం నీకి సుధూరంగా వుంది. పరిషుల వంటి బలిష్టాలైన బాహువులు కల సురాసురులు ఆన్ని పూర్తిగా సాగర పర్యంతం మోయజాలక షథ్య మార్గంలో పదిలేశారు. సుషర్గ గల ఆ ముందరాది మరాసురులకు విశేష కష్టాన్ని కలిగించింది. అనేకులు చూస్తమ్మారు. అనేకుల నడుముఖ విరిగిపోయాయి. కొండరివి చేతులూ, మరికొండరి కాచ్చా నలిగియి. వారి దైన్య, ప్రైన్య స్థితికి జాలివడి శ్రీహరి గడుడా రూఢుడై వారందరిపై కరుణాపులను ప్రసరింపజేయడంతో గ్రేక రహితులై వారందరి కందరూ రెట్టించిన వుత్తా విలసిల్లారు, అంత అనంత ఆపార వర్ణనాతిత శక్తి సంపన్నుడైన భగవానుడు ఆగిరిని లీలగా ఓ చేత ఎత్తి గడుత్యంతునిపై వుంచి సురాసుర సమేతుడై క్షీరసాగర పురోగమించాడు. తరువాత గడుడు శ్రీహరి ఆదేశాసుసారం ఆగిరిని సముద్ర మధ్య రో వుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంథం-8 అధ్యాయం-7

క్షీరసాగర మథున వేచలో వుట్టిన హాలాహలాన్ని
మహాదేవుడు పొనం చేయట.

అనంతర గాళను శుకమహర్షి చెబుతూన్నాడు :— ‘పరిజీవ్న రేవ్దా ! నీక కూడ
భాగం యస్తామని సురాసురులు వాసుకిని అంగీకరింపజేసి ఆ మహా నాసునే రజ్జువుగా
అందరాద్రిసి కవ్యంగా అమర్ఖి సాగర మథునం ఆరంభించారు. అజితుడైన భగవానుడు
శిరసునువైపు నడువ అమరులు అతణ్ణి అనుసరించారు. అనుమతి ఆది గమనించి అశ
మిన సర్వ వుచ్ఛ భాగాన్ని మేము గ్రహించ మన్నారు. ఆది గ్రహించి భగవానుడు సర్వ
భాగాన్ని విషాడి పున్మ భాగు వైపు వురోగమించగా అమరులు ఆ దేవ దేవునే అనుస
రు. అమృత గ్రహణించుకో అనురులు వాసుకి మస్తక భాగాన్ని వట్టగా అందరి తండరూ
మథునం ఆరంభించారు. రాజు ! దేవ బావవులు మందరాద్రిని పట్టి మథున్నాండగా —
భాగాన ఆధారమేది లేకపోవడం వల్ల మహా భారమైనది కావడం వల్ల మందరాది సాగ
ములిగిపోసాగింది. తమ బృహత్తర కార్యార్థంథంలోనే మందరగిరి ములిగిపోతూండడం
ఒంచి ఆ ప్రయత్న శీల రండరూ తీవ్ర వేదనకు గురి అయ్యారు. తలలు దించేశారు. ఆది
నించిన పరమాత్మ — యిది విఘ్న రాజు వని అని తెలుసుకొని విఘ్న నివారణ మార్గాన్ని
నించి అత్యంత విశాలమై, ఆతి విచిత్రమైన కూర్చు రూపాన్ని దాల్చి సాగర గర్వంలో
శించి మందరాద్రిని పైకి ఎత్తాడు. ఆపార శక్తి నంపన్నాడు, సత్య సంకల్యాదు ఆయన
సారికి ఆది ఓ లెక్కాయా ? మందరగిరి లేచి వుండడం చూసిన సురా సురులు బిడ్డ కంకణ్ణై
న మారంభించారు. తత్పుమయంలో పరమాత్మ ఉత్త యోజన విస్తరమైన వృష్టి భాగంలో
చరగిని ధరించి వున్నాడు. మహా బలశాలరైన సురాసురులు ఏకోస్తుఖులైన సాగరాన్ని
ఉచ సాగరు. అనంతరం కూర్చు రూపంలో ఉన్న అనంతుడైన శ్రీహరి వృష్టి భాగం మీ
చరగిరి శీల వేగులో గిర గీగ లిగుగిశగా నే దాని రాపిడికి అయ్యాది కచ్చపం యొక్క

ఈ కూత తగ్గలేదు. సాగర మథనం పూర్తి కావడానికి పరమాత్మ ఆనురథక్కి దూషాన బిలాన్ని వర్ధిల్ల జేస్తూ వారి యందు ప్రవేశించాడు. దైవి శక్తి రూపంలో అమరుల ప్రవేశించి వారి శక్తిని కూడ వర్ధిల జేశాడు. నిద్రా రూపేణ వాసుకిలో ప్రవేశించి కష్టం కలగకుండ చేశాడు. సహస్ర బాహువలు కల పరమాత్మ ద్వితీయాదివలె కుండ అధిష్టించి దానిని తుఫిమి వట్టుపున్నాడు.

శంకర బ్రహ్మేశ్వరుడులు అఱఱ మార్గం నుండి ఘాలవాన కురిపిస్తూ స్తోతం చేయి. అనంతరూపుడైన శ్రీహరి ఆ విథంగా సహస్ర బాహువలతో మందరాదిని ఆణచి గాపంలోనూ, దాని క్రింద ఆధారంగా కూర్కు రూపంలోనూ, సురాసుచుల దేవంలలో శక్తి రోనూ వాసుకియందు దృఢ, నిద్రా రూపంలోనూ ప్రవేశించి వారందరికి శక్తి ఆనుగ్రహితే శ రహితులను చేశాడు. తత్పమయంలో వారందరూ బతోస్నేషుత్తులై మహాత్మాపంతో వేగంతోనూ సాగడాన్ని మథించ సాగారు. సాగరమందుండే మకర, కూర్కు, మత్స్య దేవగానికి క్షోభిస్తూన్నాయి. ఉతోగాలైన సహస్ర సంఖ్యలలో కల వాసుకి నయన ముఖాల శ్వాస రూపంలోనూ విషాగిన్న బహిర్గత మఘతూన్నది. తదగిన్న ఘామారుతఙల్ల కాలేయ, ఖల్యులాది మహాసుచులు తేజో విహీను లయిపోయారు. తత్పమయాన వారు ఊవగిన్న న సరళ వృక్షం వలె గోచరించ సాగారు. వాసుకి ముఖాల నుండి వెఱవడే శ్వాస న్నీ శిఖల డల్ల అమరులు కూవ తేజో విహీను లయ్యారు. వారందరి కవట, మాలాంబర, ఉలూ ధూమ పర్మ మయ్యా లయ్యాయి. ఆమరుల అట్టి దైవణ్య స్థితిని చూసిన భగవత్ మేఘాల అమరుల పై వష్టి చ సాగాయి. సాగర తరంగ స్పర్శుతో వాయువు శీతల యుతంగా ఆమరులు శ్రమను తగిస్తూన్నాడు. సుర సురు లారితిగా సాగరాన్ని వుంపే కూడ అమృతం లభించకపోవడం వల్ల శ్రీహరియే స్వయంగా సాగర వథసంచాడు. మేఘ శ్వాముడు, పీఠాంబరధారి, మకర కుండల ధారి, గిరజాతు తిరిగిన జత్తుతో, చుఱ రేఖలు గల నయనరవింద యుగంతో, వనమాల గళనీమలో నూతన శోభ లీనితూండగా యావద్విశ్వానికి అభయమిచ్చునట్టి విశ్వ విజయ సాధకాలైన హస్తములతో ని వట్టుకుని మథిస్తూన్నాడు. కచ్చప రూపాన మందరాదికి ఆధారంగా వుండి ద్వితీయ గరి రాసిల్ల తూన్నాడా దేవ దేవుడు. భగవానుడే మతన మారంభించడంతో సాగరంలో ఆఱ

అరంభ మయింది. మత్స్య కచ్చవ, మకర, సర్పాది జల జంతువులు భయ భీతాలై చ్ఛి యటూ ఆటూ పుఱగ్త సాగాయి. తిమీ, తిమింగిలాదులూ, సముద్రపు జేసుగుచూ, ర్గమోలూ వ్యాకులపడి పోతున్నాయి. తత్పమయంలో సర్వ ప్రవథమంగా హోలా పుష్టింది. ఆ హోలా హాలావిర్యోత విషట్టాలలు పూర్వాదో భాగ, దిశ, హీడిశ భేదగా సర్వే సర్వప్రతి వ్యాపిచ సాగాయి. ఆ భయంకర విష ట్యూటల నుండి లభించక మార్గాంతరం కానరాక ప్రజలూ ప్రపాపతులూ సర్వ్యలూ సర్వ్యరష్టకుడైన భగ శరణు వేదాదు. తత్పమయాన సర్వ బుషి గణ సేవిత్వదైన సదాశివుడు సతీనమేతంగా ఏదిపై విరాజిల్పుతూన్నాడు. జగత్తయ వాసుల అభ్యుదయార్థం, మోత్సం ప్రధాన లక్ష్యంగా తపస్సు చేస్తూ వుంటాడు. ప్రజా పతులు ఆ మహాదేవుని బులా స్తుతించ సాగారు.

‘మహాదేవా : సర్వ ప్రేషాంబులకూ ఔత్సు స్వరూపుడవూ, జీవసదాతవూ సీవే నిన్నే . మేము కోరుతూన్నాము. జగత్తయాన్ని దగ్గం చేయునట్టి మహాగ్ర విష ట్యూలల నుండి మమ్మ వెదవు గాక : యావద్వీశ్వానికి మోజొన్ని ప్రసాదించునట్టి ఏకమ్మాత శరణాగత వశ్చలాదివ. ఇంతి హరుడవు, విశ్వ గురుడవూ అఱువ నిన్ను ధీశాలురు ఆశాధిస్తూ వుంటారు. అభిందక రస స్వరూపుడవు, అనంతుడవూ అఱువ నువ్వు స్వమాయా శక్తితో సృష్టిస్తి లయార్థం కై విస్తు మహేశ్వరాది రూపాలు భరిస్తూ వుంటావు. ప్వయం ప్రకాళడవైన నువ్వే పరమ ర్యమగు బ్రిహ్మా తత్త్వానివచి వేదజ్ఞులు గ్రహించి యున్నారు. నర, సుర, పశువక్ష్యైది ర్ఘ్రదూపమైన చరచర విశ్వానికి జీవన దాతవు నువ్వే. సర్వత్స్త స్వరూపుడవైన నీకన్న మేన సృష్టి లేనే లేదు. సర్వేశ్వరుడవు. సర్వ సమర్పుడవు అఱువ నువ్వే అనేక శక్తులతో మాపంలో ప్రతీతమవుతూంటావు స్వతంశసిద్ధంగా జ్ఞానస్వరూపుడవూ అఱువ నీ ద్వారానే లుఢ్చవించాయి. జగదాది కారణమైన మహ తత్త్వమూ, సాత్మ్వక, రాజన, తామస మయిన అహంకార త్రయమూ కూడ నువ్వే, ప్రాచేంద్రియ, పంచభూత, శాష్ట్రమల నాలూ, వాటి మూల కౌరణులూ కూడ నువ్వే, ప్రేషాంబులకు వృద్ధి తయాలు, కలిగించే ర్వయాపుడవు నువ్వే, సర్వ జీవ కళ్యాణ కారకమైన యాగ, సత్య, మథుర వాక్ రర్ణ నీ స్వరూపాలే. ఆకార, ఉకార, మకార త్రయ యుక్తమైన ప్రణవం లేదా త్రిగుణాత్మక ప్రకృతివి నువ్వే నని వేద వాదులు పరిస్తూన్నారు. సర్వదేవమయుడైన ఆగ్ని నీ

ము, జగత్తయాభ్యుదయ దాతవైన కంకరా : పృథివీ నీ పాద కమలము. సర్వ దేవ రాపొ : కొలిపే నీకు గతి. దిశలే నీకు శ్రవణేంద్రియాలు. వరుణుడే నీకు రననేంద్రియం ఆకాశం నీ సాఖి, వాయువు శ్వాస, భాస్కరుడే నీకు నేత్రము. చంద్రుడే నీ మనస్సు. మేని మస్తకము. వేద స్వరూపా : సాగరమే నీకు ఉదరము. గిరులే నీ అస్తికలు. ఒచ్చ విషాధాలూ నీకు రోమాలు కొగా గాయత్ర్యాది ఛందస్సులే నీకు సప్త ధాతువులు. సమస్త లూ, నీ హృదయము. సద్గోజాతాది పటచోపవిష్టులూ - తత్పురుష, ఆపోరా.. సద్గోళ వామదేవ, ఈశానలే నీ పంచ వుదనాయ. వాటి పదచ్చేదాల ద్వారా ఓి కళాత్మకాలైన తాలు ప్రవటపిష్టూన్నాయి. సువ్వు యాపద్యి శ్వయం సుండి ఉప రహితుడవై ఉన్నప్పుడు లూ నిన్ను 'శివ' నామంతో వ్యవహరిస్తారు. యదార్థాసీకి స్వయం ప్రకాశమైన పరమార్థం మీ దంభ సంబంధిత దంభ లోఫాపి తరంగాలలో నీ భాయ వుటుంది. సృష్టికి కారణ లైన సత్త్వ రజ ప్రమోగుకూలు నీకు నేత్ర త్రయాలు. గాయత్ర్యాది ఛందో రూపమైన యే నీకు యోచనీయాళము. సాంఖ్యాది సర్వ శాస్త్రాల రూపంలో నువ్వే వుంటావు. వాటికి వు కూడ నీవే, జోత్యిర్మిత్రయ స్వరూపా ! నీ యందు త్రిగుణ ప్రభావం కానీ, ఎట్టి బేడ కానీ వుండమ, హరి బ్రిచ్చేస్తుంద్ర, లోకపాటదు కానీ ఎట్టివారూ నీ స్వరూపాన్ని గాంచజాలదు. జీవ బ్రోహమకంఠైన అసురీకి క్రూరును నువ్వు అతం చేస్తూ వుంటావు. య వేళలో భవదీయ ప్రచండ నేతాగ్ని, సర్వాన్ని తస్మించేసి వేస్తుంది. తత్పుమయంలో ; నువ్వు సిద్ధికారంగా భ్యానమన్నుడవై వుంటావు ఆత్మారాములూ. జీవమ్మక్కలూ అణున స్వహృదయాలలో నీ దివ్య పాదారాలమిదాలనే భ్యావిష్టూ వుంటాము. నిరంతరం జ్ఞాన స్వహృదయాలలో నువ్వు లయమై వుంటావు. సతీ నమేతుడవైన నిన్ను చూసి కొండిరు నవన వాసిగా, ఉగ్రమూర్తిగా, వలిస్తూటారు మూర్ఖులై లజ్జ రహితులై తరించు నట్టి పారికి నవ అపార శక్తి లీలా రహస్యాలు తెలిసే డెబ్బు ? ఈ కార్య కారణ రూపమైన విక్రం మాయ అతితమైనది. అట్టి మాయకన్న అతితమైనవాడవు నువ్వు. అట్టి భవదీయానంత తత్పుమాప జ్ఞానం బ్రహ్మదులే పొందజాలకుండగా ఎలా ఎంతని ఏమని నిన్ను స్తుతించ ము, అట్టి దళలో వారి కుమారులమైన మేము వణించ గలిగే దేమున్నది ? అయినా యథా

నీ గుణ గానం చేశాము. లీలా విషారివైన నీ యా రూపాన్ని మాత్రమే మేము చూచ . వరమ తత్త్వ మయమైన నీ స్వయాపం మాకు తెలియదు. వరమేళ్వదా! నష్ట క్రమేష లీలలు కలవాడవే అయినా లోక క్ష్యాణ దృష్టాయి వ్యక్త రూపంలో కూడ నీ! అన్నాట.

ప్రజాపతుల దుఃఖ స్థితిని గమనించి సమస్త ప్రాణి కోటికి ఆకారణ బంధువు, దేవాధి ! అయిన శిష భగవనుడు దయావశుద్ధై వ్యధ చెంది ప్రియులైన సతి దేవితో - ఎంత విభారకరమైన సంఘటన ? సాగర మధనం వల్ల ఏర్పడిన కాలకూట విషం వల్ల జీవరాళి యా ప్రజాపతులూ పొందే ఆసహ్య వేదనలను విన్నావు కదా! ఆర్థులైన రూ తమ ప్రాణాలను రక్షించుమని కోదుతూన్నారు. ఇప్పుడు వీరికి అభయమిచ్చి రక్షిం మన కర్తవ్యము. శక్తి సామర్థ్యాలు కలవాడు ఫీనులను రక్షించ గలిగితేనే వాని జన్మించుతుంది. పఛ్చనుదైన వాడు తఱ థంగురమైన తన ప్రాణాన్ని అర్పించి అయినా ఆన్యాలను రక్షిస్తాడు. మాయా మోహితులు మాత్రం వరస్వర విద్యేషంతో యుద్ధాలు చేస్తారు. తద్వారా వారికి దుఃఖమే సిద్ధిస్తుంది. కష్టాలలో చిక్కుతున్న వారిపై కరుణ చూపు రిని సర్వాత్మకైన శ్రీకృష్ణుడు ప్రసన్నదైననాడు నేనూ చరావర విశ్వంతో అనందితుడి వుంటాను. కనుక విశ్వాంతికై నే నిష్పదే కాలకూట విషాణ్ణి పాసం చేస్తాను. తద్వారా క్ష్యాణం సిద్ధిస్తుంది.' అని పలికి ఆ దేవ దేవుడు కాలకూట విష పాశార్థం సంస్థితిడు. భర్త ప్రభావం ఎరిగిన రాజరాజేష్వరి కూడ తన అంగీకారాన్ని అనందగా జేసింది.

మహాదేవుని శక్తి వల్ల నే ప్రాణికోటి జీవిస్తాన్నది. మహాదేవుడు కాలకూటాన్ని శంలో ఉంచి భక్షించి వేశాడు. ఆ విష మండుందే పాప దూపవ్రఘావం శంకర సునికి కూడ కనిపించింది. ఆ హలాహల విష ప్రభావమే శివ దేవుని కంఠ సీమలో సీలి కలిగిచింది. జగత్కుశ్యాణ కర్మదైన ఆ మహాదేవునికి అది కూడ అలంకారమే అయింది ఉండి శంకరుడు సీలకంరు దయ్యాడు. పరోపకార వరాయిలు లు పరుల దుఖాలను. ఉచ్చేయ ఆ దుఖాదులను తామే అనుభవిసాడు, భ కణవ శంకరుదైన శంకరుడు భక్తు

ప్రాలనూ నెరవేరుస్తూంటాడు. అట్టి ప్రభావ నంపన్నని ద్వారా హాలా హాత విషం కొనం కెనదని విన్న వారందరి కండడు బ్రిహ్మ విషువుతకో సహ అక్షణీ ప్రకంసించారు వుని విష హాన నమయంతో నేల రాలిన విష బిండువులను వృథిక, సర్ప, విష సంబంధ శథలూ గ్రహించాయి.

— 0 —

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సకంథం-8 అధ్యాయం-8

అష్టావింశతిం - జగన్మహానీ పాఠాద్యావం.

ఈక మహార్షి పజుకుతూన్నాడు :— మహాదేవ భగవానుడు ఆ విథంగా హోతా హూలాన్ని చేయదం చూసి సుఱ సురులు పరమానంద పరవతు లయ్యారు. నవోర్పుహంతో వారు న్ని మధిస్తూండగా కామధేషువు ప్రాదుర్భవించింది. హోమ సామాగ్రిని ప్రశాంతించునది ० వల్ల మహార్షులు దానిని స్వీకరించాడు. తరువాత చంద సమ ప్రశంతో తేంరిల్లనట్టి క్రపసమకాళ్యం ఆవిర్పువించగా దానిని చూసి ఓరి ఆశీష్టాన్ని వ్యక్తం చేయగా ఓరి దానిని అంచాడు. తరువాత కైలాస శోభను మిచిన శోభ గల తత్కర్మంతాణ కం పశావత గజం ० నుండి బయట పడింది. ఆవంతరం కొన్ని మణి ఆవిర్పువించగా దానిని శ్రీమన్నారాయణ సుదే గజమీమలో ఆలంకరించు కున్నాడు. అదే కమయంతో కల్పవృక్షమూ, అష్టావంతు తం పరమానందాన్ని ప్రశాంతింపగల ఆప్నరోభామణి ఆవిర్పువించారు. తరువాత సర్వ క సుదరి, శ్రీమన్నారాయణ భగవానుని నిత్య శక్తి, ఉఱన మహాంక్ష్మీదేవి కూడ ఏర్పువించింది. తల్లిల తలా భాసించే ఆమె సౌంఖర్య శోభలు తథ దీపలా వ్యాపించాయి. రూప శాపంయ మహిమాదులకు సద్యలూ ఆక్రషింప బిద్దారు. అందరి కండరో లష్టై తమకే చాతిసుకున్నారు. స్వహస్తాతా మహేషద్రుదు ఆమెకు ఆనన మిచ్చాడు. నదీ పేస్తాలు త్రి మంత్రాలై కువర్ణ కుంభాతకో పొవన జలాలను తెచ్చాయి. వృథీ దేవి మహాంక్ష్మీ

అభిషేకించాలని సర్వాపదులనూ తెచ్చింది. గోవుల ఆమెకై పంచాగవ్యాళనూ, వసంత తప్పతువులో లభించే ఫల పుష్టియలనూ సమర్పించగా బుషిగజం విధి విభావంగా క్షీర్దేవిని ఆభిషేకించారు. మంగళ గీతాలను గంధర్వులు గానం చేయగా, అప్సరసలు నాట్యాలు, మేఘాలు రూపు దార్శి మృదంగ, ఫజవ, మురజి, ఆనక, గోముళి, పీణి, వేణులు ప్రమోగించారు. కర కమలంలో పద్మాన్ని ధరించిన లక్ష్మీదేవి తత్పమయంలో సింహాలో అధిష్టానించి. జల పూర్ణ కలశాలతో దిగ్బాలు ఆమెను ఆభిషేకించాయి. భూసురో త్రములు సంత్రాలను శరించగా సాగరుడు పీతాంబరాన్ని, వరుణువై జయింతి మాలనూ సమర్పించే జయింతి మాలా నుగంధాన్ని ఆమ్రాణించి భ్రమరాలు రుణా రుణం నాదాలు చేయ్యాయి. విశ్వకర్మ ఆనేక విధాలైన భూపతిలు సమర్పించాడు. నారులు కుండలాలనూ, బ్రహ్మాన్ని, సరస్వతి ముత్యాల హోస్తాన్ని సమర్పించాడు. భూసురో త్రములు స్వాన్తి వచనం అక్షీదేవి కరములందు కమలాలను శరించి సర్వ గుణోవేతుడైన వరుని కోసం ఆన్వేశంభించింది. తత్పమయంలో ఆ శ్రీదేవి వదన కమండల శోభ వర్ణనా తీతంగా వుంది. ఉల్లో కుండల ప్రకాశం భాసిల్ల సాగింది లజ్జకో అవనతముఖియై ఆమె మొల్ల మొల్లగా మందస్త్రితం చేయసాగింది. చందన చర్పుతమై కుండలమాకితమైన పీన స్వన ద్వయింతో అటు నెటు తీచుగుతూ వుంటే చరణ నూపుర త్క్షేముల నుండి రుంకారం బయలుదేర తత్పంతో దర్శకులకు స్వర్ణలత యిటు నటు పరిభ్రమిస్తున్నదా? అన్నట్లుంది. సర్వాత్మ సంసన్నదూ, దోష, సాశ రహితుడూ అయిన పురుషుడు లభిస్తే – తన కాతదే ఆశ్రయురావించి వరించాలని ఆమె చూడసాగింది. గంధర్వ, యక్ష, రాక్షస, సిద్ధ, చారణ, దేహతాదు అట్టివాడు ఆమెకు కానణాలేదు. ఒకడు తపోధనుడై కూడ క్రోధాన్ని విడునాదలేకు, మరొక క్షోన మన్మహిరి కానీ ఆసత్కిని విడునాడజాలకున్నాడు. అన్యాలు కొందరు మహాత్ములురై కొమాన్ని జయించజాలకున్నారు ఐక్యర్థ సంపస్సులైనవారు కొందరు పరులను యాచించానడం లేదు, కొందరిలో దర్శాదరణ వున్నా సర్వ ప్రాణు అయిందూ ప్రేమ భావాన్ని రాలకున్నారు. కొందరిలో త్యాగమున్నది కానీ అది మోత్త సాధనం కాదని వాడు గుర్తించన్నారు. ఒక్కొక్కుచో మహా వీరత్వం వున్న వాడు పయితం కాలాన్ని జయించజాలక, ఉండి తప్పించుకోలేక పోతూ వున్నారు. విషయాన్తకి రహితులైనవాడు అదైవైత సమాధి చుంటున్నారు. దీర్ఘాయుద్ధాయం పౌంచిన బుషు ఇన్నారు. అయినా వారిలో నాకు కావలసిన

గళ ఆయుర్దాయాది లక్షణాలు లేవు. ఈ లక్షణ ద్వయం కలవారు ఆమంగళ వేష సంచిస్తాన్నారు. అనీ యోచించి చీటి చివరకు శ్రీమన్నారాయణుని తింకించి సర్వ జీతుడు యాతడే సర్వ మంగళ సద్గుణాలు యాతనియందే నిత్య నివాసం చేస్తాన్నాయి. ‘తదు నన్ను అభిలషించడంలేదు.’ అనుకుంటూ తరువాత ఆ శ్రీదేవి ఓ నిశ్చయానికి పూరిని వరించి ఆతని దివ్య గళ సీమలో స్వయంవర మాల వేసింది. ఆ దేవ దేవుని గుణాలు స్పృశించ జాలవు. ఆతణ్ణి ఆళయంచి సేవిస్తా వుండే అణిమాద్యష్ట సిద్ధుల ఆతనికి శక్తి లేదు. యద్వానికి శ్రీదేవికి ఏకమాత్రాళయాలు శ్రీమన్నారాయణుడే వల్ల ఆమె ఆతనినే వరించింది. మత్త మథుకర పరిపేషితమైన కమల మాలను శ్రీహరి మలో అలంకరించి సిగ్గుతో వంచుకొని ఆతని వశఃస్తలం వైపు చూస్తూ ఆతని సమీపం బఱడింది. విశ్వ లన్నింటికి ప్రభువైన శ్రీహరి సర్వ సంప దధిష్ఠాత్మ దేవత, జగయిన లక్ష్మీ దేవికి నిజ వశఃస్తలాన్నే సర్వదా నివసించడానికి ఆళయంగా ప్రసా ఆతని వశఃస్తలాన్ని అఱకరించిన లక్ష్మీ దేవి తన కరుణారన దృక్ప్రసారంతో జగానూ, లోకపాలరనూ, ప్రేమ ప్రాత్రులైన భక్తులనూ ఖనుగహించి అభివృద్ధిని చింది. తత్తుమయఁలో శంఖ, తూర్ప మృదంగాది మంగళ ధ్వనులు మిన్ను ముట్టాయా. ఈ గానాలు చేయగా అప్పరసలు ఆనందాతిరేకంతో నాట్యం చేశారు. బ్రిహత్త, రుద్ర, ప్రణా పత్యాదులు హూలవాన కురిపించారు. భగవద్గుణ రూప లీలాదులను యహర్షంగా ఉట్టి మంత్రాలతో స్తోత్రాలు చేశారు. ప్రణలూ, ప్రణాపతులూ, అపారులూ లక్ష్మీ కటాక్షాత్రచే సద్గుణ శీల సంపన్మూలై సుఖించారు. సురులను ఉపేషించి లక్ష్మీ దేవి జరిపిన అండి నారు శక్తి హీమలై, నిరులోగ్నస్తులై, లజ్జా రహితులై, లోభులై పోయారు.

తరువాత ఆవిర్భవించినది పద్మ దశాయతాష్ట ఆయన వారుతే కన్య. శ్రీహరి సమ్మ ఆమెను దానవులు స్వీకరించారు. సుశాసనరులు ఆ రీతిగా కీర సాగరాన్ని ఘదిస్తూం నిలో నుండి దీర్ఘాలై బలిపిన బాహువులతో, సంఖ సమ గళంతో, అరుణారులఁతో, ఇంద్ర సీల మాణిక్యంతో పమమైన దేహాభ్యాయతో అంగ ప్రత్యంగాలలో ఖచితాలైన వివిధాభరణాలు కర్కుండల, పీతాంబరాలు ధరించి విశాల వశఃస్తలంతో జ సమ పరాక్రమంతో, నవయోవ్యవసంతో కుటీల కుంతలాలతో భాసిల్లే ఆదిధ్య పురు

శహన్వ సౌందర్య లావణ్యదులతో భాసిల్లు తూన్నాడు. కర కంకణాలు రలించిన ఆశి
లో అమృత కలశం వుంది. శ్రీహరి అంజావతారమూర్తి. ఆయుర్వేద ప్రపర్తకడూ,
నోక్క - అయిన అతడే తన్నంతరి నామ ప్రశ్నాతు దయ్యాదు. అమృత కలశ హస్తాంతై
కి చేతినుండి బిలాశ్వారంగా రాజును అమృత కలశాన్ని లాట్కున్నారు. సాగర ఓహి
సంవదలన్నీ తనుకే చెందుతాయన్న విక్ష్యానంతో ఆదినుండి ఆసురులు పరిగ్రి
రు. వారు అమృత కలశాన్ని తైపనం చేసుకోవడంతో అమశులు విపొద్దగపు లైపో
. వారి దీన దశను తిలకించి వుక్కబ్రాహ్మయు డగు వరమాత్మక వారికి అథలుమిచ్చి -
శాఖా : వివారించక ధైర్యంగా వుండంది. స్వమాయా ఈక్కితో రాజునుఱ మధ్య అంతః
ఉ సృష్టించి మీ కార్యాన్ని నెరవేచస్తాను.' అన్నాడు.

పరీష్కిన్నారశాఖా : అమృతపానానక్క చిత్తులై ఆతురవడుతూచ్చ ఆసురులు పరశ్పరం
మోహితులై కలహించ సాగారు. 'అమృతాన్ని ముందు నేను త్రాగించే - ముందు
తాగాలంటూ ఆ బల మచ గర్భితులైన రాజును కొట్టుకో సాగారు. దుర్గులర హస్తాం
టిలవంతులు అమృత కలశాన్ని లాగుకో సాగారు. శాఖ్యాత్ ద్వేష వక్తులైన కొండడు
నీలవలె 'అష్టరుల కూడ మనతో నమంగా కష్ట వడ్డారు. కనుక వారికి కూడ అమృత భాగం
చూరి. ఇది నసాతన ధర్మం.' అన్నాడు.

తత్పమయంతో పరక్కజ్ఞాను, చతుర శ్రేష్ఠుడూ అయిన వరమాత్మక వర్ణపాతిత జగన్మోహన
శ్శ రూపాన్ని దాల్చాడు. ఆ జగన్మోహనీ రూపం సీల కమలంలా క్యామలంగా వుంది.
ప్రత్యుంగాలు ఆకర్షణీయంగా శోభిల్లిపోతూన్నాయి. సుందరంగా కపోతాలూ, ఉన్నతమైన
ం రఘజీవులైన వదనాంచిదమూ, విశేషించి నవ యోధ్యనంతో శోభిల్లి దం పల్లు పీవ
భార పీదిశయ్యె, పీంహా నమ కటి భాగంతో ముఖ బహిర్గత నుగంధామాసేచ్చతో ప్రమర
శాయం గుంపులగా ఆమెను పరివేష్టిస్తాన్నాయి. వాటికి భీటిల్లు తూన్నాట్లు ఆమె సయినాలు
ంగా మీనాలపలె భాసిల్లు తూన్నాయి. ఆమె కాలి ఆందో రవసి శ్రవణానందకరంగా వుంది.
గంబాచ్ఛవితమైన పీస నెతంబం పైభాగన మపర్ నిర్మితమైన గజైల వడ్డాఱం నయ
తో ప్రకాశిస్తాన్నది. ఉజ్జాయుక్త మందస్త్రుతాన్ని సటీచే భృకీటే విలాసంతో, ఆపాంగా

లతో హావ భావ విసాదులతో సర్వ ఇనకర్మజీయమైన మోహిని రూపంలో శ్రీహరి దైవత్వ ఏర సేనపతుల హృదయాతను సంచరించజేస్తూ కామోద్దిననాన్ని కలిగించాడు.

— 0 —

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

పక్ష-ఉఠం-8 అధ్యాయం-10

జగన్నామోని అమరులకు అమృతాన్ని ప్రాపించుట.

శకమహార్షి పలుకుతున్నాడు — శాఖా : రాష్ట్రములు నైమిహాదర ప్రేమ బింధు బాంతవు నుండి నయతం విస్కరించి పరస్పరం నిందించుకుంటూ దొంగలవలె ఒకరి చేతినుండి వేరో అమృత కలశాన్ని లాగుకుంటున్నారు. తత్తుమయుంలో తైర్యిక్య సుందరి యగు ఓక లాపణ్య అహారి తమమైవ రావడం చూశారు. వారు సర్వాన్ని విస్కరించి పరస్పరం చుకో సాగాకు — ‘ఆహా ! ఏమి సౌందర్యం ? ఈ సుందరాంగి సర్వంగ జహాగర రం విడ్యుల్ల తలను తలపిస్తున్నది. ఒక్కసారి యామెను దర్శిస్తేనే జన్మ సపల మయోశా ‘ అంటూ శారందరూ ఆమె వైవు పరుగెత్తి కామ మోహితులై — విశాలాక్షి ! ఎవ్వరి ! ఏమి చెయ్యాలని యిక్కుడకు విచ్చేసిశాపు ; నీ దర్శన మాత్రంచే మా మనసులు పడి పోతూన్నాయి. ఎవరి ష్ట్రతిచి ? సురాము సిద్ధ గుధర్వ శారణాదుతో లేదా తోక రతో ఎవరూ నిన్నింత పరశు స్వార్థించలేదని మేము భావితున్నాము. అట్టి దళలో స్వ మానవులు నిన్ను లా స్వీకించ గలరు ; సుందరీ ! దయా సాగర్కుడైన విధత దేహ , దరి ఇంద్రియాలకూ, మనస్సులకు తృప్తిని కలుగ జీయ్యాలని నిన్ను లా పంపాకు. నీ ! ఏకజాతివారమైన మేమందరమూ ఏకైక వస్తువును కోరుతూన్నాము. అందుకే శతహారు బయలుదేరాయి. సుందరీ ! నువ్వు మా కాలశాన్ని రూపమాపిదవు గాక ! వ సంశేషిం కావడం వల్ల మేము సోదరుల మైనాము, అందరం కలిపి తీవ్రతర వరిక్రమ ఆశ్చర్యాన్ని సంపాదించుకున్నాము. పశ్చాత రహితంగా నువ్వు మాలో కాలహం రాకుండ శాశ్వతాన్ని సమంగా పంచిపెట్టు.’ అన్నారు.

ఆ పటుకులు విని జగన్నోహినీ రూపుడైన శ్రీహరి మందస్మితం చేస్తూ చపల దృష్టి పారిని చూస్తూ – ‘అనుబులారా ! మీరు చూడ కళ్యాప నందనులు. నేను చూడ తుటిను. ర్యాయభారం నామై ఎందుల కుంచినారు ? స్వేచ్ఛ చారిణులైన త్రీలను వివేక నంపస్తులు పూర్వా విశ్వసించరు. రాజునులారా ! వేట కుక్కలమీదా, వ్యధిచారిణులమీదా ఎన్నిటాకం పెట్టుకోరాదు. వేట కుక్కలు కొత్తదైన దానిని వేటాడుతూనే వుంటాయి. వ్యధిచారి కూడ కొత్త విటులను అన్యేషిస్తూ వుటారు.’ అంది.

జగన్నోహిని పరిహాస వాక్యాలు కాశులకు విశ్వాసాన్ని కలిగించాయి. వారు రహస్య భావంతో చిరువయ్యతో అమృత కలశాన్ని మోహిని చేతులలో పెట్టారు. అమృత కల అందుకని ఆమె మందస్మితం చేస్తూ – దైత్య దానవులారా ! ఉచితానుచిత భావ రహిస్తేను చేసినట్లు మీమ వూడుకోవాలి. స్వేచ్ఛగా నేను పుచ్చి పెడుతాను.’ అంది. బింబదగరోధి లైన ఆ దైత్యులు జగన్నోహిని యొక్క మథుర వచనాలు అలికించి – ఆమె మాయాని ఆని గ్రహించజాలక ఏకగ్రిపంగా తమ సమ్మతిని తెలియజేశారు.

తరువాత వారందరూ ఓ రోజు వుపవసించి స్థానాది నిత్య కర్మ లాచరించి హామిస్సి అగ్నిహతో త్రునిత్తుపై పరచి గో. బ్రాహ్మణుకూడి ప్రాణు అన్నింటికి అన్నదానంచేసి రోత్తముల ద్వారా స్వస్త్ర్యయనం చేయించారు. అభిమతానుకూలంగా వారందరూ స్థాంలను ధరించి తూర్పు దిశగా తిరిగి కూత్సున్నారు. ధూవ, దీప, సుగంధ మాలాదులతో ఏకులై దైత్య దానవులన్న దివ్య భవన ప్రపదేశానికి అమృత కలశంతో ప్రవేణించిస్తుని జగగాని, దివ్యాంబర ధారియైన ఆమె నితంబ భారంతో మంద మందంగా ఆదుగులు చేస్తూ విష్ణులాలైన నేత్రాలతో, కనక కలశ ద్వారా సమమైన స్తన ద్వారాయంతో కరి తుడున జమనాలతో, హోమ నిర్మిత సూపుర యుఖకూరాలతో సభా మందిరాన్ని సంచలింప చేయాలి. కర్మాంశు ఆలంకరింపబడిన తలండలాలూ, కపోల భాగ, సాసికలూ, ముఖారావిండమూత సుందరంగా ఉన్నాయి. సౌందర్య నిఱయుడైన పరమాత్ముయే జగన్నోహినీ రూపాలో ఉడం ఉల్ల ఆమె మహాలక్ష్మీ దేవి సభియా అన్నట్లండి. మందస్మిత పదనారవించియై, రఘువుకనాలతో జగన్నోహిని దృక్ప్రసారం చేసినంత మాత్రాన సుమారులందరూ మోహితున్నారు. తత్పమయులో ఆమె పైట చెరగు జారి పోయింది. జస్తుతః క్రోర్యమే

ంగా గల అసురులకు అమృతం పోయడ మంచే పాముక్కోపాలు పోయడం వంటిదేనని ఉంచి భగవానుడు నురానుచులను వేరు వేరు పంక్తులలో కూర్చోమన్నెడు. తరువాత త కలక హాస్తుడై దైత్యులను సమీపించి హవభావ, విలాస విన్యసాదుల ద్వారా వారిని పరవతులను చేసి దూరంగా కూర్చుని వున్న ఆమురులకు – జరామరణాలను నాళనం రట్టి ఆమృతాన్ని ప్రసాదించ సాగింది. ఆ విషయాన్ని పసికట్టి కూడ – రాక్షసులు ఆదిలో చేసిన ప్రతిజ్ఞలను స్మరించుకొని – ఆమెతో కలహించడం గౌరవఫంగ మనుకుంటూ దాల్చారు. ఆ జగన్నాహినివై వారికి విశేష ప్రేమ భావం వుండడం వల్ల – ఏమునా ప్రేమ బంధం ఖండింప బిధిపోతుందేమో నన్న భీతితో మోనం దాల్చారు. అమురులు కపానం చేసే వేళలో రాహువు దేవతా స్వరూపాన్ని భరించి వారి మర్యాద కూర్చుని అమృత చేస్తూ వుండడం గమనించిన సూర్య చండ్రులు – సంకేత మాత్రంగా – జగన్నాహినీ ఒ భాసిల్చుచున్న శ్రీహరికి నివేదించారు. ఎంటనే శ్రీహరి సుదర్శన చక్రాన్ని ప్రయోగితో రాహువు శిరమ్మ మొండెం నుండి వేరై పోయింది ఆమృత స్వర్ఘవల్ల అది త్వం పొందింది. ఆమృత స్వర్ఘలేని దేహం – పతనమైపోయింది. రాహువుకు బ్రహ్మ గ్రహాలలో స్తానం కల్పించాడు. ఆమావశ్య, హర్షిమా పర్వ దినాలలో ఆ రాహువే వరంతో సూర్య చండ్రులపై దండెత్తుతూ వుంటాడు. సంహ్రంగా ఆమృతాన్ని దేవతలు చేయడంతో శ్రీహరి భగవానుడు మోహిని రూపాన్ని త్యాగించి – యదార్థ రూపంలో ఉన్నాడు.

నురానుచులు ఏక కాలంలో ఏక స్తానంలో ఏక మాత్ర ప్రధాన ప్రయోజనంతో అత్యధి ర్విశమంచి క్షీర సాగరాన్ని మధుంచినారు. కానీ ఘలభేదం ఏర్పడింది. భగవంతుని తుళ దేవతలు ఆమృతాన్ని పానం చేయుగలిగారు. మానవ మాత్రులు – తమ ప్రాణ మన శ్రీ వాక్యరీచాదులను స్వస్వంతానార్దం విసయోగిస్తాడు. కానీ ఆవస్త్రే భేద బుద్ధికి మూల బులు కావడం వల్ల వ్యక్తాలే అవుతూన్నాయి. కానీ ప్రాణ శక్త్యులు ద్వారా త్రికరణ ను స్వీల్ప కార్యం చేయబడినా – అది భేదభావ రహితం కావడం వల్ల సఫలమే అవుతరు మూలంలో నీళ్ళ పోత్తే – శాఖోహశాలకూ ప్రతిష్ఠకూ కూడ తృప్తి కలుగునట్లు కృషణ బుద్ధాన్ని చేయబడే కర్మాలు సర్వ లోకాలకూ చెందుతాయి.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంటిమెంటులో అధ్యాయం-11

శక్చవహరి భాగవత గాథను కొనసాగిస్తూ ఉన్నాడు. ‘పరిషిస్తు రేండ్రా ! శాశ్వత శతాబ్ది సమంగానే కష్టించి సాగర మథనం చేసినా—తమోగుణ ప్రవధానులూ, దురహంకారులూ, చూస్తుయిలూ అఱుస వారికి మాత్రం అమృతం లభించ లేకు. పరమాత్మ సాగర మథన రా లభించిన అమృతాన్ని సత్యగుణ సంపత్తులై అర్థాలైన ఆమరుంకే అంధిషాధు. త వారందరూ తింకిప్పాండగానే గటుడా రూభుడై స్వస్థాసానికి వెళ్లిపోయాడు.

తమ ఆగర్పు శక్తువు అఱున దేవతలకు అమృతం లభించడమూ, తమకు శ్రమ పేసే బీగలపము చూసిన శాశ్వతములు పెఱ్లుబికిన క్రోరంతో ఆయుర పాణులై యుద్ధ సన్నద్దు య్యారు. అమృత పాసంతో నవ్య విష్ణు శక్తి సమపేతు అఱున దేవతలు విశేషించి విష్ణు విశేషానుగ్రహపాత్రులు కొవడం వల్ల నిర్ఘయంగా శక్త పాణులై యుద్ధ సన్నద్దు య్యారు. క్షీరసాగర తీరంతో సురానుర యుద్ధం అరంభమై కొనసాగుతూన్నాయి. కరవాల, తోమన, కింధివాలాకి ఆయుధాలు పరస్పరం ప్రయోగించు తుంటూన్నారు. కంట, తూర్పు, ఉగ, తథుడు, భేటి ఖదిగాగల జాద్య విశేషాల దిక్కులన్నీ పిక్కటిల్లేలా ప్రొగుతూన్నాయి. ఎంకొతొలూ, హాయ పేషలూ, రథనేమి ధ్వనులూ పదాతుల కేకలతో ఆ ప్రదేశం షహస్రలంగా వుంది. రథిషులకో రథిషులూ, ఏనుగులతో ఏనుగులూ, పదాతులకో పదాతులూ, ఎదకంతో గుట్టును దక్షమూ, యుద్ధం చేస్తూన్నాయి. ఓంతెతుపై కొండరూ, కంచర గాణి మడికోండరూ, గార మృగాల నథిరోహించి కొండరూ యుద్ధం చేస్తూన్నారు. సింహా మి భల్లూరాదులనూ, కంక, గృధ్ర బకొదులనూ నక్కలూ, తోదేశ్యా, శరభ, మహిష, ఐస, భాస, శాది వాషానాదులనూ కూడ ఎక్కి యుద్ధం చేసే వారే కొక తిమింగల, నీలపు గల గోవుఁమీద, అడవి ఎద్దులూ, మూడిక, హారిణ సూకరాదులూ, ఊసరవిల్లి, బక, దీ జలచర. స్తుల చర భేద రహితంగా వాహాలు అధిరోహించి వికృత రూపులయిన బి యుద్ధం చేస్తూన్నారు. బలోన్నితులైన దైత్యులు రణ మధ్యంలో ప్రవేశించి యుద్ధం

న్నరు, చిత్ర విచిత్ర పర్మాతు గల పతకాలు, సృటికమణిభేత్వత చ్ఛుత్రాలూ, అదిగా గల జటిత దండ మండిత చాపురాలూ, నెమలి కన్నుల విషపక్రలూ, చమరీ మృగపాల మరలూ, అక్కడ సర్వే సర్వత్రా ప్రకాశిస్తూన్నాయి. వాయు ప్రేరితాలైన ఉత్తరీయలు, భాసిల్లే కపచ భూషణాలూ, భాను ప్రపతలను తిరస్కరించునట్టి శస్త్రాస్త్రీలూ దైత్య దానవులు బాహుతీర్పి యుద్ధం సాగిస్తూ వుంటే – జల జంతు పూర్వాలైన లు రెండు ప్రపాయ్మన్నాయా? అన్నట్లు శాసవస్తూన్నది.

రాజు : ఆ రణభూమిలో దైత్య సేనాపతి అయిన ఐలి మయ దానవ నిర్మిత వైహాయిన విమానాన్ని కామ గమనం కలదానిని అభిరోహించాడు. యుద్ధ సామగ్రి సర్వస్వ సంభరి వేరి వీడులకు అభేద్యంగా వున్న ఆ విమానం ఓ సారి కాసవస్తూ, మరో మారు కాన లేదు. అది ఎక్కు దున్నది కనిపెట్టండం చాల కష్టంగా ఉంది. బలి ఆ విమానాన్ని హంచి ఒళదికలా దానవ సేనాపతులు పరిష్టోంచి వింజామరణ వీయగా, దివ్య చ్ఛుత్రం తూండగా ఉడి యాద్రిపై ఉదయించి తేజర్లే చంద్రునిలా ఆతడు భాసిల్ల సాగాడు. ఉప శలయిన సముద్రి, శంబర, చాఱ, అయోముఖ, చ్ఛిమూర్ఖ కాలనాథ, హేతి, ప్రహేతి, శక్మి, భూత సంతాప వ్జిధంష్ట్రి, ఏరోషన, హాతుగ్రీవ, శంకు శిర, కపిల, పేఘు, తారక, చక్రాక్ష, కుంభ, నింఖంభ, జంభ, ఉత్కృత, అరిష్ట, అరిష్టనేమి, త్రిపురాధికతి పొలోము, కూలకేయ, నివాత కవచాదులు వారి వారి విమానాలపై ఆసీనులై బలిని పరివేశన్నారు. సాగర మథనంలో వారందరూ పొల్గొన్నవారే ఆయన క్లేశాన్నే పొందాడు, ఉమ్మెన అమృతం వారికి లభించలేదు. పీరందరూ ఎన్నోసార్లు యుద్ధాలచేసి దేవతలను నారు. అందుకే మహాత్మాపూర్వాంతో, వారందరూ శంభాలు హరించి సింహ నాదాలు చేస్తూ ఉ ప్రేదికి వుటుకుతూంచే మదోన్మతులైన శత్రువులసు ఆ రాక్షసులను తిలకించి మహేం కుద్దుడై ఖావతా రూథుడై యుద్ధ సన్వద్ధు దయ్యాడు, తత్పమయిలో వాయు రగ్ని లోకపాటు రంధరూ, తమ తమ గణాలతో వాహనాలను అభిరోహించి ఆందునకు వైషులా పరిష్టోంచి పురోగమించ సాగాడు. ఇటు సేనలూ యుద్ధ సన్వద్ధాలై పరస్పరాభి ర నిలచాయి. తమకు జోడీగా నిలాన గలిగిన యోధులను నిర్మయించుకుని ద్వాంద్వ యుద్ధం జారు. మణ్ణాలను భేదించే పదచాలంలో పరస్పరం దూషించుకుంటూ ఉద్దేశ్యాన్ని కలి ఉటూ ఒకరి నొకరు భిక్కరించ కుంటూన్నారు. మహేంద్రుడు బలితోనూ, కమార

శరకానురునితోనూ, వరుణ దేవుడు హేతితోనూ, మిత్రుడు ప్రహేతితోనూ యుద్ధం కాగారు. యముడు కాలనాభునితో, విశ్వకర్మ మయ్యముదునితో, త్వష్ట ప్రశాపతి శంబరారో, సవిత విరోచనునితో, తలవడ్డారు. నమువితో ఆవరాజితులకును. అక్షిసేయులతో న్యునికి, భాస్కర భగవానునకు బలి బాణాది కుమార శతకం మధ్య మోర యుద్ధం ఆరంభించారు. రుద్ర జంబూసురులకు, అగ్ని మహాష దానవులకూ, మరీచ్యాదులతో ఇల్వల శకూ సమరం సాగింది. దుర్మిర్ష కామధేనువులకు, ఉత్కులాసుర మాతృ గణాలకూ, బృహస్పతులకూ, నరకాసుర శన్నై శ్చయులకూ, కౌలకేయ వసు గణాలకూ, నివాత కవచ శాలకూ హోలోమ విశ్వ గణాలకూ. క్రోధ వశ రుద్ర గణాలకూ మధ్య సంకుల సమరం ఘటింది.

ఉపర్యుక్త రీతిని దేవ ధావషులు రణరంగంలో ద్వీంద్వ్య యుద్ధం చేస్తూ జయాభిలాపతీలో కూడ, శర, కరవాల, తోమరాలను ప్రయోగించు కుంటూన్నారు. భుతుండి. చక్ర, యుష్మి, షట్టిక, శక్తి, ఉత్కుక, శ్రేషఠ పడము, ముద్గర, భిందివాల ఆడిగా గల ఆయుధముల వంగ్రామం కొనసాగుతూ వుండగా ఖండింపబడ్డ రథాలూ, గణాశ్వి, పదాతులూ – ప్రత్యుంగాలు తెగిబోయి వికృత ద్వ్యనులతో రణరంగంలో పతనమవుతూ వుండే రుధిర సేచవ్కై ప్రపణించ సాగాయి. తెగిన ధ్వజాలతో, విరిగిన ధనుస్సులతో, కవచ భూషణం విచ్చిన్నాలై పడియుండ ఆక్షుది ప్రదేశమంతా భయావహంగా వుంది. చతురంగం మహా వేగంగా పరుగులు తీయడంపల్ల ఆక్షుది వాతావరణమంతా ధూళి భూసరితమై తద్వాళి కారణంగా భూమ్యకాళాలు కొనరావడంలేదు. రణస్థలమంతా ఖండిత శరీరంగాలతో తమై పోసాగింది. అంత ధూళి రక్తసిక్తం కావడం పల్ల కొనరావడం లేదు ఓ వీరుని ఉండలాలు పతనమవుతూ వుంటే వేరొకని ముఖం క్రోధ ముద్రను ప్రకటిస్తూ వుంది. డంతాలను పట పట లాదిస్తూన్నాడు. వేరొకని సర్వాభరణ భూషితాలైన దీర్ఘ, బాహు ఉదింపబడుతూన్నాయి. వీర శ్రేష్ఠులు ఇద్ద పాణులై ముందుకు దూసుకుపోతూన్నారు.

మహేంద్రునిపై బలిచక్రవర్తి శాణ త్రయస్సీ పరాపతం మీదా, చరణ రక్తశల నగ్నిసి బాణాలనూ, మాచబోషై ఓ బాణస్సీ క్రమోగించాడు. అది గమనించి మహేంద్ర ఆ శరాల నన్నింటినీ నారాచంతో మధ్య మాగ్దంలోనే ఖండిపచి వేశాడు. మహేంద్ర మానికి క్రష్ణుడై, ఉద్రిక్తుడైన బలి జ్యోష్యల్యమానంగా జ్యోలించునట్టి శక్తిని ప్రయోజించునట్టి అయ్యస్తార్థిన్ని బలి చేతులలో కుండగానే ఖండించి వేశాడు. తదువాత బలి ఏ శూల, ప్రాణ, తోమర, శక్తి ఆదిగా గల అస్తార్థిను తీయడమే — తడవు మహేంద్ర చయుధాల నన్నింటినీ ఖండించి ద్విగుళీ కృతోశాపాన్ని ప్రవకటించాడు. అంత బలి ఆయాను ప్రయోగించి ఆమరులపై ఓ పర్వతాన్ని విసిరాడు. ఆ మహా పర్వతం మీద నాపాగ్ని దగ్గాలైన తరువులూ, జ్యోలిస్తాన్నను కిలులూ పదుతూండగా అమర సైన్యాలు ప్రాయాయి. మహా సత్కార, దండశూల, వృష్టికాది విష జంతువులూ, సింహ, వాగ్ద్రుము, శూల, గజాది భయంకర మృగాలు నుర సైన్యాలను పీడించ సాగాయి. శూల పాణైలైన సీకం — అమర సేనపై విరుదుకు పదుతూ ‘కొట్టు, పొడిచెయ్య, చంపెయ్య’ అంటూ గా హింసిచ సాగాయి. అల్ప సమయంలోనే ఆమరులపై పిడుగులు పడసాగాయి. శృతమైన అంబరమంతా ప్రశయకాల పర్వతాన్న సమంగా గర్జించ సాగింది. బలి దూసావుడు నషయ కూవానల సదృశంగా ఆగ్నిని స్వభించాడు. అప్పుడే వాయువు విష్ణుంభించి సేనలను దహింపజేయ సాగింది. రణరంగమంతా క్షణ కొలంలో అంధకార బంధువం ఆగరం అల్ల కల్గోలితం కొవడంతో తాతో శ్రాల తరంగాలు ఇయులదేరి చెలియలి కెట్టలను ఉంచి నుర సేనలను ముంచివేయ సాగాయి. ఆ తీతిగా మాయాక్రితుడైన బలి తాను కనిండ కలిగిస్తాన్న భూతోవద్రవాలకు ఆమర సేనలు తీవ్రంగా బాధపడసాగాయి. వాటిని బ్రేక మహేంద్రాది బృందారక సందోషాలు తేనెది బేక శ్రీహరిని శరణ వేడి ప్రార్థించ . వారి ఆర్త స్తోతిని గ్రహించి వారి ప్రోత్సహనలకు ప్రసన్నుడై శ్రీ హరి రూపుడై సాక్షిత్వరించాడు. పరమాత్మ దర్శనట్టి స్తోత్రానం కాని విషత్తు అంటాడు? స్తోత్రి ఏర్పడగానే కలలో కానవచ్చినపస్సు నాళవమై పోయినట్లు శ్రీహరి సాక్షిత్వరంచే ఆసుంద్రి మాయ మటుమాయమై పోయింది. తత్పమయంలో రణశంగంలో గట్టిదైన నారాయణిని తిపక్షించి కాలనేమి అనే తాణనుకు గరుడుని మీదకు త్రిశూలాన్ని ప్రయోగించి శ్రీహరి ప్రిశూలాన్ని లీలగా వట్టుకొని బానినే ప్రయోగించి వాహన సమేతంగా

ఖని యమ సదనం చేర్చాడు. చక్రయుధాన్ని ప్రయోగించి ఆ దేవ దేవుడు మారి, నాను కూడ సంహరించి వేళాడు. మాల్యవంత నామకానురుడు భీకరమైన గదతో ఒకమై ప్రహరం చేయబోతూ వుండగా తత్పమయంలోనే భగవానుడు సుదగ్నన ప్రయోవాని మస్తకాన్ని కూడ ఖండించి వేళాడు.

—0—

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

పటంథం-10 అధ్యాయం-11

శక్రమహర్షి సురానుర యుద్ధాన్ని వర్ణిస్తూ వున్నాడు — ‘పరిష్కిన్న రపాలా! శ్రీమన్నారామని అప్యాజ కరుణవల్ల ఆమరులు భయ దూరులై నవోఽత్సాహంతో ఉపోంగిరారు. ఇంద్ర, పరుణ, వాయు, కుబేరాది దేవతలు గతమందు ఏ రక్కముల ప్రహరాలకు నారో? వారే యిష్పుడు ఆ రాక్షసులను ఎదిరించి ప్రహరిస్తాన్నారు. బలితో పోరుతూ గా మహేంద్రుడు డాతాన్ని వ్రాయుధాన్ని ప్రయోగించబోతూ వుండగా సర్వులలోనూ రవాలు బయలుదేరాయి, ఆరే! బలిదానవా! మూర్ఖుడా! మోసక రులు బాలుర కళ్నమ వారి ధనాదులను ఆపహరించిసల్టే సువ్యు నిజ ఆనురీ మాయతో మమ్మల్ని ఓండించాన్నావు. మాయాధినాధుడైన శ్రీహరిని ఆక్రయించిన మమ్మల్ని మాయ ఏమీ చేయ. మూర్ఖులు మాయను ఆక్రయించి స్వర్గాన్నే కాక ఆ పై లోకాలను కూడ ఆక్రమించి వ్యర్థ ప్రయత్నాలు చేస్తూ వుంటాయి. అట్టి బందిపోటులను నేనీ వ్రజ ప్రహరంతో ఏరించి పతనం చేపెదను గాక! మూర్ఖ చిత్రా! సువ్యుష్పుడు అసంఖ్యకఁగా మాయలు చేశావు. శత పర్వతాలలో కూడిన వ్రజాయుధంతో సీతత సరుకుతూన్నాను. సువ్యు సీపోదర బాంధవు లేమి చేయకలలో చేసే మాడండి.’ అన విని బలి పలుకుతూన్నాడు.

‘ఇంద్రా! కొత్త క్రి ప్రేరణానుసారమే పీచలు యుద్ధం చేస్తూ వుంటారు. యశావ యశ,

జయాలలో వారికి ఏమైనా కలుగవచ్చాను. జయాషజయాలకు మేమే కారణమనీ, క ర్తా పించుట్టివారు మనీఘుల దృష్టిలో శోచనియుచే బోతారు. మర్గై ఘూషుకాలైన మీ పచ మాకు దృష్టిలేనిందు మాకు వేదన ఎందుకు కలుగుతుంది? అంటూనే దానవరాజు గారించి శరాలను వర్షింపజేయ సాగాడు. దేవతల ప్రబల శత్రువు, సత్యప్రాదీ అయిన శాలను వర్షింపజేస్తూ వుంటే మహేంద్రుడు బలిపై వజ్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. పశ్చిలు ఖడించబడ్డ భర్యాతం పలె బలి విషాన సహితం నేల కూలాడు. అది చూసి ఉఠు సింహా సాహసా రూథుడై మహేంద్రుని దగ్గరగా వచ్చి గబ్బా ధారియై శచీపతి రాగాన్ని ఐఱవత గజాన్ని కూడ వేధించాడు. ఆ దెబ్బుకు ఐఱవతం మూర్ఖపోయింది. దేవేంద్ర సారథి అయిన మాతలి సహస్రాళ్వ యుక్తమైన దివ్య రతులో మహేంద్రమక్కులో నించాడు. వెంటనే శచీనాథుమ ఐఱవతాన్ని విడనాడి రథ రూథు డయ్యాడు. కార్ణాన్ని ప్రశంసిస్తూ ఆతనిపై జంభాసురుడు శూలాన్ని ప్రయోగించాడు. ఇమాతలి ఇంద్ర అ శూల ప్రశోరాన్ని సహించాడు. దానితో ప్రక్రష్టుడైన దేవేంద్రుడు వజ్రాన్ని 10చి జంభాసురుని నేలకూల్చాడు. దేవర్షి ద్వారా జంభాసుర సంహోర వార్త నాలకించిన దశులగు నముచి, బఱ, పాకాసురులు శీఘ్ర గమనంతో వచ్చి నుర్మలను భేషించే కలోక మ పలుకుతూ ఇంద్రునిపై శరాలను వర్షింపజేయ్యున్ని సాగారు. విశేష హస్త లాఘవం కలించే పర్యాయం సహస్ర శరాలను ప్రయోగించి మహేంద్రుని రథానికి గల సహస్రాళ్వాయవరచాడు. పాకాసురుడు శర శతంతో మాతలినీ, రథంగాలనూ భేధించి వేశాడు. 10లో ఆన్ని బాణాలను ఏక కాలంలో ప్రయోగించడం చూపరుఱకు మహాశృంఖాన్ని ఉండి, నముచి దానవుడు నిశితమైన పదిహేమ బాణాలతో ఇంద్రుని వేధించాడు. క్రిథయం సేసం చెయ్యి సాగాడు. ప్రశాపుటాల జలధరాల్కైభాస్కరుని ఆప్యదించి వేసినట్లు ఆ శరవర్షంతో మహేంద్రుని కపిస్తే వేశాడు. దేవరాజు కానరాక్షస్ పోవడంతో అనుచరవర్గగా ఆమరులు వివార సాగరంలో ములిగిస్తోయారు, బిగ్గరగా రోదించ సాగారు. సాగర విచ్చిన్నమైన నొకలో వున్న వ్యాపారుల పలె నాయకుల్లేని ఆమరులు తీవ్ర పరి విందసాగారు. కానీ అల్ప సమయంలో శత్రువర్గం ద్వారా పశ్చిలికిన మాయ విచ్చిన్నం తో — రథ, సారథి, తురగ సమేతంగా మహేంద్రుడు బయట పడ్డాడు. ప్రభాత వేళలో చే భాస్కరునిలా ఆ మహేంద్ర తేజస్సుతో తత్త్వ ప్రదేశం యూవత్తూ భాసిల్లు

. రక్షసి మూకలు తన వారిని పీడించడం గమనిస్తానే వజ్రపాణి క్రోధ తామాష్టదైరాయ క్రమైన వజ్రాయుధంతో వైరి వీరులను భయ కంపితులను చేస్తా బలాసుర, రులను సంహరించేశాడు. ఆ దృక్కాణిన్న చూసిన నముచి దానవుడు మహేంద్రుని అంతం న్ను తలంపుతో త్రివ శూపంతో ముందుకు దూసుకు వచ్చి. ‘ఇంద్రా ! ఇక నువ్వు అపు.’ అంటూ అరుస్తా శూల పాణియై మహేంద్రునిపై విరుచుకు పడ్డాడు. ఆళ్ళు క్షుతమైన ఆ శూలాయుధం సర్వాలంకార శూపితమైన సువర్ణ చృటలతో అనేక మంచ మాగుతూ రాసాగించి. ఆ మహా దానవుడు సింహ గర్జసులు చేస్తా ఆ శూలాన్ని ఉనిపై ప్రయోగించాడు. తన మీదకు మహా వేగంతో వస్తూన్న ఆ శూలాన్ని మహేం నిఃత శరాలతో మధ్య మార్గంలోనే తుత్తునియలు చేసి వేళాడు. దానితో వూరుకోక ఆ రాయకుడు నముచిని సంహరించాలని వజ్రాయుధాన్ని ప్రయోగించగా – వృత్తానురుని , అంతం చేసిన ఆయ్యాయుధం నముచి చర్చాన్ని కూడ ఖండించలేక పోయింది. ఆది దీవేంద్రుడు మహాళ్ళర్యం చెందాడు. అంతే కాదు తత్తుమయంలో అతనికి మహా భయం । ఇంద్రుడు తనలో యిలా ఆనుకుంటూన్నాడు. – ‘అదిలో యి వజ్రాయుధంతోనే తుల రెక్కులు నరికాను. వృత్తుణ్ణి కూడ దీవిలోనే ఖండించినాను. అనేకమంది బల మద క్రుతులైన రాష్ట్రసుల నెందరినో యి వజ్ర సహకారంతోనే జయించ గలిగాను. అట్టి నా పుధం యి నీవ రాష్ట్రసుణ్ణి అంతం చేయలేకపోయినదంటే నాకు మహాళ్ళర్యంగా వు ది. తేణంతో తయారైన యి వజ్రాయుధం శక్తి హీనమై పోయినదా ?’ అని అనికుంటూం కాళవాణి యిలా పలికింది.

‘ఇంద్రా ! ద్రవం కల దానితో కానీ, ద్రవహీనమైన దానితో కానీ పీనికి మంజం లేదని పీస్తుది. కావున నువ్వు ఏదెని ఉపాయం ద్వారా పీణి అంతం చెయ్య.’ ఆకాళవాణి , నాలకించిన మహేంద్రుడు సముద్రశ్శ నురగసు గ్రహించి అది తదినీ పొడిగీ కాక , వల్ల – దానిని గ్రహించి దానితోనే ఆ కృచానురుణ్ణి అంతం చేసివేళాడు. ఆది చూసి ముని బృందం దేవేంద్రునిపై సుమాలను వచ్చి అపజ్ఞేయ సాగారు. గంధర్వ శైష్ములైన ను పరాపనులు గానం చెయ్యసాగారు. దేవ కుందుభుమి మోగ సాగాయి. అప్పరనల నాటా విక్రమంతా అనందించినది. అట్టే వాయు రగ్ని పరుణాడులు ప్రతిపత్త పీరు లయిన్య

ను శ్రీప్రతిష్ఠాంతో సంహరించి వేళారు అంతతో వూడుకోక సింహ వ్యాఘ
ని వాహనాలను కూడ దూపుమాపి వేళారు. రాక్షసులు వ్యూర్తిగా నాళవైపు పోయారని
నన బ్రిహ్మ నారద మహార్షిని పంపి దేవతలను రణరంగం నుండి ఏరిమింపజేశు.

ఆముఖులను తిలకించి దేవర్షి - ‘దేవతలారా! శ్రీహరి కరుణవల్ల మీరు అమృతాన్ని
ని విషయ లక్ష్మీని శ్రీమహాలక్ష్మీదేవి ఆనుగ్రహం వల్ల పొందగలిగారు. కాబట్టి యైక
ను ఆపంకి.’ అన్నాడు. సారదోపదేశ, ఆదేశానుసారం ‘ఆముఖులు యుద్ధాన్ని వెంటనే
తచిత్తులై స్వర్గరథమానికి వయనం సాగించారు. తత్పుమణువతో వారి అశువరులు పారి
నం చేశారు. హత శేషులైన రాక్షసులు వ్రజా ఘారంతో పడి వున్న బలిని తీసికాని
చేతగా రాక్షస గురు వయన అచార్య కుత్రుడు ఆత్మణి మృత సంభేషి విధ్య ప్రభా
గ్ంనర్జీవితుని చేశడు. అంతేకాదు వాని ఆనుచరులకు కూడ ప్రాణానం చేశడు. అంగాలూ,
ఖా తెగనిపారందరూ కీవిచెఱు. అచార్య కుత్రుని స్వర్ణ మాత్రంచే బలికి చైతన్యం
. ఆశని ఇందియాలు చైతన్యంతా లయినాయి. మనస్సుకు స్వీరణ శక్తి ఏర్పడింది.
కారమే జగత్తులో జనన మరణ, జయాప జయాలు ఏర్పడు తూంటాయని గ్రహించిన
కూడ విచారించ రేడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంటం-8 అధ్యాయం-12

సదాశివుడు జగన్నాహానిని తిలకించి మోహింపజుడు.

శక్మహర్షి పటుతూన్నాడు – పరిష్కిన్న రపారా ! ఇగన్నోహానీ రూపాన శ్రీహరి ను సమ్మాహించి అమృతులు అమృతాన్ని ప్రసాదించాడన్న విషయం వివిధత్తానిపే ఉదాశివుడు వృషభారూఢై హరి సన్నిధికి వచ్చాడు. నిజా వసానికి విజయం చేసిన ఉకరులను ఆదాలిమానాలతో ఆహ్వానించి శ్రీహరి గౌరవించాడు. సనాతన దంపతులైన ఉకరుల లక్ష్మీ కొంతని సన్నిధానంలో నుఫసీను లయ్యారు. తరువాత సదాశివ దేవుడు కృతం చేస్తూ – నాశాయకా : ఇగన్నాధా : ఇగద్రూషిష్ఠు, యావద్యిశ్వాసీకి మూల కారకు భగవానుడవు ఆయన సీద్వారానే యిం వ్రషంచానికి ఆద్యంతాలు ఏర్పడుతూన్నాయి, సుషాసన నీలో ద్రష్టా దృక్ష్య, భోగ్య భోక్తు భావాలన్న భేదం లేదు. యద్దూసికి సత్యం బ్రిహమై స్వరూపుడవైన నిన్ను కళ్యాణార్థులు సమస్త భోగాలనూ పరిత్యజించి సర్వ రిత్యాగులైన సీచరణారవించాలనే సేవిస్తూ వుంటారు, అమృత స్వరూపుడవు, ప్రాకృత వ్రిష్టి రహితుడవు ఆయన నిన్ను శోకాదులు అంటవు. బ్రిహ్మసంద స్వరూపుడవు రచన ఆఱున నీ కన్న భిన్నమైన దేది లేకపోయినా నువ్వు సర్వతీతగానే వుంటావు. బుతి నంపోర కారణుడవైన సర్వుల జథా శుభ కర్మ ఘలాలకు సాక్షిమై వాచల చేత క్రై ఘలాలను అసుభవించ జేస్తూ వుంటావు. సర్వామేళలకూ దూరుడవైన కూడ జీవుల అభిభారం ఆయా కొర్యాలు కొనసాగిస్తూ వుంటావు. కొర్యా కారణ, దైవతా దైవతాది సర్వ రా నువ్వే. యద్దూసికి అభరణాలు బింగారు కన్న భిన్నమైనవి కాన్గో కార్యరూప ఇగత్తుడవైన నీ కన్న భిన్నమైనవి కావు. మూర్ఖులు నీ వాస్తవ రూపాన్ని గ్రహించ లేక భేద కల్ప వికల్పాలు చేస్తూ వుంటారు. నీలో ఎట్టి ఉపాధి లేకపోయినా గుణాధారంగా భేదాను ప్రతితి కంగదం వల్ల అజ్ఞానులు భేవ వాదులవుంటారు. ఇగన్నాధా ! బ్రిహమై

ంలో కొండరూ; దర్శి స్వీరూపంలో మరి కొండరూ నిన్ను భావిస్తూ అభివర్జిస్తాను. మరి కొండరు నిన్ను పెక్కటి పుడుషాతీతుడ వంటూన్నారు. మరో తరగతికి చెందిన ములా. ఉత్కుర్చియిటి. జ్ఞానా క్రియా, యోగా, ప్రహోదా, శశాసనా, అనుగ్రహా అనే నవశక్తి పరమ పురుషునిగా భావన చేస్తూన్నారు. ఇంకా కొండరు లైశ, కర్మాది బంధన రహిస్తానికి ననాతన ననాతనుదూ, అవినాశి పురుషునిగా స్వీకరించి ధ్యానిస్తూ వున్నారు. జగన్నాథా! మీని వారమైన నేనూ బ్రహ్మ మరీచ్యాది మహార్థులూ కూడ భవదీయ సృష్టి రహస్యాన్ని వణాలకున్నాము. ఆట్టి దళలో భవదీయ సత్య స్వీరూపాన్ని గ్రహించ గలిగే దెబ్బు? మాన్య శక్తి సంపన్నులూ, రజ స్తుమోగుణ సంపన్నులూ అయిన నర, అనురాగులు గ్రహించగలరా? సర్వాత్మకుడవూ, జ్ఞాన స్వీరూపుడవూ అయిన వాడవు కనుక నే సువ్యుషులూ, ఆకాశంలో అదృశ్య రూపంలో ఉండి యావద్విశ్వంలో తేజరిల్లతూ సమస్తాంటి యొక్క ఇన్నప్రస్తితి నాళన, చేష్ట, కర్మలూ, సంస్కార బంధ మోష్టుడుత నన్నింటినీ వుంటాము. పర్వేశ్వరా! నువ్వు గుణాలను స్వీకరించి లీలా గృహీత దేవుడవై అపత్తి పుష్టలూ నేను నిన్ను దర్శిస్తానే వున్నాను. నీదైన జగన్మైపానీ రూప భర్తాశాఖిలాపతో. దైత్య దానవాడుల నందరినీ సమ్మాహ పరిచిన నీ ఆ జగన్మైపానీ రూపాన్ని ను. అని కోరగా నారాయణుడు గంభీరంగా నవ్యి — ‘శంకరా! నువ్వు కోరిన రూపాన్ని శప్తాను. కాసీ దానిని నీపంచి ఊర్ధ్వ రేతస్తులు మాత్రం చూడ తగినది కాదు. కాషుకు నరణియమైన జగన్మైపానీ స్వీరూప కామాన్ని ఉత్తీషపరుస్తుంది. అయినా నీఅభీష్టాన్ని స్తుతాను.’ అంటూనే శ్రీహరి అక్కడ అంతర్భావమై పోయాడు. పత్సు సమేతంగా శంక పతుదై ఆక్కడ దళదిశతా పరికించ సాగాడు.

అంతలోనే ఆక్కడ ఒక పుద్యానవనం గోచరమయింది. ఆక్కడనేక చిత్ర విచిత్ర పర్వమైన తరు లతాదులూ. వాటియందు అరుణ వర్షాలతో కూడిన చిగుళ్ళూ నుగంభ భరితాయన్న గుచ్ఛులూ మనోహరంగా గోచరమయ్యాయి. ఆ సుందరోద్యానవన మధ్య దుకూత పస్తాన్ని ధరించి, మేఘాదులు నితంబ భాగాన ప్రకాశించగా కందుక కీర్తిశతమైన ఒక లావణ్య లహరి కానవచ్చింది. ఎగి రెగిరి కందుకాన్ని పట్టుకోవడం అదిగా ఉలలో స్తనద్వయం పరస్పరం రాసుకుంటూన్నది. హరాలన్నీ ఆలల్లాదు తూన్నాయి.

), హోరాల భారం వల్ల సన్నని నడుము అల్లులాడ ప్రవాశ శోభతో భాసిల్లే చరణార్థి యటూ అటూ గంభీర వేయసాగింది. ఆ గణ గమన ఆ కందుకం అటూ యటూ వుంటే గంతులేస్తూ దానిని పట్టుకోవా అనుకుంటూన్న ఇగనోష్టికాని చంచల సేత్రాణ ప్రైతసు పొంద్చి తూన్నాయి. ఆమె కషించాలలో కుండల కొండులు కనులకు ఏరుమిట్లు సాగాయి. భ్రమర పక్షేలను తలపింపజేసే కుటీలాలకూలు ముఖారవిందానికి నవ్య శోభనేస్తూన్నాయి. ఒకప్పుడు చీక చెరగు జారి వ్యాడిపోతూంటే మరొకప్పుడు వేణీ బాధం కే సాగింది, అట్టి సమయాలలో సుకుమారమైన వామ కరంతో ఆమె వాటిని సరిదిద్దు కాకించి కందుకాన్ని నేలకు వేసి కొడుతూ యావద్విశాస్నీ తన మాయా మోహితం గాగింది. కందుక క్రీడ కొనసాగిస్తూ ఆ ఇగనోష్టికాని కొద్దిగా సిగుసు నబీస్తూ చంచలంగా సనాథుని చూసింది. అయ్యిపొంగావలోకన మాత్రానికి పరమ శివుని మనస్సు చలించి అతడు మోహ పరవళ్లదై పోయాడు. వళం తప్పాడు. దగ్గరే వున్న ప్రపథ గడులనూ, తినీ కూడ విన్నెరించాడు. తత్పమయంలో ఆమె బంతి దూరంగా దౌర్లిపోయింది. ఆమె పట్టుకోవాలని పరుగుతిస్తూ వుంటే శంకరుడు తిటకిస్తూ పూణగా ఇమె ధరించిన వత్తమూ, మూర్కూడ జారిపోయాయి. ఆమె సర్వాయవలూ సర్వాంగ సుందరాలు కొవడం వల్ల - 1గం మీదకు దృష్టి పడితే ఆక్ష్యుడై ఆ దృష్టి మనస్సాన్ని కూడ లగ్గుమై పోతూన్నాయి. మయంలో సర్వాంగ సుందరమైన మోహినీ రూపాన్ని తిలకించి, ఆమె కూడ తనయందను స్తు వున్నదని గహించి శంకరుడు భావించ సాగాడు. ఆ ఇగనోష్టికాని శంకరుని కొమంచి చేసివేసింది. ఆతని వేకాస్నీ పోగాట్టింది. ఆమె హోపభావ విశాసాయలు తిలకించి కామాతురుదై భవాని సమత్తంలో వుండగానే యిసుమంతకూడ ఇజ్జచేసివాడై మోహించే ఉమించాడు. ఆదిలోనే విషప్రయైన మోహిని శివుడు తన దగ్గరగా బాపడం గమనించి ఓ చాటు నుండి వేరొక చెట్టుచాటుకు వెళ్లి దాగుతూ ఏక స్తోనంలో నిలబడక నవ్యతూనే సాగింది. కామ పరవళ్లదైన సదాశివుడు ఇంద్రియాల పట్టు ఉప్పి హోగ మదించిన ఆడ ఏముగుసు వెన్నుంటే నదిచిన చందాన పడుగులు తీయసాగాడు. మోహిసిని వెన్నుటి జించను పట్టుకుని పరమ శివుపు ఆమెను దగ్గరకు లాగి వట్టిపుట్టానికి హత్తు సేలాంచుకున్నాడు. గజడ్వయం పరస్పరం గాథాలింగనం చేసుకున్న రీతిని శంకరుడు ఇగనోష్టి కోగలించుంటూ వుండ ఆమె విడిపించుకునే ప్రయత్నంలో ఆమె కేళపాశం చిక్కుచేసి

1. వైష్ణవీ మాయా మోహిని కౌవడం వల్ల ఆమె సహాయిష్ణి బొహలు బ. ధం నుండి ఉని వరుగెత్త సాగింది. ఆమె వెనుక మహాదేవుడు కూడ వరుగెత్త సాగాడు. తత్పవ సున్మాదు శంకరుని జయించినాడా ఆన్నట్టుంది. కొమోన్స్ త అయిన కరిణి వెనుక ఉదోస్త్రుత అఱున మత్తేభం పరుగులు తీసిన రీతిగా శంకరుడు పరుగు పెడుతూన్నాడు. వీర్యదూ. ఊర్వ రేతమ్మదూ అయి కూడ మహాదేవుని పీర్యం జగన్మోహి కౌర గ్రితముఱిది. ఇప్పటి దివుః పీర్యం వడిన బోటల్లా నువ్వు రజత ఖములు ఏర్పడాయి. చ్యాడు కౌవడంలో మహాదేశ్మ స్వస్థచిత్త దయ్యాడు. అనంతరం ఆత్మ స్వరూపుడైన మాయకు స్తుతారి అబ్బిరపడ లేదు. శ్రీమన్నరాయణ భగవానుని శక్తి అపోరమైనదని ఎకి తెలియదా? లజ్జా విషాదాతిత్వదైన కైలాస నాథుని మాసి జగన్మోహినీ రూపుడైన పరుష రూపాస్ని దాల్చి ప్రసన్న పచన దయ్యాడు.

'మహాదేవా! దేవ శిరోమణి! నా మాయా మోహినీ రూపాన్ని తిలకించి మోహితుడవైనః నీ అంత సేవురా స్వస్థప్రచందు ప్రవేశించ గలిగావు. ఇది మహానంద ప్రపామైనం, అపారమైన నా మాయాను ఇంద్రియా ధీనులు అధిగమించజాలడు. ఓసారి నా పణి నీవు వినా ఆన్య లెచరూ మోహా పాశాన్ని తెంచుకో జాలడు. గుణమయమైన మాయ మహామహులునే మోహా పాశ బద్ధులను చేసిపేస్తూ వుంటుంది, అట్టిది నిన్ని ముందెప్పదూ మోహించేయ జాలడు. హేతువేమన సృష్టియుల కోసం ఆయా సమాయిసు ఇంధింపచేయు కాల స్వరూపుడను నేనే కౌవడం వల్ల మతీయేచ్చాతితంగా రకో గుణాయలను సృష్టించ జాలడు.' అన్నాడు.

వరీష్ణున్న రేంద్రా! ఆ రీతిగా శ్రీహరి శంకర భగవానుని గారపించిన తరువాత గారీ నారాయణ భగవానునకు ప్రదశిణి ప్రణమాలు అర్పించి ప్రమథ గణాలు పరిపేషించి లాపానికి పెళ్ళిపోయాడు. మహారూల సమాజంలో శంకర భగవానుడు — తన యొక్కయొక్క విస్తు రూపాంగా భూతమైన మాయా మోహినియుక్క జర్జను విశదీకరించి ఆడు.

దేవీ: విస్తు పరమాత్మ యొక్క మాయా మోహినీ రూపాన్ని నువ్వు తిలకించినావు గాడు. కణ కొశల సర్వజ్ఞాదనా, సమస్త విద్యాధి నాథుడనూ సర్వతంత్ర స్వతంత్రుడనూ

(శ్రీ)మద్భాగవత మహాపురాణము

నేనీ వైష్ణవీ మాయా మోహితుడ నవతూరుడ అన్య | పొఱలను గురించి వర్ణించాలా ? ; వత్సరకాల పర్యంతం నేను సమాధి నుండి లేవగా నువ్వెవరిని వుపాసిష్టున్నావవి - నన్న ప్రశ్నించినావు గుర్తున్నదా : నా ఉపాస్యమాన ససాతన దేవుడి నారాయణుడే. అపో త్రముని కాలం ఓందించ జాలదు. శృతు లాతనిని వర్ణించ జాలవు, అనంత స్వరూప ఆ పరమ పురుషుడు అనిర్వచనియుదని గ్రహించెదవు గాక :

ఈకమహార్షి పఱకుతూన్నాడు : - వరీష్టిన్న రపాలా : శ్రీరసాగర మథన యుక్తమైన పతార గాఢసు - శ్రీహరి శీలా సంభరితమైన దానిని సీకు వినిపించినాను, ఏక కాలంలో రూపాలతో దేవతలకు అమృతాన్ని ప్రసాదించిన యాపాచన గాఢలను ఆలకించినా పరించిన క్రీతేళాలన్నీ నాశనమై నుభాలన్నీ సంప్రేష మవుతాయి. దుష్టాత్మకులకు శ్రీహరి చరణాలు ఎన్నుడూ లభించవు. భగవత్ భక్తులకు మూర్తిపే ఆ శ్రీ చరణాలు ఉభిస్తాయి. అందు పరమాత్మ మాయా మోహిని రూపాన దుష్ట దైత్య దానవాచులను సమ్మాహపరిచి హరి , సేవాస్తు లయిన దేవతలకు అమృతాన్ని ప్రసాదించాడు. తన సేవా పరాయణమై తనను యించిన వారి తెపరికై నా అతడు సర్వాఖ్యాతానూ సిద్ధింప జేస్తాడు. భక్తజనులకు కల్పవుషములైన ఆ పరంధాముని శ్రీ చరణాలకు నేను ప్రణమిల్లు తూన్నాను.

— 0 —

త్రమద్బుగవత మహాపురాణము

ప్ర-ంథం-8 అధ్యాయం-13

రాశింపు ఏడు మన్యంతరాల వర్ణన.

ఈక మునిచంద్రుడు పఱకుతూ తున్నాడు - 'వరీష్టిన్నరేంద్రా ! విషయుత నందసుడైన రస్వతుడే నిష్ఠు మనువు, ప్రస్తుతం జరుగుతూన్నది. వైవస్వత మన్యంతర కాలమే. మన వుశ వర్ణనను ఆలకించు. ఇక్కెను, నభగ, ధృష్టి, శర్యాతి, నరిష్యంత, నభాగ, ద్వి

వృషథ, వనుమంత నామాలతో ఆతనికి పదిమంది పుత్రులు కలిగాడు. ఆదిత్య, వను, నిజేంద్ర మర్దణ, అశ్వినీ కుమార, బుషు ప్రధాన దేవతా గణాలుగా భ్యాతి లే. పురందరుడు ఇంద్రుడు దయ్యాదు. కళ్యాప, ఆతి, విశ్వమిత్ర, గౌతమ, జమదగ్ని. జలు సత్పు ఉయ్యారు, కళ్యాప పత్ని వల్ల అదితి గర్వం నుండి అదిత్యులకు కనిష్ఠ సగా శ్రీహరి వామన రూపంలో అవతరించి తేజరిల్లాడు.

అష్టమ మన్యంతరంలో గాలవ, దీపిమంత పరశురామ, ఆళ్యత్థాన; కృపాచార్య, శృంగ వేదవ్యాములు సత్పు ఉవుతారు. ప్రస్తుతం ఏరు తమ యోగశ క్రూర ఆధారంపై మ మండలాలతో ఔఱిల్లాలూ వున్నారు. దేవ గుహ్యాని భార్య అయిన సరస్వతి గర్వం గార్వభోమ నామకావతారం ఏర్పడుతుంది. శతదే పురందరుని నుండి స్వర్గాన్ని చి లలిక యస్తాచు. వచ్చి పుత్రుడైన దశ సాప్తర్షి నవమ మనువుతాడు. భూత కేతు, తాదులు ఆతని పుత్రు ఉవుతారు హీర, మరీచి గర్వాదులు దేవగణా ఉవుతారు. ఆచ్ఛాన్న పేరు గలవాడు బ్రందు ఉవుతాడు. తన్నన్యంతరంలో ద్యుతిమంతాధులు సత్పు . ఆయుష్మాలతుని సతి ఆయిన అంబుధార వల్ల బుషథ రూపంలో భగవంతుని కొవ ఔఱిల్లాతుంది. అద్భుతు డనే ఇంద్రుడు బుషథ దేవ కరుణ ప్రసాద లభ్యమైన త్రిలోక ను ఆనుభవిస్తాడు. ఉపలోకుని కుమారుడైన బ్రథమ్మ సాప్తర్షి పదియవ మను ఉవుతాడు. దుఃఖ పంపన్నుడైన ఆతని కుమారులు భూరిషేణాదులు. హవిష్మంత, సుకృతి, సత్య, రారి, ఆదిగా గలవారు సత్పు ఉవుతారు. సువాసన, విరుద్ధాదులు అమర గణా ఉవుతారు. ఇంద్రుడు కాగా విశ్వ సృజని పత్ని ఆయిన విఘ్ాచి గర్వం నుండి విష్ణుకేవ భగవానుడు ఆవతరించి ఇందునితో మైత్రి కొనగిస్తాడు, విశేష సంయమి ఆయిన శాపర్షి ఏకాదశ మండలు అవుతాడు. సత్య, ధర్మాదులు ఆతనికి పదిమంది పుత్రు ఉవుషంగమ, కామ గమ నిర్వాణ, రుచి ఆదిగా గలవారు దేవ గణా ఉవుతారు. ఆదుణులు ఖమ ఉవుతారు. ఆర్యక పత్ని ఆయిన వైతృతి గర్వం నుండి భగవానుడు భర్మ సేతు ముల్లోకాలనూ సంరక్షిస్తాడు, వన్నెండ మనువుగా ర్యాద సాప్తర్షి భ్యాతి గాంచాడు, దేవ వంత, ఉపదేవ, దేవ త్రేష్ఠాదులు ఉ ఉయ్యారు. తత్పమయాన బుతథామకడు ఉవుతాడు, హరితాదులు దేవగణ స్తానంక రాజిలుతారు, తపోమూర్తి, తపస్సి గ్రుడ

న ప్రభు లవ్యారు. నత్యసహపత్తి అయిన సూనృత గర్వం నుండి స్వధామ రో భగవదంశాపతారం ఏర్పడుతుంది. తద్రూపంలోనే పరమాత్మ ఆ మన్యంతరాన్ని దు.

ఆపార సంయమి అయిన దేవ సావర్ణి త్రయోదశ మనువు అవుతాడు. చిత్రసేన, విచిన ఆతని కుమారు లవ్యారు. సుకర్మ, సుతామాదులు దేవగణాలు. దివస్సుతి ఇంద్రుని. నిర్మిక. తత్క్వదర్శి ఆదిగా గలవారు న ప్రభు లవ్యారు. దేవ హోతుని పత్తి బ్రథాతి గర్వం నుండి యోగేశ్వర రూపాన భగవదంశాపతారం ఏర్పడుతుంది. తద్రూఁ పరమాత్మ దివస్సుతికి మహేంద్ర పదవిని ప్రసాదిస్తాడు.

రాజు! సూర్యదేవునికి సంజ్ఞా! భాయా అనే వేర్లు గఱ భార్య లిద్దదు వున్నారు. రూ కాక అతనికి ‘బదమ’ ఆన్న నామంతో తృతీయ పత్తి వుదని కొందరు ఆఖిన పడుతూన్నారు. సూర్య పత్నులలో సంజ్ఞాదేవికి యముడూ, యమీ శ్రాద్ధ దేషదైన నీతుడూ, భాయాదేవికి సావర్ణి, శన్మై శృంగరుచ అనే కుమారులూ. తప్తి అనే షుత్రీ కలి సంజ్ఞాదేవి రూపాంతరమైన బదలకు అర్పిసే కుమారులూ తప్తి అనే షుత్రీ కలి సునకు భార్య అయినటి, ఆప్సుమ మనువు సావర్ణి, నిర్మిక, విశిష్టస్మాదు లాకని కుమాసుతవ, విచి, ఆమృత ప్రభ నామకులు ఆ మనువు కాలంలో ప్రధాన దేవ గజులూ నకు చెందుతాయి. బలిచక్రవర్తి-ఆ మను శాసన కాలంలోనే మహేంద్ర పదవిః పోదు వామన రూప ధారియైన శ్రీమన్నారాయణ భగవానుడు ఆ బలి నుండియే మూడుటుగులని దానమచిగి ఆ నెవంతో జగత్రయాన్ని అధిగమించి అతనికి సుతల రాజ్యాస్త్రి ప్రసాదముగా విశ్వామిత్రాను. అతడే యిష్టము నుతలంలో మహేంద్ర సముద్రై భాసిల్లు తూన్నాడు. త మహాదాత అయిన ఆ బలిచక్రవర్తి అనంతై శ్వర్య ర్య వ్యాఘరమైన స్వర్గాధిపత్యాస్త్రి ది పరమ సిద్ధిని పొందాడు.

చతుర్థ మనువుగా ఇశ్వర సౌంధర్యాతి శ్వామి గాంచుతాడు. ఉరు, గంభీర బుద్ధ్యములు ఆతనిరులు పవిత్ర, చాట్టపాదులు ప్రధాన దేవగణాలు. కుచి అనేవాడు ఇంద్రు దవుతాడు. బాహు, కుచి, కుద్ద మాగధాదులు న ప్రభు లవ్యారు. ఆ కాలంలో సత్రాయణ పత్తి

వితాకు బృహద్యామ రూపాన పరమాత్మ పొదుర్చవింది కర్మకాంతను
చేస్తాడు.

మహారాజా! భూత భవిష్యద్వ ర్తమాసాలయందు జరిగే పదునాటగు మన్మంతరాఁ ను
వర్ణించి చెప్పాను.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

స్కంధం-8 అధ్యాయం-14

మన్మాదుల వివిధ కర్మ నిరూపణ.

పరిషీత్ ప్రభుస్తాన్నాడు:- మనీంద్రా! మీరు వర్ణించిన మనువులూ, వారి స్తుతులూ,
బుఫులూ దేవ గణమూ - అదిగా గతవారు ఆచరించే కర్మాదులను గురించి వివరించేదఱ
అని ఆర్థించగా ఈ మహార్షి సమాధాన మిస్తాన్నాడు 'ఆజా'! పై వారందరిసీ వినియో
పర్వ శ ట్రీ సంపన్నాడు భగవంతుడు మాత్రమే. యజ్ఞ షురుపాది అవతార స్వరూపు
రమాత్మను గురించి సీకు వివరించి చెప్పాను. ఆ భగవత్ ప్రేరణ వల్ల మన్మాదుబు యా
నడుపుతూ వుంటారు చతుర్యుగాంతంలో నష్ట ప్రాయాలైన క్రతులను సమర్పులు నిజ
క్రితో పునః సాక్షిత్యుర్తింప జేసుకుని తదాధారంగా సనాతన ధర్మాన్ని సంరక్షిస్తూ
అ. భగవత్ ప్రేరణానుసారమే ఆయూ మన్మంతరాలలో మనువులు ధర్మాన్ని నాటగు
నడిచేటట్లు అందడిదచేతా ధర్మాన్ని అనుష్టుంపజేయిస్తూంటారు. మను కుమారులు ఆయూ
రో దేశ కాలాది విభాగం చేసి ప్రజలను పూర్తిస్తూ వుంటారు. పంచ మహా యజ్ఞాలూ
గత కర్మలయందే బుటి, పితృ, భూత మనుష్యాదిగా గత వారి యందున్న సంబంధంలో
ప్రతితా ఆయూ మన్మంతరాలలో, హవిర్మాగాలు స్వీకరిస్తూ వుంటారు. భగవత్ ప్రసాద
అపార సంపదను అనుభవిస్తూ మహేంద్రుడు ప్రశాపాలన చేస్తూ లోకానికి వర్షం
ప్రసాదిస్తాడు. పరమాత్మ యుగ యుగాలలో పనకాది సిద్ధ రూపాలలో జ్ఞాన మార్గం.

మల్క్యుది బుధి దూషంలో కర్మ మార్గం, దత్తుతేయాది యోగి రూపాలలో యోగ ఇం వుపదేస్తూ వుంటాడు. మరీచ్యదుల రూపాలలో అతడే సృష్టిని విస్తరిల్ కేస్తూ ల. సమా గ్రూపంలో బందిపోటు దొంగలను శిక్షిస్తూ శితోష్ణాది విషిస్తూ గుణానుసారం గపంలో సంహార కార్యం కూడ చేస్తూ వుంటాడు. నాను రూపాల మాయ వల్ల పర్వ ల బ్యాటీ మూర్ఖమై వుండడం వల్ల వారు భగవన్మహామనూ ఆతని యద్దర్ రూపాస్త్నీ ఉషాలకున్నారు.

— ० —

త్రమద్భాగవ మహాపురాణము

స్కంధం-8 అధ్యాయం-15

బలి ఇంద్రుర్ణి జయించుట.

పరీక్షితు అడుగుతూన్నాడు - 'మునీంద్రా! సర్వానికి అధివతి అయిన భగవాడు వామన తో పద్మాయ భూమి నివ్యాపి బలి నెందులకు యాచించాడు? తాను వాంఖించినది ప్రాప్తిం రువాత కూడ బలిని ఎందుకు బంధించినాడు? సమ సైక్యర్య సంపన్చుదైన యజ్ఞ భగవాడు యాచించడమూ, పైగా నిరవరాధి అయిన అతణీ దండించడం చూసే నాకు మహాశ్చర్యం తూన్నది. నా యిం సందేహాలను నివారించ మీరే సమర్పులు, కనుక వివరించండి.' అని గా తుకమహర్షి బమలు పలుకుతూన్నాడు. - 'పరీక్షిన్న రేంద్రా!' బలిని మహేంద్రుడు చి ఆతని సంపత్తి ప్రాణాలను జయించినసాదే భృగు శ్వతుదైన ఆచార్య కుతుడు మృత ఏని విద్యా ప్రభావంతో బలిని పునర్జీవితుని చెయ్యడం వల్ల బలి ఆనందించి తన సర్వస్యం యైని చరణ కమలాలపై అంకితం చేసి గురు సన్నిధిలో వుంటూ - భాగ్వత వంశికులైన ప్రాప్తమైన ఆక్షర వుండిపోయాడు. బలి సేవా భర్యానికి ప్రసన్నులై భాగ్వత లైన ప్రాప్తమైన ఆక్షర ముఖ్యమైన ఆతనిచే స్వద్గాస్తీ జయింప జేయించాలన్న ఆధిలాషతో యోచించి నిషేఖ విధి సనుసరించి ఆతణీ అధిషేఖించి ఆతనిచే విశ్వజియ్యగం చేయించారు. విశ్వస

యాగంలో హావిన్పుల ద్వారా అగ్ని పరితృప్తుపు కాగానే యాగ కుండాన్నండి బంగారు రో హాడిన దివ్య రథం – ఇంద్రుని ఆశ్వాలను బోలిన హార్యక్ష్మిమూ, సీంహ చివ్వు మైన వతాకాదులూ అభించినాయి. నువ్వు ప్రతి యుక్తమైన ధనుస్సు. అష్టయ బొణలు రెండూ, దివ్య కవచం కూడ ఆ పొవన గుండం నుండియే లభ్య మయ్యాయి. పితా తేన ప్రపాదుడు – బలికి ఎన్నడూ వాడని హూల మాల నిచ్చాడు. ఆచార్య శ్రుతుడు ఎంచి అతనికి దివ్యమైన శంఖాన్ని యిచ్చాడు. ఈ రీతిగా బ్రాహ్మణ జాశీర్వద ఔబ్రము రణ సామ్రగ్రిని గ్రహీంచి వేవ పారగుల స్వాస్తి వచనాలు కాగానే – వారండరికి బలి ప్రణామాల పితామహుడైన ప్రహోడునితో భాషించి అతనికి వందనం చేసి భృగు వంశ క్రతుమల ద్వారా లభ్యమైన స్యందవాన్ని అధిరోహించి కవచధారియై, అష్టయ బొణకరవాల, ధనుస్సులను ధరించి శస్త్రీయ సర్వస్వాస్త్రీ కూడ ధరించి, పితామహ దత్త ఐమాలను గళ సీమలో అభంకరించుకొని బలిచక్రవర్తి నవ్య శోభతో తేజస్వి పోసాంజాలలో బంగారంతో తయారైన బాజు బండులూ, కర్ణాలలో మకర కుండలాలూ, వగా సమస్తాతరఱ నుళోళితుడై అగ్నికుండాన ప్రణ్ణరిల్లే జాత వేదునిలా రథా రూతుడై తూన్నాడు. అతనితో సమ బలవరాక్రమ సంపస్సులై శౌర్య దైర్యాలతో అలరారే ఎంచి దైత్య దానవాదులు ఆతనిన్ని అనుసరించారు. త్రుప్తోద్రిక్త అరుణ నేత్రాలతో ఆ దానవాలు అంబరాన్ని కబిస్తారా? లేక వృథియైనే దహించి వేస్తారా? అన్నట్లుగా గోచర స్వారు. ఆ మహా సేనలను వెంటచెట్టుకొని బలి దానవుడు రోదసినే కంపింపజేస్తార్యి వరిహార్థమైన స్వర్గంపై దండెత్త వెదలినాడు.

స్వర్గ రాజధాన్యైన అమరావతి పురంలో సందసోద్యానవనోవవనాలు ఆసంఖ్యాగాని. అందమైన పట్టిల జంటలు గుంపులు గుంపులుగా అక్కడ మధుర నాదాలు ఉటాయి. త్రుమర సమూహాల మధుర నాదాలతో మనుస్సల కు ర్ఘ్వాం కఱగ సాగించి. వగదాలవంటి రంగుల హూలతో నించిన రాఖలతో నించిన తరుణతా సమూహాలతో, హంస, కారండవ చక్రవాకాది వక్తి సంతతు అమరుల సమ్మానాలను అందుకునే సుందర లావణ్య లహరులైన దేవాంగనలు సరోజిల్కి దూరుతూ పుంటారు. తేజసిల్లే మండాకిని – అమరావతి సగటానికి కందకంలా

పులా వరివేష్టించి ప్రపణిస్తూ వుంటుంది. ఆ దివ్య నగరానికి చతుర్దికలలోను సువర్ణ
ప్రాకారం వుంది. ఆ ప్రాకారంలోనే విశాల ప్థలాల లో మహా
సుందర భవనాలున్నాయి. బంగరు పట్టాలతో వున్న అసంబ్యాక, ద్వార, గోపుర రాజ
తో నిండిన ఆ మహా నగరాన్ని విశ్వకర్మ కొకొల సర్వస్వాస్త్రీ వినియోగించి
రానిర్మించాడు. సభా మండపాలూ, వినోద క్రిషణతు యోగ్యమైన వేదికలూ, రథాల
గా నంచరించదానికి పీటైన మాగ్గలూ, విశేషంగా వున్న ఆ దివ్య నగరంలో అనేక
ఉల సిద్ధంగా వున్నాయి. మణిమయ శృంగాటకాలతో, మౌత్కిక ఖచితమైన వేదికలతో ఆ
ధివ్య నగరం అపరిమితానందాన్ని ప్రపణిస్తూ వుంది. ఆ నగర యువతులు సద
వర్ష ప్రాయంలోనే వుంటారు. నిర్మలమైన అమూల్య వస్త్రాలను ధరించి నారు ప్రజ్వ
సదృశంగా స్వచ్ఛందంగా ప్రకాశిస్తూ వుంటారు. అమర భామినుల వేతే బంధాల నుండి
సౌగంధి కాల సుగంధాన్ని గ్రహించి గాలట మెల మెల్లగా చల చల్లగా వీస్తూటాయి.
ఎర్రిత గపాశీల నుండి, సుగంధ భూప వాసనలు బహిగతమై మాగ్గలను వ్యాపించి
వుంపే పాటని అసునరించి అమరకంతలు వస్తూ పోతూ వుంటారు. మణి, మౌత్కికాదు
సాడిన కేతు, పతాకాదులతో అలంకృతాలైన అనేక స్థానాలు మయూర, పారావత,
దుల కూజితాలతో ఒప్పుతూ అమర భామినుల మంగళ గీతాలతో సర్వదా మంగళ
గా వుంటాయి. శంఖ మృదాంగానక దుండుభి, వీణా వేణు, మురజ, బుష్టాయిది వాడ్య
రోగంధర్య గావంలో, అచ్చరల నాట్యాలతో మనోహరంగా భాసిలే ఆ దేవ రాణానీ
ప్రకాశాధిష్టాన దేవతను నయితం పరాజితం చేసినట్లుగా గోచరమవుశూ వుటంది.
నీలూ, శ్రద్ధోహలూ, అధార్మకులూ, లోభులూ, దురభిమానులూ అయిన వారిలో ఏ
శూ ఆ నగరంలో కాలు పెట్టటిలారు ఏవం విధ విశ్విత గుణ సంపన్నమైన అమరాష్ట
రో ప్రవేశించి బలి మహా పీరుడు ఆ నగరాన్ని ముట్టించి ఇంద్ర వయ్యల గుడె సు
క లాడిస్తూ కుక్కాబార్య ప్రదత్తమైన దివ్య ప్రభావ సంపన్న శంఖాన్ని పూరీంబాడు ఆ
రాణాలతో నగరమంతా ప్రశిథ్యనించిపోయింది. మహా సైన్యాలతో యుద్ధ సస్యాద్ధుతే
వచ్చిన బలిని తిలకించి మహేంద్రుడు ఆముచర వరం వేటగా ఆచార్య బృహస్పతిని
విప్రణమిల్లి — ‘గురుదేవా! బలి అపార శక్తితో మాపై దండెత్తి వచ్చాడు. ఈ
అతశ్చ ఎదురోగ్నపడం మామ అసాధ్యమని భావిస్తూన్నాను. వాని కింత శక్తి ఎలా

ఇ ఏ దైర్యంతో మహో సైన్యాలతో దండెత్తి యిక్కడకు రాగలిగాడు? ఆ దానవునక్కి ఎలా వచ్చిందో? నాకు ఎంతమాత్రం అర్థం కావడం లేదు. ఈ సమయంలో బలిని దు మరెక్కొచ్చు ఎదురించలేదు. ఆబార్యా! సర్వ శేషులైన తమదు యిం పరిస్థితికి కార్య నీ విశదీకరించెడదు గాక। ప్రశయాగ్ని శా వర్ధిల్లిన బలి ముఖంతోనే యిం విశ్వాస్తు వేస్తాడో? నాలుకతోనే వాగ్య దిక్కులనూ నాకివేస్తాడో? దిశా సర్వస్యాస్తోన్ని నిజ సైతాగ్ని తో దగ్గరు చేసివేస్తాడో? అన్నట్లు గోచరిస్తూన్నాడు. స్వామీ! వీనికి యిం సర్వ క్రతులూ గాయి? పైకా ఉండుస్తు కూడ వర్ధిల్లింది. అన్ని విషరంగా చెప్పండి.' అన్ని ప్రశ్నిం పోందునట ఆబార్యా బృహస్పతి బమలు పతటు తూస్తాడు.

'శచీషతి! బ్రహ్మ పేత్తలైన భాగవులు మహాతరమై సర్వలోక విజయ సాధకమైన శక్తిని సాధించారు. జీవులు కౌతుణీ ఎదుర్కొండి శాలనస్తే బలిని యిం సమయంలో నువ్వేకాదు ఈం ఏకమై ఎదురించినా ఏమీ చెయ్యశాలదు. వరమాత్మ మాత్రమే ఆతణీ ఎదురించ సుక బలికి వ్యుతిరేక కలం వచ్చే వరకూ సుష్య నీ వారితో స్వర్గాన్ని విడునడి ఆధికార గర్వంతో బలి బ్రాహ్మణావమానం చేసిన వుత్తర ఛణంలో వాని శక్తులన్నీ శనమై పోతాయి. నాదే పరివార సహితంగా ఆతడు పతన మవుతాడు.' అన విని ఆమదు స్వేచ్ఛానుటూప రూపొలు దరించి ఆమర భామం నుండి వెళ్లిపోయారు. ఆమరులు కొన డంతో బలి స్వర్గాన్ని స్వాధీనం చేసుకుని ముల్లోకాలనూ జయించి స్వాధీనంలో వుంచు ఆనంతరం భాగవులు ఆతసితే శతశ్య మేథాలు చేయించారు. తత్త్వ ప్రభావం వల్ల ర్థి జగత్రయ విభ్యాత మయిండి, నాటి నుండి ఆతడు భారాథి నాథుడైన చ్యదుసిలా ఎగడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంథం-8 అధ్యాయం-16

అదితికి కశ్యప మహార్షి వయోవతాన్ని నువ్వేశించుట.

శకమునీందుడు పలుకుతూన్నాడు — ‘రాష్ట్రాః తన బిడ్డలైన దేవతలు ఆమరావతిని పలాయనం చిత్రగించడమూ, దానవులు జగత్తయాన్ని శాసించడమూ తిలకించిన మహా డుఃఖం కలిగింది. ఆమె ఆనాథలా మథనపడ సాగింది. చిరకాల సమాధి నుండి శుద్ధైన కళ్యాప మహార్షి ఢ్లపాడు ఆకస్మాత్తుగా కసులు తెరచి శీఘ్రమే ఆదితి ఆక్రమాన్ని చూస్తే ఆక్రూడ సుఖశాంత్యత్యాపః లేపి కొనసాలేదు. ఆదితి భర్తను గౌరవించింది. ఏంగా కూర్చున్న ఆమెను తిలకించి కళ్యాపుడు — దేవిః ఈ సమయంలో భూసురో త్రమట్టి ఆపదా రాలేదు కదాః భర్తు పాలన సక్రమంగా వున్నదా? కొలుని కరాళ వదనంలో జీవకోటికి ఆమంగళాలు సంబవించడం లేదుకదా? ఇలపాశం కూడ చేయకుండ ఆటిథి సోయే గృహం స్నేహాన సమమైనది. నేను లేని కారణంగా సువ్యు వుద్దిగ్నంగా వుండడం కనహే. ఆట్టి దశలో ఆగ్నికి హవిస్యులు సక్రమంగా అర్పించవు. హరిముఖ స్వయంరూపులైన, గ్రహమ్మాణులనూ నేవిఁచునట్టి గృహస్థుల సర్వాభీష్టాలూ నెరవేరుతాయి. ఎప్పుడూ ఇంగా ఉండే నీ ముఖ కమలం వాడినట్లున్నదే? నీ బిడ్డ లందరూ ఛేమమే కదా?’ అని రాప్రశ్నించిన భర్తకు ఆదితి యిలా సమాధానం యిస్తాన్నది. — ‘నాతాః గో, గ్రహమ్మాణ, రా, నేనూ సుఖంగానే వున్నాము. భర్తుర్ధు కామాది సాధనమందు గృహస్థాక్రమం సహితాన్నది. సదా మిష్టులేనే స్నేరిష్టు ఆగ్ని, ఆతిథి, నేవక, భిక్షుక, యాచకాదుల నంద గాదరంగా నేవిస్తూనే వున్నాను. త్వాదృశోదార ప్రభాపతుల ఆజ్ఞలను నేనేల పాలిం సాప్తాభీష్టానూ ప్రసాదించే భర్తున్ని నేనెందులకు తిరస్కరిస్తాను? ఆర్యా! త్రైగుణ్యలైన ప్రజలంతా మీ సంతానమే. మీరు బిడ్డ లందరియందూ సమభావం కలిగియే మీరు రిస్తారు? అయినా భగవంతుడు సయతం స్వయం క్రూరునే అనుగ్రహించునట్లు తమరు తమ ననాపై దయదలచి నాకు శుభాలు చేకూరే మాగ్రాన్ని చెప్పండి. మహా శత్రువులు నా

పదలనూ, నా స్థానాన్ని కూడ అపహరించాడ. నన్ను కాపోడండి, మదీయ యిళోద రాదులను హరించి నన్ను స్వగృహాను నుండి బయటకు గెంటివేళారు. నేను నయతం సాగరంలో మనిగిపోయాను. మీకన్న మిన్నయైనవారు నా మేలుకోర గలవా రెవరూ ఇమ. కనుక యథా హర్షణ నా బిడ్డలు స్వస్థానాన్ని పొంది నీరింపదలతో తులతూగే న్ను చెపుండి.'

దుఃఖ సంతత్త హృదయంతో వేదన చెందుతూ ఆదితి అర్థించిన విషయాలకు స్వందించి జచ్చేరువు చెందుతూ — ‘ఎంత ఆశ్చర్యకర విషయము? విష్ట మాయ ఎ.తటి ప్రబల? స్నేహ పాశంతో యాజజిగత్తా బాధింపబడియే వున్నది పాంచ భౌతికమూ, అనాత్మ దేహ మెక్కడ? ప్రకృతి కన్న భిన్నమై అత్తితపైన ఆత్మ ఎక్కడ? ఎష్టరికీ పత్తి, మా సంబంధులూ లేరు. మోహమే వారిని అడిస్తూ వుంది. సర్వ హృంతయూతర్వారీ. క దుఃఖాలను దూరం చేయునట్టివాడూ జగద్గురువూ అఱువ వాసుదేవ భగవానునే నువ్వుంచు. ఆ దయానమ్మదుడు అవక్యం నీ ఆభీష్టాన్ని నెరవేచస్తాను. భగవద్ఘతీ వ్యర్థం భక్తికన్న మిన్న అఱువ వుపాయం వేరే ఏమీ లేవనీ నాకు మహా విశ్వాసం వుండి. ర పఱకగా ఆదితీ బములు పఱకుతూన్నది.

‘దేవా! జగదీశ్వరుని ఆరాధించే విధానాన్ని తెలియజేయండి. నా మనోరథాన్ని పర ఏమి చేస్తే నెరవేరుస్తాడు? సంతాన సహితంగా నేను దుఃఖ సాగరంలో వున్నాను. ఉను నాతు శీఘ్రంగా సంపన్న దయ్యే వుపాయాన్ని తెలిమజేయండి.’ అని ఆర్థించగా — హర్షణ బ్రహ్మాదేవుణ్ణే సంతానర్దినై నేను ప్రశ్నించగా ఆయన — శ్రీహరి శీఘ్రంగా నైకై వరమిచ్చునట్టి వుపాయాన్ని చెప్పియున్నాడు. దానినే నీకు చెబుతూన్నాను. సాప ఆలకించు, పాల్గుంచూన తల్లు పత్తంలో పది రెండు రోజుల కొల పర్యంతం క్షీరాలనే స్తూ భక్తితో శ్రీహరిని ఆరాధించాలి, అమావాస్య వచ్చిన తరువాత కూకరం ద్వారా డెన మట్టితో ఒక్కంతా కుభ్రం చేసుకుని నదిలో స్థానం చెయ్యాలి. తత్పమయాన యాన్ని పలించాలి. ‘హో దేవా! సర్వులకు స్విరమైన స్థానాన్ని అనుగ్రహించే సంకల్పంతో శ్రీరాఘవుడు వరాహ దూపంతో రసాతలం నుండి నిష్టు వుద్దరించాడు. నీకు నేను శ్శథూన్నాను. నా పాపాలను అన్నింటినీ నువ్వు నశనం చేసెదవు గాక! ’ తరువాత సిత్య

త్రిక కృత్యాలు నేరవేద్యతని ఏకాగ్ర భావంతో మూర్తి, వేడిక, సూర్య, ఇతి, అగ్ని, రూపాలలో భగవంతుణ్ణి అర్థించాలి. తదువాత డులా స్తుతించాలి. ‘సర్వ శక్తి సంపన్ముఢ నీవా! సర్వాంతర్యామివీ, సర్వారఘ్యడవూ నీవే అయి వున్నావు జీవులనీన్న నీ యుదూ, సర్వ జీవులయందూ వసిస్తూ వుడడం వల్ల సిస్టు వానుదేవు డంటూన్నారు. చరాచరకి, విశ్వ కారణానికి నువ్వే, సాక్షి భూతుడవై వున్నావు అట్టి నీకు నా ప్రమాణాలు, బుడవూ, సూత్రుడవూ అయిన నువ్వే ప్రకృతి పురుషు రూపాలలో లేజరిల్చి బోటూ నీ. చతుర్యంళతి గుణ జ్ఞాతవూ, గుణ సంభ్య విశేషాలను వివరించు నట్టి సాంఖ్య శత్రుకుడవూ ఆయన నీకు సాష్టోంగ ప్రణామాలు. ప్రాయశీలు, వుదయ నీయ కర్మలే శిరస్సు పొతఃక్షుద్యం దిన సాయం నవనాలే త్రిపాదాలగా, చతుర్వేదాలూ శృంగాలగా, గాయ చందనపు ప్రకమే సప్త హస్తాలుగా ధర్మ మయ వృషభ స్వయంబు మగు యా యాగం ద్వారా ప్రతిపాదింపబడి వున్నది. ప్రశయంకర రుద్రుడవు కూడ నువ్వే. సర్వ శక్తి రించు నట్టి వాడవూ నువ్వే. అట్టి నీకు పదే పదే వందనాలు. సర్వ విద్యాధి పతిపీ, నీకు నా ప్రణామాలు. సర్వ జీవ ప్రాణ స్వయంబుపుడవూ, సమస్త జిగత్ స్వయంబుపుడవూ కూడ , యోగమూ, యోగ ఫలమూ యోగ కొరణమూ కూడ నీవే. యోగ సిద్ధి ద్వారా ప్రాప్తిచు రైంశ్వక్యరాలూ నీవే. హోహిరణగర్వా; నీకు నేను ప్రణమిల్లు తూన్నాను. ఆది దేవుడవూ. రాష్ట్రవీనరనారాయణ బుఫుల రూపంతో అవతరించిన వాడవూ నువ్వే! అట్టి నీకు ప్రణామాలు. కమాణిక్య నమ శ్యామ వర్షం కల దేహంతో, సరైన్శవ్యర్థ సౌందర్యాలతో భాసిల్లు శ్రీక్షీ దేవి ద్వారా నేనించబడునట్టి పీతాంబరధారిఁ, సారాయణా! నీకు పదే పదే ప్రణమిల్లటూ సర్వశీష్టాలనూ నేరవేద్యవట్టి వరాలను ప్రసాదించు నట్టి వాడవూ, ప్రేర్చుడవూ. సర్వ వీషయుడవూ. ఆయన నువ్వే సర్వులూ ఆరాధిస్తూ పుంటారు. అమరులూ ఆదిశక్షీ దేవయూ శ్రీహరి చరణాలను ఆక్షయంచి వుంటారో అట్టి దేవ దేవుడు పాకు ప్రసమ్మ డగును నీ! శ్రీహరి దేవుని ఆదిలోనే ఆవాహన చెయ్యాలి. ఆనంతరం మంత్రాల ద్వారా పాద్య, రాది క్రియల ద్వారా శ్రద్ధగా మనస్సును ఆ దేవ దేవునియందు. ఉగ్నం చెయ్యాలి. గండు మలతో అతనిని ఆరాధించి జీర సాన్నం చేయించి పత్ర, యజ్ఞోమీత, భూషణ, పాద్య, గంధ, రూపాలతో, ద్వాదశాక్షర మంత్రంతో భగవంతని ఆరాధించి శక్తానుసారం.

గుడ, శాలి తండుల, మిక్రితమైన వడ్డాన్ని కీరాలతో పక్కం చేసి నివేదన చెయ్యాలి. ఐత ద్వాదశాష్టర మంత్రంతో హోమం చెయ్యాలి. తత్ ప్రపాదాన్ని భక్తులకు పంచి అపై తాను భజించాలి. అనంతరం ఆచమన శాంబూలాదులు సమర్పించాలి. అష్టోత్తర గ్రాయాలు ద్వాదశాష్టర మంత్రాన్ని జపించి పరమాత్మను స్తుతించి ప్రదక్షిణం చేసి రో అనందఃగా సాష్టోంగ ప్రపాదమం చెయ్యాలి. నిర్మాల్యాన్ని మస్తకంపై ధారణ చేసి న చెప్పి కనీసం యిర్పురు బ్రాహ్మణులకై సా కీరాన్నంతో భోజనం పెట్టి దక్షిణతో ఒచి వారి ఆదేశానుసారం మిగిలిన అన్నాన్ని బంధు మిత్ర సమేతులై భజించాలి.

ప్రభాజనాల సయితం ప్రాతఃకాల కృత్యాలు నిర్వార్తించుకుని వై పూర్వోత్క విశ్వమసారం శ్రీహరిని ఏకాగ్ర హృదయంతో ఆహారించాలి. అస్తే షాపి పర్యంతు నిత్యం భగవంతును కీర స్నానం చేయస్తూ అమదిశం హోమ. ఈ భోజనాదులు కూడా చేస్తూ వుండాలి. అటా పయోవత విదానంతో ద్వాదశ దినాలు న, హూజ హోమ భూముక సమారాధనలతో హరిని నేవించి – పాలుక శుక్ల పాడ్యాష్టీ త్రయోదశి వరకూ త్రికాలాల్మోహ సాన్నం చేసి పృథివీపై ప్రభాజనయై ప్రతంతో రాలి. ఆనత్య మాడరామ. దుష్ట సాంగత్యం నివేధము. సర్వ సౌభాగ్యాలనూ త్యజించాలి. రినీ హింసించరాదు. త్రయోదశినాడు క్రోత్తియ బ్రాహ్మణుల ద్వారా శాస్త్రోత్కంగా ః వంచామృతం స్నానం చేయించారి. నాడు లోఖించకుండ శక్తి నసునరించి హరిని రి. పాయసాన్నాన్ని పరమాత్మకు అర్పించి దానితోనే హోమం చెయ్యాలి. స్నాదిష్ట మ భగవంతునికి నివేదించి బుత్యిజులకు వత్తు, భూషణ, దక్షిణాదులు సమర్పించి కూడ చెయ్యాలి. అస్తు ఆచార్యుని కూడ అర్పించాలి. భూసుర, ఇంధుమిత్ర, లథి సూక చండాల, వంగ్యాదులకూ దీనులకూ కూడ సంతర్పణ చెయ్యాలి. ఆస్తు యిలా రువాత భగవంతుని ఆనందార్థమే అనిభావించి సోదరమంఫవులతో కలిసి తానూభజించాలి. నిపసాలలో అనుదినం నృత్య, గాన, వాద్యాదులతో స్తుతి, స్వస్తి వాచన, హరికథలతో ధన చేస్తూ అన్యంచే కూడ చేయించాలి. ఇతి క్రైష్ణమైన సర్వోత్కృత్పుష్ట భగవాదవాదన. స్వయం సాకీ ఉత్తమ ప్రతోపదేశం చేకాడు. ఆదే నీకు నేను వినిషించినాను. దేవీ! నీ నెరవేయను గాక, జితేంద్రియమై శ్రీద్వాపత్రుతాతో విశ్వద్వాంత రంగంతో యా పయో

న అనుష్టించు. దీని ద్వారా పరమాత్మ హృజితుడై ప్రవన్న దవుతాడు, హరి ప్రియ ఖా ప్రతాన్ని సర్వ తపస్సార మన్నారు పెద్దలు. దీనిని ఉత్తమ దానమని కూడ న. భగవంతుడు ప్రీతి చెందునట్టి ప్రతమే ఉత్తమ ప్రత మనబడుతుంది. కనుక నువ్వు కీ యి ప్రతాన్ని పాలించి ఆశీష్టాను నెరవేచ్చుకో.

అమధ్వగవ మహాపురాణము

సెంథం-8 అధ్యాయం-17

ప్రవన్నదైన శ్రీహరి అదితికి వరమిచ్చుట.

శుకుమహర్షి పటకశూన్యాడు — ‘రాజా! భర్త ఆయన కళ్యాహ మహర్షి ద్వారా అదే వై దేవమాత ఆయన అదితి సంయమిత చిత్తంతో సాపథానయై ద్వాదశ దినాలూ పయో చేసింది. సారథి స్తానంలో బుద్ధి నుంచి మనో నామకమైన కళ్యామును చిగించి, ఇంద్రియ శ్వాలను స్వాధీనమందుంచుకొని ఏకాగ్రగతతో పురుషోత్తముని స్వరించ సాగింది. ఆత్మ శ్వాలను దేవుని యందు లగ్నం చేసి పయో ప్రతాన్ని అనుష్టించింది, అంత పీతాంబరధారి, వక్ర గదా పద్మ ధారి ఆయన శ్రీహరి ఆమె నమకంలో సాష్ట్రత్వరించడంతో ఆమె ప్రేమ ఇత్తు సాష్ట్రాంగ నమస్కారం చేసింది. పునః లేవి చెతులు జోడించి అచ్యుతుని స్తుతించ త్వించ సాగింది. కానీ ఆమె నయనాలు ఆనంద బాషాంగతో నిండిపోయాయి. ఆమె కరీర రోమాండితమై పోయింది. అంగ ప్రత్యుంగాలు అనందోత్సాహోరతో కంపిస్తాన్నాయి. రుద్రమైనోట మాట పెడలక నిలిచిపోయింది. ప్రేమ హర్షణ నయనాలతో ఆ సాధ్య హత్యను సందర్శిస్తూ వుంటే నేత్రాలతో సాశం చేసివేస్తాన్నది? అన్నట్లు వుంది. తరు మొల మెల్లగా గద్దద స్వయంతో పురుషోత్తముని స్తుతించ సాగింది. — ‘శ్రీహరి దేవా! ప్రశుంఘా, యోగ స్వరూపుంఘా ఆయన నీ పాదాను ఆళయించి మనవులు... తత్

న్న దాటుతూన్నారు. నీ యళో గాన శ్రవణం సినవారు కూడ సంసార సాగరాన్ని దాటు
రు. నీయళో గాన శ్రవణం కూడ సంసార సాగరాన్నింది తరించ జేముండి. నీనామ నంకీ
కవణాదుల మాత్రంచే ఐథ మంగళాలు చేశుయతాయి. నిన్న ఆశయించిన వారి సర్వావడ
వేస్తే దూరం చేస్తావు. నాకు కుభాలను చేశుర్చెదవు గాకి : నృష్టిసితి సంహర కొరకు
అనంతదశు అయిన సీవే నేప్పెచ్చగా అనేక శక్తులనూ, గుణాలనూ గ్రహిస్తూ వుంటావు.
న్న రూపుడపై పుట్టు నిత్యం నిరంతరం వర్ధిల్లుతూన్న బోధ ధ్వని హృదయాంద
నాశనం చేసిచేస్తావు. దేవ దేవా : అనంతా ! నీతు నేను ప్రణమిల్లు తూన్నాను, పథూ !
పసన్ను ఉపై సంతమాత్రాన - మానవ మాత్రులు బ్రహ్మాయుండో. దివ్య శరీ
అంఘ్రు పస్తువులతో అతులిత ధనంతో, స్వగ్రా, పోతాళ, భూగోక్యాలో
ర్య యోగ సిద్ధులతో, దర్శక తామాలతో, యోగ సిద్ధులతో రేజిట్రీ లో
క్రతు విజయాది సామాన్య వాంభుల సిద్ధించడంలో సంకయ మెంకా
సంతప్తుడై పఱకు తూన్నాడు - 'దేవమాతా ! చిరకౌతంగా సంతప్తు
తు తెఱసును. బద్ద శక్తువులు నీ కుమారుల సంవదలను అవహరించి స్వగ్రాన్ను డివా
లారు. నీ బిష్టులు రాక్షిసులను ఓడించి స్వస్తాసాలను పొందిన తరువాత వారితో కలిసి
పరమాత్మను ధ్యానించాలని కోరుతూన్నావు. ఇంద్రామలైన నీ కుమారుల, రాక్షసులను
చేస్తే రాక్షసాంగసలు విచారిస్తూ వుంటే చూడాలని నీకున్నది. అదితీ ! నీ కుమారుడై
క్రి, సంపస్సులై. కీర్త్యైశ్వరాఖ్య పొంది ఆదిలో వలె స్వగ్రాదిశత్యాన్ని పొంది విషా
మవ్య ఒతిఅషిస్తూన్నావు. అయితే యా సమయంలో బలిస జయించడం కష్టమే.
? పరమాత్మ, శ్రావ్యాంబలూ యిష్టుడు బలికి అనుకూలంగా వున్నారు. సురాను
యా సమయంలో సురలకు సత్యలితాన్నివ్యాదు. నీ వ్రతానుష్ఠానానికి నేను ప్రసన్నుడ
ఁ. నాకై నువ్వు చేసిన లరాధన వ్యర్థం కాదు. శ్రద్ధను అనుసరించి ఫలం సిద్ధించి
ఁ. కనుక మాగ్రాంతరాన్ని నేనే సూచిస్తాను. కళ్యాప వీర్యంలో అంశ రూపంలో నేనే
నీ నీకు కుమారుడనై నీ బిష్టులను సంరక్షిస్తాను. సౌభాగ్యవతీ ! నీ పతి యగు కళ్యాపుని
నస్తీ రూపంలోనే దర్శించు. అనమాత్ముడైన కళ్యాప ప్రజాపతిని సేవించు. ఈ విష

నిన్నెవరై నా ప్రథించినా చెప్పకు. అమర రఘుస్యం ఎంత గుప్తంగా వుంచితే అంత వస్తుంది.' అంటూనే శ్రీహరి అంతర్ధానమై పోయాడు.

శ్రీహరి దేవుడు తనకు బిడ్డగా పుట్ట నున్న దని తలచుకుంటూ దేవమాత బ్రహ్మానంద జాలై పోయాడి. ఈ దుర్గత సంపుటన అదితికి అనిర్వచనియాసందాన్ని ప్రసాదించింది. క్రీతి, ప్రేమ భావాతిఁ శర్తును సేవించ సాగింది. సర్వజ్ఞదేవ కళ్యాపునకు తెలియనిఁ రగవదంళ తనలో ప్రవేశించనట్లు యోగ సమాధి ద్వారా ఆతమ గ్రహించాడు. కొష్టంలో ఈ అగ్నిని అధాసం చేసినట్లు సమాహిత చిత్తుడైన కళ్యాపుడు తపస్స ద్వారా చిన గా వున్న అమోఘ వీర్యాన్ని అదితి గర్వంలో ఆదాసం చేశాడు. శ్రీహరి అంశ ఏ అదితి గర్వంలో ప్రవేశించాడని గ్రహించి బ్రహ్మాదేవుడు గుహ్యాది గుహ్యా మంత్రాల ఆతటిఁ స్తుతించ మొదలు పెట్టాడు - సంహర్త యితప్పుకు ఆళ్ళయమైప దేవా! నీకు గును గాక: అనంత శక్తులకు అధిష్టానుడవైన నీ చరణ కమణాలకు ప్రణామాయ, శాసకా! నీ పాదార విందాలకు నేను పదే పదే ప్రణమిల్లు తూన్నాను. పల్పి గర్భాన రూపంలో ఆవతరించినవాడా! సర్వ వేద జ్ఞాన ధారీ! విధతా! నీకు అగణిత ప్రణామాయ, యం నీ నాభిలో వున్నది. నువ్వు త్రిలోకాతీతమైన వైకుంఠ పడిస్తూన్నావు. సర్వ కి కరణాలలో తేణరిల్లుటూ వుంటావు. సర్వ వ్యాపక విష్ణు స్వరూపా: నీ కిమే నా వంద అనంత శక్తి రూప వురుష స్విధాపంలో ఉన్న నిన్నె శ్రుతులు ఎట్టిస్తూన్నాయి. ఈ న పదేన నూక్కు వస్తువును నయితం నది ప్రవహింప చేయునట్లు కౌల రూపంలో నువ్వు! ధారా ప్రవాహా నంచలనం చేస్తూ వుంటావు. చరాచర జీవజాలాలకే ప్రపాపతులకూ ఐనానికి మూల కారణానిని నువ్వే. దేవాధి దేవా: ఇల్లాలో మరిగి పోలే వాసికి సావు నట్టే స్వర్గ పతమలైన అమరులకు ఆధారం నువ్వే.

త్రిమహానవత మహాపురాణము

సెంట్రం-8 అధ్యాయం-18

శుక్రమహార్షి పటకు తూన్నాడు - 'రాజా! బ్రహ్మదేవుడి రీతిగా భగవానుని లీలా ఈ క్రుస్తుతించిన తరువాత శంఖ, చక్ర, గద, వద్య హస్తదైన శ్రీమహారాయణ దేవుడు ప్రాజు రూపంలో చీతాంబర భార్యలై అదితి సమష్టిన అవతరించాడు. కమల సమంగా ఆతసి లు విశాలాలై భాసిల్లటూ వున్నాయి. శ్యామ శరీరదైన వదన మందం శూన్యాని. వషిష్ఠులాన శ్రీవత్స లాంఘనం కర కంకణాలతో పస్తాలూ, భుజా భుజాలేరులూ, కట భాగంలో కట సూత్రమూ పాదాలయందు మాఘూలూ లేణిల్లటూ ఇందు. కొన్నిభ వసమాలా ధారియైన శ్రీనాథుని శరీర కాంతితో కళ్యాప సధనంలోని యావ రమూ మటుమాయమై పోయింది. తత్పమయాన దికలస్త్రీ నిర్మలా లైనాయి. స్వచ్ఛ కో సరోవరాల వున్నాయి. ఆనందోత్సాహాలతో ప్రపణ హృదయాల చెప్పుకాలని సంతోషందుటూన్నాయి. వృథివ్యంతరీళ, నరసుర, గో, గిరి సమూహాల హృదయాల ఆనందతో వికసించి వున్నాయి.

రాజా! పరమాత్మ అవతరించిన సమయాన చంద్రుడు శ్రవణ కష్టత్రంలో వున్నాడు. ఉదపద శుద్ధ ద్వ్యాదశి. ఉగ్రం ఆధిజిత్తు - నక్షత్రాయులస్త్రీ వుత్తమ స్త్రీలో వున్నాయి ద్వ్యాదశి' అని దీనికే చేరు. దివాకరుడు ఆకసమందుండగా భగవానుడు ప్రాదుర్భవించాడు. యంలో వీణా వేణు మృదంగ శంఖ్య తూర్పు, పటహ భక్తుది మంగళ వాద్యాలు నించాయి. ఆపురుసల నాట్యాలతో. గంరద్యుల గానాలతో, ముని దేవతలూ, మను, ఆగ్ని దులూ పరమాత్మను స్తుతించారు. సిద్ధ, విద్యాదర, కిస్మిర, చారణ కీంపుకుష రాక్షస, నాగ, వషి సంతతులు ఆనందంగా అడి, పాదాలు. నుమ వర్షంతో అదితి మంత్రానిందిపోయింది. తన గర్వం సుంధి పరమాత్మ ప్రాదుర్భవించడం తిలకించి ఉప్రమాళ్ప ర్యాలతో షులకించి పోయింది. యోగ మాయాది నాథుడైన పరమాత్మ ఆవత కళ్యాపుడు ఆచ్చెదువంది జయ ఇణు శబ్దాల పలికాడు. ఆవ్యక్త చిత్పును రూపుడైన దు చిత్త స్వరూపుడై సర్వాయుధ, అభరణాడులతో భాసిల్లపోతూ వున్నాడు. ఆట్టి దేవ

అదితి కళ్యాపుల సమక్షంలో త్రయాపాన్ని వుపనంహరించి వామన బ్రహ్మచారి రూపంలో గ్రాంబాదు. తన వేషాన్ని మార్పిన నటుని వలె వామన బ్రహ్మచారి మాయా వటు భరించాడు, ఆ వామనుని దివ్య సుందర మంగళ రూపాన్ని దర్శించి మహార్థులు మహా పొందాడు. కళ్యాపుని సమక్షంలో మహార్థులు గణం ఆ వామన మూర్తి జూత కర్కృదులు చేశారు. ఉనపయన వేళలో నవితయే గాయత్రీ మన్త్రానివదేశం చేశాడు. బృహసపుత్రి పవిత్రాన్ని కళ్యాపుడు మేఖలనూ, భూదేవి కృష్ణ మృగ చర్మాన్ని. చంద్రుడు దండ్రాన్ని. కాపిన కటి సూత్రాలనూ ఆకాశాభిమానదేవత చత్రాన్ని సమర్పించారు, బ్రహ్మ కమణద లో సమాప్త మహార్థులు కుళలనూ, సరస్వతి ర్ఘుదాక్షమాలనూ, అర్పించాడు. ఆ విధంగా వుప న సంస్కారం కోలాహలంగా జరుగుతూండగా కబేరుడు భిక్షే ప్రాతము సమర్పించగా తూర్పు రాజురాజుక్కురీదేవి ఖిత వేసింది. అలా సమ్మానితుడైన వామనమూర్తి బ్రహ్మార్థు సభలో శించ సాగాడు. అనంతరం ఆ వామనుడు ప్రపణులితాగ్నికి కుళలతో పరి సమూహాన, శ్రుతిలు సాగించి సమితిలతో హోమం చేశాడు.

ఏవం విధ విశ్ిష్ట గుణ సంపన్నుడైన వామనుడు మాయా వటు రూపాన బలి యాగ వైపు పురోగమించాడు. సర్వ శక్తి సంపన్నుడైన ఆ దేవ దేవుడు అడుగువేస్తూ వుంచే వ్యక్తంపించ సాగింది. నర్కదా నదికి పుత్రర దిశలో వున్న తుగు కచ్చ నామక విశాల తో ప్రదేశాన భాగ్రములు ఒలిచేత ఆక్యమేధాలు చేయిస్తూ వున్నారు. వారిని సమీపించాడు అనుకున్నారు. వామనుని తేజమ్ము ముందు బుత్యుజాలు యజమానీ, సదస్యులూ కూడ జూలై ప్రోయారు. సూర్యాగ్ని, సనట్టుమారాణిలతో ఎవరో ఒకరై అతడు వుండాన్ని రూరు. ఇవ్య పరివేష్టితుడైన ఆదార్య కుత్కడు అలా యోచిస్తూ వుండగానే దండ, కమండల తథారీయైన వామనుడు యాగ మండవలతో అడుగు పెట్టాడు. మేఖల, యిష్టోవచీత, మృగ ర్మైదులు భరించి జటాజాట ధార్మియైన వామన భగవానుడు బ్రహ్మచారి వేషంతో మాయా నుడై యాగ మండవంలో ప్రవేశించాడు. దానితో భాగ్రములు నిస్తేజైలై లేచి నిలటి వామన గ్రాంబి స్వాగత సత్కారాలు చేశారు. ఆ సుందర వామన మూర్తి చిన్ని ఆశ్చయవాలు వయన నోహరంగా వున్నాయి. ఆ దివ్య మూర్తిని తిలకించిన ఓలిచక్రవర్తి బ్రహ్మానంద వరణుడై

ఉత్తమాహనాన్ని సమర్పించాడు. స్వాగతం వలికి అభినందించి జరణారవించాలను కచేసి పూజించాడు. గంగాధరు సహితం ఏ శ్రీచరణారవించాలను గౌరవంగా శిరస్సుపై దో ఆ ఇన్నద్దనుని పాద రాజీవ ప్రశ్నశన ఇంచాలను బలిచ్చక్కవర్తి శిరస్సుపై చల్లుకుని య్యాడు.

ఆసంతరం ఆశ్రమ - “వివ్రక్కమారా ! సునమయలో విచ్ఛేసిన మీ కివే నా ప్రణామిమైస్తే దీటిగా సేపించాలో ఆడేశి చంది. తపస్సు అంతా మూర్తీభవించి నా దగ్గరకు ని మహార్థు ఉండరూ భావిస్తూన్న మీ ఆగమనమాత్రంచే నా పితరులు కూడ తరించినారు. ‘ం పవిత్ర మహా నా యాగం భవదియాగమన మాత్రంచే సఫల మయింది. మీ చరణార పశ్చిషన మాత్రంచే నా పొపాలన్నీ సహించిబోయాయి. యాగంలో విష్ణుక్కంగా చేసే వల్ల సత్సులం నాకు సుసాయాసంగా మీ వల్ల అభించినది. మీ పాపన చరణ కమలాలు ఉన్నచడం చల్ల యూ భూతఙమే పవిత్రమైనది. ఏదో కోరికతో వచ్చింట్లు మిమ్మి అసిపిస్తూన్నది. గో, గృహ, స్వర్ష, పవిత్రాన్ని పాసయోగ్య పద్మాలూ, వివాహారం ఈ కన్య, సర్వ సంప ద్వార్కకైన రథ, గజ, తురగాలూ మీకు అర్పించగలను. అన్నీ చగలను.” అర్పాడు.

—0—

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

పెంథం-8 అధ్యాయం-19

వామనుడు మూడుడుగుల భూమిని దాన మరుగుం
ఱలి అంగీకరించ - ఆచార్య శుకుర్చిడు అట్టు తగులుట !

శకమహర్షి పఱడతూన్నాడు. పరిషిన్న రేంద్రా, ధర్మ బద్ధులై కృదు మథురాలైన
కు లాలించిన వామనుడు ఆ చక్కవర్తిని అభినందించి పఱకు తూన్నాడు : - ‘బలి చక్క

ఇక్కె పదమై ధర్మర్థ సంయుతమై, వంశ పరంపరాగతమై, షథరాలైన నీ వచనం పరమానందాస్తి కలుగ జేశాలు. పరతోక హితకరమై ధర్మ విషయంలో మీ గుర్విస్త ర్య శుక్లు వచనాలను పరమ ప్రమాణంగా విశ్వసించి నీ హితాపహాడు పరమ శాంతయుడూ అఱున ప్రఫల్లేదుని ఆదేశాలను కూడ ఇచ్చా పహించిన నీ వంశంలో ధైర్య యు లోభులూ అన్న బాధ లేనే లేదు. భూసురోత్తములకు దానమీయనివారూ, వాగ్దానం చేసి యైనివారూ లేదు. యాచకులు యాచనలను విని యుద్ధరంగంలో శత్రువులు యుద్ధానికి ఆహ్వానించి వెన్ను జాపిన వారూ యింతపరకూ మీ వంశాన పుట్టలేదు. మీ కులంలో ప్రభవించిన ప్రఫల సేపకీ ఆకసంలోని చందునిలా భాసిలుతూనే వున్నాడు. మీ కులంలోనే హిరణ్యాశ్వుని వంచి శిఖామణి ప్రభవించాడు. గదా పాణీయై ఆతడు వృథియై మండల మంత్రా తిరసుతే ఆతనికి నీ వీరుడే కానరాలేదు, శూక రాకూరంలో శ్రీహరి జలాల నుండి పృథివీ షద్గురించే సమితి హిరణ్యాశ్వుడు ఆ పరాహా మూర్తిని ఎదిరించగా అతి కష్టమీద ఆ పరాహా స్వామి ఇచ్చించ గలిగాడు. కానీ హిరణ్యాశ్వుని బల పర్వకమాలను తిలించిన ఆ దేవ దేవుడు జయించి కూడ. అది యిచ్చార్థమైన జయంగా భావించ లేదు. తన సోదరుడై నారాయణుడు రించాడన్న కోదులో హిరణ్య కశిషు అతణ్ణి అంతం చెయ్యాలన్న భావుతో వైకుం ఎళ్ళాడు. మాయా రచనా విశారదుడైన విష్ణువు - శూల పాణీయై తన మీచికి అంపించి యై హిరణ్య కశిషుని తిలికించి - ‘మృత్యువు జీవులను తరిమివేస్తాన్ని ట్లు లూ రాత్మసుడు ఏక్కడికి వెడితే అక్కడికి వస్తాడు. బహుర్ముఖుడే కానీ ఇతడు అంతప్పు ఖుచు మాత్రం సన్ను భాష్యంలోనే అన్యేషిస్తాడు కానీ నిజ హృదయంలో వీచించజాశాడు. కసుక కాల న్నిషయేయైపరకూ నేను వీని హృదయంలో వసించడం - సమస్త భుజనాలకూ శ్రేయో పాని భావించి సర్వే సర్వ్యతా అన్యేషించి శ్రీహరిని గాంచక ప్రథ్మదై సింహాగ్రహణు స్వర్గ, భూ, పాతా లోకాలు వెవికాదు, కానీ ఎక్కుడా వాటిక శ్రీహరి కానరాలేదు. శ్రీహరి తనకు భయవడి మరణించి వుంటాడని తలచి హిరణ్యకశ్యషుడు - కోధం రార మూలకమనీ వైరం వీడి మౌనం వహించాడు. నీ జనకుడూ ప్రఫలోద నందసుడూ ఏరోచనుడు భూసుర భక్త శ్రేష్ఠుడు కొపడం వల్ల అమరులడి గ్రగోంచి బ్రాహ్మణ ఉత్సవి నీ ఆయుర్వ్యాయా స్నేధ మార్గ మని అర్థించగా -

గారు కపట బ్రాహ్మణులని తెలిసి కూడ మహాత్ముడైన నీ జనకుడు అచురులకు తన గ్రామాన్ని ధారచోకాడు, నువ్వు కూడ తద్దర్శనైన్నే పౌలిస్తాన్నాన్నావు. మీ కుల గురు, అనుసరించిన మార్గాన్నే నువ్వు అనుసరిస్తా పౌలిస్తాన్నాన్నావు. యాచకులకు ఆభీష్ట ఏను ప్రసాదించే వారిలో నువ్వు పర్వ ప్రేష్టుడవు, అట్టి నిన్ను నా పొడూళతో మూడు ప్రమాణం చల భూమిని యాచిస్తాన్నాను. నువ్వు చక్రవర్తివే ఆయన రథంతకు మించి వసరం లేయ, పసేచుచు ఆవసరాన్ని మించి యాచించదు. కనుకనే వారిని ప్రతిగ్రహిం అంటదు,’ అన్నాడు.

ఆంత బలి ఆందుకుని – ‘వివ్రకుమారా! నీ బుద్ధి చూసే పిల్లల బుద్ధిగా ప్రంది. కానీ ఈలు చూసే పెట్టవిగా గోచర మహుషున్నాయి. లేకుంటే సరైన శవర్య శాలినీ జగత్తయు నూ ఆయన సేసు యావహ్యమండలాన్నే దాన మీయగలను. అట్టి క్రస్తుడనైన నేను దానిని అభ్యర్థించుంచే మూడుగుల నేలను మాత్రమే యాచిస్తావా? ఇని ధీశాలురకు రా! బ్రహ్మాచారీ! నా ఉగ్గరకు వచ్చి యాచించిన వాచు మరలి వెళ్లి ఎన్నడూ ఎవరినీ మసట్టి స్థితికి రారాడు. హృద్య కాముడై వెళ్లాలి. కావున నీ జీవ యూతకు కావలసినంత నిశ్శంకగా యాచించు.’ అన్నాడు.

దానికి వామముదు బదులు పలుకు తూన్నాడు – ‘రాజా! సంసారంలో వుండే వస్తువు థించినా చూసవ మాత్రుని వాంఛు నెకవేరవు, జితేంద్రియుడు కానివాడు పర్వ విశ్వైన మి పొందినా తృప్తిని పొందజాలడు. మూడుగుల నేలతో తృప్తి పొందని వాడు నన ఉత్సుకైన భూమండలమంతా ఉభించినా తృప్తము కొజాలడు. ఏమందువా? వారికి యింకా ఏవేషో పొందాలన్న వాంఛు ఏక్కడుతూ వుంటాయి. వృథు గయాది చక్రవర్తులు ఘృతల నాటులై, సమస్త సంపదలూ పొందినా తృప్తము మాత్రం జయించలేక పోయారు. మసారం ప్రాచుమైన దానితో పరితృప్తి చెందే వాడే సుఖంగా జీవించ గలుగుతాడు. అందియూను వశంలో వుంచుకో జూనివాడు జగత్తయం స్వాధీనమైనా మఖాన్ని ఉక దుఃఖాలనే పొందుతూ వుంటాడు. అట్టి వాని అసంతోష రూపాగిన్న సదా జ్ఞాలిస్తానే! ధన భోగాలయిందు తృప్తి లేకపోవడమే సంసార బంధనానికి కారణము. బధ్య జీవుడు చక్రంలో పరిభ్రమిస్తా ముక్కిని పొందజాలడు. యదుచ్చ లాభ సంతుష్టుడెన భూము

మను వర్ణిలుచూ వుంటుంది. జలం వల్ల అగ్ని శాంతించిన రీతిగా ఆసంత్స్తుడైక విష్టుకూను డవుతాడు. యాచకుల అభిష్టాలను నెరవేర్చే వాడవడంలో సందేశం లేదు. అందుకే ఏలనీన భూమినే యాచిస్తూన్నాను. కావలసినంత మాత్రమే సంగహించడం ఆర్యులైన ము డర్చము.' అన విని బలిచక్రవర్తి సవ్యి వామనుని చూసి - విప్రవకుమారా! మష్యు మాడడుగుల నేల యస్తామని' అంటూ పలికి - ఆతడు దానమివ్యాధానికి జలపోత తీశాడో లేదో సర్వజ్ఞాడైన అచార్య కుక్కడు భగవాలను గ్రహించి బలిని చూస్తాడు.

'దానవేలద్రా! ఈ వామనుడు ఎవరో కాదు. సాక్షిత్తూ శ్రీహరీయే. దేవకార్య సిద్ధికి శ్యాములకు ప్రత్రుతుగూ ప్రతివించి నీ సర్వస్వాన్ని హరించ వచ్చినాడు. ఈ విషయం ఎదు వ్యవ్య దానమీయ సిద్ధపడ్డాడు. జరగబోయే అవర్థాన్ని ఆర్థం చేసుకోలేక పోతూన్నావు. నాళనథం యితడు వచ్చాడు. ఇది నేను కుఠంగా భావించ జాలను. యోగ మాయ్య స వరమాత్మయే కషట వటు రూపంలో వచ్చి కూర్చున్నాడు. ఈతడు భవదీయ రాజ్య, ధాగ్య తేజో యశస్వులను సయితం హరించి మహేండ్రుడికి వాటిని దత్తం చేయి. విరాదువుడై యితడు జగత్తయాన్ని పాద్మతయంతో కొళస్తాడు. మూడా! నర్వాన్ని దానం చేసి వేసే నువ్వెలా బ్రితుకుతావు. విశ్వరూపుడై యితడు ఓ పాదంతో రెపడవ పొచఁతో స్వద్గాన్ని కొలవ గల నమర్థుము. ఈతని బృహద్విశాల దేహంతో ఖంతా నీండి పోషింది. తృతీయ పాదానికి స్తాపమేది? సువ్యు ఆ తృతీయ పాదానికి చూవలేవు. వాగ్దాన భంగమై సీకు నరకం సిద్ధిస్తుంది. సత్య వాక్ గ్వాలన అసాత్మ్యం. కను రక్షించున వాగ్దానాలు చెయ్యరాడు. ఔటి వారిని షస్తిములు ప్రశంసించరు. విశ్వంలో ఇష్టవర్ణాంగై జీవ యాత్ర నడుస్తూన్న ప్యాడే తపోదాన పరోవకారాయిలకు సావకాశం వుటుంది. 'నీ పంచథా విభజించి థర్మ యశోధనాభివృద్ధులకు మూడు వంతులూ, స్వసుభార్థం ఒక ఉభజించి వ్యయం చేయ గల వారే యహంలోనూ, పరంలోనూ సుధించ గటుగుతారు దాన! ప్రతిభ్రాత భంగ మహుటందని యోచిస్తూన్న వేమో? ఈ విషయమై క్రతి వాక్యాన్ని అమిస్తూన్నాను విను. ఎషవిక్తేనా ఏదైనా యస్తానని చెప్పుడం సత్యం కాదు." - అని ఉసత్య మహుటంది. ఈ దేహమే ఓ వృషం - సత్యమే దీనికి ఫల పుష్టాదులు.

మైన వృక్షమే లేనినాడు ఫలశస్త్రాదులకు స్తాన మెక్కడ ? తన వస్తువులను పరుజీయట, తస్వైన ధనాదులను తాను సేకరించి సంరక్షించుకొసుట యివే శరీర తూషణాహస్రములు, వృక్ష మూలమే నాళనమైనప్పుడు అఱ్పకాలంలోనే వృక్షమంతా జషిగ్యంచిపోతుంది. దానమీయడంలో వెనుకంట వేచుకపోతే జీవితమే నాళనమై పోతుంది. ఇందులో సందేశిము. ‘నే సిస్తాంసచంతోనే ధనం దూరమై పోతుంది. తసకున్న దంతా యాచకునకు యాయ నపాదు తాము అశుభవిచచానికి కోగ సామగ్రిని దాచుకునే సాపకాశం పుండు, ‘నేను ను’ అన్న ఉప్పురాబాధక్కమైన అసత్యంలో తన ధనాన్ని తాము రక్షించుచంటూన్నాడని చాలి. కానీ యూ మాగ్గా నర్వ వేళలోనూ స్వీకరించ దగినదు కాదు. పట్టుతితోనూ, నీళలోనూ సర్వాచస్పతిల విషయంలోనూ ‘నాస్తి నాస్తి’ అని అంటూందే వానికి ఆపకీర్తింది. ఆట్టిపాడు బ్రథకీ చచిన వానితో పముదవుతాడు. వారిజాత్మక విషయంలోనూ, క సంబంధాలయంచూ, క్రోణ మాన విత్త భంగమందు. గో, బ్రాహ్మణ హితార్థమూ, మృత్యువు సుంధి సంరక్షించచానికి అసత్యం పలుక వచ్చును. ఇది ఎంతమాత్రం దోషం ఇంచుతుంది. అన్నాడు.

— 0 —

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సటంథం-8 అధ్యాయం-20

మీనుడు విరాదూర్మత్తుడై భూ, స్వర్గలోకాలను కొలచుట.

కుకుసీంద్రుడు — ‘ఓ జా! అభాద్య కుకుల పలుకు లాలకించి బలి క్షణమాగి సాప బిదులు పలుకుతూన్నాడు — ‘గురుదేవా! మీ పలుకులు యడర్చాలే. ధర్మరథ కామ సివాలకు ఆటంకం కబగజేయినదే భర్మం-అయినా ప్రప్రాణుని మనుమడనైన నేనుయా ప్రవ కుమారునికి వాగ్దానం చేసి పురాత దేవనండం ఆసాధ్యమే. అన్నతాన్ని మించిన

ఓ లేదని వృథ్యై దేవియే చెప్పినది. అంతే కాదు – సర్వ వస్తు జాలాస్త్రీ, జీవ జాలాస్త్రీ రించ గలను కానీ అబ్ద్ర లాడేవారిని మాత్రం భరించ జాలనని చెప్పింది. నేను నరక, శి. దుఃఖ సాగరం, రాజ్య బ్రత్స్తత్వ, మృత్యువులకు సయితం శయిషడణ్ణ కానీ. భూ క్షుమను దాన మిస్తానని చెప్పి – లేదనడానకి మహా శీతి చెందుతాను. సత్పుత్రులు నయయకపోతే సంగ్రహించిన ధన, ధాన్యాది నంపడటు లక్ష్మీ దేవుండిపోతాయి, దధిం గిరి అం మహాత్ములు ఆత్మంత ప్రీతి పొత్రమైన పొజాలనే సమర్పించి విశ్వ క్షోణానికి ఎంచినారు. వృథివ్యాదులను దాన స్మీయడంలో విలంబా దేనికి ? ఆచార్యా ! గతించిన కాలాల్లో గ్ర్యాదు లెండరో యా స్వామూజ్యాలను అనుభవించినారు. భూతలంలో ఆ మహావీరులను నపారే లేకపోయారు. ఇహ వరాలను విడనాడవలసి వచ్చిన పమయం ఎదురు కొవడంలో సయితం మృత్యువును జయించలేక పోయారు. వారి యక్కండికటు మాత్రం మిగిలియి. రణరంగంలో వెన్ను చూపనివారు కూడ ఎండరో వుంటాము. కానీ సత్పుత్రులకు చేసేవారు మాత్రం ఆరుమగావే వుంటారు. ఉదారుడు, దయా శీలి, అయిన వాడు ఆప్తాత్మ నం చేసి దూరతి పొందినా ఆది ఆతనికి శోభనే కలిగిస్తుంది. అట్టి దళలో మహాత్ములైన వేత్తలకు దానమిచ్చి సర్వ నాశన మయితే మాత్రం ఏమి ? నేనీ విప్రవుమారుని అట్టి అవక్యం తీర్పగలను. ఆత్మంతాదర భావంతో మీ వంట వారిచే యాగాల ద్వారా ఆరాదుతూన్న నారాయణుడే యా రూపాన వచ్చినా, లేక మరెవరై నా కానీయంది యా సటు ధరించి వచ్చినా. ఆధర్మం హేతుష్ణగా యాతడు నన్ను బంధించినా నే నీతనికి ఆస్త్రాస్త్రీన్ని చను. వచ్చిత కీర్తి అయిన నరాయణుడే యాతడైతే శ్రీహరి కీర్తిని పోగొట్టుకుంటాడా ? గంతో నన్ను అంతం చేసి అయినా యా వృథ్యైని స్వాధీనం చేసుకుంటాడు. అలా కాక పెప్పైనా నా శరాగ్నిలో దగ్గమై పోతాడు.’ అని బలి పలకడం ఆచార్య కుక్కలు అగ్ర గ్రుడై పోయాడు. తన శిష్యుడై కూడ తన మాటను జవదాటన్ను కోపంలో కుక్కలు శపించాడు. బలి శాపార్థుడు కొకపోయినా విధిని అనుభవించవలసి వచ్చింది.

కుక్కలు – ‘మూర్ఖ ! అఖ్యానివై కూడ సువ్వ జ్ఞానినిలా భాషిస్తూన్నావు నా ఆధేశాస్త్రీంచి నన్ను వుపేషించి గర్మించినావు. కముక శీఘ్రంగా నువ్వ రాజ్య లక్ష్మీ కోట చవు గాక !’ అని గురువు శపించినా బలి పత్యం విడువ లేదు. ఆతడు పామణ్ణని విధ్యుక్తంగా

ఓ మూడుడుగుల భూమిని దానం చేయు సంకల్పం చేశాడు. తత్పమయంలో బలిచ్క్రష్టి పత్రి అయిన వింధ్యావళిదేవి అక్కుడకు వచ్చి జల పొత్తును చేబుని జలాలు పోయగా మనదేవుని దివ్య చరణారవిందాలను ప్రజ్ఞేశం చేశాడు. జగత్పూవనవైన ఆ పవిత్ర జలాలను ఓ దంపతులు కిరస్పుష్టి ధరించాడు. గటుడ, గంథర్వ, సీద్ధ చారణాదులు ఆ దానాని దాతృత్వాన్ని కీర్తిస్తూ పుచ్ఛాలను ప్రార్థింప జేశారు. దేవ దుండుభులు ప్రోగగా నీ, కింపురుషాచులు గానం చేస్తూ - అహో! మహాదాత బలి ధన్యము కదా! ఇట్టి మరెవ్వురూ చెయ్యిలేదు. శక్తుపని తెలిసికూడా సర్వం పోతుందని గురువు చెప్పినా విషకానం చేశాడు.

మూడుడుగుల నేలను స్వీకరించి ఆనంతుడైన వామసుడు ప్రేక్షకులకు ఆత్మాంత్యుత్యులు కలిగేలా విరాచుపాన్నిదాల్చాడు. భూమ్యకాళ, దిశలూ, స్వర్లోక, శాతాక, సాగర, ఇతి, మనుష్య, దేవ, మున్యాదులూ సర్వులూ ఆ విశ్వరూపంలో యామిదిసోయారు బుట్టించారు. సదస్పుతోకూడ సరై ర్వయాలకూ ఏకమాత్ర శాసకుడైన వరమాత్మయేక్క ఆమాపంలో మహాభూతాలూ, ఇంద్రియ, ఇంద్రియ విషయాలూ, అంతఃకరణ త్రిగుణమయా నూ యాపజ్ఞగత్తూ చూశారు. ఆ త్రివిక్రిమిదేవుని పాదతలంలో రసాతలమూ, పొబాలయందు ఇంఘులో గిరులూ, జానుషులలో ఖగసమాహాలూ, ఊరువులలో మరుదణమూ వర్తికి కనిపించాయి. పరమాత్మ పస్తాలలో సపద్యయు, గుహ్యస్థానంలో ప్రజాపతులూ. నీ బలికో సహా సర్వురాక్షసగణమూ, నాభిలో ఆంశమూ ఉదరంలో సమస్తమూ. వక్షస్థలాన తారాగణాన్ని, హృదయంలో భర్తాస్తీ, స్తుతాలలో బుతాస్తీ. నీ చంద్రుణ్ణే వక్షస్థలాన కమల పాణి అయిన మహాలక్ష్మి నీ గళమండు సాము శట్టినమూహా సర్వస్థాస్తీ బలి తిలకించాడు, బాహువులందు మహేంద్రాదాది సురగణార్థాలయందు దిక్కలనూ, మస్తకమందు స్వర్గస్తీ, కేశాలయందు మేఘాలనూ, నాసికలో మూ, సేతాలయందు భాస్కరునీ, ముఖమందు అగ్నిహాత్మునీ సందర్శించాడు. నాక్కులో లో, రసమందు వచ్చించు కనుభోమలలో విధి విషేధాలూ, కనురెప్పలలో అహోరాత్రులూ కోక్కోమూ, ఆధరోష్టోఫమూ, గోచరమమ్యాయి. అపురషుని స్వర్పలో కామమూ,

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ఎండు జించుమా, వృష్టమండు ఆథర్వముా పదవిన్యాసలో ద్వాజముా, భాజములో మృత్యువు, ఎందు మాయము, రోహాలయందు బీషఫలుా, నాచలమండు ఈదులూ, గోళ్యందు జున్నిలో బ్రిఖ్యోది సురక్షేష్టులూ కనిపించారు. ఈరీతిగా ఉనిచక్రవర్తి భగవంతుని ప్రియాలయందు చరాచర జగ తునంతా చూడగలిగాడు.

ఆ విశాగ్రూపాన్ని దరించిన రాక్షసులందరి కుండరూ ఉయిష్టితులయ్యారు. భగవంతుని అహర్వ్య మహాత్రరతేషంతో కూడిన సుదర్శనముా, మేఘగర్జనతో సమంగా టంకారద్యుని రంగ ధనుస్సా విశేష ధ్వని కల పాంచజన్యముా త్రీవతర వేగంకఱ కామోదీగడయు, శశచిహ్నాతిలో కూడిన డాలూ, విశ్వాధర నామకమైన ఇద్దముా, ఆషయ బాణయాజీరద్వయముయి, లోక పాటరసమేతంగా, నునండాది శ్రీహరి పొర్కదులూ, నారాయణ నేవార్ధమైనైవున్నారు. మస్తకోపచిభాగాన మణిముా, బాహువృక్షలో భూషణిర్మలూ, కర్ణలో శిండలాలు, వక్షస్థలంలో శ్రీవత్సవిష్ణుముా, గణలో కామ్మమణియుా, కట్టిభాగాన శ్రీతము రాజిల్లయున్నాయి. పంచవిధ పుష్పాలతో నిర్మితమైన మఘలో ఆపాటగు శ్రమణిందిన వనమాలను దరించి ఆతడు భాసిల్లటున్నాడు. ఆ విశ్వము శ్రీవికపాదంతో యాపద్యాగాన్ని. ద్వితీయ పాదంతో స్వగ్రాన్ని ఆక్రమించినాడు. తృతీయపాదం పుంచదాకి బలికి స్వించలేదు. భగవద్వ్యాపాదం ఊర్ధ్వలోకొలకు వెళ్ళివేళ షహిర్లోక జసలోక, తపోకాళ త్వయలోకాలు చేరింది.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంటం-8 అధ్యాయం-21

బలిచక్తవర్తి బంధుంచ బటుట.

శకమహార్షి వామనావతార ఘట్టాన్ని కొనసాగిస్తూన్నాడు — ‘రాజా! వామన దేవుని రత్న లోకం చేరిన వేళ ఈ పాద నథ కూంటలలో ఆ లోకం తేజో హీనమై పోయింది. దేవుచు సయితం ఆ కూంటలలో అయిమైపోయాడు. మరీచి ఆదిగా గల తపోధనలూ, బిహ్వాచు అయిన సనక సనందనాదులూ పరమ యోగులనూ వెంట బెట్టుకొని ఆ ఈ భగవవృరణ రవిందాలకు వుదనం చేశారు. వేదోప వేద, యమ, వేదాంగ తర్వాత, ఇతిహాస, పూరణ, సంహితాదులు బ్రహ్మ లోకాన మంత్రాలై వున్నాయి. యోగ రూప ప్రచండ వాయు శక్తితో జ్ఞానాగ్నిని ప్రష్టులితం ఈ శలాన్ని భస్యం చేసుకున్న మహాత్ములు సయితం ఆ దేవ దేవుని శ్రీచరణాత్మక్కారు. తత్కమల సద్గుర పాదారవింద స్కరణ మాత్రం వల్లనే వారందరూ బ్రహ్మగందారు. శ్రీహరి నాభి కమలం నుండి ప్రపథవించిన బ్రహ్మదేవుడు ఆ త్రివిక్రముని ప్యాగతం పరిచి అర్ప్య పాచ్యాదులలో ప్రజ్ఞశన చేశాడు. హూజానంతరం అత్యంత రవశ్యంతో వామన దేవుని స్తుతించాడు. రాజా! బ్రహ్మ కమండలోదకమే విరాద్రూ న సంప్రేర్చుతో పాపస్తు గంగగా వరిణమించింది. ఆంశర వీధి నుండి ఆదియే వృక్షిష్టై రూపుపొస్తు దార్శినచి. త్రిపథ గామిని అయిన గుగ భగవానుని మహాజ్యోతిష్ఠా అని గ్రహించు. పరమాత్మ విశ్వరూపాన్ని ఉపసంహరించి విభూతులను సూక్ష్మిక జీవో బ్రహ్మది దేవతలూ అనుచర సమేతులై అత్యాదర భావంతో వామనావతారుని జానారు. జలోపహోర, హోరాదులూ, దివ్య గంధ, అంగ రాగ, నుగంధ ధూప లాఖ, ఫల షష్మాంకురాదులలో హజిస్తూ — భగవన్మహిమను గానం చేస్తూ ఇయ ఇంట పఱుకుతూ శంఖ, దుండురి, పీణా వేణు, మృదంగాది మంగళ భ్వనులలో బ్రహ్మనంద య్యారు.

మూడుగుల నేల దానం అన్న పేరుతో వామనుడు త్రివిక్రముడై బలి సర్వస్వాస్తీన్

వ్యధినం చేసుకోవడంలో దైత్య సమూహాలు యోచించ సాగాయి. బలి యాగదీష్టలో ఉండ శ్రీహరి రీతిగా చేశాడు. మన ప్రభువు యిష్టవేషీ మాటలాడలేదు. ఈ వామసుడు విష్ణుడు కాడు. కో మాయావి అయిన శ్రీహరి. అమరుల ఛేమార్థం యిం వేషం వేశాడు. యాగదీష్టలో వున్న న ప్రభువు ఎవరిచి దండించడని తెలిసియే నాశాయఱడు యిం బ్రిహ్మాచారి తుఛాన యాచించి ఉంఠం – అన్ని ఉటినీ స్వవళం చేసుకున్నాడు. సత్యవ్రత స్ఫుర్తుడూ, దానవేంద్రుడూ అయిన ఏరిక యాగదీష్ట సమయంలో విశేషించి సత్యాన్ని పాలిస్తున్నాడు. విష్ణు సేవ పరాయామా, దయాకీలీ అయిన మన చక్రవర్తి ఎట్టి దశలోనూ అబద్ధ మాడడు. ఈ సమయంలో మీ శత్రువును అంతంచేసి మన వాయకవికి మేలు చేకూర్చాలి.’ అని వారు పరస్పరం చించుకుంటూ ఆయుర పొందలై – బలి ఆఖిమతానికి వ్యతిరేకమే అయినా వామసుని మీదకు రారు. ఆ దానవుల ప్రయత్నాలను చూసిన హరి పొర్చుడులు నవ్వుతూ నిజాయుధాలతో ఆ న సేనలను ఎదిరించారు. సంద, సునంద జయ, విజయ, బల, ప్రబల, తుమద, కముదాక్ష, కైప్పేన, గరుడ, జయంత, శత్రు దేవత, పుష్పదంత, సాత్యకాచ హరి పొర్చుడు లందరి రూ – దశ సహాప్ర గజ బలోపేశులే. వారందరూ దైవానుగ్రహం కటవారు కొపడం వల్ల యాసంగా రాక్షసులను అంతం చెయ్యి సాగారు. అది చూసి బలి క్రిష్టుడై, యుద్ధ సన్న కూడ అచార్య శుక్రుల శాపానుసారం – యుద్ధ ప్రయత్నం ఏరుమించి అసురులను కూడ ఏయత్నం సుండి విరమించ జేశాడు. విష్ణువిత్తి, రాహు, నేమి, ఆదిగాగల దానవులను పించి క్రపత్రి – ‘సేనాధికులాశా ! నా పటుకు లాలకించి యుద్ధం చేయక మరలి రండి. కాలం గుడు మనకు వ్యతిరేకంగా వుండి. కాలమే సర్వులకూ సుఖ దుఃఖాలను శలిగింపజేస్తుంది. ఉత్సం వల్ల విజేతలమైనామని భావించడం శేయోదాయకం కాదు, మనలో ఏది లేదు, తి, సామంత, మర్మత, బల, దుర్గ, సామాదులలో దేవివల్లా కొని వన్నీ కాలం సహకరిస్తే సాధతాయి. ఆ కాలక త్రీయే ఒకనాడు అమరుల పతనానికి, మన ఔన్నత్యానికి సహకరిస్తి. అదియే యిష్టవు మన పతనానికి, అమరుల విజయానికి కొరజంగా నిరుచింది. పిధి అనుకూలించిన ఎన్నో కాలాల్లో మీరు హరి పొర్చుడులను జయించ గలిగారు. కానీ వారే మనిను జయించి సింహాసనాలు చేస్తూన్నారు. విధియే అనుకూలంగా వుంటే మనమే ము తాగలము, అంతవరకూ మనం నిరీక్షించవలసినదే.’ అన్నాడు.

తపర్యుక్త రీతిని తమ తక్కవర్తి పటుకగా దానవ సేనాధిపతు లందరూ రసాతలానికి యూరు. అనంతరం గరుడుడ శ్రీహరి ఆదేశాసుసారం బలిని వరుళ పొళాతో బింధించి . తత్పమయంలో సర్వులూ హోహోకొలూ చేశారు. ఆ దశలో కూడ ఆ మహాదాత దృగు తోనే వుండిపోయాడు. ఈ దాతను ఆందరి కందరూ వేనోళు కీర్తించారు. తత్పమయంలో ఓ బలితో అంటాడు. — ‘దానవాగ్రామే! నువ్వు నాకు దానంగా యిచ్చినది మూడడుగుల గ్రామే. విశ్వమఃతా సా సుచి ట్వయమే అయింది. తృతీయ పొదాన్ని ఎక్కుడుంచి ఎలా ను? సూర్య, చంద, నక్షత్ర కిరణ కాలం వ్యాపించినంతవరకూ మేఘాలు వర్షించునఁత రా యా భూతలమంతా నీ అధీనంలోనే వుంటుంది. నువ్వు పరిశిలిస్తూఁడగానే నేను భూత ఏక పొదంతోనూ, దిశావృత్తాకాశాన్ని శరీరంతోనూ, ద్వీతీయ పొదంతో స్వగ్రహోక స్వామి . అక్రమించుకోవడం వల్ల స్వామి మదీయాధీనమై పోయింది. ఆయినా వాగ్దానాన్ని వీ కారణంగా సేకు నరకాలే లభిస్తాయి. నీ ఆచార్యునికి యిది సమ్మతమే. ఇక నువ్వు నర ప్రవేశించు. యాచకునకు యస్తాని వాగ్దానం చేసి విఫలుడైనవాడూ, మోసగించినవాడూ భీష్మాలను నెరవెర్చుకోలేము. ఇట్టి వానికి స్వగ్రహాన విషయమెలా వున్న నరకం . మహా ధనవంతుడ సమ్మానాన్ని గర్వం ఉన్నాడి. ‘ఇస్తాను.’ అని మాట యిచ్చి నువ్వు మోసగించావు. ఈ పాప ఫలంగా నువ్వు కొన్ని సంతుష్టాల పాటు నరకాన్ని అసుఖ అస్తుడు.

— 0 —

శ్రీమద్భూగవత మహాపురాణము

సెంధం-8 అధ్యాయం-22

శకమహర్షి — ‘రాజు! ఆ రీతిగా వామనమూర్తి బలిని తిరస్కరించి — ఆత్మణి భర్తు చెయ్యాలని ప్రయత్నించినా ఆ దాశవసాధుడు జలించకుండ పటుకు తూన్నాడు — వతాచాధ్య : పావన యశస్వంపన్నా! నువ్వు నా పతుకులను అన్మతంగా భావిస్తా : అఱా ఎన్నడూ భావించకు వాగ్దానాన్ని నేను నిలబెట్టుకుంటాను దయచేసి మోసపోయా

క నీ తృతీయ పాదాన్ని నా మంకం మీద వుంచు. రాజ్యాడ్రష్టుడ సువ్యాసనీ, నరకశోని నేను భీతి చెందను. అపార దుఃఖాలు కలిగినా, పాశ బద్ధుడైనా, నా దగ్గర చీడు లేకబోయినా, నువ్వు నాకు ఫోర శిక్ష విధించినా, నేను భయపడను. కేవలం అపకీ ర్యాచ్ నేను భీతి చెందుతాను, మా గురుదేవులు నా కిచ్చిన రండన నాకు సమ్మతమైనఁచే, పరవత్తునైన మాతా పితరులూ పోచర బాంధవులూ ఎట్టి దడన సీయలేయ. [పచ్చ] న్నో నువ్వు మా వంశానికి చక్కని పారం నేర్చావు. కనుక నువ్వు మాకు పరమాచాధ్య భవ, కుల, లిల, మద గర్వంతో మేమున్న వేళల్లో నువ్వు సర్వస్వాన్ని భారించి మాకణ్ణ భూనే పున్నావు. మావల్ల సీకు కలిగే షైపం రం ఏమున్నది? పరమ యోగులు అన్నాయితో పొందే సిద్ధినే వైర భావంతో మానోని ఆసుర క్రేస్తులూ పొంద గలిగారు. నిగ్రహసు పమర్గమైన నీ అనత శక్తి, అపార లీలా వైభవాల వర్ణించ గలవా రెవరు? ఆట్టి కనుకనే దేవా; నువ్వు నాకీ వండన విధించి వమణ పాశ బద్ధుని చేయ గలిగావు. ఇందు నేను వ్యధనూ, సిగ్గునూ కూడ పొందడం లేదు. విశ్వ విశ్వాత పవిత్ర కీర్తసియుదైన వుండు ప్రపాదుడు నీతు పరమ భక్తుడు. ఆతని తండ్రి హిరణ్యకశ్యపును నీతో బద్ధ పూనినా. మా తాతకు ఇన్నో కష్టాలు కలిగించినా ఆయన మీ వట్ల భక్తి పోలేదు. మం ఏవాడో ఉనాడు రాలిబోవలసిందే. హరి సేవ కాక యా దేహ ధారికి ప్రయోజనాన్నది? అని నిశ్చయించుకొన్నాడు. మా పితామహుడు. దార ష్ట్రాములు భన సంపదలను పోవడానికి ప్రాప్తిస్తారు. ఆట్టి చోఱులవల్ల ప్రయోజన మేమి? వారందరి కండరూ వ్యాప్తి సంసార చక్రంతో పడతోయిడానికి వుపయోగిస్తాడు. మాసవ మాతృత్వానికి మరణమే ర్యం. దార, పుత్ర, ధనాదులయందు ఆనతకీ వర్ధిల జేనుకోవడం దేనికి? — ఆశ్వ నిశ్చ ప్రపాదస్వామి — నువ్వు రాష్ట్రస వంశ నాళకుడవని తెలిసి కూడ అభయ ప్రధారైన య చరణారవిందాలనే శరణ వేడాడు. ఆయన సామాన్యుడా? సంత శిరోమణి, ఉదార వుడు, ఆగాథ బోధ సంపన్నుడు. వైగా పరమ వితక్కుడు కొపడం వల్ల తదనుకూలంగానే ర్థించాడు. కానీ మాకు నువ్వు పరమ శక్తుడవే! విధి బలవ తరమై ఐక్యర్థం, రాజ్య ఉత్సుక సన్ను వేతుచేసి నీనన్ని ధికి చేర్చాడు. అది తుంచికి వచ్చింది. ఉత్కీ సంపన్నుడు జడుడై మృత్యు ముఖంలో పున్నానని గ్రహించణాలక యా దేహం శాఖ్వతమని భావిస్తాడు.'

రాజు : ఒలి అలా భాషిస్తూండగానే భాగవతో తముడైన ప్రహోదుడు ఆక్రూడకు వచ్చిన సమ నుండర కోమల నయనాలతో, ఆటాను బాహుఘులతో, ఉన్నత శ్రీమల దేహంపై బాన్ని ధరించిన తన పితామహుని దర్శించాడు. క నీ వరణ పౌత్రిభద్రుడై యుండడం రల్లి అతణి ఆదిలో పాలె పూణించరేకపోయారు. ఆతని కనుల నుండి భారత ప్రవహిస్తూన్నాయా. అతడు నలముపకు దయ్యాడు. భక్తవత్పుణైన తన స్వామి ఆక్రూడే శుండడం తిల ప్రహోదుని శరీరం ప్రచలించింది, అతని నయనాల నుండి ఆనంద భాష్మాలు జల బాయి. హృదయం ఆనంద భరితం కాగా రుద్రమైన కంరంబో అతడు శిరసు వంచి వృత్తిషై సాష్టోంగ ప్రణామం చేశారు. ఆనంతరం అతడు పలక సాగాడు – ‘స్వామీ ! ఈ బలికీ గృద పడవిని ప్రసాదించినది నీవే. షునః దానిని హరించినది నీవే. అత్మను మోహింవ జీ రాజ్యాలక్ష్మీని హరించడం వల్ల నువ్వు బలిషై ఆపార ఆవ్యాఖానురాగాన్నే ప్రపాదిం రాజ్యాలక్ష్మీ మదోస్కృతు దైసవాడు ఎట్టి విద్యాంసుడైనా మోహ పరవణడు కాక తప్పదు. పరవణనికి స్వయంబురువ స్థితి కలిగే డెల్లు ! అందులకే అతణే రాజ్య ల్రథపుణి చేసి వకారమే చేశాను ప్రభూ ! ఒగదీక్యరుదమ్మ, సర్వ హృదయాంతర్వార్తిపీ, పూర్వ హక్కిపీ, నీకివే మా ప్రణామాలు.’ అన్నాడు.

వామన మూర్తితో భాషిస్తూన్నంతపేష్టా ప్రహోద మూర్తి బిధ్యంజలియైయే వున్నాడు. १. భగవత్ సన్నిధిలో సించిన ప్రిహ్నాదేవుడు పరమాత్మతో ఏదో చెప్పాలని అనుమతించాడు. అంతణోనే మహా సాధ్య. బలిచక్రవర్తి ఆర్థాంగి ఆయత వింధ్యాష్టిదేవి – న తన భర్తను తిలకించి భయభీతయై వామనవతారుని చరణ రాజీవాలకు ప్రణమిల్లి – మా నుంచె పలక సాగించి – ‘ఏనోదర్శమే విక్షానిన్న స్వాంచిన నువ్వు సరోవరం శాశ్వతాలక మండాత్ములు – తామే ఒగదీక్యరులమని భావిస్తూంటారు. వానువానికి భర్తవూ, నుహర్తవూ సర్వానిపీ నీవే. ఆట్టి దళలో మాయ మోహితులై కర్తల పొరు నీకేమి సమర్పించ గఱు ?’ అంది.

అంత ప్రిహ్నా పటకపూన్నాడు :– ‘సర్వ ప్రాణి జీవనదాతా ! సర్వ భూతేశ్వరా ! నీవా ! ప్రభూ ! నువ్విప్పుదే బలిని విదిచిపెట్టు’ శాతని సర్వాన్ని హరించిశాపు. ఇక దండించ బనిలేదు. ఈ మహాదాత యావ్యదాంబ్యాన్ని, పుణ్య కర్మార్జితాలైన తనకు

ఏని లోకాలనూ, చివరకు స్వాత్మనూ కూడ నీకు సమర్పించినాడు. అయినా ధైర్యంగా నం కాటుడ వున్నాడు. జనర్థనా! సత్య హృదయంతో నీ కూడ కమలాలయిందు అర్థాయి బుట్టివాడు, కేవలం దూర్యాదాంతో నిన్ను ఆర్పించు సట్టివాడు కూడ సద్గతిని పొందుతాడు డళతో ప్రసన్నంగా స్థిర చిత్తంతో ఇగత్తయాన్నే నీకు సమర్పించిన యించిచ్కువుర్తి భాగస్వామి ఆయ్యే దెబ్బు' అనగా వామున మూర్తి - 'వత్స! నాకు పరిష్కారానుగహం రాలి సర్వస్వాన్ని హరించి వేస్తాను. కారణం? మానవును భన మది గత్తితుడై నా తత్తు హేశనచేస్తూ నన్నే విష్ణుస్తాడు. కర్మలు కారణంగా మానవులు అనంఖ్యాక యోనులలో, మరణాలు పొందుతూ వుంటారు. నా విశేషానుగహ ఘణంగానే నరజన్మ లభిస్తుంది. ఈ విశేషాన్ని పొంది సంపత్కుల భన యోవ్యవ సౌభాగ్య గర్వ పర్వతాధి రూథుడై ఏడు కానివాడైతే - ఆట్టి వాడు నా విశేషానుగహానికి పాత్రుడు కాగఱగుతాడు. దైత్యించు సమూహ సర్వంలోనూ బలిచ్చక్కువుర్తి ఆగ్రగణ్యదే కాడు, అయి పంచాల కీర్తిని వర్ణిలించి. ఆశీత్తమైత మాయను నయితం జయించ గలిగినవాడు. దుఃఖితుడై కూడ మోహితుడు గాడు కావడం సుమై లిలికించావు గాడా; భనమా పోయిండి. రాజ్యమా? అవహరింపబడింది. విధాల అవహనితు దయ్యాడు. శత్రు బంధితు దైనాడు. బాధు, బాంరవ సోదరు మా విదసాది దూరంగా వెచిపోయాడు. క్రూరుడై కుంగ గురువైన ఆచార్య కుక్కులు నిండించి గారు. అయినా బలి చలించలేదు. నేను కూడ కష్టం కలిగేలా భాషించాను. విద్యర్థ భర్మాలను ఎగా వుపదేశించినా యితడు స్వయంర్ప పతనుడు కాలేదు. అందులకే అమరులకు నయితం యైన వున్నత స్థానాన్ని యాతనికి ప్రసాదించాను, నాకు పరమత్తుడైన యించి మన్మంతరంలో మహేంద్రుడు డవుతాడు. అంతవరకూ మతలమందుంటాడు. అక్కాది ఎరూ నా కృపకు పాత్రులవుతూనే వుంటారు. కనుకనే వారిని ఇధి, వ్యాధు లేవీ పెడించ, వారికి ఆలసట, సోమరితనం-ఆదిగా గల వేవీ వుండవు. వారు బాహ్యభ్యంతర్గత శత్రు జయించ గఱగుతారు. ఎట్టి విఫ్ఫానులూ వారికి కలుగవు." అంటూ బ్రహ్మతో పలికి శ్రీహరి న్నాడు :-

'బాటి! నీకు కుథమగును గాకి! నీకు కుథ మగును గాకి! అమరధామ వానులు కూడ తెలుట్టి నుతలూనికి పరివార సహితంగా నుట్టు వెళ్లు. మహేంద్రాది లోకపాలుడు నయితం.

రజాలనట్టి నిన్ను జయించ గఱవా రెవరు ? దైత్య, దానవులలో ఎవరైనా ఫరే నీ ఆదేశాల్లంఫిస్తే వారిని నా సుదర్శనం ఖండ, ఖండయ చేస్తుంది. నీ భోగ సామగ్రి సమేతంగా, అనుష్ఠావర సమేతుడవైన నిన్ను స్వయంగా నేనే సంరక్షిస్తూ వుంటాను. సమస్తమైన లక్షండి నేను కాపాదుతూనే వుంటాను. దానవ నాథ ! మహాదాత ! నువ్వు సర్వదా నన్ను సంతోసే సందర్శించ గఱగుణావు, రజీ గుణ గుణ సంపర్కం వల్ల నీతో ప్రవేశించిన రావు మదీయ ప్రభావం వల్ల శిశ్రమంగా నాళనమైపోతుంది.'

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

పక్షంధం-8 అధ్యాయం-23

బంధున విముక్తుడైన బలిచక్రవర్తి సుతలం చేరుట.

మహార్షి పటుకుతూన్నాడు—‘పరీక్షిన్న రపాలా! త్రివిక్రమ భగవాను డావిధంగా భాషించగా ర్థరీ నయనాల నుండి ఆనంద భాషాయ జల జల రాలాయ. ఆతని కంఠం రుద్రం కాగా ద్రాంజలియై — ‘ప్రభా ! నీకు నేను సంపూర్ణ వందనం కూడా చెయ్యిలేదు. నమస్కారం మాత్రమే చేశాను. అంత మాత్రానికి లోక పాయిలకు సయితం అభ్యం కాని అపరిమిత దయను న్యాపై ప్రాంగ శేశావు.’ అంటూండగానే ఆతడు వరుణ పాశ బుధ దయ్యాడు. వెంటనే ఆతడు శంకర బ్రహ్మలకు ప్రణమిల్లి అసందంగా అసుర గడ్లాంతలానికి వెళ్లిపోయాడు. ఆ రీతిగా వామన మూర్తి — దానవేంద్రుడైన బలి నుండి న స్వగ్ర రాజ్యాన్ని పునః ఇందున కిచ్చి — ఆతని మనోరథాన్ని నెరవేర్పుడం వల్ల దైయావద్యోగ్యాన్ని శాసించాడు. తన పొత్తుడు బంధ విముక్తుడు శాపదం చూసి ఉత్కతి భావంతో భగవంతుడే సుక్షించ సాగాడు — ‘స్వామీ ! జనర్థనా ! శంకర. అక్కిపై ద్వారా గాక నీ దయకు పొందగలవా రెవరు ? జగత్కూజ్ఞా లయన బ్రహ్మదులు రారవిందాంతు ప్రణామా లర్పిస్తూ వుంటారో ? అట్టి జగద్వంద్యాదే మా అసురుల

గఱడై నంరటకు డయ్యాదు. అ ర్త్రాణ పరాయణా ఆదినారాయణా । నీ శ్రీచరణ రాజీవు దిస్సుదన చేయగలగడం వల్లనే బ్రిహోత్సము అనేక విభాగులు, సృష్టి రచనాది క్రతు పొందగలిగారు. జన్మతః దుష్టులమైన మేఘు అనురులషు. దుర్గార్గ ప్రవర్తకులమైన ఉదు కూడ అవ్యాసమైన అనుగ్రహముంచి మాతు ద్వారపాలకుడ వై నావు. నిజ యోగి శక్తితో నువ్వు జగత్యయన్ని సృజించినావు. నర్స్సాజ్ఞాడవై, నర్వాత్మకుడవైన. సమాఖ్య నీ లీధా కుంపతీతాలే కాదు, అత్యయ్యతాలు కూడ, కల్పతరు సమమైన నీ స్వభావం తక్కులయిందు అనిర్వచియ వాత్మల్యాన్ని చూపుతూ వుంటావు. కనుకనే నీలో భక్తి పట్టపాతమూ, భక్తి హీనుతయిందు విముఖత్వమూ గోచరమవుతూ వుంటుంది.'

ప్రహోదుని పలుకు ఆశకీంచి వామన మూర్తి "ప్రహోదా । నీకు తుభమగును గాకి కూడ నీ ప్రాత్మనితో సుతలానికి వెర్చి ఆనందిస్తూ నీ వారందరికి ఆనందాన్ని తలిగించు, సనువ్వు నన్ను నిత్యం గదా పాణిగా దర్శించ గలవు. నా దర్శన రూపమానంద మగ్గు వదం వల్ల భవదీయ కర్మ బంత నర్వస్వం పటావంచల మవుతుంది.'

వామనదేవుని అదేశానుసారం ప్రశ్నాయాదు బలిచక్రవర్తితో సహా ఆ దేవదేవునకు ప్రపంచమాలాచరించి సుతలానికి పయనమయ్యాదు. అప్పుడు వామనుడు బ్రిహోత్సాహుల తన సన్నిధిలో ఆసేనుడై కూర్చున్న ఆచార్య కుక్కనితో — 'తుక్కాచార్య ! మీ శిష్యుని శేషావ్యాప్తి పరిపూర్వం చెయ్యింది. కర్మ లోపం కలిగితే ఆది బ్రాహ్మణులు కరుణారస మాత్రంచే పరిపూర్వ మవుతుంది. అన విని తుక్కాచార్యుడు పలుకుతూన్నాడు — 'దేవా ! ద్వి కర్మలనూ, తత్పులాలనూ నీకు సమర్పించి యజ్ఞ మూర్తివైన నీన్ను పరిపూర్వాని చేసి ఆరాదించాడు. ఇక కర్మ లోప మేఘుంటుంది. మన్మార్జున, దేశ, కాల, వస్తువు లన్నింటి లోపం నీ నామ సంకీర్తన మాత్రం చేతనే పరిపూర్వ మవుతుంది. సర్వ నూ తూపుమాపి నీ దివ్య వామస్వరణ కర్మ పలాన్ని పరిపూర్వంగా అందిస్తుంది. ఆయుశానుసారం చేస్తాను. నీ ఆజ్ఞను పాలించడమే మానః మాత్రులకు సర్వ మంగళాలను తుంది. అని పలికి ఆచార్య తుక్కుడు బుత్యోజుల సహకారంతో బలి ఆరంఖించిన ర్మా పూర్తిచేశాడు. రాజు ! ఈ రితిగా శత్రు హాస్తగతమైన స్వీగ్ర రాజ్యాన్ని బలిచక్రవర్తి

ఖోంచి పునః మహోంద్రునకు యిచ్చాడు. అంత బ్రహ్మాదేవైదు దేవర్షి, పితర, మను, గుగు, అంగిర, సనత్కమార, శంకరాదులతో కూడిన ఆదితి కశ్యతుల ప్రపంచుల ర్వాజీవాఘ్యదయానికి సర్వలోక పొలనపై అధీశ్వరుడైన వామసమూర్తిని అధిషేకింద, దేవ, ధర్మ, యజ్ఞిత్తయై, మంగళవత, స్వర్గాపవర్గా ల సంరక్షకుడగా సర్వజీవం వామసునకు ఉపేంద్ర పదవినిచ్చారు. ఆప్మాకు సర్వులూ బ్రహ్మానందం చెందారు. ని ఆదేశమసారం లోకపొల సమేతుడైన మహోంద్రుడు ఉపేంద్రుడైన వామస విమానంపై కూర్చుపెట్టుకుని స్వర్గానికి తీసుకుపోయాడు. ఇంద్రునకు తైర్లోక్యమీ గాక శ్రీహరి దేశ్వని సంరక్షణ కాద ఉభించింది. దానితో ఆతడు స్వర్గ రాజ్యాలిక్షేణ నిర్వయంగా అనందోక్షవాలు చేసుకున్నాడు. శంకర, బ్రహ్మ, సనత్కమార మహారూలూ, పితరులూ, యావద్మాత కోటీ, సిద్ధ చారణాదులూ, కూడ భగవంతునిత కార్యాన్ని ప్రశంసిస్తూ హాథి లీంచు గానం చేస్తూ స్వస్తానాలకు ప్రస్తావించారు.

శ్రీక్షిన్నరపాలా / నీతు పరమ పావనమైన వామవశార గారడు వినిపించాను. అచ్యుత అనంతాల, మహిమలు ఆపారామ, ఒ లీంబాలను గటీంబాలనకోవడమంచే - భూమి కణాలను లెక్కపెట్టాలనుకోవడం వంటిదే. భగవస్తుహిమసు సంహార్తంగా గ్రహిం లేకు. ముందు వుండబోయు. ఈ విషయాన్ని మాన్వీ ద్రష్టయైన వశిష్ఠ మహార్షి పూషించాడు. సామ్రాజ్యాధ్యాదూ, అమృత లీలాధరీ, ఆయన వామసుని లీలావు ప్రాపులూ పరమ ఉదాస్క్షమీ అందుకుంటాడు. సుర, నర, పిత్రులు యాగ వేళల్లో బుట్టొప్పు పరిస్తే లత్కర్మలు సఫలాలై సంపత్తి ఫలాల నిస్తాయి. ఇది వేదజ్ఞుల మము.''

అమద్భాగవ మహాపురాణము

సెంథం-8 అధ్యాయం-21

ముత్క్ష్య వత్స రమ.

పరీక్షితు ప్రశ్నిస్తూ—‘శకమునీంద్రా! శ్రీహరి మత్స్యపతారుడై ప్రదర్శించిన బీళన కేంద్రాలనుకుంటూన్నాను. తమోగుడు ప్రధానమూ, పరతంత్రమూ, అయిన మత్స్య యోగి దు పరమాత్మ ఎందుఱ కవతరించాడు; సత్పురుష సంప్రాప్తియైనైన ఆ గాథను వర్ణించి గోరు తూన్నాను.’ అని ఆర్థించగా శకమహార్షి పథకుతూన్నాడు:—‘ఏకమాత్ర ప్రభు పరమాత్మ గోభ్రాహ్మణ, వేద, దేవ, రక్త, సాధ, అర్ధాను సంరక్షించడానికి అనేక శతో పొదుర్భవిస్తూ వుంటాడు. సర్వ శక్తి నంపమ్మడైన పరమాత్మ వాచువులా అనేక శతో పర్వతయిందు అంతర్యామి దూపాన వుండి లీపాలు ప్రదర్శిస్తూ వుంటాడు. కానీ బుద్ధిగత గుణానుసారం పరిణామం చెందడు. ప్రాకృత గుణాతీతుడైన శ్రీహరియిందు కీడ పేముంటుది? పూర్వ కల్పాంతంలో బ్రహ్మ నిద్రాగతుడై వుండగా ‘బ్రాహ్మ’ పేచు గల నై మిత్రిక ప్రశయిం ఏర్పడింది. తత్పుమయులో వృథివ్యాది లోకాన్ని ఉంటో మునిగిపోతాయి. ప్రశయవేళ సమీపించడుతో బ్రహ్మ నిద్రావస్తు గురి అయ్యాడు. సనుని నిద్రావస్తులో వేదాలు తయన వదన కమలం సుండి ఒహిమ్ముఅ మవుతూటాయి, ఖపంలోనే వున్న ఆతి బిజాలి అయిగేవ నామక దానవుడు, ఆ వేదాను రించుకు పోయాడు. భగవానుడు హాయ్గీవ దానవుని నుండి శ్రుతులను రక్షించ మత్స్య మెత్తాకు ఆ కాలులో భగవచ్చ కుటూ, భగవానునికి ఆత్మాత ప్రియుచూ అయిన సత్య దనే మహారాజ కేవలం వుఢకాలను పొనం చేస్తూ తపస్స చేస్తూన్నాడు. అతడే యా పరాహ కల్పాంలో సూర్య కుమారుడైన శ్రాద్ధ దేవ నామ విభ్యాతు డయ్యాడు. శ్రీహరి విశేషానుగ్రహం వల్ల యిప్పుకు వైవస్వత నామక మనుష్యుడు. ఓనడు ఆ రాజుల్లా నదీతీరంలో జల తర్వాం చేసే నమయింలో ఆతని దోసిలో చిన్న చేపిల్ల ఉంది. దానిని ఆ మహారాజ మరల నదిలో విదిరేళాడు. వోటనే ఆ చేపిల్ల మనుష్య

‘ దీనంగా పరికింది – ‘రాజు ! జలచరాలు చిన్నదానైన నన్ను భక్తించి వేస్తాయని తెలిసి నువ్వు నన్నీ జలాల ఎందుకు విడిచివేశావు ? నువ్వు రక్షిస్తావని భయ భితనైనేను నీ ! చేశాను.’ అంది.

తను ఆన్నగపొంచడానికి పరమాత్మయే మత్య రూపంలో వచ్చాడని గ్రహించ నశ్యివత మహారాజు ఆ మత్యాన్ని సంక్షించాలని సంకల్పించి తన కమండలంలో ఆక్రమానికి తీసుకు వెళ్లాడు. ఏకారాత్ర కొత్తంలో ఆ చేవ పిల్ల కమండలం చాలనంత పెరిగిపోయింది. అప్పుడా మత్య శాఖకం అందుకుని – ‘రాజు ! నేను ఆతికష్టా మీద డా కమండలంలో వుండలేకపోతూన్నాను. ఉచితమైన స్థానాన్ని చూపించు.’ అనగా నశ్యి దానిని ఓ సీటిగుంచు వుంచాడు. అత డలా చూస్తూండగానే ఆది రెండు ఘుణియతలి ‘హస్తతయ ప్రమాణంలో పెరిగిపోయి – రాజు ! నా కిది నుఖంగా లేమ. నుఖ్వపద శాల స్థానంలో నన్ను ప్రవేశ పెట్టు.’ అని ఆర్థించగా నశ్యి ప్రతుడు దానిని ఓ పెద్దంలో వుంచాడు. శ్రీమతు మే తణకొలంలో ఆ సరోవరాన్ని ఆక్రమించే దేహంతో పెంగి ఆదియా తటాకం కూడ నాకు సరిపోవడం లేదు. ఏదైనా పెద్ద సరోవరంలో ఉంచు.’ అని నశ్యిప్రతుఱు ఉ మత్య భగవానుని అనేక మహా సరోవరాలలో తృప్తి చిట్టు చివరకు గాగరంలో వుంచామ. తత్పుమయాన మత్యాన్య మూర్తి అయిన శ్రీహరి నశ్యిప్రతుఱుతో . – ‘రాజు ! నశ్యిప్రతూ ! ఇపో సాగరంలో భయుకర మకరా లుంటాయి. అందు ఒద్దంలో విడిచిపెట్టుకు.’ అన్న పటకు లాలకించి మాయా మోహితదైన నశ్య – ‘మత్య రూపాన్ని దార్చి నన్ను మోహింపజేస్తాన్నను నువ్వేవరవు ? ఏక దివసంలో నన విష్టిరమైన సరోవరాన్ని ఆక్రమించే మత్యాన్ని మేమ్ము చూడలేదు. పైగా వినడ. సర్వ శక్తిమంతుడవూ, సర్వాంతర్యామిపీ, అవినాశనుడవూ అయిన శ్రీహరివి సర్వానూ సంక్షించే సంకల్పంతో నువ్వు యా జలచర మత్య రూపాన అవతరించి రుషోత్తమా ! నృష్టి, స్తోత్రి, అయ కారకుడవైన నీకు ప్రణమిల్లు తూన్నాను. ప్రభూ ! కథక్త జనాపడికి ఆత్మ రూపుడవూ ఆక్రయమైన వాడవూ కూడా నువ్వే. నీ లీలావతారా చ్యులకూ ఆభ్యుదయాన్నే ప్రపాదిస్తాయి. అయినా లుప్పుడి రూపాన్ని ఎందుకు వో తెలుసుకో గోరుతూన్నాము, కమించయనా ! శరీరాది అనత్తు వస్తువులయందు

భావంతో చరించునట్టి వారిని ఆళ్ళయించడం కల్గి జీవితం వ్యర్థమే అఱిపోతుంది, యందూ ఏకేష, ఆవ్యాజానురాగం కలిగిన పరమ ప్రియుతముడవూ ఆత్మ స్వరూపుడవూ భవదీయూళయం వృథా కాదు. నువ్వు దర్శన మిచ్చిన యిం మహా దివ్య మత్యైరూపం తక్కువుతంగా గోచరమవుతూన్నది. రాజు : భక్తులపై భగవంతు అపార ప్రేమును జేస్తూంటాడు,

‘సత్యవతా : నేటికి ఎదవనాడు వృథివ్యాది ఇగ్రత్యాలు ప్రకయ పయోధితో ములిగిం. ఆప్నుడు నా ప్రేరణవల్ల నీ చెంతకు ఓ పెష్ట నొక వస్తుంది. నువ్వు సమయంలో పొఱల సూక్ష్మ శరీరాలనూ గై కొని, సప్తర్షులతో ఆ నొక నధిలోహించ. అల్ప నంపింతగా బీజ ధాన్యాలు అన్నింటినీ నీ వెంట వుంచుకో. తత్పుమయంతో భయంకరమైన ఏకైక మహా సాగరం మాత్రమే వుంటుంది. మహాణల ప్రకాశమే వుంటుంది. నువ్వు 10 యొక్క నష్టకారంతో ఆ మహా నొకయందు నలుమూలలా విషారిస్తూ వుండు. మహారమైన ప్రచండ వాయుఘోతో ఆ నావ అటూ లుటూ కొట్టబడుతూండగా నేను తత్పుమయా మహా మీన రూపంతోనే వస్తాను, అఖ్యాత మీరంతా వాసుకిని త్రాయిగా చేసి ఆ నా కొమ్ముకు బంధించండి. బ్రహ్మ రాత్రి సమాప్తమై తిరిగి సృష్టి కాఱం అరంభమయే మహార్థి సమేతుడవైన నిన్ను యిం నావయందు కాపొడుతూ ప్రకయ సాగరంతో నలు రాత్రిపుతూ వుంటాను. తత్పుమయంతో నువ్వు నమ్మి ప్రశ్నిస్తూ వుంటాను. తత్పుమయమై నమ్మి ప్రశ్నిస్తూ పుట్టి నీ ప్రశ్న అన్నింటికి సమాధాన హర్యకంగా ఉపాయమై యస్తాంటాను. మదీయానుగ్రహం వల్ల నా యద్దర్థ మహిమల నీకు తెలుస్తాయి. తద్వారా మహానందానుఖాతి కలుగుతుంది. అపై అన్నీ నీకే తెలుస్తాయి? అని పలికి శ్రీహరిప్రమేషోయాడు.

తయవాత సత్యవతుడు దైవానుసారం తత్పుమయస్తికి నిరీక్షించ సాగాడు. హర్య దర్శనము పరచి వాటిపై హర్య త్రితర ముఖంగా కూత్సుని మత్యై మూర్తిని ద్వాషిస్తూ, ఇంతలో ఆ సమయం వచ్చింది. సాగరుడు హద్దులు దాటి వర్ణిల్ల సాగాడు. ప్రకయాలు భయంకరంగా పర్చించ సాగాయి. చూస్తాండగానే భూమండలమంతా సాగరంలో సాగింది. మత్యైవత్సరుని ఆదేశాన్ని స్మృతిస్తాశ్వ సత్యవతుని దగ్గరకు దైవ ప్రేషి

ఈ వచ్చింది. సర్వ విధ ధార్య పీటాచుటతో సత్యవతుడు న ప్రపులసు వెంటబెట్టుకొని ఆ క్షుద్రు. మహార్థులు వాత్సల్య ప్రేమలలో సత్యవతుని లింకించి — “రాజు! సువ్యా భగ ధ్యానించు. ఈ వినతాపగరం సుండి ఆకాశములను రక్షించి కుభాలను చేకూరుస్తాడు.”

స ప్రపుల ఆదేశానుసారం సత్యవతుడు మత్స్యమూర్తిని ధ్యానించాడు. అదే సమయంలో ఖృంగులు కలిగి చతుర్భుజ దొఱిన విశాఖమైన దేహంతో, దానికి గల శృంగంతో మత్స్య ఆప్రశయ జలంలో దర్శన మయ్యాడు. భగవదాదేశానుసారం స ప్రపుల సహకారంతో శ్వరా ఆ దాకసు మీన శృంగానికి బాధించి బీసావతారుడైన శ్రీమస్స్వరాయణ తగవాలా స్తుతించ సాగాడు. — “అనాచిట్టు అవిచ్ఛయచే ఆచ్చతమై సంసారుల జ్ఞానం ఉండ వారు అనేక యాతనలకు గురి ఆపుశున్నారు. వారిపై నీ అవ్యాఖానుతాగం కటగు వారు నిస్సు కఠణ వేడ గటుగితారు. యదార్థానికి బింధన విముక్తి కలిగించి మోషిన్ని ఎరిప్రసాదిస్తూ పుంచావు వరమ గురుడవు నీవే అయి వున్నావు. ఆజ్ఞానియైన పాడు ముడై నుభాన్ని వాంచిస్తూ దుఃఖాలను కలిగిచే కర్కు లాచరిస్తూ వుంటాడు. అయ్యజ్ఞాన శసం కావాటంపే నిన్నే సేవించి నీదయుకు ప్రాతులు కావాలి. అట్టి సర్వ శక్తి సంపన్నా! ర హృదయ గ్రంథిని విచ్చిస్తూ చేసి నన్ను అనుగ్రహించెదవు గాక. ఆగ్ని దగ్ధమైన జతాలు కుట్టమైసట్టే నీ సేవ ద్వారా జీవుని ఆజ్ఞానమలం నాశనం కాగా స్వస్వరూప సిద్ధిని ఇగుతాడు. కనుకనే నుశ్శు గుచువులు గురుడవై జగద్గురుడవై భాషీలు వుంటావు. గ. ఆచార్యులూ, సర్వ జీవులూ కలిసి అనుగ్రహిస్తే కూడ నీ అనుగ్రహంలో దశాంశం ర్వ శక్తి నంపస్తుడవై స నిన్నే కఠణ వేషమూన్నాను. అటునకు పరో ఆంధుడు ర్వకుడై నట్టు అజ్ఞానియై వాసికి మరో అజ్ఞాని ఆచార్య దశమూన్నాడు. భాను నమాన ప్రకాశరూపుడవై న నుప్పే సర్వోంగ్రహియాతను ప్రేరేపిస్తూ వుంటావు అత్మి త్వ జీజ్ఞానుల ము నిన్నే గురువుగా పరిమ్మున్నాము. ఆజ్ఞానులు మూర్ఖులకు బోధించే ప్రబోధాలు కూడా ఉత్సాలే ఆపుతాయి. వాటివల్ల సంసార దూష ఘోరాంధకారంమే లభిస్తుంది, యదార్థ న్ని మనుష్య మాత్రము తెలుసుకో గలిగినట్టి జ్ఞానోవేదేశాన్ని చేయ గల సర్వ సమర్పణ. సర్వ సుహృదుడవూ, ప్రియతముడవూ, భగవంతుడవూ, ఆత్మ స్వరూపుడవూ.

పదిష్ట జ్ఞానమూ సర్వమూ నీవే అఱు వున్నావు, వాంచా రూప బంధన బంధితులైన వాడు ఉఱు పోతున్నారు. నువ్వు వారి హృదయాలలోనే వున్నావన్న జ్ఞానం వారికి లేదు. ఆమ నయితం ఆరాథనీయుడవైన పరమాత్మ నువ్వు. నీ ద్వారా జ్ఞానాన్ని పొందాలని నిస్సుం వేడు తూన్నాను. పరమార్థ ప్రకాశమైన భవదీయ వాణి ద్వారా మదీయ హృదయాని విచ్ఛిన్నం చేసి స్వస్వరూప స్థిరించి ప్రసాదించెదవుగాక!" అని సత్యవతుడు ప్రార్థించగా క్షీపతారుడైన పరమాత్మ వశయపయోధిలో విహారిస్తూ వారికి ఆత్మ తత్త్వోవదేశం చేశాడు, యమూర్తి సత్యవతును తన సంహరణ స్వరూప, రఘ్య, జ్ఞాన, భక్తి, కర్మ యోగాను రూపంలో ప్రవిష్టించాడు. అదియే మత్స్య పూజా నాముంకో విభ్యాత మయింది, నే సమేతంగా సత్యవతుడు ఆ నొకలో కూర్చుని పరమాత్మ ద్వారా సనాతన బ్రిహ్మ న్ని గ్రహించాడు. తరువాత శూర్పు కల్పం సమాప్తమై బ్రిహ్మ మేలుకొనిన మీదట రూప పరమాత్మ హాయగ్రివానురణి సంహరించి వేదాలను బ్రిహ్మదేవున కిచ్చాడు. సత్య సుదైవ కృష పల్ల జ్ఞాన విష్ణుంయతుడై యిం కల్పంలో వైవస్వత మను వయ్యాడు.

నిజ యోగ మాయ సమేతుడైన పరమాత్మ మత్స్య రూపంకో వున్న వేళ ప్రశయ లలో—సత్యవత మత్స్యమూర్తుల సంవాదం విన్న మానవు పరమ పదం పొందుతాడు. సాగరంలో బ్రిహ్మ దేవుడు నిద్ర పోతున్నాడు. బ్రిహ్మ సృష్టి ఆంతమై పోయింది. యాన అతని వదనం నుండి వేదాలు బహిరత మయ్యాయి. హాయగ్రివుడా వేదాలను ఆపాకుని పొతానికి పోయాడు. శ్రీమద్బురాయిం భగవానుడు మీనావతార మెత్తి హాయ ఆంతం చేసి బ్రిహ్మకు వేదాలను ప్రసాదించాడు. అంతే కాకండా సుప్రాపుర్తి సహితుడైన ఖనకు బ్రిహ్మ తత్త్వోవదేశం చేశాడు. కారణ కారణుడైన లీలా హాయ మత్స్యవతారునకు ఉంచిల్లు తూన్నాను.

ఆష్టవు స్వంధము సమాప్తము,

శ్రీకృష్ణ పరమాత్మనే నమః

త్రమద్వాగు వంహిపురాణము

సెంధం-9 అధ్యాయం-1

పరీషిన్నహరోజు ఈకమహర్షికి ప్రణమిల్లి “మహాత్మ! సర్వ మన్వంతరాలూ, వాటి ఈ జనిగే పరమాత్మ లీలలూ, అవతారాలూ వ్యాపించి చెప్పారు. హర్వ కల్పంలో ద్రవిడ దేశాన సత్యవ్రతుడే యింకల్పంలో వైవస్వత మను వయ్యాడు. అతని ప్రతులే ఇష్ట్యకాది యిలని వ్యాపించి చెప్పారు. యోగి వుంగవాః దయ చేసి తమరు వారి వంశ బిస్తారాన్ని ఆ అ వృత్తాతాలసూ విశదంగా చెప్పండి. నాకు సర్వదా హరికథలు ఆలకింబాలని వుంటున్నది. నీత మన్వంతరంలో యిం మను వంశంలో యితః పర్వంతం జరిగిన వృత్తాతాలూ తులో జరుగటోవు నట్టి వారి పాపన గాఢలూ విశథీకరించి చెప్పండి” అని ఆర్థించగా మర్కుజ్ఞాదైన ఈకమహర్షి బములు పలకు తూన్నాడు:-

రాణ! శతాదిక సంవత్సరాల కౌలం వ్యాపించి చెప్పినా అంతంకాని మను వంశికుల గాఢింషి ప్రంగా డెఱాతను. ఆలకించు. ప్రశ్నయ వేళలో సర్వంతరాత్మ ఆయన పరమ పురు భూతమే ఉంటాడు. తత్పమయంలో యిం వృథిం కానీ, మరి ఏ వస్తువు కానీ వుండదు. మ పురుషుని నాభి తమలం నుండి చతుర్ముఖ బ్రహ్మప్రాంగంర్ఘానించాడు. బ్రహ్మ మానస గా మరీచ్యాదులూ, వారి వల్ల కళ్యాపు, అతని వల్ల ఆదితి వల్ల సూర్యనారాయణాలు చారు. ఆ సూర్యునకు సుంజ్ఞ దేవి వల్ల శ్రాద్ధ దేవుడు పుట్టాడు. అతడే వైవస్వత మను . అతని భర్తాపత్ని పేచు శ్రద్ధ దేవి. ఆ పుణ్య దంపతులకు ఇష్ట్యుకు, నృగ, శర్యతి, గ్రష్ట, కరూష, సరిష్య, పృష్ఠ, నథగ, కవి అన్న నామాలతో పది మంది కుమారులు

ఆదిలో వైవస్వత మనువుకు సంతానం కలగక పోవడం వల్ల వశిష్ట మహార్షి ఆతని చేత ప్రాప్త్యర్థం మిత్రావుణ నామకమైన యాగం చేఱంచాడు. యాగరంభంలో ఆ దంప

వచోవతం సాగిస్తాన్న శ్రద్ధ హోతను నమీపించి – ప్రజమిల్లి తనకు ష్ట్రీతిక కావాలని ఉది. అథవయని ప్రేరణ వల్ల హోతగా వున్న భాసురోత్తమయ శ్రద్ధ ఆభీష్టానుసారం ఒత్తడై వషట్కురోచ్చారణ చేసి హోమం చేశాడు. ఆ రీతిగా విపరీత కర్మను హోత గింజదం పల్ల – కుమారునికి బిదులు కుమారైయే జన్మించింది. అది చూసిన శ్రాద్ధ దేవుడు ఒచ లేదు. మనుష శ్రీఘ్రమే వశిష్టుని నమీపించి “అబార్య దేవా! మీ రండరూ బ్రిహ్మ ఇష్టమైనా యా కార్యం ఏల విపరీత ఫలాన్ని యిచ్చింది? వైదిక కార్యం వ్యుతిరేక ఫలాగదే? ఇది బాధాకరంగా వుంది. మంత్ర వేత్తలూ, తపో ధనులైన పరమ పొవన మూర్తులూ, సియులూ అయిన మీ ద్వారా ఆమరుల యందు ఆనశక్యం ఆపాదించునట్టి – వ్యుతిరేక ఫలం చిచ్చింది?” అని ఆనగా వశిష్ట మహార్షి – “రాజు! నీ హోత యొక్క విపరీత సంకల్పం పల్లంకల్పం విషలమయి పోయింది. ఇప్పుడు నేను వదీయ తపశ్చక్తితో నీకు ష్ట్రుని ప్రసా.” అంటూనే ఆ బ్రిహ్మార్షి ‘ఇం, వామకమైన ఆ కన్యనే పురుషానుగా మార్పాలని శ్రీమతించాడు. శ్రీఘ్రమే ప్రవన్నదైన మాధవుడు వశిష్టుని ఆభీష్టానుసారం ఆ కన్యను ష్ట్రుగాడు. ఆతడే సుధ్యమ్మ నామ చక్రవర్తి అయ్యాడు.

రాజు! సుధ్యమ్ముడు సైంధవ ఆశ్వారూథుడై మంత్రులతో సహా వేటాజ అడవులకు ఉ. కరవాల, బాణ, కవచ ధారియై ఆతడు హారిణ సమూహాలను అనుసరించి షరోగమిస్తా. ఆ వనంలో అడుగిడుతూండగానే ఆతడు శ్రీ రూపాన్ని దాల్చాడం. తన పురుషాశ్వం అడ గుత్తాంగా మారిపోవడం గ్రహించాడు. అంతే కాదు అతనతో వచ్చిన వారందరి కండరూగా మారిపోవడం గ్రహించాడు. ఆండరి కండరూ ఒకరి ముఖాలు వేరొకరు చూసుంటూన్నారు.

పరీక్షిన్న రహితాలా! షురాతన కాలంలో ఒకానొకనాడు నదాజివ సందర్శనార్థం – తపోధను మహార్షి బృందం స్వప్రకాళంతో ఆ వనంలోని అందకారాన్ని దూపుమాపి దానిని లేజరిల అక్కడకు విజయం చేశారు. తత్పమయంలో విషప్రగా వున్న అంచిక ఇజ్జతో – మహాతంకం నుండి లేచి చీర కట్టుకుంది. ఆ విధంగా పార్వతీ పరమేశ్వరులు విలాసంలో మాసిన బుము లందరూ వెనుకంట వేసి – నర సారాయణ తపో భూమి అయిన బిదరి.

“ చేరారు. తత్నమయంలో మహాదేవ భగవానుడు—పార్వతీదేవి ఆసంద్రాం — “నేడాదిగా నంబోకి వచ్చిన ఏ పురుషుడైనా త్రీగా మారిపోవును గాక !” అని శాసించాడు. ఆ నాటి నర, జంతు ఫేదం లేకుండ అక్కడకు ఎవరు వచ్చినా అడవారిగా మారి పోతారు.

సుద్యమ్ముడు ఆనుచర వర్గంతో నారీ రూపాలలోనే ఓ వనం నుండి మరో వసనికి పరిశ్రా వున్నాడు. అదే సమయంలో బుధుడా త్రీని చూచి నా ఆళ్ళమ సమీపంలో సంచరించే ఉదరాంగి నాది కొవాలని వాఁచించాడు. అమె కూడ బుధుని వరించినది. వారియవృరి శృంగార షురూరవుడు ప్రభవించాడు. ఆ రీతిగా మను ఈమారుడైన సుద్యమ్ముడు నారీ భూవంలో ని తెలిసిన వశిష్ట బ్రిహ్మార్థి — ఆతనికి షురువ రూపాన్ని ప్రసాదించాలని మహాదేవుని చగా ప్రసన్నాదైన వరమ శివుడు—“బ్రిహ్మార్థి! తన వఱకు అసత్యం కారాదనీ, నీ యజ ఓ మానం త్రీగానూ మరో మానం షురుషుడు గానూ పుంటాణని పలికి అంతర్దానమైన, ఆలా షురుపాకృతిని సంపాదించి సుద్యమ్ముడు భూమండలాన్ని శాసించ సాగాడు. అఱు అతణి అభినందించ లేక పోయారు. ఆతనికి, ఉత్కుల, గయ, విమల నానూ మారులు ముగ్గులు కలిగారు. వారు ముగ్గులూ దష్టిణా పథానికి ప్రభువు లయ్యారు. సమీపించదంతో సుద్యమ్ముడు షురూరవునకు రాజ్య భారాన్ని వప్పగించి తాను శ్రౌళమానికి పెట్టి పోయాడు.

అమద్‌బుగవత మహాపురాణము

సకెంథం-9 అధ్యాయం-2

సృష్టిద్రాకుల వంశ వర్తన.

ఈకమహార్షి పలుకుతూన్నాడు :— రాష్ట్రా! మద్యమ్యుడు, తహాం భూమికి వెళ్నిన తరువాళ్లు పుత్ర సంతానార్థియై యమునా తీరంలో శత సంవత్సరాలు తపస్సు చేశాడు. ఆనంతరం పుత్ర ప్రాప్తికే శ్రీమన్నారాయణుని ప్రార్థించి పది మంది కుమారులను కన్నాడు, లో ఇష్టేకుడు జ్యేష్ఠాడు. అందులో ఒకని పేరు వృషపురుడు. నీరి ఈల గురువైన వశిస్తుడు గోరథు యందు నియోగించగా ఆతడు రాత్రి వేళలో సావర్ధనాశమై. వీరాననదిస్తోషుడైను సంరక్షిస్తాన్నాడు. ఓ నాడు రాత్రి సమయంలో వర్షం వడుతూండగా గోశాలలో పెద్దఫులించడంతో ఆపులన్నీ లేచి ఆ శాల యందే యటూ, ఆటూ పుగెత సాగాయి. భయం బిలవంతమైన ఆ పెద్ద పులి అందులో ఓ ఆపును కరచి పట్టింది. ఆ గోవు ప్రాణ భీతితో పుష్టుడు పరుగెతుకుని ఆక్రూడకు వచ్చాడు. అది రాత్రి వేళ, ప్రేగా పరం, దశ ఆంధకార బింధురాలై వుండగా కన్నా మిన్నా కానరాని తత్పమయులో వృషపురుడు పొణీయై పులి అని తలచి గోమస్తకాన్ని ఖండించి వేశాడు. కత్తిమైన తగిలి చెవినరక తో ఆ పులి పరుగెత్తి పారి పోయింది. పులి సంహరించబడిన దని సంతసించిన వృషపురుడు తెల్ల వారగా వెలుగు రేఖలలో తను సంహరించినది గోవు నని గ్రహించి విశేషంగా పడిత పొరబాటుగా జిరిగినా అతని వల్ల జిరిగిన గోహత్యానేరం కారణంగా పురోహితుడైన ఆతణీ శచిస్తా—గోహత్య కారణంగా నీ యందు జ్యేతం నశించి కూర్చుడవై పోయే కా!” అని శపించాడు. వృషపురుడు అవార్యవి శాపాన్ని—నత మస్తకదై స్వీకరించి—ముని ప్రేతిపొత్తమైన నైష్ఠిక బిహ్వాచర్య వ్రతాన్ని అవలంబించాడు. సర్వ జీవరాశియందూ కమైన హితం కలవాడై సర్వ మానవ శేయోభిలాషతో భక్తితో— సర్వాత్మకుడూ విన అఱున వాసుదేవుని యందు వరమ ప్రేమ కల వాడయ్యాడు. ఆతనిలో సర్వాసక్తులు,

టూ నశనమై తోయాయి. ఇంద్రియాలు ఆతనికి స్వాధీన మయ్యాయి. యదృచ్ఛ లాభ ప్రుదై సంగ్రహం, పరిగొలను త్యజించి వేళాడు. ఆత్మ జ్ఞాన త్తుప్తుదై చిత్తన్ని భగవదు కంచేసి సమాధి మగ్గుడై విశేష కాలాన్ని గదిపివేస్తూ జడ, బధిర, అంధ, మూకాదులతో గా పరిశ్రమిస్తూన్నాడు. ఆలా కాలం గడుపుతూండగా ఓ నాడు దావానలం పల్ల అతడున్న యి ముంతా దగ్గమై పోతూ వుంటే అందులో దేహం దగ్గం కొగా అతడు పరమాత్మను ఉ.

మను కుమారులతో చిన్నవాడైన కవి నామకుడు పిన్న వయస్సులోనే విర క్తుదై రాజ్యాన్ని కి బంధు సహాతంగా ఆడఫులకు పోయి నిజ హృదయంలో స్విప్రకాశ స్వీరూపుదైన పరమ ద్వారాపిస్తూ పరమ పదం చేరుకున్నాడు. మను పత్రులలో కరూష నామధేయుడు క్రిం భక్తి దర్శనిన్ని అనుసరించి ఉత్తరా పథ సంరక్షకు డయ్యాడు. భృష్టిని కుమారు నాట్మమ సారన ద్వారా విశ్రుత దయ్యాడు. నుగ నందనుడైన నుమతికి ప్రభవించిన వాడు జ్యోతి - వాని కుమారుడు వసువు, వసువందనుడైన ఓఘువంతునకు— ఓఘువంతుడనే ఏం, ఓఘువతి అనే పుత్రికా కలిగారు. ఓఘువతి సుదర్శనుని పరిణయ మాణింది. మను తేన నరిష్యంతునికి చిత్ర సేనుడు. ఆతనికి బుట్టిడు. ఆతనికి మీదవంతుడు, ఆతనికి ఉడు, కూర్చునికి ఇంద్రసేనుడు కలిగారు. ఇంద్రసేనునికి వీతిహార్థితుడు, ఆతనికి సత్య గా కలిగారు. సత్యశ్రవ్సనకు ఉద్భవుడు—ఆతనికి దేవదత్తుడూ కలిగారు. దేవదత్త నంద అగ్ని వేశుడు. ఆతనికే కాథీన, జాతు కర్ణ్య నామాలు ఏర్పడ్డాయి. స్వయంగా జాతపేషదే పు కొగా—విశ్రుతమ యాతవి వలననే అగ్ని వేళ్యాయన గోత్రం వర్ణిల్లినది. ఇక దిద్దు వంశ ఉ విను. దిష్టుని పత్రుడు నాభాగుడు, యాతడు స్వీకర్షులు కారణంగా వై క్షు దయ్యాడు. కుమారుడు భలనందుడు. ఆతని పత్రు ప్రమతి, ప్రమతి నందనుడైన థినపతునకు పుట్టి పేరు చాటుడు కాగా, యాతని కుమారుడు వివింశతి, ఆతని కుమారుడు రంభుడు, ఆతని ఒ ఇనీ నేత్రుడు, పీరంపతూ పరమ ధార్మికులే. ఇనీ నేత్రుని కుమారుడు కరంధముడు, నందనుడు ఆపీక్షితు. ఆపీక్షిజ్ఞందుడు మరుతు. ఆతడు చక్రవర్తి అయ్యాడు. అంగిరస ఉడైన సంవర్తుడు మరుత్తుచే చేయించిన యాగంతో సమంగా యాగాలు ఎవరూ చెయ్యాలేదు. నల్న భేరహాతంగా ఆ యాగంలో వినిషోగించిన పొత్తులన్ని హేమ నిర్మితాలే. మరుతు

యాగంలో ఇందుడు సోమపాన తృపుదై మహుత్త దయ్యాడు. దక్షుడు లండుకొన్న భూతము లందరూ పరిపూర్ణ తృపు లయ్యారు. ఆ యాగాన్ని పరిపేటించి మహదుడు విష్టి, తేజరిల్లినారు.

దమ నామధేయుడు కూడ మను కుమారులలోని వాడే. అతనికి రాజ్య వర్ధనుడు, ఆతనికి, అతనికి నరుడు, అతనికి కేవలుడు, అతనికి బాధు మానుడు, అతనికి వేగవంతుడు, ఆతాధువు, బంధువుకు తృణ బిందువు పుట్టాము. తృణ బిందువు అదర్ని గుణాలు కలవాటు కావలి ఆపురస్త్యైన అలంబువు ఆతణై వరించినది. తృణ బిందువు — అలంబువు యందు మంది కుమారులూ, ఇదవిన అనే కన్య కలిగారు. పులస్త్య బ్రహ్మానుండి విశ్వవమహార్షి ని విద్యలు అనేకంగా పొంది-ఇదవిన వల్ల కుబేరుని కన్నాడు. తృణ బిందువుకు ధర్మపతిగాల, శూన్య బంధు, ధూమ్రకేతు నామక కుమార త్రయం కలిగారు. పీతిలో విశాలదురు దయ్యాడు. విశాలవు—హేమ, చంద్రుడు, అతనికి ధూమతుడు అతనికి సంయ అతనికి కృశాఖ్యుడు. అతనికి సోమదత్తుడు, కలిగారు, సోమదత్తుడు ఆశ్వమేధయాగాల యజ్ఞేశ్వరుని ఆరాధించి యోగీక్యరులను ఆశ్రయించి ఉత్సేతుము గతిని పొంద గలిగాడు. రదువును సుషుటి, అతనికి జనమే జయుడు కలిగారు. పీరందరి కందరూ తృణ బిందువును వర్ణిల వేసి విశాల వంశ రాజు లయ్యారు.

తుమహాగవత మహాపురాణము

సెంథం-9 అధ్యాయం-3

శర్యాతి వంశ వర్ణన-సుకన్యాచ్యవనుల గాథ.

శక్మమహార్షి వలుకుహన్నాడు :— “రాజు! మను కుమారుడైన శర్యాతి రాజేంద్రుడు వేడ పారగామి అఱుక విద్వాంసుడు. అంగిరస గణం కొనసాగించిన సృతయాగంలో”

చివన కర్ను యాయనే కొనసాగించాడు. ఈ శర్యతి పుత్రియే నుకవ్య. ఓనాడు శర్యతి ప్రతి సహా అరజ్ఞాలలో సంచరిస్తాన్నాము. నుకవ్య చెలిక త్తెలతో వన శోభను తిలా ట పుట్టము చూసింది. ఆ పుట్టలోని రంధ్రాల నుండి భాస్మర పమ ప్రథలతో కొండులు ఉన్నాయి. ఏథి ప్రేరణామసారం—రెండు ముళ్ళను తిసుకుని నుకవ్య ఆ రెండు రంధ్రాలంతలు వచ్చే చోట టోషింది. అంతే పెంటనే రక్తం ప్రవహించింది. నరిగీ అదే సమ శర్యతి పై న్యాలలు ముఖమూత్రాలు బుధించ బడి పోయాయి. అచ్చేరు వౌండుతూనే పైనికుతను చూసి—“పై చిరిలారా! యా తపోధనుని ఆళమంలో మీరు అనుచిత కార్య య్యా లేదు కదా! మన వారిలో ఎవరో ఒకరు యా అనుచితం చేయక పోతే యిట్టి పరి ప్రవేచి కొడు.” అంటూన్న తండ్రి పలుకులు విని నుకవ్య భయభిత్తయై తండ్రికి దగ్గరకూ జసకా పుట్టలో లెండు జ్యోత్సులను చూచి నేనే తెలియక ముళ్ళతో పొడిచాను.“ అంది. కాపిత గూతులైన శర్యతి ప్రతిక మాటలు అలకించి ఆ పుట్ట దగ్గరకు పెళ్ళి చ్యవన ప్రాణించి అయిన శిక్షిప్రాచూస్త్రు గ్రహించి నుకవ్యను ఆతని కిచ్చి పెళ్ళి చేశాడు. అన్న పైన్యాలలు చ్యాప్టర్ పేప్పించి. చ్యవనాదేశసారం శర్యతి సపరివాచంగా రాజదారి పోయాడు.

కాలం గడచి పోతూన్నది. నుకవ్య సావధాన చిత్తయై పరమ కోపిష్టి ఆయన చ్యవనుని అయిన పినస్సవను సరించి వ్యవహారించ సాగింది. కొంత కాలానికి అమర పై ద్వారా జ్యోత్సు జుమ్మాలు చ్యవనాక్రమానికి విచేశారు. వారికి సముచిత రీతిని చ్యవనుడు ఆతిథియ చేసి — “అమర పై ద్వారా సర్వ సమర్థులైన మీరు అకూత మరణం పొందిన జ్యోత్సీవితులను చేయ గల వేషమ్మర్లు. యమతీ జన ప్రసిద్ధయైన యోవనాన్ని నాకు ప్రసాదించాలను. అహా మీమ చేయి గలిగితే పోయపానర్థత లేని మీకు ఆమరులతో సమంగా పోయితను ప్రసాదించ గలను,” అన విని ఆళ్ళాసీ కుమారులు పరమానంద భరితులయ్యారు. కొండ ఇంద్ర పీధిప్పై సాలూ, ఎముకలూ కనిపిస్తాన్నాయి. శరీర మంఱా ముడతలు డుటి. వెంటుట పెల్ల బక్క పోయాయి. పయో వృద్ధుడైన చ్యవనుని వెంట బెట్టుకుని చ్యాల. సిద్ధ తుండులో ముందారు. ఆ కుండం నుండి నమాన పయో రూప సొండర్యలు ఉపులు ముగ్గులు బయపకు పచ్చాను. వడ్డి మాలలు ధరించి మకర కుండలాలలో వారు

య తూన్నారు. దీవ్య వస్త్రాభరణాలను ధరించి వనితా జనప్రియైవడులై ఆక్రమియంగా న్నారు. భాస్కర సమ తేజంతో వారు ఏకాకృతిలో వున్నారు. వారు ముగ్గురినీ తిలకించి కో తన భర్తను గుర్తించ జాలని సుకన్య ఆఖ్యానీ దేవతలను ప్రార్థించగా వారు ఆమెకు నుని పరిచయం చేసి—ఆ మహార్షి ఆదేశానుసారం విమాన మెక్కి స్వద్గాసికి పెచ్చి పోయారు.

కాలం గడచి పోతూన్నది. శర్యాతి మహారాజుకు యాగం చెయ్యాలన్న సంకలన్యం కలి ఆ మహారాజు చ్యావనాళమం చేరి కుమారై దగ్గర నవ యోవ్యన సుందరాంగుని చూసి రు వందాడు. తండ్రికి నమస్కరించ వచ్చిన సుకన్యను, చూసి అతడు కచ్చొర జేసి—“దుష్టి ఇదేమి పని! సర్వ ఓన వందనీయడైన మహార్షికి ద్రోహం చేశావా? వృద్ధదు పనికి విధిచి జారునితో వుంటూన్నావా? ఉన్నత వంశ సంఖాతవైన నీకి కుర్వాన్ని ఎలా పుట్టింది? ప్రత్రన మన వంశానికి కళంకమైనది నీ కృత్యం పుట్టి నించిటి, మెట్టి నెంటికి కూడ నన ప్రాప్తింపజేసేదే అఫుతుంది.” అని అతడు యింకా ఏదో మాట్లాడ బోతూంటే నీరోషి సుకన్య నిర్ఘయంగా తండ్రితో—“జనకో! యాయన మీ జామాత చ్యావనుల వారే.” అంటూ వృత్తాంత మంత్ర విసిపించ సంతసించిన శర్యాతి మహానందంతో కుమారైను హృదయాత్మకున్నాడు.

శర్యాతి చేత సోమ యాగం చేయించ సంకలించిన చ్యావనుడు సోమపానాధికారం లేక వా అమర వైద్యులకు సోమపానార్థతను కలిగించడం చూసి ఆగపోడగ్గడైన మహాం వజ్రపాణియై శర్యాతిని సంహరించ వ్రాన్ని పైకెత్తగా చ్యావన బుచ్చి ఇంద్రుని హస్తాన్ని మేతంగా సుంఖింప జేసి వేశాడు. వైద్యులన్న భావంతో సోమపానార్థత లేకండ చేసిన దాడులు చ్యావనుని మహిమ వల్ల అమర వైద్యులకు సోమపానాధికారాన్ని ప్రసాదించి అనుగపోనికి విశేష పాత్రులై అమర ధామానికి వెళ్లి పోయారు.

“పరీషిన్న రేంద్రా! శర్యాతి మహారాజుకు ఉత్తాన ఒర్రు, ఆనర్త, భూర్భేషణ నామాలతో కుమారులు కలిగారు. అందులో అనర్తనకు కలిగిన రేవతు దనే వాడు సాగరంలో నామక నగరాన్ని నిర్మించి ఆక్రమించే వుంటూ ఆనర్తకాది దేశాలకు శాసించే వాడు. ఈ సత్యాత్ములైన కుమారులు నూర్గురు కలిగారు. అందులో జ్యేష్ఠదు కషద్వి. అతనికి

శన్న పేరు కూడ వుంది. అతడు తన పుత్రి ఆయన రేవతికి వివహం చెయ్యాలని వరాన్యేషణలో బ్రహ్మ లోకం చేరాడు. ఆక్కండి కోలాహల వాతావరణంలో సంభా అవకాశం లేక క్షణం ఆగపలని వచ్చింది. తరువాత అతడు చతుర్ముఖునికి ప్రణమిస్తి నన కారణం తెలియజేయగా – బ్రిహ్మదేవుడు మందస్మితం చేసి – “రాజు! నువ్వు ఎవరి యోచించినా వారందరూ కాల సర్వ కబితులైన వారే. వారి వంశాలే అంతరించాయి. నువ్వు భూతలానిరి వెష్ట, ప్రముతం – శ్రీమన్నారాయణ భగవానుని అంశావతార మూర్తి ఖడు భూతలంలో తేజరిల్లు తూస్తాడు. అతడు తన నామ లీలాగుణ స్నేరణ మాత్రం చేత నూ వచ్చితం చేయ గఱ వాడు. సమస్త జీవ కోటికి జీవన సర్వస్వమైన పరమాత్మయే ‘న్ని హాశించ అంశావతరంగా బలరాషురావంతో అవతరించాడు. ఈ పుత్రుషుక్కేష్టుడు నీ న్యా రత్నానికి అనుకూలమైన భర్త కాగలవాడు. నీపి కన్యను బలరామున కర్పించి శ వయ్యేదను గాక!” అన్న బ్రిహ్మదేవుని వచనాలు ఆలకించిన ఆతడు చతుర్ముఖుని నింటాలకు ప్రణమిస్తి పుత్రి సమేతంగా స్వనగరం చేరాడు. అప్పటికే స్వవళ్ళియులు ను భయపడి ప్రాణాతతో పారిపోయి దొరికిన చోట తలదాచుకున్నారు. కటుద్ది మహారాజు పుత్రి ఆయన రేవతిని బలశాలి ఆయన బలదేవున కించ్చి పరిణయం చేసి నరనారాయణాశ్రమ దరి కౌళమానికి తపస్సాన్యర్థం వెళ్లి పోయాడు.

త్రమదాన్ధగవ మహాపురాణము

స్కంఠం_9 అధ్యాయం_4

నాభాగ, అంబరీషుల చరిత.

శకమహార్షి పటకుతూన్నాడు :— “సరీకిన్న రేండ్రా! మను వ్యుతుడు నభగుడు, ఆత్మకుడు నాభాగుడు, చిరకాలం బి శ్వాచర్యువస్తదీక్షిత్తదైన నాభాగుడు వరలి పచ్చే సణి ఆగ్రజు అందరూ సంపద అన్నింటినీ తాము పంచుకునిసోదరుడు. విద్యాంసుడు ఆయన నివంతుగా తండ్రిని వష్టగిందారు. అంత నాభాగుడు తండ్రిని చేరి ప్రవజమిల్లి “పితృదేవాసోదరా వాటాగా నాకు మిమ్ముల నిచ్చారు.” అనగా నభగుడు — ప్రతుని ఉలకించి — “వత్సా! పారి మాటలను లెక్క చెయ్యకు. మహా విద్యాంసులూ, విష శేషులు, అంగిరస గోత్తి ఆయన వారిప్పుడు మహా యాగం చేస్తూ వున్నారు. వారు ప్రశ్న దివస కర్మను మరచి వున్నారు. సువ్యు పారి ప్రశ్న దివస కర్మ నంబింధమైన వైశ్వ దేవ సూక్త ద్వయాన్ని వల్లి దానితో వాటు స్వ్యర్గాసికి మయ్యనించే సమయంలో సీకు యాగ శేష బ్రహ్మాన్ని యస్తాసు.” నాభాగుడు యాగ వాటిక చేరి వైశ్వ దేవ సూక్తులు వల్లివేయచంతో ఆంగిరస విషులు వులై యాగ శేష బ్రహ్మాన్ని నాభాగున కిచ్చి వారు వ్యగ్రం వైపు వెళ్లి పోయారు. అన్ని తీసుకోవాలని నాభాగుడు బ్రహ్మం దగ్గరగా వస్తూండగా ఉత్తర దిశ్సు సుండి ఓ కొండ వచ్చి యాగ శేష బ్రహ్మం “సాది” అన్నాడు.

వాని వచనాలకు నాభాగుడు — “కాల పుటపో! మహార్షులు యాద్విషి నాకు యిచ్చారు.” వుంపే ఆ కాల పుటముడు — “మన యా సమస్యను మీ తండ్రిగారే తీర్చాలి.” అన్నాడు. నభగుని కోరగా ఆత్మకు — “వత్సా! దత్తయజ్ఞులో జరిగిన తీర్మానానుసారం శీషం రుద్రునకే చొదాలి.” అనగా నాభాగుడు యాగ శాలలో కాల పుటమును ప్రషణమిల్లి — రుద్ర దేవా! యాగశీష బ్రహ్మం తమకే చెంతుండని మచేస్తారు. తెలియక ఆవరాథం చేసిన నస్తు తీసుచెడని” ప్రార్థించగా రుద్రదేవుడు —

: నీ జనకుడు ధర్మముకూలంగా చెప్పాడు. నువ్వు కూడ నత్యమే పలికావు. ఆదిలోనే నేడ్రూన్ని గ్రహించినాడు. ఆమ్రండు సీకు సాతన బ్రహ్మ తత్త్వం, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తూ

అంతేకాదు యాగ శేష ద్రవ్యాన్ని కూడ నీకే యిస్తూన్నాను. తీసుకో." అని ఒకికి వుడు అంతర్భావ మయ్యాడు. ప్రాత స్వంద్య సమయాలలో ఏకాగ్ర చిత్తుడై యా ఉపాంశు స్వరించేవాడు ప్రతథా సంపన్నుడై వేదజ్ఞుడు కొవడమే గాక స్వస్వరూప జ్ఞానాన్ని గౌంటుతాడు. ఈ నాభాగ సంచసుదే అంబరీష చక్రవర్తి. మహాదారుడూ, భగవద్వక్తుడూ శరీరికుడూ అయి భ్యాతి గాంచాడు. విష్వ శాంతి సయితం అతణ్ణి ఏమీ చేయలేక పోయింది." పరీషితు తన అనుమానాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ అడిగాడు.

"శక ముసీందా : మహో జ్ఞాని అఱున ఆంటరీష రాజుర్ని గాఢను అలకించాలని నిరోధించ విఱు కాని విష్వ శాపాన్ని ఆంటరీషుడు ఎలా వారించ ను. విష్వ శాపాన్ని అంబరీషుడు ఎలా హరించ గలిగాడు. విష్వ శాంతి కూడ అతణ్ణి కేయలేక పోవడం ఆళ్ళర్యంగా ఉన్నది. ఆ సంగతులను విశదీకరించి చెప్పండి" అని అర్థించకమహార్షి అంబరీషోపాభ్యాసాన్ని అందుకున్నాడు. "రాణా చతున్నముడ వేలా వటయితండలాన్ని ఏకచ్ఛృతాధిపత్యంగా పరిపాలించే చక్రవర్తి అయి కూడ అంబరీషుడు సంపదాణిసే స్వప్నతుల్యంగా భావించి సంచరించాడు. శ్రీహరి దేవుని యంతు అనస్య భక్తి కల హరి భక్తుల యందు విశేష ప్రేమ కలిగి వ్యవహరించే వాడు, అతడు మనస్సును శ్రీ చరణార విందాల యందూ, వాక్కును ఆ దేవ దేవుని గుణాను సంకీర్తనంలోనూ, కాలను మందిర సేవలోనూ, కృష్ణాను కరిరాజ వరదుని గాథా శ్రవణ మందూ సంతగ్నం చేసే ముంద మందిర సందర్శనంలో నయులాను లగ్నం చేసే వాడు. భగవద్వక్తుల అంగ్చుధులో అంగాలనూ, భగవచ్చరణారవింద తులసీ దివ్య గంధా ప్రమాణంలో ప్రమాణంద్రిణి, భగవదలిత దివ్య ప్రసాద రసా స్వాదనలో రన నేంద్రియాంశీల లగ్నం చేసే వాడు. చక్రవర్తి పాటలు హరి ప్రేమ సందర్శనంలో పురోగమించేవి. ఆ దేవ దేవుని పాఠారవింద నానికై అతని శిరస్సు ఉపయోగిసేవి. అతని భోగ సామగ్రి సరవస్వమూ హరిచరణారవింద యందే అర్ధించ బడేవి. విషమ వాసన లన్నెని ఆ చక్రవర్తిలో లేవు, పరమాత్మ యదాన భక్తుల యందే నిషసిస్తాశుంటాడు. అట్టి శ్రీహరికి నిషసార్థమైన లక్ష్మాతస్సీ అంబరీష

న్నాయి. ఆలా సచ్చీలుడైన అంబరీషుడు ఇందియాతీతుడూ యజ్ఞ ప్రయమడూ ఆఖన త్యానే సర్వాత్మక, సర్వ స్వరూపుడూ అని భావించి కర్కృతిన్నీ భగవంతునకే అర్పించి, నృత్యులూ విద్యాంసులూ అయిన వారి ఆదేశానుసారం రాజ్య పాలన చేస్తూ వుండే వారు, శామకమైన నిర్జన ప్రదేశంలో సరస్వతి నది తీరాన, వశిష్ట, అసిత, గౌతమాది ఆహర్య ద్వారా సర్వాంగ పరిష్కారమైన భూతి దణిణా యుక్తమైన ఆశ్వమేథాలు ఆనేకంగా

తథ్యారా యాగపతి ఆయన వరమాత్మను ఆరాధించే వారు. ఆంబరీషుని యాగానికి నుట్టి సుర, ముని, నర భేద రహితంగా దివ్య షుఫుషుడైన ఆతనినే దర్శిస్తూ వుండే వారు. కందరికి ఆతడు దేవ సమునిగా గోచరించే వారు. ఆతని ప్రజలందరూ హరి లీఁసూ బా వింటూ, పాడుకుంటూ |బహ్యానందం పొందే వారు. ఇలా అంబరీషుని పాలనలోని అమరులకు సైతం ప్రీయమైన స్వగ్రాన్ని కూడ కోరుండ సుఖిస్తూన్నారు. స్వహృదయా అనంత ప్రేమను ఉత్సవుం చేయు నట్టి శ్రీమన్నారాయణ భగవానుని సందర్శిస్తూండే మహా సిద్ధురథు సయతం దుర్గ భార్యైన భోగ సామగ్రులు కూడ వారికి ఆనందాన్ని కటగ లేక పోతూన్నాఱాడు. ఆత్మానందమే లభించగా యో భోగాలన్నీ అట్టివారి దృష్టికి తుచ్ఛాలుగా ఉయి. ఈ విధంగా అంబరీష చక్రవర్తి తపోయుక్తంగా భక్తి యోగాన్ని అవలంబించి ఉమైన ప్రశాస్తి పాలన ద్వారా భగవంతుని ప్రపసన్నవి చేసుకుంటూ క్రమక్రమంగా సమస్త లయందలి ఆనక్తినీ విడనాడ సాగాడు. గృహ దార, పుత్ర, సోదర, బాంధవ, రథ, తురగ, పదాతివర్గ, ఆశ్వయ రత్నాభరణ, ఆయుధ, కోశాగారాదులన్నీ ఆనత్యాలే. ప్రపం భగవంతుడు వినా సత్య పద్మామేధి లేడని గ్రహించి దృఢ నిశ్చయంలో సంచరించే వాడు కిముడు. ఆతని ఆనంద శ్రద్ధ, భక్తి, విశ్వాసాలకు సంతుష్టిదైన శ్రీహరి ఆ రాజుర్ని సంరాణిమిత్తమై సుదర్శన చక్రాన్ని నియుక్తం చేశాడు. శ్రుతు సంహోరం, భక్త జన సంరక్షణాన చక్ర ప్రధాన లక్షణము.

అంబరీష చక్రవర్తి పత్ని కూడ భర్తతో సమాన లిఙ్గాలు కలదియై సంసార విరక్తియై గల్లై వుంది. ఒకానొకప్పుడు కృష్ణ భగవత్ ప్రీత్యర్థం అంబరీషుడు పత్ని సమేతంగా శ్రీ ప్రభానమైన ఏకాదశి ప్రతం ఆరంభించాడు. సంవత్సరకాల పర్యంతం ఆ వియమాన్ని

యాని ఆతని సంకలనము. ప్రతి సమాప్త్యవంతరం కొర్తీక మాసంలో అంబరీషుడు రాత్రి ఉపవాస చీక సాగించాడు. ఒక నాడశుభ్రమునా నదిలో సౌనం చేసి హరిని ఆరాధించి పేక విధ్యునసారం సర్వ సంపదలతో విశేషార్గవ చేశాడు. తన్నయి భావంతో వస్తోచ్చి, చందనాప్రాణి మాలాదులతో ఇష్ట దేవుని ఆరాధించాడు. భూసురోత్తములకు భూరిదక్షిణ తే అంబరీషుడు వారందరికీ అధిక దక్షిణ లిఖి ఆదరించాడు; అంతతో వూరుకో లేదు వా.కి భోజనాలను పెట్టి సంతుష్టులను చేశాడు. వారి సద్వాలకు అరుకోట్ల గోవులను తరలించి స్వర్ణ ఛంగాలతో, రజత ఖురాలతో, సాధు స్వర్ణావం కల ఆ గోవులన్నీ వస్తోచ్చి, ద్యులంకృతాలై అధికంగా క్షీరాలను అందించునటీవియై యున్నాయి. క్షీరపాత్రం ను రాపురులకు అంబరీషుడే పంపాడు. విప్రక్షేషులను ఆట్లు తృప్తులను చేసి వారి ఆజ్ఞను ఆ రాజు పారణ చేయ పీఠమైన సమయానికి విగ్రహముగ్రహ శక్తి సంపన్ను దైన మహార్షి అతిథి రూపంలో ఆక్కండకు విజయం చేశాడు.

అపర రుద్రుచునిగా విజయం చేసిన కుర్వాన మహార్షిని తిలకించి అంబరీషుడు శేచి నిలయిచి చ్చి అప్పుక్కి పాదాలు లిఖి అతిథి సత్కారం చేసి భుజించుడని కోరినాడు. అంగీకరించిన ఉడు నిత్య కృత్యార్థం నది తీరానికి వెళ్లి యమునలో సౌనం చేస్తూన్నాడు. తుంగియ కాంంలో ద్వాదశి వెళ్లి పోసున్నది. భర్తుజ్ఞాదైన అంబరీషుడు భర్తు సంకటంలో చిక్కు సీ లతో యోచించ సాగాడు—“భూసురోత్తముశారా! జలపొనం—భుజించినట్లూ, భుజించ గాడ అవుతుందని తుతి చెబుతూన్నది. కనుక నేను జలాలను మాత్రం పానం చేసి ద్వాదశి చేస్తానని నిక్షయించుకొని శ్రీహరిని మనసా స్వరిష్టా జలాలను పానం చేసి దుర్వాశ అగమనానికి నిరీక్షించ సాగాడు. దుర్వాశుడు నిత్య కృత్యాలు నెరవేర్పుకుని సమక్షంలో అంబరీషుని తదేకంగా చూసి యితడు పారాయణ చేశాడని అనుమానించి—ఆది నిక్షయం కో తువారతతో వేదన పడుతూన్న దుర్వాశుడు క్రుద్ధుడై—“థన మదోన్నతుడై యారారుడై తానే మహా సమర్పుడ నని భావించే యితథు భక్తుడా? ధరోక్కుల్లంఘన చేసిన ఇలూ దు మహాపరాధమే చేశాడు. సదస్యలారా! చూకారా? నేనీతనికి అతిథిగా వచ్చాను. ఆతిథ్య న నన్ను పిలిచి ఆతిథ్య మీయకనే తాను పారణ చేశాడు.” అంటూనే క్రోధోదితుడిన

ఏదు తన జటనొక దానిని ఉడక బెరికి అంబరీషుని అంతం చెయ్యాలని “కృత్య” న్యా ర్ఘణించాడు. ఆది ప్రశ్నయాగ్నితా ప్రజ్ఞలిసిస్తూ ఇద్దహ సయ్యే అంబరీషునిపైకి వుడు పదమట్టన మాత్రంచే వృథివ్ కంపిస్తూన్నా అంబరీషుడు మాత్రం చలించక యథ వ్యుండి పోయాడు. శ్రీమద్భాగవతముడు అదిలోనే అంబరీషుని సంరక్షణార్థం సుదర్శన న్యా ఆదేశించి ఉండడం వల్ల ప్రజ్ఞలితాగ్ని సద్గాన్ని శస్త్రం చేసినట్లు ఆ కృత్యం భస్యం న మీదకు పస్తూన్న సుదర్శన చక్రాన్ని చూసి భయధితువై ప్రాణ రక్షితేచుతో పుగుగాడు. మహాప్రానుత దావానల జ్యోతి వెన్నుంటే వచ్చిస్తే సుదర్శన చక్ర జ్యోతి మని వెన్నుంటే పస్తూన్నాయి. ఆది చూసిని దుర్యాసుకు మేరు పర్వత గుహలలో తఁ పాలని పరుగెత్తాడు. అక్కడ రక్షణ దౌరకని కారణం వల్ల దిశలు, ఆకాశ, వృథించి వితలాది అధో లోకాలూ, ఆ లోకపాతలూ వారి ద్వారా రక్షించబడుతూన్న లోకాలు, రయింతం అతడు పరుగెత్తాడు. కానీ ఎక్కుడకు వెళ్లినా తీవ్ర వేగంకో సుదర్శనం వెన్నయే శ్వాది. అతనికి రక్షకుడు ఎక్కుడా దౌరక లేదు. భయం రెట్టింపు కొగా అతడు సత్కా చేరి బ్రహ్మాదేవుని దర్శించి—“పితామహా! స్వయం ప్రభుడవైన నువ్వు శ్రీహరి సుసంది నన్ను కొపాడు దేవా!” అని ప్రార్థించగా బిహ్మాదేవుడు బదులు పలుకుతూన్నాడు.

“దుర్యాసా! నా ద్విపరార్థ ఆవసాన వేళలో¹ కాల స్వయరూపుడైన భగవంతుడు సృష్టి శీంయ మొనర్చి విశ్వాన్ని భస్త్రం చేయదలచి నప్పుతు ఆ భగవంతుడు భూభంగ మాత్రం కంతో సహాయాద్వ్యామూలయమై పోతుంది. నేనూ, మహాదేవుడు, దఖ్ష, భృగూది ప్రణార్థాతేశ్వర, దేవేశ్వరాదులూ—అందరి కండరమూ ఏ జగత్తాంధుని శాసనానికి బధ్యరమై రజ్ఞము శిరసాపహించి జగత్తులకు కళ్యాణాలు చేకూరుస్తూచూమని బ్రహ్మా చెప్పగానే నుము శంకర భగవత్ సన్నిధికి పరుగు తీశాడు.

నమక్షంలో నిలచిన దుర్యాసుని తిలకించి శంకరుడు — “మహార్షి! ఎవనిలో బిహ్మాది నీ అంతా జనిముందో? అయి వేళలో నర్వం ఎవని యందు నామ దూపాలు లేకుండా లయిపేదో, ఏ బ్రహ్మాండంలో మా వంటి అనేకులు” వరిత్రమిస్తూంటారో అట్టి అనంతకో క్రండ నాయకుని విషయమే నేను మీకు నహాకరించశామను. నేనూ, సస్తున్నమార్పణ,

హిరణ్యగర్జ, కపిల, అపాంతరతమ దేవుల, భర్తల, ఆసురి, మరీచ్యావి అనేకులైన రులు కూడ హారి మాయను స్తుతించజాలదు. అందరి కందరూ తన్నయా మోహితులైనారు. ఈ నుదర్చనచక్రం జ్యోజనాన్ని ధర్తుము. ఈ నుదర్చనాన్ని వారించే ఈక్కి వఎరికీ లేదు. నువ్వు శ్రీహరినే వేదుము! అని పరమ శివుడు చెప్పగా నిరాశతో నుడు వైకుంఠం చేరాడు.

టళ్ళు నమేతంగా శ్రీమన్నారాయణ భగవానుడు అక్కఁడే విరాజిల్లు తన్నాడు, నుదర్చన జ్యోతింతకు తపించి పోతూన్న దుర్వాసుడు శ్రీమన్నారాయణుని పాదారపిందాలపై పడి—
 । అనంతా! అమృతా సజ్జనులచే అఖిలఁించబడు వారహు, విశ్వానికి జీవన దాతవు అయిన అపరాదినైన నన్ను కాపాడెదపు గాక: నీ మహా ప్రభావం తెలియక నీ భక్తుని అవమాను. నీ దివ్య నామస్నారణా మాత్రంచే నరలోకంలోని వారు కూడ ముక్కతపుతూంటాను.
 ఉక్కా: నన్ను కాపాడు దేవా! అని ప్రార్థించగా - శ్రీహరి వలుకుతున్నాడు - “దుర్వాసా! క్రతు ల ఆధీనంలో సర్వదా ఉంటాను. నేను స్వతంత్రుడను కాను. కేసజ్జనులైన నా భక్తులు దయాన్ని వారి ఆధీనంలో ఉంచుకుని నన్ను ప్రేమిస్తారు, వారిని నేను ప్రేమిస్తాను.
 ॥ భక్తజనులకు ఏక మాత్రాకయుతనైన నేను స్వభక్త జనులను ప్రేమించినట్లు నా కూడ ప్రేమించను. దార, షత్రు, గృహ, గురు, ప్రాణ, భన, ఇంచువారాదు లన్నింటినీ నన్నే శరణ వేదిన నా భక్తుని పరిత్యజించి నే నెట్లుండ గలన్ని? పాతివ్రత్యంతో పతివ్రతరను స్వాధీనమండుంచుకొనునట్లు భక్తులు ఆనందం క్రతి భావంతో నన్ను బంధించి స్వాధీనుంచారు. నన్ను సేవించినంత మాత్రానికే నా ఆనంద భక్తులు తాము కృతకృణుల భావిస్తారు. వారు నా సేవా రూప ఫలమైన సాధ్యాప్య సాలోక్యాది ముక్కులను కూడ చరు, ఇక నాశనమే ప్రధాన లక్షణంగా గల యా విక్ష్యాభోగ పామగ్రితో వారికి పని యేమి?
 సా! నేను నీ కేమని చెప్పుదును? నా హృదయంలో నా ప్రియ భక్తులూ, ఆ భక్త జనుల మాలలో నేనూ ఉంటాము. నా కన్న లిన్నమైన వస్తువును నా భక్తులు ఎరుగరు. నేనూ ఉంటే అస్వయిలను ఎరుగను. ముసీంద్రా! నేనో పుపాయం చెబుతాను. ఏ అంబరీషునికి ఆపతలచినంతమాత్రాన నీకు అనిష్టం కలిగినదో ఆ విషట్టును దూరం చేయ అంబరీషునే ఆక్రమించాడు. నిరపరాధులైన సజ్జనులకు అనిష్టాన్ని తలపెడితే వారికి ఆపదలు కఱగుతాయి, ఇందులో

ఓం శేడు. విష్ణులకు తపసాన్వయ్యాయాలే పరమ క్ష్యాణ దాయకొలు. అట్టి విష్ణుడు ఉద్దం అస్యులకు అపకారం తలపెడితే ఆతడే దుష్టలితాలు పొందుతాడు. మునీశ్వరా! సమ్మిని అంబిషుని ఆశయిలచు, నీకు శాంతి లభిస్తుంది.”

—०—

త్రీమధ్యాగవత మహాప్రారంభము

ప్రథమానుమాను అధ్యాయం—౫

దుర్వాసుని ఆపద నివారణ.

శుక్రమహార్షి పటకు తూన్నాడు. “రాజు! శ్రీమద్భాగవత భగవానుని పటకు లాలకించి గుచ్ఛక జ్యోతిస్తున్న దుర్వాసుడు అఃభరిషుని సమీపించి ఆతనిపాదాలపై యాడు. ఆదృశ్యాన్నిచూచి సిగ్గువడ్డ అంబిషును సుహర్షునాన్ని స్తుతిస్తూ—“సుదర్శన చక్ర సువ్యాప్తి అగ్ని స్వరూపుడవేకాడు. సర్వక క్రింతి సంపణ్ణు దివైన సూర్యామూర్ఖుడవు కూడ, తోర్చి పలిపతి అయిన చంద్ర స్వరూపుడవు కూడ సువ్యే. వృధ్మి వ్యాపస్తేచో వాయురాకొశాలూ, స్నాత్రయా, ఇందియ స్వరూపమూ కూడా నీ స్వరూపమే. భగవంతునకు విశేష ప్రేతి దివైన సహస్రార చక్రదేవా! నీ కివే నా ప్రణమాట. సర్వ శస్త్రాస్త్రాస్తుంచూ అంతం చేయ ర్వా శక్తి సంపన్నా! వృథ్తీ సంరక్షకా! ఈ భూసురో త్రముని సంరక్షించు. దర్శను, నచనమూ—నీవే. యాగాధిపతివీ, యాగానివీ సువ్యే, సర్వలోక సంరక్షకుడమూ, సర్వలోక పుడవూ సువ్యే. పరమపురుష పరమాత్మ సంబంధమైన ఉత్సుళప్పు లేఱ స్వీకరూపుడవు సువ్యే. మర్యాదల నన్నింటినీ సంరక్షించునట్టివిడవు సువ్యే. దురాత్ములైన రాణసాంకౌస్మ భస్మ చేయడంలో సువ్యే ప్రచండాగ్ని స్వీకరూపుడవు. వికుద్రుతేజోమూరిపై, మనోవేగాన్ని అంచే వేగం కలవాడవై జగత్రయ సంరక్షకుడవైన సువ్యే అత్యాయుషిత కర్మదవు. నీకు నిం చేసి ప్రారిస్తూన్నాను. ధర్మమయమైన నీ విశేష తేఱస్తు ద్వారా అంధకారం నశవ

ంది. మార్యాది ప్రకాశనికి రక్క మవుతుంది. ఆపారమైనది నీ మహామ. అలాపల్గ భేద యుక్తమైన కౌర్యకౌర్య రూపమైన యి విక్షయంతా నీ స్వరూపమే. సుదర్శన! నిస్సు వగలవా రెవరూ లేదు. నిరంజనుడైన వరమాత్మ - దానవులపై నీన్న ప్రయోగించిన వేళ - వారి సర్వాంగాలనూ ఖండించే వేళలో విశేషంగా భాషిల్లతూ పుంటావు. జగ్గరత్కా! గంలో ఏ ప్రహోరామైన నా నువ్వు సహించ గలవు తానీ ప్రహోరాన్ని సహించగల వీరులు స్తాపిస్తారు కానీ లేవు. నువ్వు నన్నూ. నా వంటాన్ని ఆనుగ్రహించి దూర్యమునికి రక్షణను దిద్వగాక! నేను దానథర్మ యాగాదులు చేసిన వాడనే అయితే, మా వారందరూ భూసుచ నతలుగా భావించి ఆరాధించునట్టివారే ఆయితే నువ్వు దుర్యముని ఆనుగ్రహించేదవు గాక! ప్రాణులయందూ - నేను వరమాత్మను సంవర్ధించునట్టి వాడనేతాయితే దుర్యముని తాపం ఘనుగాక!” అని ఆర్థించాడు. ఆశ్చర్యం. అంబరీషులా ప్రార్థించడంతో సుదర్శనుక్కం ంది. దావితో దూర్యముడు శాంతచిత్తుడై అంబరీషుని వాటి పరి విధాల ఆశీర్వదించి .

“భగవద్వక్తుల మహిమను తిలకించి నేను భస్యదనయ్యాను, అంబరీషా! నీకు నేను మహాం చేసినా సువ్వు నా శుభాన్నే కోరినావు. భక్తజనవత్సల్లుడైన వరమాత్మ చరణారూ ఆశయించినవారికి కష్టకౌర్యమేముంటుంది? సజ్జములు పరిత్యజించ జాలని దేముంటుంది? మయమైన భగవన్నామ శ్రవణ మాత్రాన జీవుడు మలిన రహితుడు - పొప దూరు దవు ఆట్టి దశలో ఆ దేవ దేవుని రాజీవ చరణాలను ఆశయించిన దాసునకు కర్తవ్య క్షుమి వి? రాజు! అంబరీషా! కరుణారసహృదయా! నా అపరాధాన్ని మన్నించి ప్రాణ దానం న్ను కాపాడినావు.” అన్నాడు.

శుకుడు - “రాజు! దుర్యముడు వరుగెత్తి వెళ్లింది మొదలు ఆ తణం వరకూ అంబ భుజించ లేదు. ఆతసికై నిరీక్షిస్తూ వుండి పోయాడు. ఆప్యుడతడు ఆ మహార్షి చరణాలకు ర్థి భోజనం చేయించాడు. అతిధికి యోగ్యమైన ఉత్తమ వస్తువులనే పెట్టాడు. తృష్ణుడైన డు ఆదరంగా పలికాడు - “రాజు! ఇక సువ్వు భుజించు. వరమ భక్తా! అంబరీషా! నీ

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ఁ, స్వర్న, సంధారణ, అభిభ్యాదులచే నేను విజేషంగా సంతసించాను. ఆమరథామంతో
కొంతటు నీ విమలోజ్యాత యశస్వును వదే వదే గానం చేసేదరుగాకఁ భూమండల మంత
వన యశస్వు వ్యాప మగును గాక !”

సంతుష్టమండన దుర్వాసుడు ఆంబరీషుని కీర్తిస్తూ ఆతని ఆనుమతిపై నిష్ఠామ కర్మ
ఱఁ వరోగమించునట్టి సత్య లోకం వైపు వయనం సాగించాడు. సుదర్శన చక్ర భీషికో
సుడు లోకాలన్నీ వరిఖమించి తిరిగి ఆంబరీషుని సదనం చేరు నాటకి హృదిగా సంవత్సర
గడచి పోయింది. అంత కాలమూ ఆతడు జలపాన మాత్రతంతో సంతుష్ట దయ్యాశు,
సుడు వెళ్లిన తరువాత పవిత్రమైన శేషాన్నాన్ని భుజించి ధన్య దయ్యాడు. తన వరినే
సునకు కలిగిన దుఃఖ, దుఃఖ విముత్తులకు – భగవస్తు హిమయే కారణమని ఆతడు భావించి
ఆ మహారాజుతో భగవస్తు హిమాతివర్ధకమైన గుణ లెన్నో వున్నాయి. బ్రహ్మరోక
తంగా గఱ భోగాలన్నీ తరక ప్రాయాలే అని తక్కి భావంతో ఆంబరీషుము గ్రహించాడు,

చివరకు ఆంబరీషుడు సత్యాత్మకును ప్రతుతాకు రాణ్యాన్ని వప్పగించి ఆరణ్యాలకు పోయి
స్వరూపుడై పరమాత్మ యందు కునస్సును లగ్గుం జేసి గుణ ప్రవాహ రూప సంసార
ఒసుండి విముక్తి పొందాడు.

పరమ పవిత్రమైన యా ఆంబరీషోపాణ్యానాన్ని మానవుడు పరించినా, ఆంకించినా భగ
డై తరిస్తాడు.

శ్రీమద్భాగవ మహాపురాణము

సెంట్రం-9 అధ్యాయం-6

మాంధాత-సౌభరి ఖుషుల గాథ.

శకమహార్షి పటకున్నాడు - “పరీషస్నురపాలా విరూప కేతుమంత శంఖ నామాంగళ
అంబిమని పుతులే, అందులో విరూపనకు పృషధజ్యుదుష్టగా వానికి రథితరుడు
చు రథితరునికి సంతానంలేదు. అంత అతడు వంకాబివృద్ధికై అంగీరసమహార్షిని ఆళ్లు
ఆ మహాతపోధనుడు - రథితరుని భార్యాయందు బ్రహ్మశేషస్సంవన్నులైన అనేక
ప్రథమిపజేశాడు. పారందరూ అంగీరసగోత్తులియాడు. వారే రథితర వంకప్రవర్తన
ను, వీరు త్తుమొవ భూసురులు కావడంవల్ల - నాటిసుండి త్తుమొవ - బ్రాహ్మణులు యా
రాతో బాంధవ్యులు ఏర్పురచున్నారు.

మను తుమ్మగా - ఆతని నాసికతుంది ప్రాంకుర్పవించినవాడు ‘ఇష్ట్వకువు’ గాభ్యాతి
). ఆతనికి శతనంబ్యులో పుతులు కలిగారు. అందులో వికుషి, నిమి, దండతులు ముగ్గురూ
; ఇష్ట్వకు వందనులలో యిరవై ఐదుగురు ఆర్య వర్త పూర్ణబాగానికి, యిరవై ఐదు
శ్రీమభాగానికి, జైపులూ ముగ్గురూ మధ్యబాగానికి మిగిలిన నంభై ఐదుగురూ దక్షిణాది
ఎలకూ అధిపతులయ్యారు. ఒకానోక సమయంలో మహాత్రాజైన ఇష్ట్వకుతు ఆష్టకశ్రాద్ధం
కుక్కిని పిలచి పవిత్రమైన పశుమాంసం తెమ్మని నియోగించాడు. వికుషి - జనకుదైన
ఉదేశానుసారం వసాలకుపోయి వేచాడు శ్రాద్ధధర్మం మరచి ఆకలితో కుండేలు
న్ను తినేశాడు, తరువాత గృహం చేరాడు. శ్రాద్ధ పర్మాలపై జలప్రోక్షణ వేళలో యా
- భుక్త శేషాలు, శ్రాద్ధమొగ్యులు కావన్నాడు. కులగురువైన విష్టుడు ఇష్ట్వకుశాఙ
తెలిసికని దర్శక్కుల్లంఫనకారణంగా వికుషిని రాజ్యమ్ముండి బహిప్రరించాడు. ఆనంత
ష్టోత్రువు - వశిష్ఠనిద్వారా జ్ఞానపోంది యోగంద్వారా దేహత్యాగంచేసి పరమవదం పొందిన

రాత - విక్షే నిజరాజుధానికివచ్చి భూమండలాన్ని శాసించసాగాడు. విక్షేకి శాశవండన వేచు ప్రభ్యాతమయింది. అతడు అనేక యగాలద్వారా భగవంతుని ఆరాదించాడు. విక్షేరుడు షురంజయుడు అతనికి ఇంద్రవాహి, కుత్సు - అనే సామాజున్నాయి.

సత్య యుగాంతరలో జరిగిన సురాసుగ సంగామంలో ఆమరులు పరాచితులై పురంజయుని ఘం కోరగా అతడు - "ఇంద్రుడు నాకు వాహనమయితే నేనీయుద్ధం చేస్తాను" అన్నాడు, అదిలో "ంద్రుడు వ్యతిరేకించినా - పరమాత్మ ఆజ్ఞకుబధ్యాం వృషభరూపాన్ని దరించి పురంజయు రాహనమయ్యాడు. పరమాత్మ నిజానంత శక్తితో షురంజయుని అనంతశక్తి సంపన్మళ్ళే . శక్తిసంపన్ముదైన ఆ మహావీరుడు శరశరాసన కవచధారియై వృషభవాకొన్ని అదిలో గానే ఆమరులు అతణ్ణీ ప్రశంసిస్తూ ఆయువధార్యులై అతన్ని వెంటించారు. వృషభ ధానికి 'కక్తు' అన్న పేరువున్నది. దానిని అధిష్టించడం వల్ల అతనికి 'కక్తుత్తు' నామం ఘయింది. అతనివల్ల నే తప్యంశానికి కక్తుత్తువంశమన్న పేరువచ్చింది. పురంజయుడు ఆసు - ఎవిరించి ఘోరంగా పోరసాగాడు. అతని తెక్కురై నిలచిన రాక్షసపీరుడల్లా యమసదసం ఉట్టాడు. ఆ చక్రవర్తి ప్రశయకాల ప్రచండగ్ని సన్నిఖంగా శరాలనుప్రింప జేస్తు . రాక్షససైన్యం చెల్లాచెడురై పలాయనం సాగింంది. ఆసురులందరికందరూ నిజివాసాల లు దాచుకున్నారు. అలా రాక్షసులందరినీ జయించి పారదోయి పురంజయుడు సర్వీ సంపన్మైన స్వగ్రాహ్యాన్ని మహేంద్రునికి నమర్చించాడు. షురంజయుడు పురాణ వడం కారణంకా పురంజయుడనీ, ఇంద్రుడు వాసానం కౌపడంపల్ల ఇంద్రవాహునీ, బయ్యుక్క - కక్తుప్పస్తావం ఆధిష్టించిన కారణంగా 'కక్తుపుడనీ అతడు ప్రసిద్ధిచెందాడు. సుని కుమారునిపేరు సేనుడు, అతనికమారుడైన వృథనకు విశ్వరంది, అతనికిచంద్రుడు నకు యువనాశ్వరు, అతనికి శాఖాస్త్రి కల్గినారు. అతడు నిర్మించిన నగరావికి శాఖాస్త్రిసగర మవచ్చింది. శాఖాస్త్రికి బృహదశ్శుడు, అతనికి కువలయాశ్శుడు కవిగారు. ఉత్తంకమహార్షి శ్రీం కువలయాశ్శుడు తనభిరవై ఒక్కమంది కుమారులనూ వెంటబెట్టుకుని ధుంధుమార రాక్షసుణి అంతంచేశాడు. నాటినుండి అతడు ధుంధుమారుడన్న పేరుతో ఖ్యాతి గాంచాడు. మారుని ముఖగ్నితో - కుమారులందశూ భస్యంకాగా దృఢాశ్శు. కపిలాశ్శు భద్రాశ్శుతో మాత్రమే బ్రతికారు, దృఢాశ్శునకు కూశాశ్శుడు, వానికి సేణ్ణజితు, అతనికి యుప్స

1 జన్మించారు. శతవత్సు అకల యువనశ్యదు సంతాసశాస్త్రాన్ని కావడం వల్ల భార్యలనంద కెంటబెట్టున్ని అరజ్యాలక్షపోయి మహార్థులను ఆళయించాడు. అన్నగహితిన మహార్థులు కి సంతాసాన్ని ప్రసాదించే సంకల్పంతో ఆతనిచే మహోంద్రయాగం చేయించారు. ఈ నాటి దాహాపీటిటుడైన ఆరాజ యాగశాలలో మహార్థులు నిద్రావస్తోవుండగా కుంతపూతమైన ను పొనంచేశాము. మరునాడు వృదయం మహార్థులు లేచిచూసేసరికి పాత్రతో మంత్రపూత ఎలేక పోవడంతో - వాటిని పొనం చేసినవారెవరని ప్రశ్నించగా యువనశ్యదు తానే పొనం చేశాయట పలికాడు. అంత మహార్థులు విధి బలీయమమన్నారు. ప్రసపకాలం సమీపించేసరికి శాశ్వతిని దక్షిణాష్టవైపు కుణిని ఓ కూతురు వుదయించాడు. పాత్రకోసం ఏడ్చేబాటని ఎవరిద్వారా వీనికి పొలనిప్పించాలని మహార్థులు యోచిస్తాండగా మహోంద్రుడు వచ్చి తన 1 వాని నోటిలోవుంచాడు. ‘మాం ధాత’ అంటూ మహోంద్రుడే ఆనుగ్రహించడంవల్ల ఆతంధాత నామం ఏర్పడింది. గర్భం చీరబడిన మహార్థుల ప్రభావం వల్ల యువనశ్యదు ఉచ్చ లేదు. అతడు వనాలలోనే షుంటూ తపస్సు చేసుకుంటూము కీని పొందాడు. రావకాశికు యాచాలడు భయంకరుడవుతాడని తెలిసిన దేవేంద్రుడు - ఆతనికి ‘త్రషదస్త్య’ అని రణం చేశాడు. ‘ప్రసపదస్త్య’ అనే మారుపేరుకల మాంధాత భగవదశ్శగపాత్రుడై 1 వధిలగా యావత్త భూమండలాన్ని ఏకచ్రత్మాధిష్ఠతిగా పాలించాడు. ఆత్మజ్ఞాని అయిన ఈ తనకు కర్మాసక్తి లేకపోయినా బహుదక్షిణితో కూడినయాగాలు అనేకంగాచేశాడు, యాత్రితుడూ, సర్వత్తుడూ, సర్వదేవతస్వరూపుడూ, అయిన యజ్ఞస్ఫురుషుని ఆతడు ఖుసిచేసాడు. భగవదతితిక్రమైన వస్తువన్న దేండిలేదు. యాగసామగీ, మంత్ర, విధివిధాన, యజమాన, బుత్తీజ, దేశ, కాల ధర్మాచారులన్నీ భగవత్ స్వరూపాలే అయివున్నాయి. సూర్య సూర్యాస్తమయ పర్యంతంగా గల పృథివీ అంతా మాంధాత ఏలుఖిడైకిందఉంది.

శశిభిందురాజవృత్తి అయిన బిందుమతిని మాంధాత పరిణయించేసుకున్నారు. ఆమెవల్ల తకు పురుకుత్సు, అంబరీష, ముచురుందులనేవారు ఇన్నించారు. అంతేకాక యూభైమండిఱ కూడ అ దంపతులకు కలిగారు. వారందరి కందరూ మహార్థులయిన సౌభర్తిని పరించి 1 చేసుకున్నారు.

తపోభనుడైన సౌభరియమునలో ములిగి ఇలస్తంభన శక్తితో తపస్సు చేస్తున్నాడు. వరిష్ఠుష్టుత సమేతంగా మత్యశాఙ్క అనందంగా విషరించదం గమనించి సౌభరి వివాహమ్యాడు. తపస్సుమాని మాంధాత చక్రవర్తి దగ్గరకువచ్చి - “రాజు! నీ పుత్రికలలో ఒక రకిచ్చి పెళ్ళిచేయ్యా.” అని కోరగా - “మునీంద్రా! స్వయంవరంలో నా తమా టైలో నిస్సు న దానిని నువ్వు పెళ్ళిచేసుకో” అన్నాడు. సర్వజ్ఞుడైన సౌభరిమాంధాత మనస్సుగహించాడు నైన నాకు యా రాజు తనపుత్రికనీయగోరడంలేదని తెలుసుకున్నాడు. శరీరం ముడతలు రాబు తెల్లిపడి, అస్తవ్యస్తహాపంలో వుండే నాకు తన నుకుమార పుత్రికనిచ్చి వివాహంచేసి తి నస్సు పేర్చిమించలేదు. తద్వారా అమె బ్రథ్మకావచ్చును. ధార్మికులు శాపండ వల్ల యా త్రి స్వదర్శరక్తం భావంతో స్కమంగానే సలహా నిచ్చాడు.” అనుంతు టూ సొడరి బుటి కాంతతు సయితం ఆకర్షించునట్టి సుందరయోవన రూపంలో తన ఆకారాన్ని తపఃశక్తితో కుని అవర మన్మథునిలా సాక్షిత్వంరించాడు.

తరువాత అంతఃపుర సంరక్కకులు సౌభరిని అంతఃష్టరంలో ప్రవేశ పెట్టగా చూసిన ఆ శ్యాందరూ ఆత్మింపదారు. సౌభరిభావాలను కూడ విస్మయించి సౌభరిని తాను ప్రేమించా తానురిపంచినావంటూ తలదించుకోసాగారు, ఆది గమనించిన సౌభరి - చక్రవర్తిని అంగికీసి యాభై మంది రాజసుత్రికలనూ తానేవివాహం చేసుకుని తీసుకుపెఱ్చాడు. తన ఆఘాయ కూరశక్తితో ఆ మహార్షి అమరావతిని మైమురపించే వగరాన్ని సృష్టించాడు. అందరో ఉద్యోగవనాలూ, బహుమూర్ఖులైన వస్తువామానాలూ, నిర్వులజలయుక్త సరోవరాలూ, ఉక కమలాలూ, దివ్య శయ్యాసనాలూ, వస్త్రాభరణ, స్నాన, అమతావన మాల్యాదులూ, ఖోజనవద్దాలూ, కలిగి సర్వసంపద్యక్కుడైన సౌభరి ఆ త్రీలందరితో కలసి భోగాలస్త్రీ నుంచసాగాడు. ఒకచోట పశ్చిల కిలకిలరాగాలూ, మరొకచోట భమరనాదాలూ కలిగి, గ సుందరులైన దాసదాసీజనం సేవిస్తూ వుండగా వందిమాగదులకై వారాలతో మహేంద్రిణి మురిపించేరితిలో సౌభరి ఆనందిస్తూన్నాడు. ఆజనిగార్జుష్టాంచిని తింకించిన మాంధాత్రీ కూడ ఆశ్వర్యచకితుడుయ్యాడు.

బుగ్గేడళ్ళడైన సౌభరి టీ నాడు ఏకాంతంలో వశాంతంగా కూర్చుని - "మత్వ్య రాజు ర్ని తిఱకీంచి పులకీంచిన నేను మాయా వశదనై మహాత్రమైన నా తపశ్చక్తి నంతనూ చేసుకున్నాను. అన్ని విధాలా ఆశపతనమై పోయాను. మరీయ బ్రహ్మాజేషస్సు నాక రోయింది. కనుక మోక్షస్తుడు భోగస్తుల సంగాన్ని కూడ త్యజించాలి. ఇంద్రియాలను లం కూడ బహిర్వుఖం కాసీయ రాదు. ఏకాంత వాసంలో చిత్రాన్ని ఏకాగ్రగంగా వుంచు చిత్రాన్ని భగవదాయత్తం చెయ్యాలి. భగవత్ భక్తుల సాంగత్యమే చెయ్యాలి కాసీ సాంగత్యం ఎన్నటీకి వనికి రాదు. ఏకాంతంగా జథాంలో వుండి తపస్సు చేసుకునే నేను మత్వ్య పరివారంలో సాంగత్యం ఏర్పడి ఏకాక్షినైన నేను వివాహం చేసుకుని యాభైను. సంశానంలో లెక్క వేయగా యివ్వదు నా పరివార నంఖ్య ఐదు వేలకు ముంచింది. వాసనల యందు సత్యత్వ బుద్ధి కులగడం వల్ల మాయ నా బుద్ధిని హరించి వేసింది. పార లోకిక సుఖాన్తకిలో చిక్కుకుని, ఆశాపాశ బంధితుడనై భోగస్తకిని అధిగమించత దుఃస్ఫుతిలో వడిపోయాను." ఆని పరి పరి విధాల యోవించి పరితపిస్తూనే సౌభరి మరికాలం గృహంలోనే వుంటూ చివరకు విరక్తుడై సన్యసించి అడవులకు వెళ్లి, పోయాడు. తమకు సర్వస్వమని భావించిన అతని పత్నులు కూడ అశనితో అడవులకు వెళ్లిరు. గత విశేషానుభవం కల సౌభరి సంయమి కావడం వల్ల శీఘ్ర కాణంలో శరీరేంద్రియము కుప్రింపజేసి ఆహావనీయాది ఆగ్నులలో కూడ తనకు తానుగా పరమాత్మతోనుకున్నాడు. తమ భర్త మహాన్నత స్థితిని గుర్తించి సౌభరి పత్ను లందరూ ఆతనింతో ఆతనితో సహగమనం చేసి ఆతడు పొందిన గతినే పొందారు.

త్రమద్వాగవ మహాపురాణము

సెంటం 9 అధ్యాయం-7

ఎతు, హరికృంతుల గాథలు

శకమహార్షి – “పరీషిన్న రపాలా ! మాంధాత పుతులలో అంబిషు జేష్ఠ దని చెప్పి నాను కదా ; హితమహాదైన యువనాట్య డెతణీ పుతునిగా స్వీకరించాడు. అంబిష నందను యువనాట్య వు, తు దయ్యాడు. యోవనాట్యనికి హోరితుడు కలిగాడు. మాంధాత వంశంలో యా మగ్గుడూ ఆపాంతర గోత్రికు లయ్యారు. తమ సోదరి ఆయన నర్మదశు నాగులు పుసుత్తు నశు యచ్చి పెళ్ళి చేశారు. వాసుకి అదేశాను సారం - నర్మద పుచుకుత్పుని రసాతలం చేర్చగా భగవత్ శక్తియత్తుదైన పురుకుత్తును వధార్పులైన గంధర్వులను అంతం చేశాడు. ఈ ప్రసం గాన్ని స్కరించిన వారికి వాసుకి అసుగ్రహం వల్ల సర్పభీతి వుండదు. పురుకుత్తునకు త్రసద మ్యాడు, త్రసదస్వయమకు అనరణ్యాడు, వానికి హార్యాట్యాడు, ఆతనికి అరుణుడు, ఆతనికి త్రిబంధ ముడు కలిగారు. త్రిబంధ పుతుడు సత్యపుతుడు. త్రికంతు నామ విభ్యాతు డికదే. గురు శాపం వల్ల త్రికంకుడు చండాలు దయ్యాడు. విశ్వామిత్రానుగ్రహం వల్ల త్రికంకుడు సశరీరంగా స్వర్గ నికి పురోగమిస్తాండగా, దేవతలు యితణీ క్రిందకు త్రోపివేయ, విశ్వామితుడు తన తపఃక్రితో యితడు క్రిందకు పడిపోకింద నిలపదం వల్ల యితడు నేటికి ఆకాశంలో వుండి హోయాడు.

ఈ త్రికంత పుతుదే హరికృందుడు. ఆతని కోసమే విశ్వామిత్ర, వశిష్ఠ లిద్దరూ పక్షిరూపాలతో యుద్ధం చేశాడు. ఎంత కాలం గడచినా తనకు సంతానం కలగక హోపడంతో హరికృందుడు పుడాసీనుడై - చిట్ట చివరకు దేవర్షి నారదుని ఉపదేశానుసారం - సంతానార్దియై వరుణుణి ఉపాసించి “నాకే పుతుడు కలిగితే ఆతణే వశవుగా వరుడు దేవతాత్మకమైన యాగం చేస్తానన్నాడు. అంగికసించిన వరుణుడు ప్రవసన్నుడై ‘సీత పుతుడు కఱగును గాక !’ అని వరమిచ్చి అంతర్మాన మయ్యాడు. వరుణుడు యాగం చేయు మంటూంటే హరికృందుడు అనేక రకాలుగా ఆనేక వర్య

న వాయిదాలు వేస్తూ వచ్చాడు, ఆ విషయం గ్రహించి రోహితుడు ప్రాణ సంరక్షణేచ్చతో ర్యాలకు వెళ్లి ఆక్రూడ పరిభ్రమిస్తూ వుండగా వషటుని అగ్రహం వల్ల తన తండ్రి మహార్యాధికో బార పదుతూన్న వార్త విని స్వేచ్ఛగా నిషిద్ధి మరలి వస్తూండగా – సంతుష్టినైన ఉద్దుడు – “రోహితా ! యాగ పక్కవగా అంతం కావడం కంటే తీర్థ యూతత ద్వారా న్నిసి సద్యినియోగం చేయడం మంచి దంటాడు. ఇంద్రాదేశమసారం రోహితుడు ఆరు నంజి పరకూ ఆదవుల వెంటి తీర్థ యూతలు చేసుకుంటూ సత్తమ వర్షంతో స్వేచ్ఛగా నిషిద్ధి పోతూ ఆఁగ్రే ర్త నందనులతో మధ్యముడైన కునశ్శేషుని – ధనానికి కొని తండ్రికి ప్రణయాగ పక్కవగా స్వేచ్ఛకరించుడని తండ్రికి వప్పగిస్తాడు. కీర్తిశాఖియైన హరిశ్చంద్రుడు రోగ వైపుషమేధంతో వరుణాది దేవతలను అరాధిస్తాడు. ఆ యాగానికి జమదగ్ని ఆర్యర్ఘం వగా విశ్వామిత్రుడు హోతృ స్థానంలో వుంటాడు. వశిష్ఠుడు బ్రిహ్మగా, ఆయస్యుడు ర వుంటారు. స్కరుమంగా చేసిన ఆ యజ్ఞానికి మెచ్చి దేవేంద్రుడు హరిశ్చంద్రునికి రథాన్ని బహుకరించాడు. తాజా : కునశ్శేషుని మాహాత్మ్యం ముందు చెబుతాను. హరిశిని నత్య ప్రతానికి సంతసీంచి విశ్వామిత్రుడు అతనికి అవినాశస్త్రైన జ్ఞానాన్ని పుస్తకము. దాని వల్ల హరిశ్చంద్రుడు మనస్సును పృథివీయందూ పృథివీని జలమందూ జలాన్ని లోను, శేషస్సును వాయువులోను దానిని ఆకాశమందు, దానిని ఆహంకారమందూ, దానిని కుత్సంలోనూ దానిలో జ్ఞాన కళనూ ద్వారించి అజ్ఞానాన్ని అంతం చేశాడు. ఆనంతరం సుఖాను భూతిని పొంది జ్ఞాన కళను సయితం త్యజించి సర్వ బంద ముక్కుడై అనిర్వచి, అనుమాన ప్రమాణత్తుమైన స్వేచ్ఛగా పంచనం ద్వారా విముక్త దయ్యాడు.

రుమద్భాగవత మహాపురాణము

స్కంధం-9 అధ్యాయం-8

సగరోపాథ్యానం.

శకమహర్షి పలికాడు — రాజు ! రోహిత పుత్రుడైన హరీతును చంపున్న కలిగాడు. ఈ మేదనే చంపావురం నిర్మించబడింది. చంపుని పుత్రుడైన విజయును కలిగిన భద్రుతుడు పుట్టాడు. వానికి పుట్టిన బాహుకుని శత్రువులు టుకించగా ఆతడు వత్సు సమేతంగా పాలయ్యాడు. వార్షక్య భారంచే మరణించిన వానితో గర్వవతి అఱున అతని లాయి రహగమనం చేయ సంస్థురాబు కొగా జౌర్యుడనే మహర్షి ఆమెను వారించాడు. సవతులు గర్వవతి ఆని తెలుసుకుని ఆహారంలో ఆమెకు విషం పెట్టారు. గర్వ శిక్షుపై — దైవాల్ల ఆ విషం వనిచేయ లేదు. కానీ ఆతడు విషంతో కలిసి జన్మించడం వల్ల మహర్షు లా ‘సగరుడు’ అని పిలవసాగారు. ఆ సగరుడు పెరిగి పెద్దవాడై యుళోధనుడై చక్రవర్తి రు. సగర చక్రవర్తి ఆచార్యుడైన జౌర్య మహర్షి ఆదేశానుసారం — ఆయన ఘ, యవన, శక, ప్రోహయ, బిర్వరాది జాతుల వారిని శిక్షించాడు. కొండరిని లుగా, కొండరిని గడ్డాలూ మీసాలూ కలవారినిగా, మరికొండరిని ఖండించిన ఆరకేశాల నిగా, మరికొండరిని విధివదిన కేశాలు కలవారిగా చేశాడు కౌపిన ధారులనుగా కొండరినీ, ధరించే వారినిగా కొండరినీ శాసించాడు. తథవాత సగర చక్రవర్తి జౌర్య మహర్షి సారం — సర్వత్కమయుడైన భగవంతుని అత్మగ్రహార్థం — అశ్వమేష యాగం భించాడు. ఆ యజ్ఞంలో అతని ద్వారా విషువుభద్ర యాగశ్వాన్ని మహేంద్రుడు అపాం. ఆప్మరు సగర నందనులైన ఆరవై వేంమంది — పిత్రాదేశానుసారం యాగశ్వాన్ని ఉంచుంటూ గర్వంతో—పృథివీనే త్రయ్యకుంటూ లూశాన్య దిశగా వెళ్లి ఆక్రూద కూతుని చేస్తూన్న కపిల మహర్షి దగ్గరగా యాగశ్వాన్ని చూసి—యితడే ఆశ్వాన్ని అపాంచ లు పెట్టిఉంటూ పరుగులు తీశారు, అంతతో ఆగక కేకు వేస్తూ — “ఆశ్వాన్ని ఆ. హ

మే కాకుండ యితడు కన్న మూసుకుని దొంగ తపన్ను చేస్తూన్నాడు.” అన్నారు. పైగా : ఇతడే—యితడిట్టే అంతం చెయ్యండి.” అన్న కోలాహం హర్షమైన వారి పటకలకు కపిల కనులు తెరచాడు. తత్పమయంలో మహాంగ్రదుడు వారి బుద్ధిని హరించడంతో వారు కపిల ని అవమానించ సాగారు. ఆ మహాపరాశం కారజంగా వారి దేహాలయందే ఆగ్ని ప్రజ్వరిల్ల వారందరూ ఆక్కడే భస్మమై పోయాడు. కపిలని క్రోధగ్నికి వారు అయిపోయారంకే ఆది సముచితం కాదు. కుథుర్ల పత్య గుణ్ణాళయ్యడైన కపిలునిలో ఒక ప్రధానమైన క్రోధానికి స్థానం లేదు. పృథ్వీ రజం ఎన్నడైనా అంబాన్ని చంచించ మో కాసీ కపిల మహార్షికి మాత్రం క్రోధం రాదు. ఈ సంసార సాగరంలోని వారికి ; శాత్రు రూప దృఢ నోకు నిర్మించి అనుగ్రహించాడు. సాంఘ్య శాత్రుజ్ఞుడు అవక్యం ఏ. కపిల మహార్షి స్వయంగా జ్ఞాని మాత్రమే కాదు, సాక్షిత్రూ పరబ్రహ్మయే. శత్రు భావాతీతుడైన కపిలనియిందు — సగర సందమలను అంతం చెయ్యాలన్న భావం ఎలా ఉంది ?

సగర చక్రవర్తి ద్వితీయ పత్సి అయిన ‘కేశి’ యందు ‘అనమంజసుమ’ ఆనే కుమా లిగాడు. అతనికి కలిగిన కుమారుని పేరు అంశుమంతుడు. క్రైంతుమంతుడు పితామహుని అతని ఆదేశానుసారం సంచరిస్తాన్నాడు. గతించిన జన్మలో యోగి అయిన అనమంజ - సాంగత్య విచలితుడై యి జన్మ పొందాడు. అయినా హర్య జ్ఞానంతో — సంగ డై బందు మిత్రాదులకు వ్యుతిరేకంగా వెగ్గి పసులు చేస్తూన్నాడు. ఆటలాడుతూ తోట సరయూ నదిలో పారవేస్తూ ప్రశలకు వుద్దిగ్న తను కలిగిస్తూందడం చూసిన అనమంజ కపిత్వదై అతని తండ్రి వాళ్లే వరిత్యజించగా—అనమంజసును నిజయోగ బఱంతో—నదిలో యిటిఫిన వారందరినీ షుష్టివితులను చేసి ఆడవులకు వెళ్లి పోయాడు. ఆది చూసి అయోధ్య ఏ లందరూ పరమానందం చోహాలు. తన విద్ధులు తిరిగి రాపడం చూసి వారి తల్లి దండులు అనందానికి మేరయే లేదు. యోగసిద్ధుడైన పుత్రుని పరిత్యజించి నందులకు చక్రవర్తి పశ్చాత్తాపం చెందాడు. తరువాత పొత్తుడైన అంశుమంతుని, ఆశ్వాన్యేషణకై పంపాడు. స్వేషణకై బయలుదేరిన అంశుమంతుడు పిన తండ్రుల ద్వారా త్రప్యించిన పాగరతీరం షరోగమించి—వారు భస్మమైన చోట ఆశ్వాన్ని చూసి, తత్పమీషంలోనే ఆపీసుడై యున్న

ంపూర్వి చరణారవిందాలకు వందనం చేసి దోయలించిన హస్తాలతో ఆయనను స్తుతించ
.- “జిహ్వ కంటె వరమైన దేవా ! నిన్న ప్రత్యుషంగా ఎంత వారైనా చూడ జాల
। అట్టి దళలో అజ్ఞాసులమైన మా వంటి వారు నిన్న ఎలా తెఱముకో గలరు? సత్య
మాగణాత్మకమైన, ఆసంఖ్య్య జీవజాలమూ—మేలుకొన్న ప్పుకు గుణముయి పదార్థాలనూ,
రాన్ని విషయాలనూ, సుషుప్తినీ, అజ్ఞాశాస్నే తిలకిస్తూంటారు, బహిర్ఘుఖులై, భవదియ
మోహాతులై వ వారందరూ బాహ్య వస్తువులనే తిలకించ గలరు. కానీ అంతర్ధాష్టితో సర్వ
మాంతర్వ రివైన నిన్న చూడ జాలకున్నారు. అజ్ఞాన దూరులైన సనకసనందనాది మహ
ర్యదా నిన్నే ధ్యానిస్తూ శ్చంటారు. మూడుడనైన నేను నిన్నే లా ధ్యానించ గలను. మాయ,
గుణాలూ, తద్వారా నిర్మితమైన లింగ శరీరం నీ యందు లేవు. నువ్వు నామ రూపాతీత
ర్య కారణాతీతుడవైన సనాతనుడవు. జ్ఞానోవదేశానికి శరీరాన్ని ధరించిన నీకు నేను
ఇల్ల తూన్నాను. ఈ సంసారంలో — సత్య భ్రాంతి కలవారై మానవులు ఈర్ష్య. లోభ
మంకు వక్కలై దేహ గేహ మోహంలో చిత్కుతుని పరిభ్రమిస్తూ మాయ నిర్మితమైన
చ్ఛక్రంలో పడి పరిభ్రమిస్తూంటారు. సర్వ భూతాంతరాత్మకుడవైన నీ దర్శనం వలి
సాకశనమై నాకు అనందం కలిగింది.

శకమహర్షి సంబుతు తూన్నాడు — “రాజు! ఆలా అంతమంతుడు స్తోత్రం చెయ్యగా కపి
ంతుష్టుడై—“నత్పు! ఈ శాయం నీ పితామహుని యాగ పశువు. దీనిని నువ్వు తీసుకు
నీ పిన తంధులు గంగాజలం వల్ల పవిత్రులు కావాలే కానీ అన్య మూర్గమేది లేదు.”
ని అంతమంతుడు ఆనందించి కపిల భగవానునికి వందనం చేసి యాగశ్యాన్ని వే ఉ బెట్టు
తగారికి సమర్పించగా సగరుడు యాగ శేషాన్ని పూర్తి చేసి అంతమంతునికి రాశ్యాన్ని
చి విషయ వాసనల యందు నిస్సృహుడై జోర్య మహర్షి ఉపదేశానుసారం ఛరించి పరిమ
గాందాడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

నెంటం_౯ అథ్యం_౨

భగీరథోపాఖ్యానం - గంగావరణ గాథ.

ఈకమహారి పటుకుతూన్నాడు—“వరీషీన్వరపాలా! గంగను తీసుకురావడం కోసం అఁ శి చిరకాలం తపస్స చేసి కృత కృత్యుడు కాకుండానే తనువు చాలించాడు. అంశుమంతుని దిలీసు. అతడు కూడ తపో మార్గంలో ఉండి కృతకృత్యుడు కాకనే అంతమైన. దిలీప నందనుడు భగీరథుడు. అతడు చేసిన ఫోరమైన తపస్సుకు ప్రసన్నురాలైన ౧౦ కోరుకోమంటే—నువ్వు భూతోకానికి శావాలని ఆర్థించాడు. అంత అమె భగీరథుని—మాతా! నేను స్వగ్రాస్మాండి భూతలం మీదకు ప్రవేశించే వేళలో నా తీవ్రతర వేగాన్ని రఘుర్థులు వుండాలి. ఆలా కాజి నాడు నేను మహా వేగంతో వృత్తించి చీఱ్చుకుని రసాతలా పోతాను. భూతల వాసుఅందరూ తమ పాప సర్వస్వాన్ని నాలో జైన చేసుకుంటారు. గం కూడ పాపమే కదా! అంది.

శివర్యక రీతిని పలికిన గంగ పటు లాలకించి భగీరథుడు బడుబు పలికాడు —“మాతా! రాతమా దాశా పుత్ర ధనాదులనూ, వాంఛా సర్వస్వాన్ని త్యజించి—స్వస్వరూపాను సంధా బహ్మా నిస్సులయిన ఖ్యాసులు లోకాలను పావనం చేస్తూ పరోపకార పరాయణులైన వుంటారు. న్నిరుషుల హృదయ మందిరాలలో శ్రీహరి సర్వదా విరాజిల్లతూ వుంటాడు. వారి అంగ నిన్నంటిన పాపాలు కూడ నశించి పోతాయి సర్వ చరాచర జీవకోటికీ అత్యు స్వరూపులైన రగవానుడే నీ వేగాన్ని భరించ కలడు. సూత్రంలో వత్తం ఓత్తప్రోతమైన రీతిగానే శ్వామూ మహాదేవునిలోనే లీసమై యుంది.” అంటూ పలికి భగీరథుడు మహాదేవుని ని చేసుకోవాలని తీవ్రంగా తపస్స చేసి అతణీ మెప్పించి తన మనోభీష్టాన్ని వ్యక్తం

అంత ఆశ్చర్యమైపుడు ‘తథాను’ అంటూ గంగను శిరస్సున ధరించాడు. తరువాత భగీ ఆ గంగను తన పితరులు భస్యమై వడివన్న ప్రదేశానికి తీసుకు వెళ్ళాడు. నాయువేగం రన్ని అదిరోహించి భగీరథుడు ముందుకు దూసుకుపోతూ వుంచే – ఆతనిన్న అనుసరించి షహా వేగంతో పల్లెలనూ, హట్టజాలనూ వచ్చితం చేస్తూ సగర కుమారులు హతమై భస్య దాల్చిన ప్రదేశం చేరింది. దూసురో త్రములను ఆవమానింపడం వల్ల సగర ప్రతిఱ పోయారు. గంగాజిల సంవర్గం మాత్రంచే వారు పునితులై స్వగ్రం పొందారు. నియుంగా గంగను సేవిస్తే అభించే పుణ్యాన్ని గురించి ఏమని ఎంతని వల్లింపును? ఇంద్రో కుంపి లేదు. శ్రీహరి చరణారవిందాలనుండి గంగా ప్రాదుర్భావం జరిగింది. ఆమెన భక్తులతో స్నానించే వారు మహా బుష లవుతూన్నారు. నిర్బులు రవుతూన్నారు. అఖండ తిగుడి బంధాన్ని పైతు తెంచుకుని శ్రీమంగా భగవత్ స్వరూపు లవుతూన్నారు. అటుందు గల మహాత్మను సందేహించ బనిలేదు.

భగీరథుని కుమారుడు క్షత్రుడు, ఆతని షుట్రుడు సాభుడు. పీని కుమారుడు నింధి, యితని పుత్రుడు అయుశాయువు. ఆయుశాయు నందనుడు బుతువర్ణుడు. బుతువర్ణుడో, విశేష మైత్రి వుండేది, బుతువర్ణుడు నఱునకు అశ్చ విద్య చెప్పి ఆతని దగర ఆక్యమం నేర్చుకున్నాడు, బుతువర్ణు షుట్రుడు సర్వ కాముడు. ఆతని నందనుడు సుదాసుడు, ఇడు యితని పుత్రుడే. ఇతనికే మిత్ర సహాదన్న నామాంతరం వుంది. కొందరు యితన్నే ప్రాదు దంపారు. సౌదాస పత్ని మదయంతి. వచిష్ట మహార్షి శాపం వల్ల సౌదాసుడు దయ్యాడు.” ఆన్న శకమహార్షిని పరీక్షిత్తు ప్రశ్నించాడు.

“మునీందా! సౌదాసుడు మహాత్ముడు కదా: ఆట్టి వాణి వశిష్ట మహార్షి ఎందుకు పలసి వచ్చింది?”

శకమహార్షి బయలు పలుకు తూన్నాడు – “ఖాజా: సౌదాసు దొకానొకప్పుడు వేటాక కు వెళ్ళాడు, అక్కు దొక రక్కుసుని ఆంశంచేసి వాని తమ్ముని వదిలివేళాడు. వాడు దొదుని మరణానికి ప్రతీకారం చెయ్యాలని తలచి సౌదాసుని పాక శాలరో కషట హృది వంటల వానిగ చేరాడు. కాలం గడుమ్మాండగా ఒకానొక నాదు వశిష్ట ధూహర్షి సౌదాసుని

రానికి ఆతిథిగా విచ్చేశాడు. తత్పుమయంలో ఆ రాక్షసుడు వశిష్ఠునికి నరమాంసం వడిసేడు. సర్వజ్ఞామైన వశిష్ఠుడు అది గ్రహించి సౌధానుసి—‘రాక్షసుడవైపో’ అని శపించాడు. తయదర్శం గ్రహించి వశిష్ఠుడు ఆశాపం ద్వ్యాదశ వర్ష పర్యంతం పరిమితం చేసి సౌధానుని గోచరాడు. అంతా గ్రహించిన సౌధానుడు అన్యాయంగా శపించిన వశిష్ఠుని శపింప నంసి వేసిటి నీళ్ళు వట్టి ఉండగా మదయంతి భర్తను వారించింది. సర్వే సర్వ్యత్రా ప్రాణికోటి న్ను దని గ్రహించిన సౌధానుడు కరుణతో ఆ జలాలను తన పాదాలమీదనే పోసుకోగా పాదాల సల్లు బిడ్డాయి. అందులకే ఆతనికి కల్పావ పాదుడన్ను వామం వచ్చింది. అప్పుడే సహాదన్ను పేరు కూడ వచ్చింది ఆపై రాక్షసత్వ మేర్పుక అతడు అదవులలో తిరుగుతూ భూతమై ఆనందిస్తాన్ని బ్రాహ్మణ్య దాంపత్యాన్ని చూసి ఆకలితో పీధింపబడుతూన్న సౌధానుడు ఆ విష్వట్టి పట్టుకున్నాడు. ఆనందానుభాతిలో యింకా తృప్తి పొందని ఆమోదమై నువ్వు రాక్షసుడవు కాదు మదయంతి నాథుడవు, ఇష్టుకు వంకంలో వశవించిన మహావు, నేను సంతానేచ్చుతో వున్నావు, మా దంపతుల కీంకా కోరిక తీరలేదు. మమ్మల్ని ట్లు, గుణలి విష్ణు తపో రఱ్మయ కలవాడు నా భర్త, చతుర్విద పుడుషార్ద సాధనమైన గానపుణీ హత్య చేసే పురుషార్థాలను అన్నింటినీ అంతం చేసినాలై శక్తి సంపన్నుడవూ, ఖర్మజ్ఞుడవూ అయిన నువ్వు — పరమాత్మ పేవలో వున్న బ్రాహ్మణోతముడైన వాసంహరించడు నీకు న్యాయమేనా? తండ్రి ద్వ్యారా వుత్తుడు అంతం కాకపోవడం వంటిదేన నీ చేతిలో యి బ్రాహ్మణోతముడు అంతం కాకపోవడమూను. నజ్జవ నమాజంలో పొందిన ఐవ్య నా నాథుని అంతం చెయ్యడం ధర్మమని ఎలా భావిస్తా వున్నావు? డైన యాకష్టి నువ్వు భక్తించాలనుకుంటే ముందు ఆతటి విడిచి నన్ను భక్తించు. నాథుడు నుభితికే చచినందానినే.” అని ఆ భూసుర పత్ని రోదిస్తాన్నా వినకొండ గురు శావ శ్శుదైన సౌధానుడు ఆతటి తక్కించి వేశాడు. అంత ఆ బ్రాహ్మణీ ఆ రాక్షసుణి శపిస్తా—దాంపత్య నుభాసుభవంలో వుండగా నువ్వు నా భర్తను భక్తించినావు కనుక నువ్వు నీ పొందుతూనే మరణించువుగాక!” అని శపించింది. తరువాత ప్రష్టావితాగ్నిలో చాలించింది.

కాలగర్భంలో వన్నెండేల్ల గడవిపోయాయి. శాసనిము క్రుదై సౌధానుడు న్యాగ్మహం చేసి

ను కలియబోతూడగా విష వత్తి శాపం స్ఫురణకు వచ్చి ఉగిపోయి కర్ణ ఫలాన్ని రవిస్తూ విధి వైవరిత్యానికి చింటిస్తూ సంతాన హీమదై కూలం గడువు తూన్నాడు. సంతాను ఆతడు కులాచార్యుడైన వశిష్ఠ మహార్షి ని అర్థించగా ఆతపోధనుని దివ్యానుగ్రహం వల్ల రుంతి గర్వపతి అయిది. అమె గర్వం సత్త సంపత్వాల చరకూ ఆలాగునే వుండి అంత వశిష్ఠ మహార్షి అమె గర్వాన్ని ఆశ్చర్యంతో (ఎతో)తో చేదించగా ఓ బాలాడు ను. వానికి ఆశ్చర్యానికి నామకరణం చేశారు. వానికి మూలకుడు కలిగాడు. పరశురాముడు ఒంగలంలో క్రతియ సాశనం చేయు వేళ 'ఆశ్చర్యకు'ని త్రీయ దాచి రష్ణిచదం వల్ల యితనికి పచు దస్తు పేరు కూడ వచ్చింది. జగత్తు త్రయియ హీనం కాగా యాతని వల్లనే పనఃకం వల్ల యత్స్తి మూలకు డన్నాడు. మూలకుని ప్రతుడు దళరథుడు. అతనికి ఐదవిధుడు, ఏక్ష్య సహాడు, అతనికి ఖట్టాంగుడు పుట్టారు. ఈ ఖట్టాంగుదే ఆమరుల ఆభ్యర్థనపై సంహారం చేశాడు. తరువాత తన ఆయుర్వ్యాయం రెండు ఘాటియలే ఉన్నదని గ్రహించిన ఒంగలు భగవంతునియందు మనస్సు లంగ్సంచేసి మనసా యోచించ సాగాడు. నా వంణానికి రోత్తములే ఇష్ట దేవతలు. వారిని అధిగమించి నేను నా ప్రాంగంకు సయితం విలువ దారాపుత్తులు, దన సంపదలూ, రాజ్యమూ కూడ నాకు విప్రోత్తములకన్న ప్రియ కౌతు. బూధ్యంలో కూడ నా మనస్సు అధర్మం వైపు మరల లేదు. పరమాత్మను వినాశ్యంతో ఎక్కువా దేనినీ నేను చూడలేదు. అమరాధిపతులు పరం కోరుకోమంటే—విషయ లోఇదనై నేను పరాఱా కోరలేదు. సర్వ జీవున దాతయైన పరమ త్వనే సేవించాను. బు సహితం సర్వీత్రా విరాజిలే పరమాత్మను గ్రహించజాలకున్నారు. ఆట్టి దళలో మ్యాలు పరమాత్మను ఎలా గ్రహించగలరు? చరాచర జగద్వస్తు జాలమంతా మాయామి. ఇందజాలకుడు ఆకసంలో గంధర్వ నగరాన్ని సృజించినట్టే యా విశ్వమంతా కలిగితమైనదే. ఈ లోకం అసత్యమైనదే. లేవిదానిని ఉన్నట్లుగా జీవేది ఆఙ్గానమే. ప్రపంచం లయమై నేను సర్వాన్నీ పరిత్యజించాను. కేవలం పరమాత్మనే శరణమే." అనుకున్నాడు.

ఆంశా : దేహత్వ భావం నాశనం కొవడంతో ఖట్టాంగుడు స్వస్వరూపానుభూతిని పోయ

ఉడు. సూజైసై హూక్కుమై, కూన్యం కాని వరము సత్యమైనదే పరమాత్మాం. అట్టి బిహృను రగలిగాడు ఇట్టుంగుడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ప్రశ్నం-9 అధ్యాయం-10

శకమహార్షి పలుకుతూన్నాడు – “రాజు! ఖట్టాంగ షత్రువైన దీర్ఘ శాపంవు విశాఖంపన్నదైన రఘు మహారాజుకు జనకు దయ్యాడు. రఘు నంషనుడే అజమహారాజు. షత్రువే దళరథ చక్రవర్తి. బిహృది బృందారక సందోష ప్రార్థనమై సాఙ్కేతిక ప్రశ్న, అయిన శ్రీమన్నామయిణ భగవానుడు అంశాంశ రూపాన చతుర్భుత్తునా దళరథునికి అప్పుడి, భరత, శక్రమును నామాలతో ఆవతరించాడు. జూసకీ పతి అయిన శ్రీరాముని దివ్య లీలా వైభవాదులను త్త్వవేత్తలైన మహార్థులు ఆనేక విధాల వర్ణించినారు. విషయాలు నువ్వు కూడా అనేక పర్యాయాలు అలంకించియే శున్నావు.

శ్రీరామచంద్రుడు ప్రితాదేశాససారం రాజ్య వైభవాదులను పరిత్యజించి అడవులకు నీరిష సుమ సము కోమలాంగుడైన ఆ షురుషోత్తముడు అరజ్యాలలో పాదారిణ్ణుఁస్తూ వుఁచే హానుమల్ల క్షుణులు అతని పాదాలు వత్తుతూ వుండేవారు. శూర్పుణాయొక్క కర్ణాలను ఖండించడం కౌరణంగా రామచంద్రునికి సీతా విమోగం కలిగింది. వత్సు విమోగు క్రోధానల జ్వాలలకు సాగరు నంతటివాడు భయకంపితు దైపోయాడు. తరువాత సేతుంచే చేసిన రావణుని నగరంలో వ్రవేణించి రాత్రస దూపారజ్యాన్ని వాపాగ్ని సమంగా తస్మీ చేసిన కొళ్ళాయి నందనుడైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి మనలను సంరక్షించును గాక!

విశ్వమిత్రుని యాగంలో శ్రీరామచందుడు లక్ష్మణ సమేతంగా మారీచ సుభావుగా గత పథ్మాలుగు వేల ముంది రాక్షసులు సంహరించాడు. వారందరూ మహా మాయువులు, లాపురంలో జయగబోయే జానకీ స్వయంవరానికి అన్ని దిశలనుఁడి పీరాథి పీరులు ఆనేక ది విజయం చేశారు. స్వయంపర వేదిక సన్నిధికి శివ చాపం తీసుకు రాజదింది. వన్నెండు రాల బండిమీద ఆ ధనుస్సును అతి కష్టంమీద మూడు వేళ మాది మహా పీరు లయిన డు తీసుకు పచ్చారు. మత్తగజం ఆవటిలగా చెరకు గడును రెండు ముక్కలుగా విరిచివేసినట్లు చండుడు ఆ ధనుస్సును రెండుగా ఖండించి వేశాడు. శ్రీహరి పణ్ణస్తల విరాజమాన ఆయన క్షీర్యే జనకుని సదనంలో సీతగా భాసిల్లతూన్నది. ఆమె – గుణ శిల వయో రూప శ్యాలలో శ్రీరామచందునకు అనురూపవతియై వుంది. సీతను సరిఱియుమాడి రామచందుడు ద్వారా సగరానికి మరలి వస్తూండగా మధ్య మార్గంలో 21 పర్యాయాలు క్రతియాధములను మాడిన భాగవతాముడు ఎడురై నాడు. రామ పరచురాములకు సంపాదం జరిగింది. వర్యాప న రామచందుడు పరచురాముని తేజస్సు హరించాడు. ఆ తరువాత పితృవాక్య పరిపాల ఆశవులకు బయలుదేరాడు. షాఖ్యం వశరథు కై కక్క ప్రదానం చేసిన వరద్యయం ఠగా రామునికి వనవాస కేళం కలిగింది. రాజ్యాలక్ష్మినీ, బందు బాంధవ వైశవోవేత శవన గ్రాన్ని పరిత్యజించి ఆతడు సీతా లక్ష్మణ సమేతంగా అరణ్యాలకు వెళ్ళాడు. ఘృష్ణు, ఆత్మ స్వరూపి ఆయన శ్రీరామునికి దేవియందూ ఆస్తక్త లేకపోవడం నై సరికమే. పొన వేళలో కామ కలపితాంత రంగయైన శూర్పుణి లాసికా కడ్డలను బండించి విరూపిని చాడు. దానితో ఆ రాక్షసి సోదరులయన ఖర, దూషణ. శ్రుతిర నామాలు కల రాక్షసులు ఒసు వేలమంది అనురుతతో సహా వచ్చి ఎదిరి స్తోత్ర పీర రాముడు ఏకాకిగా వారి సందరిసీ) సంహరించివేశాడు, క్లేశ భూయిష్టమైన మోరారణ్యంలో నల్గిశలా పరిత్రమిస్తూ వారు గడుష్టచూండగా సీతా పౌండర్య దూప లాపణ్య విషయాల నాటకించిన రావణానురుడు – శితుడై మాయ లేడి తూపంలో మారీచానురుని వర్షశాల సమీపానికి శంపగా – జానకీ థిష్టానుసారం రామచందుడు ఆ లేడిని వెన్న ఉటి దూరంగా వెళ్ళాడు. తరువాత మాయ పంలో వచ్చినవాడు కపట రాక్షసుడని గ్రహించి రామచందుడు మారీచుని అంతం చేశాడు.) వర్షశాలకు దూరం కౌచమూ, లక్ష్మీలుడు కూడ సీత ధగ్గర లేకపోవడమూ గ్రహించి

పరుడు సీతాదేవిని అపహరించుకుని లంకా నగరానికి తీసుకు వెళ్లిపోయాడు. రామచంద్రుడు తి పర్వతాలలో లేకుండులు గ్రహించి తమ్ము లతో సహా అడవులన్నీ పెతుతుతూ దీసుని శ్రీలయందు విశేషాసనక్కు అయిన వారి గతి యిదే ఆన్నట్లు జగత్తుకు ఆదర్శప్రాయంగా య్యా పరిభ్రమిస్తాన్నాడు. క్రమంగా తన భక్తుడై, నర్వ కర్మ బుద్ధ విము క్రమిన జటా, దహన సంస్కారం చేసి, కబుధ రాష్ట్రముని అంతం చేసి నుగ్గివాది వానరులతో, చేసి ఏక మాత్ర శాంతి వారిని నేలకూల్చి వానర పరివార సహకారంతో జానకీ అన్వేషణ ఆరంభించాడు. బ్రాహ్మణింద్రాది బృందాకర జన సందోహంచే వంచినా లందు న్నీ పరిభ్రమా శ్రీరామచంద్రుడు కపీ సేనా పరివృత్తుడై సాగర తీరం చేశాడు. ఉపవాద్వారా సాగరుడు ప్రసన్నుడు కాకబోవడంతో క్రోధోద్దీపిత నేతుడైన శ్రీరామ ఏ తాలో త్తాల తరంగ మోషశో రాజీలే సాగరుడు భయ కంపితుడై స్వస్వరూపంతో నిధేయుడై శాంతంగా విచ్చేసి చెతులు జోడించి రామచంద్రులకు పాదాక్రమించుడై — : చరాచర జగన్నాథా : అది కారకో : పరివర్తన శీలమైన విశ్వంలో ఏకమాత్ర రస దశైన నిష్ఠు ఎలా గ్రహించగలము ? సర్వ సుఖాది నాథా ! నువ్వు సత్త్వ గుణాన్ని రగా అమరులు రణో గుణాన్ని గ్రహిస్తే ప్రభజాపతులూ, తమోగుణ గ్రహణ మాత్రాన కొలూ ప్రాచుర్యమిత్తాన్నాయి. ఏర క్రైస్తో, స్వేచ్ఛగా నష్టు దాటి రావణుని అంతం కీందేవిని గ్రహించెదవు గాక / నామై వారథిని నిర్మించి పయనం చేస్తే నీ కీర్తి దిగంత మై ఆచండ తారంగ మవుతుంది భవిష్యత్తులంలో దిగ్విజయ యూతులు సాగించే రాజు లందరూ యిక్కుడు విచ్చేసి సేతుబంధన రూపమైన నీ పవిత్ర కీర్తిని గానం అన్నాడు.

అనంతరం రామచంద్రుడు ఏర వానర సేనా సహకారంతో వృక్ష పర్వత శిఖానీకాన్ని వారథి నిట్టాణయ చేయించాడు. ఆతి ఓఱ పరాక్రమ సంపన్న అయిన వానర పీఠయిన్నామాంతో గిరి శిఖరాలను పెల్లి గించి తెప్పు వుంటే వాటిపై గల మహా తరువులూ బా కంపించి మహా ధ్వనిలు కలిగాయి. సేతుబంధనానంతరం — రామచంద్రుడు విభీషణు యమిచ్చి — అతని సతప్పాపై సుగ్రీవాంగద జాంబవంత, మానుమంత, నల నీలాదు ది వానర మహా సేనలతో లంకాపురాన్ని షుట్టిడించాడు. అంతకుమందే హనుమంతుని

లంకాపురం దగ్గం చేయబడింది. వానర సైన్యం లంక ముట్టడించి విషార ప్రదేశ, ద్వార, ప్రాకార, కోచాగార, ధన, ధావ్యగారాదులనూ. ఆయుధ శాలలనూ ద్వీపం ఉండి - మత్తేభాలు నదిని కలచివేసేటట్లు లంకా నగర మంత్ర చిన్నాళిన్నమై ఆస్తి కాసాగింది. అది చూసిన రావణాసురుడు కొంఠ, నికుంథ, ధూమాత, దుర్ముఖ, సురాంపహస్త ఆతికాయ, వికంపాది మహా వీరులైన అనుచరులనూ ఇందజిదాది షృతులను, గెరతు - పోడరుడు. జగద్భూక్షక్కడైన కుంభకరునీ కూడ యుద్ధానికి తంపాడు. ఆ రాత్రన సైన్యం త్రిభూతి, కరపాల, ధమర్మణ, ప్రాస, బుష్టి, శక్తి, శోమర, గదాధి సర్వాయు తరించి రణరంగంలో ఆడుగుపెట్టడంతో - రామచంద్రుడు - సుగ్రీవ, లక్ష్మణ, హను గంథ మాదన, నీల, ఆంగద, జూంబంత, పనసాది మహా వీరులతో - రాత్రన సైన్యాదివించాడు. శ్రీరాముడు సేవాదిపతులైన అంగదారులూ, రతు గజ తురగ, పదాతి వర్గరుతో సైన్యాన్ని ఎదిరించి గిరి శిఖరాలతోను పృష్ఠేలతోను సంహరిస్తాన్నాడు. సీతా సృంచే నష్ట మంగళాడైన రావణుని - సైన్యం గతమందే లేబోహిన్నమై ఉంది. కముకనే కపివణానేనను నుచాయానంగా జయించ గలిగింది.

ఆసురసేన అంతా అంతమవడం చూసి త్రుద్దుదైన దళకంతుమ పుష్పక విమానం ఎక్కువా యుద్ధ సన్నద్దు డయ్యాడు. ఇంద్ర సారథి మాతలి తీసుకు వచ్చిన ఇంద్రుని దివ్యాక్షితి శ్రీరామచంద్రుడు సంస్థితంగా పుస్తాడు, రావణుడు సింహ శరాలతో రామచంద్రుని సాగాడు. అప్పుడు దళరథ రాముడు వానికి అభిముఖంగా నిలచి - “నీచుడా ! యాగం సుండి కునకం పురోడాశాస్త్రాన్ని అపహారించినట్లు నేను లేని వేళ నా అర్థాంగిని అపహారించు కూడా మీరింది. నీవతె సిగ్గుకేని వనుల చేసినవా దెవదున్నాడు ? నన్ను అత్మికమించ గలవా డున్నాడా ? అపాంకారంతో చేసిన కర్మ ఫలాలను ఆనుభవించక నీచే ఇప్పుడే స్వకర్మ ఫలాన్ని అనుభవింప జేస్తాను.” అంటూ వీర రామచంద్రుడు తం నిసిత శరాన్ని ప్రయోగించగా రావణ ని హృతయి మర్కును రామభాణం విదీర్ణం రాడు పది ముఖాలనుండి రుధిరాన్ని వమనం చేస్తూ కర్మ ఫలానుభవానంతరం పుచ్ఛాత్ములు సుండి నేల కూలినట్లు విమానం పీడ నుండి తలక్కిందులుగా పుఢియైవై పడిపోయాడు.

చయింలో పురజన సహితంగా వాని పరివారమంకా ‘అయ్యా అయ్యా !’ అని రోదించ వి. అనంతరం ఆసుర నారీ ఇన పరివేషైతులూలై వింపిస్తూ మండిందరి రజరంగానికి విచేపారందరూ రామ లక్ష్మి శరాగ్నులతు దగ్గరై రణరంగంలో పడివున్న స్వజనులకై చసాగారు. “సాథ ! ప్రభూ ! సీతోబాటు నేడు మేమందరం హతమై పోయినట్టే, ఒకాడు లోకాలన్నీ నీ మహా పరాక్రమానికి భయం వల్ల కంపించి పోయాయి. యావతే రోటీ ‘రష్ణించు – రష్ణించు.’ అని నిస్సు వేడుఱంది. నేడు నుఫ్సు అంతమైపోవడం వల్ల – ర పైవ్యం వల్ల యి మహా నగరానికి యి దుర్దశ ఏర్పడింది. ప్రభూ ! సర్వమూ వున్న కామాధినుడవై – మహా సార్ద్య ఆయిన సీతాదేవి మహిమను గుర్తించ జాలక యాఁ చిక్కుకున్నావు. ఈ రాజున కులమూ, మేమూ కూడ అనంద సాగరంలో మరిగించాడు, యి నగరానికి కూడ నేడు పై దవ్యం ఏర్పడింది. భోగ భాగ్యాలన్నీ ఆసుఖ పీ యి శరీరం నేడు కునక, శృగాల, గృధ వాయసాలకు ఆహారమైతున్నాది. స్వకర్మ నుప్పే పొవ లోకాలను సృష్టించు కున్నావు. కేవలం కామాంధత్వంకారణంగానే సీకి డర ఏడింది.”

అనంతరం రామాదేశాసుసారం విభీషణుడు రావణాది స్వజనులకు పితృ తర్వాత లంద ప్ర మేఘ విధ్యమసారం అంత్యక్రియలు నిర్వహించాడు. తరువాత అళోకవనంలో శింశుపాణంలో ఏరపా పేడితమై, కృషించిన దేహంలో ఉన్న పతిన్ని చూశాడు. తన ఆర్థాంగి మరిన వస్త్రాన్ని ధరించి వుండడం చూసిన ఆతని హృదయం కచుణ రసంతో నిండి వి. భర్తను నుదరించిన జానకీదేవి హృదయ కమలం ప్రేమానందాలతో ప్రవల్లితమై వి. తరువాత రామచంద్రుడు విభీషణుని లంకా రాజ్యాధివచ్చిగా చేసి, కల్యాంతం వరకూ గలయాన్ని అప్పగించి సుగ్రీవాది పరివేషైతుడై సీతా లక్ష్మి సమేతంగా పుష్పక విమానాది పథ్ఫూలుగేడ్లు ఆరణ్య వాస దీక్ష సమావ్యమ్యే నాటికి అయోధ్యానగరం పై పయనం దు. మధ్య మార్గంలో సీతారాములపై బ్రిహ్మగ్రదులు పూర్ణవాన కురిపించారు. ఇక్కడ వచ్చునని అనంత కళ్యాణ గుణాలను చతుర్ముఖాది దేవతలు గానంచేస్తూ వుండగా-అక్కడ

గ్రామంలో భరతుడు గోమూర్తి వక్కు మైన యివాగునే పానం చేస్తూ జటావల్గుల ధారియై వై పయనిస్తూ వుండడం చూసిన రామచండుని షాందయం కరుణతో నిండి పోయింది. గమనాన్ని తిలకించిన భరతుడు — మంత్రి, పురోహిత, పురణప పరిజన పరివేష్టితుడై ము లక్ష్మిజాదులకు స్వాగతం పలుక ఎదురై వెళ్ళాడు. భూసుర క్రేష్టులు వేద మణ్ణులు స్తుండగా వాడికి తోడై ముగళ వాద్యలు దళ దళలా ప్రతిథ్వినించ సాగాయి. పోమ ధ్వజ పతాకాలతో కూడిన రథాలూ, సర్వాంగాలంకృతాలయిన హాయాలూ, సువర్ణ నిర్మిత రాఘులయిన వీర సైనికులూ, లక్ష్మీ సంపన్న లయిన వైశ్య బృందమూ ఆఖరణల్లు అనే అలంకరించుకున్న సుందర వీరాంగనలూ పదాతి వగ్గమూ, మహారాజ యోగ్యాలైన వత్త నాచి వస్తు సామగ్రితో భరతుని అనుసరించి ఆనందోక్షాపోతతో పురోగమిస్తున్నారు. రామం మాత్రంచే భరతుని గణం గద్దత మయింది. శరీరం రోమాంచితమైనది. కసుల సంధి ఏ బాష్పాను జల జల రాల సాగాయి. ఆ శ్వాగమూర్తి తీవ్రాతురతతో రామ పాద కమలా పాలిపోయాడు. తత్పమయంలో ఉత్తర కోసల దేశ వాసులందరూ — తమ పభువు ० చిరకొలానికి కలగదంతో — ఆనంద పారవక్కాన తను ఉత్తరీయాలను గాలిలో ఎగుర జానకీ రాములపై హూల జల్లులు కురిపిస్తూ ఆనందంతో ఆడుతూ పాడ సాగారు, ఏ పాదుకలను భరతుడు, చామరాన్ని విభీషణుడు, నుగ్రేహుడు వ్యాజాన్ని. శ్వేత న్ని హాసుమంతుడూ ధరించి వున్నారు. తనుర్మాణ తూణీరాలను శ్రుతమ్ముడూ, సీతా నూభరిత కమండలాన్ని, అంగదుడు ఖడ్గాన్ని, జాంబవంతుడు దాతనూ చేఱాని మహారో పాల్గొన్నారు. ఆందరినీ వెంటబెట్టుకుని శ్రీరామచంద్రుడు పుష్పక ఇమానాన్ని హించాడు. వారీ జనం స్వస్థానాలలో ఆసీను లయ్యారు. వందిమాగదులు స్తోత్రా సాగిస్తూన్నారు. గ్రహ, తారాదుల మధ్య చండ్రుడు భాసిల్లానట్లు తత్పమయంలో ఉచందుడు పారందరిమధ్య భాసిల్ల సాగాడు.

అభిమాను అందరి అభివందన, అభినందన అందుకుంటూ ఆ రఘువంశ సోముడు ఉచండుడు ఆయోధ్యలో ఆడుగు పెట్టాడు. తత్పమయంలో ఆయోధ్య నగరమంతాత్మవ సంపరితమైపోయింది. రాజ భవనంలో ప్రవేశించిన శ్రీరామచందుడు కౌశలాయై రా వశిష్టాది గురువులకూ ప్రణమిల్లి సమపయస్కాలను మిత్రుడను తన క్రన్న చిన్న

యథాయోగ్యంగా మహరంగా వలకరించి వారి గౌరవాదరాలు స్వీకరించి వారిని ఆనంద సాగి ఓలలాడించాడు. రఘురాముని ఆశనరించి సీతా లక్ష్మీఱులు వ్యవహరించారు. తరువాత మహార్షి విధి విధానానుసారం. రామచంద్రుని జటిలును తీయించి – నుహన్యది గురు జను సహకారంతో చటుస్వాగరోదకాలతో అఖిషేకించాడు. ఆనందరం రఘుతాముడు చీని చీనాం భరించి ఆమూల్యభరణ మాల్యాదులు భరించాడు. అట్లే లక్ష్మీఱ భగవత శ్రుతమ్యులూ. వీ కూడ నుగంధ ద్రవ్యాలతో స్నానాదులు చేసి ఆమూల్య వస్త్రాల్భరణ భూషణాదులు ఉటు, సర్వజన వరిష్టేష్టులై రామచంద్రుడు నవ్య దివ్య కోభలతో భాసిల్ల సాగాడు. రాముని పొడ కళులాంపై వ్రారి భరతుడు సింహసనాన్ని అధిష్టించుమని ఆర్థ్రించడంతో ఆ ప్రభువు సింహసనాన్నను దయ్యాడు. సామాజ్యాధీకుడై వర్ణాళమ ధర్మానుసారం ప్రజన్మ తండ్రిలా ధర్మంగా పొలిస్తూ వుంచే ఆతని ప్రణలు కూడ ఆతట్లే పితృ సమంగా ఏగా భూమించి గౌరవించ సాగారు. సర్వజన నుఖ ప్రదాత అయిన రామచంద్రుడు రాజ్య వేసిన కాలం తేతాయుగమే ఆయినా – ఆ పరమ ప్రభువు కారణంగా కృతయుగ లక్ష్మోపరించ సాగాయి. నద నది వర్యాతారణ్య సాగరాదులాన్ని రామశయ్యంలో కామదేసు ఏగా ప్రణల కోర్కెలు నెరవేర్ప సాగాయి. ఆ రామశయ్యంలో అధివ్యాదు లేవీ లేవు. దుఃఖ, భయ, దుర్వాలత్వ, శ్రమాదులన్న వేవీ నామ మాత్రంగా కూడ లేవు. మరకహితంగా వారికి మృత్యువు కూడ కలగడం లేకు. ఏకపత్నీ ప్రతుదై రామచంద్రుడు పొవనుడు. సర్వ ధర్మాలనూ ప్రణలకు బోధించడానికి శ్రీహరి రామవార మెత్తి పుట్టపోత్తమనిగా వ్యాతి గాంచాడు. సీతా మహాసాధ్య శ్రీఖామచంద్రుని అంతరం రం సంచరించేది. శీల, క్రిష్ణ, సేవల ద్వారా, వినయ లజ్జ, బుద్ధుల ద్వారా ఆమె రాముని మనస్సునే హరించింది.

శ్రీరామచంద్ర మహారాజువు

సెటెంటుం-9 అధ్యాయం-11

రామ రాజ్య పాలన.

శకమహర్షి రామోపాశ్యనాన్ని కొనసాగిస్తూ వున్నాడు—“ఫరీజీన్న రేండ్రా! శ్రీరాముడై వశిష్ఠునే గురుపుగా పరించి యాగానీకం ద్వారా సర్వ దేవ స్వరూప స్వయం ప్రకాశ పమైన అత్మనే ఆరాధించినాడు. శ్రీరాముడు పోత, బిహు, ఆథవర్య, ఉగ్రతలకు ఒగా తూర్పు, దశ్మి, ప్రశ్నము, ఉత్తర దిక్కలను భక్తిఱటగా సమర్పించాడు. మిగిలిన మర్యాదాన్ని ఆబార్యానికి సమర్పించాడు. భూమండలానికి నిష్పత్తిపూర్వై న భూమురో తములే అధిని ఆ ప్రభువు అథిప్రాయము. ఆతా యాపత్తి భూమండలాన్ని దానం చేసి తాను కట్టిన భరణాలతో నిలబడి పోయాడు. సీత కూడ కట్టు బట్టలతో, ఆథరణాలతో నిలబడి పోయింది. యిష్ట దేవతలనుగా భావించి రామచంద్రుని తిలకించిన ఆబార్యాది బుత్తిగ్గణానికి ప్రేమోవల్ల హృదయాలు వ్రద్వించ వాడు వ్రష్టిన్ని పృథ్వీ రాజ్యాన్ని వునః శ్రీరామచంద్రు మర్పించి — ‘రామ ప్రభూ! జగత్తయానికి ఏకమాత్రుడైన ఏలికవు నీవే. మాయ మందిరాలలో భాసిల్లాడూ — ఆత్మ జోయైతితో నువ్వు మా ఆజ్ఞానాంధకారాన్ని సాశనం ఆట్టి దళలో నువ్వు మా కీయని దేమున్నది? అనంత జ్ఞాన సంపన్నా! పావన యక్కి లలో నువ్వు సర్వ శ్రేష్ఠుడవు, సర్వ జీవరాసియందూ ప్రేమ కలిగి ఎవ్వరినీ హింసిం రికి నువ్వు స్వయంగా నీ శ్రీచరణ కమలాలను ప్రసాదిస్తూ వుంటావు. భూముర శ్రేష్ఠ దేవతలనుగా భావించదం నీ బౌద్ధానికి తార్గాణమే. నీ రామ రూపానికి మేఘుల్లు తూస్తాము.

*

*

*

*

టీనాడు త్రీరామచంద్రుడు మారువేషంలో ప్రణాభిపొయి, స్తుతగతులను తెలిసికోవాలని అంటే నంచరించ సాగాడు. తత్త్వమయంలో ఒకడు తన భార్యను మందరిస్తా — ‘రుష్ణు ఐ! నువ్వింతపక్షు పరగ్యహంతో షుండి వచ్చావు. నారి లోలుడైన రామునిలా నేను లిస్తు రిస్తా నసుకున్నావా? ఎన్నుడూ నిన్ను స్వీకరించను.’ అన్న మాటలు విన్ను రామచంద్రుడు పాపాద భీతితో సీతాదేవిని ఆడఫులలో ఏదిచిపెట్టించాడు. వాల్మీకి ఆళ్ళమం చేయకున్న సీత వతి కొవడంవల్ల నవమాసాలూ నిండడంతో కవల పిల్ల అను కన్నది. మహార్షి సీతా సుతులకు రైడులు హృత్రి చేసి కుళవులని నామకరణం చేశాడు. అక్కు ఉనకు అంగద్, బ్రిత్ర కేతులూ, నకు తష్ట, వుష్టాలూ, శత్రుఘ్నునకు నుబాహు శత్రువేసులూ పుదయించారు. తర అనేకమంది గంధర్వులను మట్టుపెట్టాడు. పారి భనకాసుళస్త్రీ తెచ్చి రామచంద్రునకు పుంచాడు. శత్రుఘ్నుడు అవకాసురుని ఆంతం చేసి కుఠురా నగరానగర నిర్మాణం చేశాడు. పరిత్యక్త అయిన జానకీదేవి పుత్రులైన కుళవులను వాల్మీకి మహార్షికి వప్పగించి రామ రవింద ధ్యానంలో భూమాతలో కలిసిపోయి తత్త్వమాబారాన్ని ఆలకించిన రామచంద్రుడు - దందహ్యామాన మానసుడై సమర్థుడై కూడ ట్యాఫాన్ని ఇష్టకోలేక పోయాడు. కారణం? సీతా ఉండ గణాలు ఆతమి మదిలో నిరంతరం మెదల సాగాయి, నర నారి సంబంధం — సర్వత్ర. లోకాల్మీనూ దుఃఖ ప్రదమే కానీ నుభుపదం ఎంతమాత్రం కాదు. సమర్థులూ. తత్త్వ అయినవారే యిలా శోకిస్తూంచే సామాన్యుల విషయం వేరే వర్ణించాలా?

తరువాత రామచంద బ్రహ్మాచర్య ప్రతంతో నుదీర్ష కాల పర్యంతం శాఖ్యం జేస్తా చ్ఛులను ఉపాసించాడు. తరువాత దండకారణ్య కంటక వేధను పొందిన తన చరణారచించా భక్తజన హృదయార విందాలలో స్థాపించాడు. తరువాత స్వయం ప్రకాశ జ్యోతిర్షులు చేరాడు. అమరజన పార్చిర్చితుడై లీలా గ్రిహీత దేహుడైన భగవంతునితో సముదైన పవంతుడు లోకంలో మరెవడూ లేదంచే రామచంద్రుని మించి పృతాపవంతుడు మరి ఎవ ాడు? అట్టి దశరథరాముడు రావున సంహోర, సేతు నిర్మాలనుణు చేయడంలో మహాతర అంది? ఆ మహాత్మునికి శత్రువు సంహోర విషయంలో వానర సహకార మేలా? ఇతంతా ఆ ప్రశ్నని లీఖయే అని గ్రహించాలి.

రామచంద్ర వరమాత్మ యశను పాపాలను అన్నింటినీ నాకనం చేస్తుంది. రఘురాముని దళదిగా వ్యాపి కావడం వల్ల ఆ మహాజ్యోల కాంతితో అష్ట దిగ్జాల శరీరగత శ్యామ , ప్రకాశించ సాగింది. ఆ దేవ దేవుని యశనును స్వర్గమందలి ఆమరులూ, భూతలమందలి గ్రదులూ విశేషంగా గానం చేస్తూన్నారు. నేడు అట్టి శ్రీరామచంద్రుని శరణ వేదుతూన్నాను. రామచంద్రుని శరణ వేదుతూన్నాను. ఎవరు రామచంద్రుని దర్శన, స్వర్గులు చేశారో ? వారితో సహవాసం చేశారో ? వారూ, చివరకు కోసల దేశియులూ కూడ పరమ యోగులు దే గతిని పొందినారు. రామ చరిత్రను ఆలకించేవాడు కోమల, సరళ స్వభావు డవుతాడు. కీకాదు సర్వ కర్మ విముక్తు డవుతాడు.

ప్రశ్నిస్తూన్నాడు – మునీంద్ర చంద్రః : రామురు తన అనుబంధో హరించినట్టే ఆతని సోదంలూ వ్యవహరించారా ? ఆని ప్రశ్నించగా ఆయన బింబులు పలకు ఇంద్రుడు – “రాజ ! ఇగ్రతయ నాట్యదైన రామచంద్రుడు సింహసనమెక్కి సోదంలను జయర్థం పంపాడు. నగరాన్ని స్వయంగా తాను చూసుకుంటూ షురవాసులకు తన సందర్భను న్ని అందచేస్తూ ఆనుచరుతితో సంచరించసాగాడు. తత్కులంలో అయోధ్య షురవీధులన్నీ ఈ జలాలు చల్లు బింబి మదించిన ఏనుగుల మదజల కణాలతో నిండి వున్నాయి. రామ ప్రభు సందర్శించి ఆయోధ్య నగరం మదించి ఉన్నదా ? అన్నట్లుంది వాతారణము గోషుర ఏద మాగ్ర సభా చైత్య గృహాదులు కాంచన కలశలతోనూ, ధ్వజ పతాకాదులతోనూ, తూన్నాయి. దర్శన, చిత్ర విచిత్ర తోరణ, వస్త్రాలతో షురమంతా నయనాపంచ దాయ తుంది. బింబు మూల్య షురసాగ్రాలతో షురజనులు రామచంద్రుని ఆర్థించి – యలా చూస్తూన్నాడు. “స్వామీ ! ఆదికాలంలో వరాహపత్రారమైత్తి నువ్వే యా పృథివీని ఉద్దరించినవు. ఆతమాన్ని యవ్వడు నువ్వే పాలించాలి, రామచంద్ర దర్శనాఖిలాములయిన సర సారీ నోలోన్నత భవనాలు ఎక్కి నిర్మించే నేత్రాలతో ఆతన్ని దర్శిస్తూ షూల జల్లులు గ్రాన్నారు. రాముడా రీతిగా ప్రజతు దర్శనమిస్తూ రాజమందిరం చేరుతూ వుండేవాడు. వంశియులకు ఆ రాజ మందిరం వరంవరగా వచ్చింది. ఆపార భనరాసులతో, సర్వ గి యుక్తమై అడి వుంది. స్వచ్ఛిక, మరకత, ప్రజ, వైదుర్య కుచిత కవటాలతో ఆ

సుందర భవనం రాజిలేది. చిత్ర విచిత్ర సుమహాలంతో, మణిభూషణాలతో సుగంభ భూషణతో సర్వాభరణ భూషితులై. నేవా భర్తుపరాయణాలైన నర నారి జనంతో నిండి సంతాపిగా ఈ భవనం వుండేది. సర్వ జన సేవ్యదైన రామచంద్రుడు భర్తు మర్యాదనుసారం రాజ్య చేశాడు.

.0—

క్రమద్భాగవత మహాపురాణము

పక్ష-ఓథం-ఉ అధ్యాయం-12

ఇత్యోకు వంశీయులలో శేషించిన వారి వర్తన.

ఈకమహ్య పలుకుతూన్నాడు — రాజు: ఈకునకు జన్మించిన వాని పేరు ఆణిది, అతనికి నిషటునకు నటుడు, నభునకు పుంచిరికుడు, అతనికి క్షేమ ధన్యుడూ ప్రశాంతిగా, క్షేమ కు దేవానీకుడు, వానికి అసీహుతు, అనీహుకి పారియాత్మకు, వానికి బలస్తుడు, వజ్ర నాభు దూర కలిగారు. వజ్ర నాభు నకు అగను డు విభృతి, వానికి నాభుడు, వానికి విభృతి, అతనికి హిరణ్య నాభుడూ కలిగారు. హింర్య మాజ్ఞ వల్ముయులకు సంబంధం ఏర్పడి ది అధ్యాత్మ యోగం హృదయ గ్రంథిని విచ్చిన్నం మ సిద్ధిని ప్రసాదిస్తున్నందని గ్రహించాలి. హిరణ్య నాభునికి ప్రముఖుడు, వానికి తృపతి సంకి మర్యాదనుడు, వానికి అగ్నివర్షుడు, వానికి శీతముడు, అతనికి మరుత్తూ కలిగాడు. యోగ మదతు నేటికీ కలావ గ్రామంలో వున్నాడు. కలియగాంతంతో సూర్య వంశం నాశ కొనా—పునః ఆది యిం మరుత్తు వల్లనే వర్ణిల్చితుడి. మరుత్తునకు ప్రసుకుతుడు—అతనికి అతపికి అమర్య లుడు వానికి మహాస్వంతుడూ, అతనికి విశ్వ సాహస్రాదు, ప్రశాంతిగారు. ప్రసేన జీత్తు, అతనికి తఙ్కుడు, వానికి బృహద్భూలుడు కలిగారు. ఈ బృహద్భూలనే ఏన అభిమన్యుష కురుత్తేతంతో సంహరించాడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

పరీక్షిన్న రేండాః ఇష్టైతు వంశంలో బుంత వరకూ యా రాజులు అఱు పోయారు, తప్పలో రాబోయే రాజ పటాన్ని వర్ణిస్తాను ఆలకించు. బృహద్గ్రాఘనికి బృహద్రష్టుడు కలిగారు. ఉఱ్కియుడు, ఆతనికి పత్ని మృదుడు, వానికి పతి వ్యోముడు, వానికి భాను, ఆతనికి వేసా దివాకూటులు జన్మించారు. దివాకూటునికి సహదేవుడు, వానికి బృహద్కృతుడు, వానికి భాను పడు, వానికి పతికాక్యుడు, ఆతనికి సుపత్తిముడు కలిగారు. సుపత్తిక నందసుడు—మరుదేవుడు కుమారుడు సునక్తుడు వానికి ప్రమ్మాదుడు, ఆతనికి అంతరిష్టుడు, ఆతనికి సుతపుడు — అమితజిత్తూ పుట్టారు. అమితజిత్తుకు బృహద్రాజు, వానికి బ్రేం, ఆతనికి కృతంజయుడు—కి రణంజయుడు, వానికి సంజయుడూ కలిగారు. సంజయునికి శాక్యుడు, వానికి జధోదనుడు, లాంగండు, ఆతనికి ప్రసేన జిత్తు, వానికి త్రైదకుడూ కలిగారు. త్రైదకునకు రణకుడు—సురథుడూ కలిగారు. సురథ నందసుడైన సుమిత్రునితో యా వంశం ఆంతమైనది. పీరం బృహద్గ్రాల వంశధరులే. ఇష్టైతు వంశం సుమిత్రుని పర్యంతం వర్ణించి కలియగంలో మై పోణయిది.

— 0 —

త్రమద్భాగవ మహాపురాణము

సెంథం-9 అథాయం-13

నిమి వంశాఖి వర్ణన.

తకమహార్షి పలికాడు — “సా ! ఇష్టైతు నందసుడైన నిమికి యాగం చెయ్యాలని)० కలిగింది. ఆతడు బుత్తిష్టుక్కనిగా వశిష్టుని వశించాడు. కానీ అంతకు పూర్వమే ఇందు 'ఉ డుచ్చిన వశిష్టుడు—మహేంద్రుని యాగం పూర్తి చేసుకు వస్తాననీ అంత వరకూ వేచి నీ ఆసగా నిమి నిర్యతరుడై నిరంగిపోయాడు. విచార శిక్షాదైన నిమి — “జీవితం నీనది. ఆసించదం ధర్మం కాదని గ్రహించి వశిష్టుడు మరింత వచ్చే వరకూ డురులైన

క్షులను వరించి యాగం ఆరంభించాడు. వశిష్టుడు—ఇంద యాగం హూర్తి చేసుకుని మరలి రమయానికి నిమి యాగం సాగుతునే వుంది. తన ఆజ్ఞలను ధిక్కరించి యాగం చేశాడని ఎంచిన వశిష్టు—మనసౌ “యా నిమి తాను జ్ఞాని నన్న ఆహంకారంతో పండితుడనన్న హానంతో గర్వించాడు. లేకంటే నా ఆజ్ఞను ఎందుకు ధిక్కరిస్తాడు?” అనుకంటూ—‘నిమీ! రం పతన మగును గాకా?’ అని కపించాడు. నిమి దృష్టిలో గురు శాపం ఆధర్మానుకూలమే చించి. దానితో ఆతడు వశిష్టునికి ప్రతి శాపమిస్తూ — “మీ దేహం కూడపతనమై పోవును అన్నాడు. తరువాత ఆత్మ విజ్ఞానవేత్త అయిన నిమి దేహాన్ని విడిశాడు. వశిష్ట మహార్షి పోన్ని శ్యాగం చేసి పునః మిత్రావరుఱల వీర్యం ద్వారా ఊర్వాశి గర్వం నుండి ప్రాదుర్దు. నిమి యాగంలో బుత్యిషాణగా వున్న తపో ధనులు ఆతని దేహాన్ని సుగంధం యందుంచి సంరక్షిస్తూ సత్ర యాగం పరిపాటి చేసిన తరువాత దేవతలను చేస్తూ — “అమరులారా! సర్వ శక్తి సంపన్నులైన మీరు అనుగోప్తే నిమి శక్త నృతీవితుడు కాగలడు అన్నారు. వారి స్తోత్రానికి ప్రవన్నులైన దేవతలు — ‘నిమి పునాత్మిణు గాకా?’ అఫగా నిమి — నేనీ దేహబంధం కోరడం లేవన్నాడు.

విచార శీలురు భగవదాయత్తమైన చిత్తంతో ఆ దేవ దేవుని చరణ కమలాలనే అశ్ర — ఈఱ భంగురమై ఏదోనాడు పతనం కావలసిన జీవితాన్ని గూర్చి యోచించరు; వాచించడ. ముక్కి పొండాలనే ఆఖిలషిస్తూ వుంటారు జలంలో మత్స్యాలకు మృత్యువు సన్నిహితాలై దేహ ధారులకూ సన్నిహితంగానే వుంటుంది.

అంత అమరులు — “మహార్షులారా! నిమి స్వేచ్ఛగానే ప్రాణం ల నేత్రాలలో నివర్తాడు. సూక్ష్మ దేహంతో కూడ ఆక్రూద వుటూ భగవద్యానంలో వుంటాడు.” రెపు! ఆతని ఆస్తిత్వం గోచరమవుతుంది.” అన్నారు.

తరువాత మహార్షులు యోచించి — “శాసుడు లేకంటే ఆరాచక మేర్పుడుతుందని, — హాన్ని మధించగా ఓ పుత్రు దుదయించాడు. నిమి దేహంజాతుడు కావడం వల్ల ఆతణి డన్నారు. విదేహాన్ని ఉండి ప్రథమించడం వల్ల విదేహ డన్నారు. మథనం వల్ల జన్మించి ‘మిథి’ అనీ ఆతడు వ్యవహరించ బధాడు, ఈ జనకుడే మిథితానగర సిర్మాణం

, జనకునకు, ఉదాహరమవై జన్మించాడు. అతనికి నంది వర్ధనుడు, వానికి సుకేతువు, వానికి తుడు, వానికి బృహదథు, వానికి మహా పీట్యుడు, వానికి సుధృతి, వానికి దృష్టికేతు, హర్యక్షుడు, వానికి మరువు – ఆన్న కుమారులు కలిగారు. మరునకు ప్రతిష్కాడు వానికి థుడు, వానికి దేవ మీథుడు, వానికి విక్రతడు, వానికి వహోదృతి కలిగారు, మహాథుతికి తుడు వానికి మహా రోముడు, వానికి స్వర్ణరోముడు, వానికి హరీస్వరోపుడు, వానికి శీర్స కలిగారు. ఇతడు యాగంచేయ భామిని దున్నతూంధగా హలాగ్రం నుండి “సీత” కృవించింది. అందులకే యితడు శీర్శద్వజసనమహాపసీద్మ డయ్యాడు. ఇతనికి కుళద్వజాడు ; భర్తద్వజాడు, యెత్తకి కృతద్వజ, మిత్రద్వజ నామ నందసలూ షట్టారు. అందులో ద్వజనికి కేళి ద్వజాడు, మిత్ర ద్వజానకు ఖాండిక్యుడూ కలిగారు. కేళిద్వజాడు అత్మ క్రైష్ణుడు కాగా, ఖాండిక్యుడు కర్కు విద్యుగ్రేనరు డయ్యాడు. ఇతడు కేళిద్వజానకు భీతిలీనం చిత్రగించాడు కేళిద్వజానకు భాసుమంతడు వానికి శతద్యమ్ముడు, వానికి తుచి, సద్వజాడు వానికి ఉడు, అతనికి షుడజిత్తు ఆజనికి అరిష్టనేమి, ఆతనికి త్రుతాయువు ఆత్మార్ఘుడు, వానికి చిత్రతరథు, అతనికి ఛేమనిధి ఆతనికి సమరథు వానికి సత్యై, అతనికి ఉపగురువు – వానికి ఉపగురువు – ఆనువారులు కలిగారు. ఉపగురువు మొక్క అంశావతారం. ఉపగురువు నందనుడు వస్వానంతడు, వానికి యుయుధుడు, అతనికి స, అతనికి జయుడు వానికి విజయుడు అతనికి బుడుడూ కలిగాడు. బుతునకు మబాషుం, అతనికి పీతవ్యుడు అతనికి ధృతి, వానికి బహులాక్ష్ముడు అతనికి కృతి. వానికి జన్మించినారు.

రాజా! మిథిలను శాసించిన వారి వంకంలో జన్మించిన వారందరూ మైథిలులే.

గార్వాష్ట్య ధర్మంలో పున్నా ద్వంద్యాతీతులై యాజ్ఞవల్మీక్యుది షహరుల కృపకు పాత్రులై కు లయ్యారు.

మద్భగవ వుహోపురాణము

సెంటండ్రం-9 అధ్యాయం-14

చంద్ర వంశాభి వర్తన.

శుకుమహార్షి - 'వ శ్రీరథా! పుసురవాది శుకువర్తులు ఇన్నించి మహాత్రర్పును సమప్రార్జించిన చంద్ర వంశాన్ని గురించి పర్ణిసామ అఱకించు. అనంతుడైన విరాట్ ని సాఖి కమలం నుండి చతుర్యుతి బ్రహ్మ ప్రవాహించాడు. ఆతనికి తనతో. సమమైన పొదులు కల ఆత్రే మహార్షి ప్రవాహించాడు. ఆతనివల్ల చందులు ప్రాంగుర్భవించాడు. దేవుడు చందుని - బ్రాహ్మణ, ఈపరి. నక్షత్రాదులకు అదిపతిని చేశాడు. జగత్యాన్ని రాజసూయ యాగం చేసి చందులు బిల మద గర్వితుడై బృహత్తుతి పత్నిని హరింతన భార్యను తనకిమ్మని బ్యాహస్పతి చందుని ఎన్నో మార్గ యాచించినా అధికారిత్తుడైన ఆతడు గురువచనాలను పెడచెచిని పెట్టాడు.

ప్రతి పక్షియుడైన ఆపార్య శుక్రుడు చంద్ర పక్షం పహించి రాత్రన పరివేష్టితుడై చంద్రుని చేశాడు. కైలాస నాథుడైన మహాదేవ భగవానుడు బృహస్పతి పక్షం చేరాడు. బృందారక పేష్టితుడై మహేంద్రుడు బృహస్పతి పక్షాలో ఉలిచాడు. ఆ విదంగా తార గురించి మల మర్యాద మోర యుద్ధం జరిగింది. యుద్ధాన్ని శుచేయించవలసిందిగా మహార్షి అంగి బ్రహ్మదేవుని ఆర్థించగా - ఆయన చందుని మందలించి తారను బృహస్పతి దగ్గరకు వేళాడు. ఆప్నుడు గర్వవతిగా వున్న తారను తిలకించి బృహస్పతి - దుష్టతాలా! పర లైగర్పుంలో ధరించినావు. వెంటనే దానిని త్యజించు. నువ్వు భీతిల్ల పనిలేదు. నిన్ను చెయ్యును. నువ్వు త్రీ మాతృరాలవు. నాకు నంతాన వాంఛ వున్నది. అదీ గాక నువ్వు ఉగివి కూడా.' అన్నాడు. అయినా పతి మాటలకు ఒజ్జతో తార, స్వాంచ్ఛాయ కల ఓ ని ప్రసవించింది. ఆ బాటనిపై చంద్ర బృహస్పతు లిరువురికీ కోరిక కలిగింది. వానికైరూ తగివులాడుతన్నారు. అష్టుడు అమర శ్రేస్తు వచ్చి - 'తారా! యా తుమారుడు

చెందుతాడు ?' అని - ప్రశ్నించగా తార లజ్జతో నతమ స్కరాలయింది. అంత ఆ కమూ
క్రూరుడై - "దురాత్మురాతా ! సిగ్గు దేనికే ? నిజు నాకు చెప్పు." అన్నాడు. అంతలో
'షైదేవుడు వచ్చి తారకు ఏకాంతంలో' ప్రశ్నించగా వీడు చంద్ర ప్రతుడే. 'ఆనందం
మూడా కుమారుని తీసుకు వెళిపోతాడు. గంభీర బుద్ధి నంపన్నదు కావడం వల్ల చంద్ర
కి 'బుముడు'ని నామకరణం చేశాడు, నాట్టి పొంది చంద్రుడు పరమానందపరవశు దయ్యాడు.
' నామక త్రీ ద్వ్యారా చంద్రునికి శురూరపుతు ప్రవభవించాడు.

ఒకో నొకొనాడు దేవర్షి నారదుడు పురూరవుని రూప గుణాదులు వ్యక్తించగా విన్న ఊర్వా
క్రమరిని మోహించి అతని దగ్గరకు వెళ్లింది. మిత్రా వరుణ శాప కారణంగా భూతలానికి
ఊర్వా కామదేవ సముద్రైన పురూరవుని నిష్ఠ థికి ధైర్యంగా వెళ్లింది, ఆ సౌందర్య
సందర్శించిన పురూరవునను మేను పులకించింది. ఆయన నయనాలు ఆనందంలో వికసించాయి.
కి బ్రథోనందమే కలిగింది. పురూరవుడు ఆమెను తదేకంగా తిలకిస్తూ - "సుందరాం !
మా ప్రాగతం. ఈ ఆసనంపై కూర్చో, నేను చేయగలిగినదేమో చెప్పు. నాతో హింప
మన యియవురికి శాశ్వత విహరం సిద్ధించాలి." అన విని ఆమె - 'రాజు : సర్వాంగి
రుడవైన నిన్ను తిలకించి మోహించని త్రీ వుంటుందా ? దర్శన మాత్రంచే నిన్ను రమించా
ంకల్పం కలిగినా ధైర్య సైర్యాలు నాశనమైపోయాయి. రూప గుణాల ద్వ్యారా కీర్తిచ
టీ వారినే నారీ ఉనం పరిస్తుంది. నీపై నాకు ప్రేమానురాగాలు కలిగాయి. కాసీ నువ్వు నా
టానికి ఇధుడవై వుండాలి. నీ దగ్గర నేను రెఱు తోదేళును వుంచుతాను వీటిన నువ్వు
నంగా సంరక్షిస్తూ వుండాలి. మహా పీఠా : నేను ఘృతాన్నే పాశం చేస్తూ వుంటాను.
పేళలో వినా సువ్యా ఎన్నడూ నాకు దిగంబరంగా కనిపెంచరాడు." అంది. ఆమె నియమ
కి అంగీకరించిన పురూరవుడు - "సుందరి ! ఆయ్యాత సౌందర్యంతో ఆలోకిక భాషంలో
సర్వులనూ మోహించజేయగలదానవు. స్వయంగా పరించి నువ్వే వన్నే తిరస్కరించే శుద్ధమ
ం ? నిన్ను సేవించని బుద్ధిపోనుడు వుండనే వుండడు." అన్నాడు.

కాలప్రతిం గిర గిర తిరిగిపోతూన్నది. కామ శాస్త్రానుసారం ఊర్వా పురూరవునితో
చ సాగింది. అమరుణ విషార స్తోసాలైన చైత్ర రథ, నందనోద్యానవనాతో ఆమె

రఘువితో విహారించ సాగింది. ఆమె దేహం నుండి పద్మ గందం బహిర్గతం కాసాగింది. రచి పురూరావుడు ఆమెతో చిరకాలం రత్నానందాన్ని తనుభవించ సాగాడు.

అమరధామంతో ఊర్వాశి కానుకపోవడంతో మహేందుడు గంధర్వులను పిలచి ఆమెను ఇంచు తీసుకు రమ్మని వంపాడు. గందర్వులు నిచి రాత్రిలో బయలుదేరి పురూరావ మందిరం రాజు దగ్గర ఊర్వాశి వుంచిన తోడేళ్ళను రెండింటినీ తీసుపో సాగాడు. వాటి అరుపులు ఊర్వాశి – వచ్చినవారు గంధర్వులే అని తెలిసికొని – నేనే పొదువు హీనుని వరించినానే! ఫోరం? ఎంత పొరపాటు జరిగిపోయింది. రెండు తోడేళ్ళనే సంరక్షించజాలని యితడు త కార్య లేపి చేయగలడు? ఈతట్లే నమ్మి నేను కన్న సంతానంగా పోషిస్తూన్న నాను చోరులు అపహారించారు. హతోస్నే వగలు పురుషులా తిరిగే యితడు రాత్రి అయితే శిదధానిలా నిద్రపోతూ వుంటాడు. మత్తేభాన్ని అంకుశంతో వేరించినట్లు ఊర్వాశి పురూరావాగ్నాణాలతో వేధించగా అతడు ఆసావధాన స్థితిలో దిగుబిగానే కరవాల పాణియై ప్రయుషించ దారిని పోయాడు. తమను ఎదిరించ వచ్చిన పురూరావునిపై మొక్కలవలె న్నయ ప్రకాశించ సాగారు. అయినా పురూరావుడు ఆ తోడేళ్ళను వెంటబెట్టుకుని ఊర్వాశిని చడంతో ఆ కాంతిలో ఆమె అతడి దిగుబరంగా చూసి వెనువెంటనే యా లోకాన్ని వెళ్ళిపోయింది

ళయన మందిరం చేరిన పురూరావుడు ఊర్వాశి లేకపోవడం చూసి కామంచే మతహీనుడై అటూ తిరగసాగాడు. ఓనాడు పంచ సఖులతో ఊర్వాశి సరస్వతి నది తటాన విహారిస్తూ ఉంచుని పురూరావుడు – “గ్రహేయే! తణమాను, నామాట ఒకటి విను. నేడు నువ్వు పథం కలిగించకుండ వెళ్ళకు. నాతో భాషించు, ఇలా వన్నే మన మిద్దరం మాటలుకోవారి. నీకు నాన్నె దయలేదు. అందుకే నిష్పరంగా నన్ను విడనాడిపోయావు. నీ వియోగంలో గుంగి కృతించి పతనమైపోవ గృధ్ర వృక్షాల నన్ను భక్తించి వేస్తాయి.”

అన విని హర్వాశి – రాజు! పురుషుడైన నువ్వు భీతిల్లి మరణించకు, యది యా తోడేళ్ళ నిన్ను తినణాలవు. ఆదవారికి శాశ్వతంగా ఎవరితోనూ

వుండదు. వృక్షాల, నారీ జనాల హదయాలు ఒకే రీతిగా వుంటాయి. నిర్వయమైన నారీ ఈ కూరత్వం సహజంగా వుంటుంది. వారికి చిన్న చిన్న విషయాలకే కోపం వస్తుంది. భార్యం త్రీణు - దుష్టాత్మకై పతి, సోదర భేద రహితంగా ఎవరినైనా ఆంతం చెయ్యి సజ్జనులను సైతం మొనగిచే కపట ప్రేమను ప్రెడర్చించి విశ్వాసింపజేసి పర పుటు సాంగత్యం కొనసాగిస్తూ స్వేచ్ఛగా వ్యవహరిస్తూ పతివ్రతలూ నటిస్తూ వృథారు. నువ్వు గట్టుపు. ధైర్యం వహించు, కంగాడు పడు, ఏడాడికి ఓ రాత్రి మాత్రం నా పొండు నీకు ఉది.” అంది.

ఊర్యాళి గర్వవతి అని తెలిసిన పురూరవుడు నిజ రాజధానికి మరలి వచ్చాడు. సంవత్సరం కావడంతో ఊర్యాళి ఆను ప్రపసువిచిని వీర కుమారుని మెంట బెట్టుకుని పురూరవుని దగ్గ చ్చింది. వీరిత్వారూ సరస్వతీ ప్రసవంతి తటంలోనే కలిశారు. తద్రాత్రి పురూరవుడు ఊర్యాళి బోధ్యనందంగా గడిపిన తరువాత అమె వెళ్లి పోవ చూసి ఆ చక్రవర్తి తీవ్ర వేదన పడుగా అమె పలికింది – “రాజు, నువ్వు విరహ తాపంతో వేదన వధుతూ వృథాగా గడవక్కావులను ఆర్థిస్తే వారు సంతసించి నష్టు నీళు యుస్తారు.” అన విని పురూరవుడు గంభుర్య పూర్ణించగా సంతుష్టులయిన గంభుర్య లాతనికి అగ్నిస్తాపన యోగ్యమైన పాత్ర నొక వచ్చారు. ఆ పాత్రను స్వీకరించిన మహారాజు దానినే ఊర్యాళిగా భావించి కొగలించుకుని ఓ నుండి మరో అడవికి పోయి పరిచితమించ సాగడు. కొన్నాళ్ళకు అతనికి జ్ఞానోదయం అతడు ఆ స్థాలిని అయ్యెడవిలోనే విసర్జించి రాజమందిరానికి మరలి వచ్చాడు. రాత్రి ఏకాంత సమయంలో ఊర్యాళినే ధ్వనిస్తూ కొలఁకేపం చేస్తూన్నాడు. త్రేతా యుగారంథంలో శ్వాదయంలో మూడు వేదాలూ ప్రాదుర్భవించ అతడు వాటని గ్రహించి గతంలో ఆగ్ని వుంచిన అరణ్య ప్రదేశానికి పోయి చూసే సంకేతి ఆక్షుండ శమీ వృక్ష గర్భంలో ఆశ్వత్త లేచి వుండడం చూసి తద్వాఙ్ కాష్టాన్ని గ్రహించి ఆ రెండు అరణులనూ తయారు ఉన్నాళి స్థానాన్ని పొందాలన్న సంకల్పంతో అధరారణి అమె యానీ, ఊర్యాళి రాజు తానీ, దండనం ప్రత్రుడనీ భావించి వేద మంత్రాలతో మధించి ఆగ్నిని ప్రపణ్ణరిల జేశాడు. నెం నుండి శాత వేద నామకాగ్ని ప్రభవించింది. పురూరవుడు తదగ్ని నుండి ఆపహ

. గార్వ వత్య, దక్షిణగ్నులుగా విభజించి ప్రత రూపంతో స్వీకరించాడు. ఊర్వాశి స్తానాన్ని దేశీవ కాంక్షలో ఆతమ యి తేతాస్నుల ద్వారా ఇందియాత్మత్వాన యజ్ఞవతి యగ శరిని ఆరాధించాడు. రాజు! కృతయుగంలో ప్రపణమే దేదం కాగా దానియందే వేదజాత్తు స్వం అందరూపతంగా వుండేద్వి ఏకమాత్ర నారాయణుడే సర్వదేవ స్వరూపుడుగా భాసిలే . ఆతడే ఆరాధ్యదేవుడే స్వీకరించబడేవాడు. ఆస్వదేవతలు లేదు. ఆగ్ని కూడ ఏకమాత్రుడే; గా లేదు. హంస స్వరూపంతో ఏకమాత్ర వర్షమే వుండేది. తేతాస్నులనూ పుత్రులనుగాంచి షఫూరఫు గంభర్య శోకం చేశాడు.

— 0 —

త్రమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంట్రం-9 అధ్యాయం-15

బుచీక, జమదగ్ని, పరతురాముల గాథలు.

శకమహార్షి పటకతూన్నాడు — “రాజు! పరూరవునకు ఊర్వాశి వల్ల ఆయుషుత్థాయు, ము, రయ, విజయ, జయ నామాలతో ఆరుగురు పుత్రులు కలిగారు. త్థాయువును వనులు, సత్యాయువును త్రుతంజయుడు, రయునకు ఏక, జయునకు అమితదూ అనే పుత్రులు . విజయునకు భీముడు, వానికి కాంచనుడు ఆతనికి హోతుడు, వానికి సాగరాన్నే పాశం కహ్ను వానికి హారు, వానికి ఉలాకడు, ఆతనికి అజకడూ కలిగారు. అజకునకు డుకుడు. १, తనయ, వను, కుశనాశ నామాలతో నట్లరు పుత్రులు కలిగారు. కూంబినికి గాఢి १. గారి పుత్రి అయిన సత్యవతిని తన కిమ్ముని శృగు పుత్రుడైన బుచీకుడు ఆర్థించగా — యోగ్యుడు కాడని తలచి గాఢి బుచీకునితో అంటాడు. — “మునిచంద్రా! కుశిక వంశాం న మా కన్య లఖించదం కష్టమే, కనుక ఏక కర్రంగా వున్న శేతాశ్వాలను వేఱంచిని

అన్న రూపంలో నాకు తెచ్చి యియ్యా." అన విని బుచీకుడు వచుఱని దగ్గరకు వెళ్లి గ్రామము తెచ్చి గాధికి యిచ్చి సత్యవతిని పరిణయ మాడాడు. ఒకానొక సమయంలో కా, అమె జన్మిసి - యిద్దరూ పుత్ర ప్రాప్తికై బుచీక మహార్షిని ఆశ్రయించారు. పారి ను జన్మించి బుచీకుడు వేరు వేచు మంత్రాల ద్వారా హవిస్సులను రెంటిని తయారు ఇంచార్థం వెళ్లాడు. తన అర్థాగి కోసం బుచీకుడు ఉత్తమ హవిస్సును పక్కం చేసి తన భావించి గాధి పత్రి పుత్రులో నీ హవిస్సు నాకిమ్మని ఆర్థించగా ఆమె తన భాగం చ్చి, తల్లి భాగాన్ని తాను తీసుకుండి. అది గ్రహించిన బుచీకుడు భార్యను పిలచి - నతి! నువ్వు మహానర్థ దాయకమైన వని చేశావు. నీ వల్ల పుట్టే కుమారుడు కృం ప్రజలను దండించు నట్టి ఫోర కర్య దపుతాడు. నీ తమ్ముడు తపోదనుడైన బ్రహ్మ అవుతాడు. అన విని సత్యవతి నా కట్టి పుతుడు ఉద్దు. తపోదనుడైన బ్రహ్మవేత్తయే " అనగా 'తథాస్తు! నీ హైతుడు మాత్రం ఫోర కర్య దవుతాడు." అన్నాడు. ఏ సకాలంలో సత్యవతికి జమదగ్ని పుట్టగా రేణుకను జమదగ్ని పరిణయమాడాడు. ఆ దంపతులకు వసుమంతాది పుత్రులు తోమ్మండగులు కలిగాడు. వారిలో కనిస్తున్న వరణు ఏ జగత్త్రయ ఖ్యాతి పొందాడు. హైహాయ కులనాశనార్థ, భగవదంశగా పరశురాముడు ఉంచాడు. ఈ భాగ్వతమాదే ఇరవై ఒక్క మార్గ భూతలంలోని ధృష్ట క్షత్రియులను చేశాడు. పరశురాముని అపమానించిన త్యుతియులనే కాక ఆతడు ఆ కొలంలోని దురాన క్షత్రియారథములను భూమికి భారంగా పున్న వారందరినీ సంహరించి - దర్శ రఘు

పరశురామవతార గాథకు సవి స్వరంగా ఆర్థించిన సరీశ్శితకు ఉకుమహార్థ బదులు చెలకు ఉడు.

రాణ! ఆ కొలంలో హైహాయ వంశంలో కృతపుర్త. సందనుడైన వీర్యార్థిస్తు భూగా ఖ్యాతిగంచాడు. శ్రీమన్నారాయణాంశవతారుడైన దత్తాత్రేయుని సేవించిన యాతడు స బాహువులను, లోక సర్వస్వాన్ని జయించుటట్టి ఆపార శక్తినీ, ఇందియ బల, ఆపార లనూ, యశోవీర్య శేషస్సులనూ, విశేష దేహ బలాదులనూ పొంది యోగీక్ష్వరుడైతి సూట్టు స్తూతి స్తూతి రూపాన్ని భరించగా మహైశ్వర సంపన్న దయ్యాడు.

శద్భులూ అతస్కి కరతలాములకూతై నాయి. విశ్వంలో నిరాటంకంగా ఆశదు వాయు సమంగా చగల శక్తి కూడ అతనికి కలిగింది. ఒకానొక వేళలో అతను వైషయంతిమాలను సుందరాంగనల బృందాన్ని పెంటపెట్టుకుని నర్సుదా సదిలో జలక్రిడ లాడుతూ తన వేఱో ఆ సది ప్రవాహాన్ని ఆపుచేశాడు. దానితో దళకంట్లుడైన రాష్ట్రము కూడ ఆక్రూదేశు. ఎదుడు తిరిగిన నదీ ప్రవాహం రావణుని శిబిరంలో క్రమవేశించడంతో — మహామవంతుడు నని గర్భంచిన ఆతథది సహించలేక కార్య పీర్యుని చేరి ఆతణ్ణి నించించి ఉట్టుడైన కార్య పీర్యుడు సుందరు అందరూ సందర్శిస్తూఉండగా రావణుని పట్టుకుని న్నీ బంధించిన రితిని బంధించి తన శగరంలో వుండాడు. కాలాంతరంలో పుట స్వీకృతణ్ణి విధిచిపెట్టుమనగా ఆశదు విధిచిపెట్టాడు.

కాలం గడుస్తూన్నది. కార్య పీర్యుడును వేటాడ హూరణ్ణులు పోయి విధి వశాన్ని ఆశ్రమం చేరాడు. జమదగ్ని ఆశ్రమంలో హోమ ధేనువు సంతుష్టి చెందగా దాని హం పల్ల జమదగ్ని — చతురంగ బల సహితుడైన కార్త పీర్యునికి ఆఖండంగా సుర్యుదలు నిర్విరించాడు. కామధేనువు కారణంగా జమదగ్ని — తనకు మించిన ప్రప్రాసంపన్న దయ్యాదని భావించి — కార్త పీర్యుడు కామధేనువునే వాచించి బల మదుత్తుడై బలాత్మారండు ఆ ధేనువును తన రాజుధానికి తీసుకు రఘ్యువి, సైన్యానికి ఆదేశి. వారా ధేనువు “అంభా :” అని మొకలిడుతున్న బినక తోలకు పోయారు. ఆంభా ప్రమం చేరిన పరశురాముడు యావడ్యుతాంతం నిని సిత పరశు, ధనుర్మూలమ, దాల్మాత్రుంచి మత్తేభం మీదకు లంఘిచు నట్టి మృగరాజులా కార్త పీర్యునిమీద పడ్డాడు. అప్పుడే చేరిన కార్త పీర్యుడు తనపై దండెత్తి వస్తూన్న భాగ్వత రాముని తింకించాడు. సాయి రాణ్యే జటాజూబాన్ని బంధించి అరిపీర భయంకర్చుడై. విలక్షణ ప్రకృతిలో మధ్యమాన్ వసునిలా పరశురాముడు భాస్మిల్లి పోతూన్నాడు, ఆతణ్ణి చూసిన కార్త పీర్యుడు కూడ గద, ఇం, బుట్టి, శతప్పు శక్త్యుద్యాయుధాలను ధరించి చతురంగ సైన్యాలలో పరశురాముని వచ్చాడు. వాయువేగ, మనోవేగాలను ఆక్రమించగల శక్తి సంపన్నుడైన పరశురాముడు సేవనము చీల్చి చెండాడుతూ పురోగమిస్తూన్నాడు ఆతని నిషిత పరశు ప్రహోరాల మాత్రంచే ఇఱలు నేఱ కూడున్నారు. వారి హాస్త, పాద, మస్తకాల అడిషణి నేల పదుతూ

ఇ. బి మహావీరుని తనుర్మిముక్త నిశిత శతాగ్ని జ్యోలంకు తన సేన అంతా అహంకారం చూసి కార్త్రవీరుడు క్రోధస్నేహంతుడై యుద్ధ సన్నద్ధ దయ్యాడు. ఏక కాలంతో ఆతడు వందల రఘువులను దరించి భాగ్వతమునిపై శర వర్షం కురిపిస్తాంటే కోదండ ఛీజు దఙ్ధడూ నీ ఆయన వరశురాముడు వాటిని ఆవలీలగా ఖండించి వేళాడు, అంత కార్త్రవీరుడు తన వులతో తరువులనూ గిరులనూ వెకిలించి వరశురామునిపై ప్రయోగించ పురోగమిస్తాంధగా—కర సర్గ సదృశంగా పున్నవాని సహానుబహువుతనూ తన నిశిత వరశుకోఁఖండిచి గిరి శిఖర గా వున్న వాని మస్తకాన్ని కూడ దేహం సుండి ఖండించి వేళాడు, దానితో కార్త వీరుని లఘుంది ప్రతులూ భీతి చెంది పొరిపోయాడు.

వైరి పీర హంత అయిన భాగ్వత ఆముడు నైవ్య సమేతంగా కార్త వీర్యార్థునుని అంతం నుంచి సంత ప్రయో యున్న కామధేనువును వత్సతో తీసుకు వచ్చి తల్పడికి సమర్పించాడు. పీర్య సంహార వృత్తాంతాన్ని ఆతడు తండ్రికి వినిపించగా జమదగ్ని పరికాడు.

“పత్నా! పరశురామా! మహావరాధం చేశావు, సర్వదేవమయుమై న చక్రవర్తిని వ్యర్థంగా, చేశావు. మనణండుండే కమా ప్రభావం పల్ల నే సర్వులూ మనలను ఆరాధిస్తాన్నాడు. ఏరణంగానే విప్రతంతు భాస్కర సమ తేజమ్మ ఆభిస్తాన్నది. పరమాత్మ కూడ నదా కమా అనుగోపిస్తాంటాడు. నాయనా! సార్వభౌముని సంహారించడమంటే బ్రిహ్మ హత్య కన్న మిన్న ఆయనదే. వెంట్లు తీర్మాని తీర్మాని న్నరించి పొప దూరుడవు”

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

నెంథం-9 అధ్యాయం-16

భూర్గ రాముడు దుష్ట త్సత్రియులను సంహరించుట.

శుక్రమహావ్య పఱకు తూన్నాడు — రాజ ! పితాదేశుసారం వరకురాముడు సంవత్సర తీర్థయాత్రలు పూర్తి చేసుకు వచ్చాడు. ఓ వాడు రేణుకాదేవి గంగాతీశానికి వెళ్లింది. చిత్ర మక గంధర్వుడు పద్మ మాలా ధారియై ఆప్యరసతతో విహారిస్తున్నాడు. ఆలార్ఘం నదికి రేణుక చిత్రరథుని దర్శిస్తూ వుండి పోయింది. పతి దేవునికి హవన సమయమైనదన్ను కూడ విస్మృతించింది. ఆమె మనస్సు యావణ్ణాత్రంగా ఆ గంధర్వుని యందు లగ్గు ది కూడ. హవన సమయం దాటినదవి గ్రహపాంచిన రేణుక బ్రత శఫిస్తాశన్న భీతితో పతిని చేరి జల భాణుస్తూ పతి సన్నిధిలో వుంచి ముక్కిత హాస్తయై నిలచింది. రేణుక కంగా వ్యుతిచిరించినదవి గ్రహపాంచిన జమదగ్ని | కుద్దుడై ప్రతులను పిలచి — తల్లిని నరక దేశించగా ఎవరూ అంగీకరించ లేక పోయారు. పితృ ప్రభావం తెలిసిన వరకురాముడు అజ్ఞను శిరోదార్యం చేసి తల్లినీ, ఆన్ని లమా కూడ నరికి వేళాడు. ప్రసన్నుడై జమ వరకురాముని అభీష్ట వరం కోరుకోమనగా—“తండ్రి ! ఆన్ని లమా, అమ్మునూ పుస్కరీతి యుదనీ. తాను వారిని నరికినట్లు జ్ఞాపి లేకుండా చేయండి” ఆని కోరాడు. ఉత్తర షణంలో మేతంగా రేణుకా దేవి లేది నిలచింది. పితృ ప్రభావం తెలిసిన వాడు కావడం వల్లసే ముడు అలా చేయ గలిగాడు.

తమ తండ్రిని వరకురాముడు సంహరించడం చూసిన కార్య వీర్యుని ప్రతులు విరంతరం డుతూ తీవ్రంగా డుఃఖించ సాగారు. ప్రతికార వాంచతో వున్న వారందరూ సమయం కని రకురాముడు ఆక్రమంలో లేని వేళ ఆక్రూడకు వచ్చి—జమదగ్ని భాహ్యస్కృతిని విడనాడి యత్త చిత్తుడై వున్న సమయంలో వారు పావ భీతి లేక దుష్ట, కూరచిత్తులై ఆ హమం సంహరించి వేళారు, రేణుకాదేవి ఎంతగా బ్రథిమలాడినా వారు ఆగ లేదు. జమదగ్ని శిర

న ఖండించి తమతో తీసుకు పోయారు. రేణుకాదేవి నెత్తి నోరూ రొమ్మా బాధకుంటూ — కూరామా : రా. శ్రీమంగా రా." అని బిగ్గరగా ఏడుస్తూ అరుస్తూ పిలవ సాగింది. భాగ్రవుడు అమె ఆక్రందన ధ్వనిని దూరాన్నందియే అంకిస్తూ శ్రీమంగా వరుగె తీకొచ్చి తండ్రి దాన్ని మాత్రం చూశాడు, ఆ దృశ్యాన్ని చూసిన ఆతమిక వర్షనాతితమైన దుఃఖంతో పాటు రం, అసహాస్తశ్వం, మానసిక వ్యధయ కలిగాయి, మోహితుడై — హా తండ్రి ! మహాత్మాశ్రామకు ! నువ్వు మమ్మల్ని వినవాడి పోయావా ?" అంటూ అనేక విధాలు విలపించి పితృ న్ని అగ్రజులకు వచ్చించి ఆను గండ్రగొడ్డలి భరించి దుష్ట క్రతియ సంహరం నొర్ణ్యంగా నిక్కయించుకున్నాడు.

మాహిష్మతీ నగరం చేరిన భాగ్రవరాముడు కార్త్రవీరాచ్ఛున పుత్రుల మస్తకాలను. ఇతసు సంఖ్యలో ఖండ ఖండయ చేసి వర్వత రాజుగా పోశాడు. బ్రహ్మా హత్య కారణంగా ఆంపల్ల ఆ పుర శోతు నశనమై పోయింది. వారి రుధిరంతో ఓ ప్రసవంతియే ప్రవహించినది. తిలకించి భూసుర ద్రోహులు కంపించి పోయారు. అత్యాచారులైన క్షత్రియులు విషయగా సంచరిస్తూ స్వారని గ్రహించిన భాగ్రవరాముడు ఆట్టి వారి శందర్శని అంతంచేసి వారింతో కురుషైతంలో శమంత వంచక స్తానంలో వంచ తటాకాలను నిర్మించాడు. పరకు మత తండ్రి శిరస్సు తెచ్చి శరీరానికి అతికి సర్వ దేవ మయుడైన శ్రీమస్తురాయుఱినించాడు. తద్యజ్ఞంలో ప్రాగ్నికశుహాతతు, దక్షిణ దిక్కును బ్రహ్మాకు, వశ్వమాన్ని ర్యాసతు ఉత్తర దిక్కను ఉద్గాతతు, యచ్చి ఆగైయాది వుదిశలను కూడ జుత్యోజాలకు ఇంయిచ్చేశాడు. కశ్యప జుపికి మశ్యవ్రదేశాన్ని, ఉపద్రవుకు ఊర్ణా వర్తాన్ని, సదంతక అన్మక ప్రదేశాలనూ ప్రశాసనం చేశాడు. త్రద్దీతిగా యాగాన్ని పరిసమాప్తిచేసి ఆవశ్యకుడై — మేఘ రహితుడైన సూర్య భగవానునిలా సరస్వతి నదీ తీరంలో పరకు ఒక ప్రకాశించాడు. ఇమదగ్గికి స్కూతిఱూప సంకల్పమయ దేహం అభించ పరకురామునిచే వటించి — సాప్రాతి మందలంలో స్తోనాన్ని సంపాదించి సాప్రాతి ఒకడై భ్యాతి గాంచాడు. గ్నీ రాబోయే మన్మంతరంలో సాప్రాతి ఒకడై పేద విస్తారం చేస్తాడు. ఎవ్వరినీ వత్తండ కాంతచిత్తుడై పరకురాము దిచ్చుడు కూడ గందమాదసంపై వున్నాడు. సిద్ధి ; చారకాదులు విరంతరం ఆశని కిర్తని గాథం చేస్తూ శుంటాడు. సర్వ , శక్తి సంప

గృడూ, విశ్వత్సుడూ అయిన పరమాత్మాంశ్యే భృగు వంశంలో పరశురామ రూపంగొఱువునిచి భూభార భూతులైన దుష్ట జ్యుతియులను అంతం చేసింది.

పరీక్షిన్న రపాతా : ప్రభురితాగ్ని సద్గుళంగా భాసించుస్తో విశ్వమితుడు గాథికి షడుగా పుట్టి తపస్సారనద్వారా జ్యుతియత్వాన్ని త్యజించి బ్రహ్మ తేజస్సును పొందాడు. నీమితునకు గల పుత్ర కతంలో జ్యేష్ఠుడు మధు చ్ఛండుడు. ఈతని నామంతోనే శేషించిన ఎదురూ మధువృంద నామ ప్రభ్యాతు అయ్యారు. భాగవ వంశియుడు ఆశాగ్రత్త నందనుడూ ఈ మేసల్లాడు అయిన ఈన శ్శేషుని విశ్వమితుడు పుత్ర చూపంలో స్వీకరించాడు, దేవ రాతు మరో పేతు కూడ ఈన శ్శేషునికి పుంది. విశ్వమితుడు తన పుత్రులను పిలచి ఈన శ్శేషుని ఈ పెద్దన్నగా భావించు దని ఆదేశించాడు. హరిశ్చగందుని యాగంలో యజ్ఞ షష్ఠువుగా ఈ రాబడ్డ ఈన శ్శేషు దీతదే. ఆ యాగంలో విశ్వమితుడు వయణాది దేవతలను స్తోతం చేసి శ్శేషుని పాశ బంధం నుండి విముక్తుని చేశాడు. ఆమరుల ద్వారా ఈన శ్శేషుడు విశ్వమితు దత్తం చేయబడ్డాడు. “దేవైః రాతః” అనే వ్యాత్పత్తి ననుసరించియే అతనికి దేవరాతం ఏర్పడింది, గారి వంశంలో దేవరాత నామంతోనే అతడు ప్రభ్యతి గాంచాడు. విశ్వ క నందనులలో జ్యేష్ఠు లైనవారు ఈన శ్శేషుని ఆగజనితో అంగీకరించకపోవడంతో ఆ ప్రత్యుత్తి వారిని ల్షేచ్చు ఉయ్యేదరు గాక!” అని శపించాడు. అందులో 49 మంది ల్షేచ్చు య్యారు. మిగిలినవారు ఈన శ్శేషుని అన్నగా స్వీకరించారు. ఆట్టివారిని చూసి అతడు — నలారా : మీవంటి సుపుత్రులవల్ల నేను ధన్యుడ నయ్యాను. మీరు ఈన సుపుత్రులనే పొందె గాక! ఈన శ్శేషుని ఆజ్ఞలను మీరు పాలించండి.” అన్నాడు. విశ్వమితునికి ఆష్టక, హరిత క్రతు మంతులనే పుత్రులన్నారు. విశ్వమితుని పుత్రులవల్ల కొండ గౌత్రంలో భేదాలు ఉగా వచ్చాయి. దేవరాతని ఆగజనిగా అంగీకరించడం వల్ల వారి ప్రవర్తనలో పరివర్తనం కింది.

ప్రమద్భాగవ మహాపురాణము

సకెంథం-9 అధ్యాయం-17

రజి, త్షత వ్యధి ఆధిగా గల త్షతియ వంత వర్ణన.

శుకమహార్షి పలికాడు - “రాజు : పురూరవ నందసులలో ఒకడైన ఆయుషునకు నీ త్షత వ్యధి, రజి, రంభ, అనే నామాతిశో కుమారు లై దుగురు కలిగారు. వారిలో వ్యధికి నుహాశ్రుదు, ఆతనికి కౌశ, కౌశ, గృత్పుమద నామాలు కల ముగ్గుడు పుతులూ నీ గృత్పుమద నందసుడు శునకుడు, శునకునకే బుగ్గేదులలో ఆగేక్యరుటైన శాస త్షట్టాడు. కౌశ్యనకు కౌశి, కౌశికి రాష్ట్రీ రాష్ట్రీనకు, దీర్ఘ తముడు దీర్ఘ తమునకు ధన్యంతరియ. శాతదే ఆయుర్వేద ప్రవర్తకు దయ్యాడు. యాగ భోత్క ఆయన వాసుదేవుని అంశ కి ధన్యంతరి ప్రాదుర్యవించాడు. ధన్యంతరికి కేతుమంతుడు ఆతనికి భీమరథుడు కలిగారు. ఉనికి దివోదాసు, ఆతని ద్వ్యామంతుడు, ఆతనికే ప్రవతర్ధన సామం కూడ వుంది. ఆతనికే జిన్నామం కూడ శుంధి. శత్రు జిన్నాందసుడు అలర్పుడు. ఆతడు తప్ప-అంత సుదీర్ఘ రాజ్యం చేసినవాడు మరొకడు తేడు. అలర్పు నందసుడు నంతతి - వాని కుమారుడు నీ, వాని పుతుడు సుకేతనుడు, ఆతని పుతుడు ధర్మకేతువు, వాని పుతుడు సత్య ఆతని పుతుడు దుష్టకేతువు, ఆతనికి సుఖమారుడు. వానికి పీతి హోత్రుడు, ఆతనికి ఆతనికి భాగ భూమి పుట్టారు. త్షత వ్యధుని వంశజలైన పీరందరూ కౌశివల్ల పుట్టినవారే.

ఈంధని పుతుడు రథసుడు వానికి గంభీరుడు, ఆతనికి అక్రియుడూ పుట్టారు. అక్రియ వల్ల విప్ర వంశంతో ప్రాకుర్యవించింది. ఆనే వంశ విస్తారం విసు. ఆనే శందసునకు తనికి శుచి, వానికి త్రికుత్త, ఆతనికి దర్శక సారథి పుట్టారు. ఆతనికి శాంత రయుడు, నీ. ఆతడు విరాగియే పోవడం సల్ల ఆతనికి పంతతిలేదు.

ఆయుషుకు రజి, ఆతనికి తేజస్సుంపన్నలైన కెఱి మంది పుతులూ కలిగారు. ఆషరులు

ర్రనై రజి రాజునులను అంతం చేసి దేవరాజ్యాన్ని మహేంద్రునికి యిచ్చాడు. ప్రహోదాదు శితలీ మహేంద్రుడు స్వర్గ రాజ్య రహిత భారాన్ని రజైనై వుంచగా సర్వ శక్తి నంపన్ను 'రజి' తన జీవిత కాలం తద్వాతాన్ని భరించి దేహం చాలించాడు. తరువాత మహేంద్రుడు శ్రీతులను తన రాజ్యాన్ని తన కిమ్మనగా వాడు తిరస్కరించి హవిశ్వాగాలు కూడ వారేంచారు. తన రాజు దీనావస్తును చూసి - బృహస్పతి అథిబారిక క్రియల ద్వారా వారి పరిషత్తితం చేయగా వాడు భర్త మాగ్దాన్ని అతిక్రమించి అభర్తువాడ్యు లయ్యారు. మయుంతో మహేంద్రుడు నిశ్చేషంగా రజి నంతానాన్ని అంతం చేసి ఆమర రాజ్యాధివత్యం ఉడు. దానితో రజి వంశం ఆంతరించింది. క్షత్ర వృథి పౌత్రుడైన జుటునికి ప్రతి వానికి ముడు వానికి జయుడు కలిగారు. జయునకు కృత్యుడు ఆతనికి హర్యవనుడు, వానికి సహ - ఆతనికి హీనుడు ఆతనికి జయనేనుడూ ఆతనికి సంకృతి, వానికి జయుడూ స్ఫ్టారు. ఈకే క్షత్ర వృద్ధుని వంశం కొనసాగింది.

—0—

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

స్కంధం-9 అధ్యాయం-18

యయాతి గాథ.

శుక్రమహార్షి పలికాడు - 'రాజు! నమశునికి యతి, యయాతి, సంయాతి, అయతి, - అన్న పెద్ద గం ఆచుగురు శుమాదులు కలిగారు. జ్యేష్ఠ జుమారునికి సట్టం కట్టాలని ఉడు సంకల్పించాడు. కానీ ఆతడు తన రాజ్య పొలనలో వుంటే ఆత్మ జ్ఞానానికి ఆటంకం నుండన్న భావంతో నర్వాన్ని త్యజించి వేశాడు. ఇందుని పత్తిమైన శచీ దేవిని ఆనుభిని వాంఖించిన సహమడు విష శాపంచే అఱగరమై స్వర్గాన్నింది పక్షనమైన సమయా

యయాతి రాజ్యాదికారం వహించాడు. యయాతి తన సోచరులు నలగురికే నాటగు దికల ఆధివత్యం యచ్చాడు. యయాతి ఆచార్య కుకుని వృత్తియైన దేవయానినీ, పశుపత్ర్యా; రాజనడిని ఆఱున శర్మిష్టమూ పరిషయం చేసుకుని భూమండలాన్ని పొలించాడు.

అన వివి పరీక్షిత్తు ప్రశ్నిస్తూన్నాడు - “యోగిష్టంగవా! ఆచార్య కుకుడు విష్వదు యయాతి చూడ క్రతియుడు, విష్వకన్య క్రతియుని పరిషయమాడితే ఏలోమ సాంకర్యం ఉతుండి కదా? ఆది యిలా ఎదుకు జరిగింది?”

పరీక్షిత్తు ప్రశ్నకు కుకుమార్పి బదులు పలుకు తూన్నాడు - “రాజు! దానవ రాజైన వర్మునకు శర్మిష్ట ఆనే పేను కల ఓ కూతురుంది. ఓ నాడామై గురు ష్క్రూ ఆయన దేవుని వెంటపెట్టుకుని సభీ జనంలో పుర్యానవన విషోరానికి వెళ్లింది. ఆనేక నుండర తదులతా, దులతో ఆ పుద్యానవనం మనోహరంగా వుంది. స్వాధుజల సంభరిత విశాల సరోవరాలతో ని వికసించి వున్నాయి. ఆ కమల గంధాన్ని సేవిస్తూ బ్రహ్మరాతు రుము ఉము నాదాలు ఘంపే ఆ వదేశం కోతాహాలంగా వుంది. ఆ తటాక తీరం చేరిన ఆ నుండర యువతులు గట్టిమీవ పెట్టుకుని తటాకంలో దిగి పరస్పరం సీళ్ని చల్లుచుంటూ జలక్షీరు సాగిస్తూ తత్త్వమయింలో ఉమాకాంత దైన వహిదేవ భగవానుడు వృషభ వాహనా రూఢుదై గావదం చూసి సిగ్గుతో తలలు వంచుకుని గట్టిమీదకు వచ్చి తమ తమ సస్తానిలు తీసుకోయి. ఆ హాథావిలో శర్మిష్ట తనదే అనుకుని దేవయాని కస్తాన్ని భరించింది. ఆది గమనించయాని కోపంగా - “ఓరా! ఈ దాసీది ఎంత సాహసు చేసింది. యాగంలో కునకంగాన్ని తీసుకుపోయిసట్లు నా కస్తాన్నను భరించింది. నిష తపోబూం ద్వారా విశ్వాసే గలవారూ, విశ్వ కళ్యాణ దృష్టాంత వైదిక కర్క్షీను నిద్రేశించగలవారూ, బ్రహ్మాంద్రా గందనా లందుకోగల సర్వ సమర్పులైన బ్రాహ్మణులమూ, తృంగువంశియులమూ అయిన మేము, భూసుర క్రేష్ములకు లక్ష్మీకాంతుడైన శ్రీహరి కూడ ప్రణమిల్లుతూ వుంటాడే. ఖా శర్మిష్ట జనకుడు దానవుడే కాదు మా పితృదేవుల శిష్యుడు కూడ. ఆట్టే స్తోత్రిలో యా యుక్తాయుక్త విషక్షణ జ్ఞానం లేకుండ, నా బట్టిలను కట్టుకున్నది.” అని నిందిస్తూంటే క్రోధ దంపహ్యమానయై దెబ్బతిన్న సర్వంలా బును కొడుతూ - “యాచకీ! నీ కింత

ర్వం కూడదు. శునక వాయసాదులు మెతుకులకై గుమ్మాలలో పడిపున్నట్లు నా నుమ్మం ముందు ఉడికి పడిపుచ్చిదేదానా ? ” అంటూ శర్మిష్ట దేవయాని వస్త్రాలను చిన్నా చిన్నం చేసి ఆ ప్రక్కనే న్న దిగుడుబావిలోకి ఆమెను తోసివేసింది.

శర్మిష్ట వెళ్లిపోయిన తడువాత విధివణన యయాతి రాజు దాహంతో ఆ నూతి దగ్గరకు ఏ విష్టుయై యున్న దేవయానిని తిలకించి తన వుత్తరియాన్ని ఆమె కందించి చేయి నిచ్చి చుసు ఆ బావి నుండి బయటకు తీచాడు. బయటకు వచ్చిన దేవయాని ప్రేషుహర్ష హృదంతో – “ఏక శిరోమణి ! నేడు నువ్వు నా హస్తాన్ని గ్రహించావు. యా పాణిని పరుడెపడూ గురించ వీలులేదు. ఈ సంఘటన దైవ ప్రేరణగా జరిగింది. మన బంధాన్ని భగవంతుడే ఏటు చేశాడు. రాజు : ఆదిలో నేను బృహస్పతి పుతుడైన కచని శపించినాను. ఆతడు ఒ తిరిగి శపిస్తూ – “సీకు బ్రాహ్మణు దెవడూ భర్త కాడు.” అన్నాడు.

ఉపర్యుక్త రితిని దేవయాని పఱకగా విన్న యయాతి – శాత్రు ప్రతికూలమే అయినా లో లేకపోయినా ప్రారథానుసారం ఏర్పడినది కావడం వల్ల – దేవయాని సౌందర్య శాంతిక్రితుడై ఆమె అభ్యష్టానికి ఆంగీకారం తెలియజేశాడు.

యయాతి వెళ్లిపోయాడు. వెంటనే దేవయాని నెత్తి నోరూ బాటుకుంటూ జనకుడైన ని సమీపించి సర్వం వినిపించింది, యావద్వృత్తాంతాన్ని ఆలకించిన కుక్కడు పొరోహిత్య ని నిందించి యా వృత్తిలో పుండడం కంటె కపోత వృత్తిని స్వీకరించి ధాన్యం ఏరుకుని దం ప్రేషుమని నగరం విచిచి వెళ్లిపోయాడు. ఆ విషయాలు తెఱసుకున్న వల్లపర్యుదు వాహ్యలవారు తనను శపిస్తాడనీ లేదా వైరి గణంతో ప్రవేశించి ప్రమాద మేడైనా రావచ్చుననీ – ఆయన జాడ తెలిసికొని సమీపించి పాఖాకాంతుడై ప్రార్థించాడు. కణిక గల కుక్కడు – రాజు : నేను నా బిడ్డను విషాడి వుండలేను. ఆమె ఆంతర్యం గ్రహించి ఏ గిరిగితే తిరిగి నీ దగ్గరకు వస్తాను అలా చేయ గలిగిన నాడు ప్రమాదమేమీ వుండదు.”

అనంతరం దేవయాని తండ్రితో – జనకా ! నేను వెళ్లిచేసుకుని ఎక్కుదికి వెడితే ఆక్కు శైవు తన చెలిక త్తెలతో పచ్చి నన్ను సేవిస్తూ వుండాలి.” అంది. ఆ పఱకుల నాలకించిన

శ్రీమద్వాగవత మహాపుచూణయ

వ్యతిరేకినే తన వంకమే నాళనమై పోతుండనే భీతిలో అసంబ్రాక సభి జనంలో దేవయాని సంలగ్ని రాలై పోయింది. తటవాత ఆచార్య కుక్కడు దేవయానిని యయాతి కిచ్చి పరి చేసి – శర్మిష్టను దాసిగా వప్పగించి – “యామె నెన్నదూ నీ శయ్య మీదకు ఆహ్వానించ అని శాసించి వెళ్లి పోయాడు.

కాలం గడుస్తాన్నది. దేవయాని శ్వతువతి అయింది, తత్కూతంలో బుతుస్తాతయైన యయాతిని ఏకాంతంలో చేరి సంమోగనిన్న ఆధిలషించింది, ఆచార్య కుక్కని ఆదేశ వచ ప్రతిలో వున్న బుతు స్తాత ఆయన శర్మిష్ట పుత్ర ప్రాప్త్యర్థం కామించడంతో శర్మి యయాతిరాజు – ప్రారథాధీనమసారం జరుగుతుందని నిశ్చయం చేసుకుని తర్వానుకూల ర్షిష్ట అభీష్టాన్ని తీర్చాడు. యదు, తర్వాను అన్న పేర్లు గత కుమారు లిద్దరు దేవయా గారు. శర్మిష్టకు త్రదుహ్యం, అను, హారు-అన్న పేర్లు గత మగ్గరు పుత్రులు జనిషిం తన తర్త ద్వారానే శర్మిష్ట పుత్రులను కన్నదని గ్రహించిన దేవయాని క్రోధ దండహ్యం తండ్రిని సమీపించింది. కామాతురుడైన యయాతి దేవయానిని వెంటదించి పొదా డై ఎతగా బ్రతిమలాదిసా, అమె విన లేదు. ఆది చూసిన ఆచార్య కుక్కడు బ్రతుటి త – రాజా! నువ్వు త్రీలంపటుడవై, కామాతురుడవై, బుద్దిహీనుడవై, అనత్వవాది వు కనుక – నిన్న వార్థక్యం అవహించును గాక : ” అని శపించాడు.

“ఆచార్య ! నీ పుత్రులు నా కింకా కామ తృప్తి కలగ లేదు, ఈ శాపం నీ పుత్రుకి అనర్థదాయకమే కదా : ” అని యయాతి పలకగా – “రాజా ! నువ్వు నీ పుతులలో ర అంగీకరించి నీకు యోవనాన్ని దానం చేస్తే – నీ వార్థక్యం వానికి యిచ్చి నువ్వు అనుభవించు.” అన్నాడు,

యయాతి తన మందిరం చేరి జ్యేష్ఠ పుత్రుడైన యడువును తన యోవ్యనం యిమ్మని దానికి యదువు పఱుకుతూ – “జనకా ! అకాలంలో వార్థక్యం పొంది నేను లేసు. విషయ సుఖాలు అనుభవించనిదే మానవునికి వైరాగ్యం కఱగదు. కనుక నాకు ఽ వడ్డా : ” అన్నాడు.

తరువాత యయాతి థీకాలీ, వయస్సులో చిన్నవాడూ అఱున శూరుని ఆహ్వానించి -
) 1 ఆగజు లందరిలా మహ్వ వా పటకులను తిరస్కరించ కూడదు.” దానికి శూరువు
 నానమిస్తా - “జనకా! తండ్రి యొక్క వాత్సల్య, ఆనుగ్రహిత వల్ల నే మానవ
 నడు పరమపదం పొందగలుగుతాడు. దేహం లభించేది కూడ తండ్రి వల్ల నే కదా! ఆట్టి
 జనకునకు ప్రత్యుషకారం చెయ్యుని కుమారుడు దెవదుంటాడు? జనకుని మనోగతాన్ని
 ఉచించి సంచరించే పుత్రుడు ఉత్తముడు, జనకుడు చెప్పగా ఆచరించేవాడు మర్యాదుడు, జనకుడు
 ఇతని కూటము విననివాడు ఆధముడు, ఏ మార్గంలోనూ తండ్రిన్ని ఆనుసరించని వాడు
 వే కాడు. ఆట్టివాడు కేవలం మలమూత్రాదులలోకి వస్తాడు.” అన్నాడు. తరువాత అతడు
 వార్డక్కాన్ని స్వీకరించాడు. యయాతి పుతుని యోవ్వనాన్ని పొంది ఆదితీ వలె విషయ
 ఆనుభవించ సాగాడు. యయాతి సామాన్యుడు కాడు. యావశ్యామండలాన్ని శాసిస్తాన్ని
 ఇచ్ఛాధివతి. తన వ్రష్టిను కన్న సంతాపం వలె పాలిస్తా ఇంద్రియ పాటవంతి¹ సమ
 సారం - ఆవసరావికి ఖించి విషయ వాసనలలో ములిగి తేచిమాన్నాడు. ప్రియ పత్ని
 దేవయాని యయాతిని త్రికరణత్వదీగా సేవిస్తా ఏకాంతంతో² ఆనందాన్ని ప్రసాదిస్తా
 సాగింది. యాగపురుషుడైన శ్రీహరి ఆనందార్థం యయాతి అనేక యాగాలు చేసి భూసురో
 ఉత్త భూతి దష్టిణలు ప్రసాదించి ఆ దేవదేశైని ఆనుగ్రహం పొందాడు. కట్టణ సము
 సర్వ వ్యాపకుడూ అఱున శ్రీమన్నారాయణ భగవానుని యయాతి నిజ హృదయ
 లో నియపుకుని నిష్టామ భావనయా ఆచాధించాడు. ఆలా దీర్ఘ కాలం ఇంద్రియ నమేతంగా
 గున జోదీంచి విషయ సుఖ లనుభవించి కూడ త్యాపీని పొందలేక పోయాడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

ప్రథమాంసం - 9 అధ్యాయం - 19

యయాతి రాజు గృహోదులను పరిత్యజించుట.

శకమహర్షి : - రాజు ! నారీషన లోలుడై యయాతి చిరకాలం విషయ వాసనలు ఆనుభ ఓనాడు తన అరథవతనాన్ని గుర్తించి యోచించి విగ్రహమై భార్యతో - దేవయానీ ! నా సు అలకీంచు, నావంటి విషయ వాసన తత్పరుణ్ణి గురించి చెబుతాను. ఈ మహరణ్యంలో న్నాన్న తపోధనులయిన మహార్షుడు నా వంటి విషయ వాసన లోలు తరించే మార్గాన్ని నింతిస్తూ వుంటారు. ఈ అరణ్యంలో ఒక మేఘం స్వేచ్ఛగా తిరుగుతూ వుండగా ఓనాడు ఒక ఒకటి దిగుడు బావిలో పడి వుండడం చూసింది. ఆ పోతు మేక తీవ్ర కామం కలాడి కావడం నలిష్టమైన తన వాడి కొమ్ములతో ఆ బావి దగ్గర మళ్ళీని త్రచివ్వ బావిలోపల వున్న ఆడ పైకి రావడానికి దారి ఏర్పాటు చేసింది దానితో ఆశమేక సునాయానంగా బయటకు ఉతో దానితో దీనికి బంధం ఏర్పడింది. ఎంతగా దానితో భోగాలనుభవిస్తూన్నా బలిష్టంగా సాని చూసి ఆ జంట పొందుతూన్న ఆనందాన్ని తింకించి తాము కూడ ఆనందాన్ని లన్న బ్రాంతితో ఆ మగమేకను చేశాయి. కామ పిశాచ గ్రసమైన ఆ మేకపోతు అనేక ఆడమేకలతో భోగాలనుభవిస్తూ వివేకాన్ని కోలుపోయింది. నూతి నుండి బయటకు వచ్చి శక తన పోతు యితరమైన ఆడమేకలతో సంచరించవం చూసి సహించ లేకపోయింది. కాముకు తనవాని ప్రవర్తనను భరించలేక అదిలో తనను పోషించినవాని దగ్గరకు వెళ్లపోయింది. ప్రాదీతమైన పోతుమేక ‘మే మే’ అంటూ దానిని పెంచించి వెనుకకు త్రిపూర్ణాలని ఎంతగా శ్రీంచినా అది వెనుకకు మరల లేదు. ఆడ మేకను పెంచిన బ్రాహ్మణులకు కోపించి పోతు శండాలు ఖండించి వేశాడు; కానీ దయతో వాటిని మరల దానికి అతికి వేశాడు. సునశక్తిని పోతు - నూతి నుండి బయటకు వచ్చిన మేకతోనే చిరకాలం భోగాలు ఆనుభవించి కూడ

ప్రానీ పొందలేక పోయింది. నా పరిస్థితి కూడ అలానే వుంది. నీ ప్రేమ సాకంతో బద్ధుడు చూసు. నీ మౌహంలో చిక్కుకుని పరమార్థాన్నే విస్కరించాను.

‘ప్రేమస్త! కామోపహత్తుడైన వానికి విక్షయంలో భన కనక వస్తు పాహనాథున్నీ లభిం కృతి ఆన్నది వుండదు. ఆజ్యం పోయ ఆగ్ని జ్యాలటు చల్లారనట్లే భోగాలనుభవిస్తూండు. వాసనలు శాంతించవు. ఆనక్కి శూన్యాడై, రాగదేవ వివజ్ఞికుడై నవానికి సర్వత్రా సుఖమే ప్రస్తుతింది. విషయ దాహం దుఃఖ నిఱయమై యుండ ముండబుద్ధులు అత్యంత కష్టం మీద విషయ వాసనలు విడనాడరు. అతి బలవంతాలైన యిందియాలు విద్యాలనులను సహితం దానికి గురిచేస్తాయి. అందులకే తల్లి, చెల్లి, కూతురు అదిగా గలవారితో కూడ ఏకాంత చేయాడు. దీర్ఘ కాలం ఇంద్రియ సుఖాలు అనుభవించినా నాకు యింకా భోగానక్కి ० లేదు. అందులనే విషయ దాహాన్ని త్యజించి చిత్త వృత్తులను పరమాత్మలో లీసంచేసి నమంగా ఆడవులలో సంచరిస్తాము, ఇహపర భోగాలన్నీ అసత్యాలే అని నిక్యసించి దార, భనాది రూప ఇహ సుఖాలను, స్వగ్రహించి ఫలాలనూ కూడ అభిలషించడం వల్ల ఆత్మ మహాతుండని గ్రహించి సంగ సర్వస్వాన్నీ పరిత్యజించిన వాడే ఆత్మజ్ఞాని కాగఱిసుతాడు.’

పర్యుక్త రీతిని యయాతి-భార్య అయిన దేవయానికి ఉనదేఖించి విషయ వాసనలను అన్నిం రిత్యజించి-పూడని యోవనాన్ని పునః ఆతని కిచ్చి తన వార్ధర్యాన్ని తాను స్వీకరించాడు. మ కోణ రాజ్యాన్ని డహయైనకు. డక్కిణాన్ని యదువుకు పళ్ళిమాన్ని తుర్యమునునకు. నీన్ని అనుపునకు వంచి యిచ్చాడు. సత్త ద్వీవ యుతమైన విశాల సామ్రాజ్యానికి పూడని ర్తిగా అభిప్రేకించాడు. తరువాత తాను విశాగియై సీర్జనారణ్యాలకు వెళ్లిపోయాడు. రో వుంచూ సర్వసంగ విముక్తుడై యయాతి ఆత్మ సాక్షత్స్ఫురంతో త్రిగుషమయ లింగ గ్రంథి నాశనం చేసుకొని మాయాపుల రహితుడై నారాయణ పరిభుషించు చిత్తాన్ని త్తుం చేసి భాగవతో తములు పొందే పరమగతిని పొంచాడు.

భర్త భోగు గ్రహించిన దేవయాని విరాగించి అయింది. దశ దిక్కలనుండి పొనశాలకు రాయ - భగవత్ ప్రేరణానుసారం కర్మ సూత్ర బద్ధులై సమావేశ మహాతుంటారని చి సర్వసంగాంనూ పరిత్యజించి వాసుదేవ పరమాత్మాయందు మనస్సును అగ్నించేసి

ళరీశాన్ని విడనాడి పరమాత్మను పొందినది, చటాచర సృష్టికర్త, సణ్విక్రయుడూ, సర్వమంతుడూ అయిన వాసుదేవ పరమాత్మకు ప్రషణమిల్లు తూన్నాను, అనంత తత్త్వమైన శాంత స్వరూపమత్తు ప్రషణమిల్లు తూన్నాను.

— 0 —

అమద్దాగవ మహాపురాణము

సకెంథం-७ అధ్యాయం-20

దుష్యంత, భరతుల గాథలా.

శుకుమహాత్మీ పరికాదు — “రాజు ! పూరు వంశ వర్జనను ఖఱకించు. సుష్మృ కూడ యా తోనే జన్మించావు. పూరు వంశంలో రాజుర్షులూ, బ్రిహ్మర్షులూ అసేకమంది జన్మించారు. ఈ జనమేళయడు వానికి ప్రాచిన్యంతుడూ, అతనికి ప్రస్తీరుడు, వానికి నమస్కారు. దారుపడుడు కలిగారు. వానికి సుష్మృదు వానికి బహుగవుడు. అతనికి సంయూతి వానికి యూతి అతనికి రౌద్రాశ్వుడు జన్మించారు. రౌద్రాశ్వునతు — బుతేయు, కుషేయు, పండితు, కృతేయు, జతేయు, సంతతేయు, ధర్మేయు, సత్యేయు, ప్రతేయు, వనేయు నామాలతో ఉంది తుమారులు కలిగారు. అందులో జైపురైన బుతేయునతు రంతి భారుడు, వానికి ప్రథమ అప్రతిరథ నామాలతో తుమారులు ముగ్గురు కలిగారు. అప్రతిరథ సందనుదైన రణ మేథా తిథి, వానికి ప్రస్తుత్యాది బ్రాహ్మణులు లడయించారు. సుమతికి రైత్యుడు, ఒతుడు కలిగారు.

దుష్యంత మహారాజు ఒకనాడు వేటకై అదవులకు వెళ్లి అక్కడ కణ్విక్రమంలో దేవ సదృశ్యమై, లక్ష్మీ సమ మనోహరమైన సుందర నవయోవ్యసాంగియైన శకుంతలను పరమానంద భరితు దయ్యాడు. అతని మనస్సులో కామవాసన వ్యదయించింది,

“అంచి ఆమెతో — ‘నీ మెఘ్య తెచ్చ ? నీజనకు తెవరు ? కమం దశాయతాకీ ! నువ్వు త్స్త్రి గనవే నని నేను నిశ్చయంగా గ్రహించ గలగు తూస్తును. కారణం షాహు వంశియలు ఆధర్మంగా లగ్గుం కాదు.’” అన విని శకుంతల పలికింది.

“ఆర్య ! మీ వచనాలు పరమ సత్యాలే. నేను విశ్వామిత్ర రాజుర్షి వల్ల మేనకు ఉంచిన దానను. మేనకా విశ్వామితులు నన్ను ఆరణ్యంలో విషనాదిబోతే కరుణానమ్రదుడైన మహార్షి నన్ను పెంచి ఇంత స్థితికి తెచ్చాడు. అందులకు కణ్వులవారే సాక్షి. మీకు చేయ దగిన నేనయేదో చెప్పండి. కమల నయనా ! ఈ సుందరాననంపై కూర్చోండి. స్వాగత సత్యాగ్రామ చేస్తాను. నీవారధాన్యంలో తయారైన భోజనాన్ని చెయ్యండి. అభ్యం లేకుంటే నేటికి మా ఆశ్రమంలో విశాంతి తీసుకోండి” అంది.

అనంద పరవళ్లడై దుష్టంతుడు పలికాడు — “ఇశిక వంళోద్ధృవురాలవైన నీవీ రీతిగా సత్యాగ్రామ చేయడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. త్స్త్రియ కన్యలు తమ కనురూపుడైన వానిని పతిగా నిర్లయించుకోవడం సదాచారమే కదా.” అని పలకుహూ ఆమె ఆంగీకారాన్ని అర్థం ని దేశ కొల విషయజ్ఞుడు కొవడంచే ఆమెను గాంఠర్వ విధి నమసరించి పరిణయం చేసు దు. ఆమెపు వీర్యాదైన దుష్టంతుడు ఆ రాత్రి అంతా ఆమెతో గబిపి మహనాడు నిలి నికి వెళి పోయాడు. శకుంతల గర్వపతియై పుత్రుని కన్నుది. మహార్షి కణ్వుడు సముచిత మంలో ఆ బాయనకు జాత కర్మాదులన్నీ నిర్వి రీంబాడు. అపార బల, శక్తి పంపన్నడైన చాడు చిన్న నాడే సింహాలను బిలాత్మారంగా యాద్యుకు వచ్చి వాటిపై కూర్చుని ఆడుతునే

భగవదంళతో ప్రవభవించిన అతడు అసామాన్య బల పరాక్రమ సంపన్ను ఉయ్యాడు. నితో శకుంతల దుష్టంతుని చేరింది. స్టోములైన వత్సి పుత్రులను ధుష్టంతుడు నిరాకరిం రో ఆకాశవాణి యలా పలికింది,

“రాజుః సంతానోత్పాదనతో త్రీ కేవతం తోలు తిత్తు వుటిది. యదార్థంగా తుమాహదు సంబంధికుడే. కారణంః తండ్రియే షత్రు రూపంలో ప్రాదుర్భ విస్తారు. నువ్వు శకుంత అపమానించకు. నీ పుత్రుని భరించి పోషించు. వంశాన్ని వర్షిల జేనే పుత్రుని వల్ల దేవతలు మహానందం పొండుతారు, శకుంతల వచనాలు పరమ సత్యాలే.”

అకాళవాణి పలుకులు ఆలకించి దుష్యంతుడు వత్సు ప్రతులను ఆనందగా రాజమందిరం నుండి వెళ్ళాడు. దుష్యంతుని తరువాత ఆతని కుమారుడైన భరతుడే చక్రవర్తి ఆయ్యాడు. జౌవతుడైన దుష్యంత నందనుడగు భరతుని మహిమ నేటికే గానం చేయి లభు ది. భరతుని దష్టిం హూస్తుంపై చక్ర చిచ్చులూ, హొల్లి పద్మ లాంఘనాలూ ఉన్నాయి. పేక విధి ననుసరించి ఆతని సామ్రాజ్య పట్టాభిపేరి మహాత్మవం జరిగింది. భరత చక్ర ప్రతమ బుణ్ణిని షురోహితునిగా వరించి గంగా సాగర సంగమంలో గంగా తథావ గంగో ర్యాంత్యం ఆశ్వ్యమేధ యాగాలు యాభై ఐదు చేశాడు. అలాగే ప్రయాగ దగ్గర తరం యమునో త్తరి వరకూ డెబైచై ఎనిమిది యాగాలు చేశాడు. ఆ యా యాగాలలో ఆ చక్ర పొర ధన రామును భూమురో త్తములకు దానం చేశాడు. ఆ మహాత్ముడు ఉత్తమ స్థానా మాగ సంబంధాగ్నిని స్థాపించాడు. అయ్యగిన్న స్థాపన ప్రదేశ లన్నింటిలోనూ ఒక్కొక్కరే సహాను సంఖ్యలో గల భూమిర ప్రేష్టలకు గోదానాలు చేశాడు. ఆ మహారాజు ఆ చేసిన యాగాలలో నూట ముపై ఆక్యాలను బంధించి రాజు అందరినీ ఆశ్చర్య చకితులను ఆ యాగాల పల్ల ఆతడు ఆనంతమైత కీర్తిని పొందడమే గాక మాయను సయితం ని సర్వ జగద్గురువైన శ్రీహరిని పొందాడు. యాగంలో ‘మషార’ నామ కర్ను కొన నేశలో శ్యేత దత్తాలు కలిగి కాల వర్షం కల నువ్వు భూషణాలంకృతాలైన ఆనంఖ్యక మ దానం చేశాడు. స్వగ్గాన్ని ఎవడూ ముట్టినట్లు భరత చక్రవర్తితో సమంగా మహాత్రర ను అచరిచిన వాడు భూమందంతో లేదు. భవిష్యత్తులో వుంటాడని చెప్ప జాలము. మయ్యతలో ఆ చక్రవర్తి కిరాత, మాణి, యవన, అంద్ర, కంక, ఇళ, ఇక, మైవాచ్ఛది ణ ద్రోహలైన దుష్ట త్త్రాయితను అందరినీ సంహారించి వేశాడు. ఆది కాలంలో లాక్ష నీవతలను ఓడించి రసాతలాన వుంటూ అనేక మంది దేవత శ్రీలను అపహారించి తీసుకు రు. భరత చక్రవర్తి వారిని కూడ జయించి ఆ దేవ భాషినులను కూడ విడిపించాడు. భరతుని రాజ్యంలో భూమ్యంతరిక్షిల నుండి ప్రజలకు కోరికఁన్నీ నెరవేరేటట్లుగా శాసించాడు. కాలం ఆతడు ఏకచ్ఛుతాధిపతిగా పాలించాడు. లోక పాలురసు సయితం చకితులను తిలో అభండై శ్వర్య, సార్వభోగ సంపత్తి, అభండ శాసనం, యా జీవనం సయితం ’ అని నిశ్చయించుకున్న భరతుడు యా విశ్వం నుండి ఉపరథు దయ్యాడు. విదర్శ రాజు

శికలు ముగ్గుచూ భరతుని భర్యైపత్నులై అనుకూలంగా సంబరిస్తా సంతాన వంతు ఆయ్యారు తుదు భార్యాళతో యా షృంతులు తన కను రూపులు కొరని చెప్పగా వారు భర్త తమ్ముడై త్వజి స్నేహితితో తమారులను అంతం చేసి వేశారు. సంతానం త్వదీతిగా విచ్చిస్నే మహంకో కుదు ‘ముదుతోస్ము’ నామక యాగం చేయ మహగ్గణం సాఙ్కేతికంచి ఆ చక్రవర్తికి ‘భరత’ నామక పుత్రుణి అన్నగాహించాడు, ఒకానొక వేళ బృహస్పతి తన సోదరువైన ఉత్సవత్తిని ఆనుభవించ ప్రయత్నించాడు. తత్పుమయంలో గర్వపతి అయిన ఆమె గర్వ గతి లత్కుర్మాన్ని నిరోధించ బృహస్పతి వానిని అంధుడవు కమ్ము - అని శపించి ఆమెను వచించాడు. భర్త తనను పరిత్యజిస్తాడన్న భీతితో బృహస్పతి వల్ల కలిగిన తమారుని ఆమె ఒచ సంకల్పించింది. తత్పుమయంలో బృహస్పతి ఆమె గర్వపతి వాయనకు నామ నిర్వచనం - “మూర్ఖురాలా! యా బిడ్డ నాకు జౌరసుడూ నా సోదరువుకు ఛైత్రజుడూ ఆవుతాడు. పీణి పోషించు. ఇద్దరికి పుత్రుడు కొపడం పల్ల ‘ద్వాజ’ అనీ, భరించు మన్మాదు కనుక యాయం కలిపి ‘భరద్వాజ’ దన్నారు. అంత మహత - “బృహస్పతి! యా బిడ్డ నా పతికి విచిన వారు కాదు కనుక మన యారువురికి సంబంధించిన వాడవుతాడు. కనుక పీణి నువ్వే సారి.” అంటూ వారిద్దరూ సంఘర్షణపడి ఆ బాటుణి ఆక్కడే విడనాడి పోయారు. వాడే నీజ నామ పశ్చాతు దయ్యారు. ఆ బాటుణి మర్గణం పాలించి పోషించి భరత వంశం ను పోతుండ అత్యణి భరతునికి దత్తం చేశారు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంటండ్రుస్ - 9   అధ్యాయం - 21

రంతి దేవోపాఖ్యానం.

ఈకమహార్షి పటుకుతూన్నాడు :— పరీక్షిస్తు రేంద్రా ! భరద్వాజునికి బృహత్తత్తత్తు, జయ, నర్య, నర గగ్ర నామాలతో పుత్ర వంచకం కలిగింది. నర నందసుడు నంకృతి, ఆతనికి రంతి దేవ నామాలతో కుమారులు యద్దరు కలిగారు. రంతి దేవుడు చక్రవర్తి భ్రాతి విశ్వ మయింది. ప్రాత్ పస్తువులతో సంతుష్ట దవుతూ రంతి దేవుడు ప్రయత్న రహితంగా పన చేస్తూన్నాడు. అప్రయత్న ఠగా లభించిన పస్తువులను కూడ ఆతడు అతిథి అభ్యాగ వంచి పెడుతూ తాను ఈద్వాధతో వేదన పడుతూ వుండే వాడు. సంగ్రహ, పరిగ్రహ దూరంగా మమతా రహితంగా దైర్యంగా భార్య పుత్రులతో సహః బానేక సమయాలలో లేకుండ యాతనలు పడ్డాడు. ఒకానొక సమయంలో రంతి దేవుని జనులకు అన్న పాసీయాలు లేకుండ 48 రోజులు ఉండవలసి వచ్చింది. రోజున ఆకలితో వున్న ఆ కుటుంబానికి మృత, పాయస, పాసీయాదులు లభించాయి. దేవుడు పరివార సమేతంగా త్రుతిపొసలతో కంపిస్తూన్న సమయాన లభించిన పద్మాలు కి స్మిరమవుతూండగా ఓ బ్రాహ్మణుడు అతిథి రూపంలో ప్రత్యుష మయ్యాడు. జీవు నీని భగవద్గుణితో సందర్శించే రంతి దేవుడు ఆ పద్మాలతో అతిథిని నేపించాడు. తృప్తితో అతిథి వెళ్లి పోయాడు. తరువాత ఆ కుటుంబం తిషధానికి కూర్చో బోతూం ద్ర ఆతిథి వచ్చి ‘దేహీ’ అనడంతో ఆతణీ కూడ ఆతడుఅన్నాడులతో పరితృప్త ని తరువాత కునకచ తుప్పయింతో మరో అతిథి రాగా వారికి పెట్టి పరమాత్మయే యా రూపాన శలచి ప్రసన్న దయ్యాడు. ఇక రంతి దేవుని దగ్గర మిగిలినది స్వల్పంగా ఉడకం మీ. అవి కూడ ఒక్క మనిషికి మాత్రమే సరిపోతాయి. తత్పమయింలో చండాలు దొకడు తి దీన భావంతో—“నాకు చాలా దాహంగా ఉంది. నీట్ను కావాలి,” అన్నాడు. వాని దైనందిని

తిరకీంచిన రంతిదేవుడు దయా సంతప్త హృదయుడై – నేను త్రయైను ఆష్ట సిద్ధులతో కూడిన పరమ గతిని కోరడం లేదు. మోషం వాంభించడం నేను అభిలిపించే దల్లా సర్వ ప్రాణిల హృదయాలతో షుంధి ఆ ప్రాణిల దుఃఖం నేను వించాలనీ అవస్త్ర సుఖించాలనీ కోడ తున్నాను. ఈ దీన ప్రాణి జల పానం చేసి జీవించాడుతూ పున్నది. ఈ జలాలు నేను వీని కీయదం వల్ల యితడు జీవిస్తాడు. ఇక నాకు ఆకలి బా, శరీర శైథిల్య, దైవ్య, గ్రావి, శోక, మోహ, విపాదాదలేపి లేవు. అస్త్ర నాశనమైయి. నేను సుఖంగానే వుంటాను.” అనుకుంటూ రంతి దేవుడు మిగిలిన జలాలు తండ్రాలనికి వేళాడు. అవి లేకపోవడం వల్ల తన కుటుంబం మరణించే స్ఫోతిలో పున్న కరుణ రస పరిశేష రంతిదేవుడు తదుదకొన్ని పానం చేయు జాలక దీనువికి యచ్చి వేళాడు. మహా ధైర్య న వాడతడు. ఆ వచ్చిన వాడు చండాల రూపంలో సాజైత్తూ భగవంతుడే. త్రిభువనాధికు బ్రహ్మాను, విష్ణు, మహేశ్వరులే రంతి దేవుని నమకుంలో సాజైత్తురించారు. ఆతడు ఆ జాలకూ సాప్తాంగ వందనం చేసి సంగరహితుడై. నిష్పుష్టతో నిఱింపి పోయాడు. క్రేమ శక్తి భావంతో వాసుదేవ భగవదాయ తమైన చిత్తంతో తన్నయుడై లాడే కానీ పారి నేమీ లేదు. అందులకే త్రిగుణ మయమైన మాయ నాశనమై పోయింది. ఆతణీ అనుసరించి దారా పుత్రాదులు కూడ సత్యంగ ప్రభావం వల్ల సర్వ సంగ వర్షితులై యోగులై పరమేః ఆ శ్రాయించి మహా భక్తు లయ్యారు.

* * * * *

మన్మహి కుమారుడైన గగ్గనికి శని ఉదయించాడు. క్రుణు వంశ సంజాతుడే అయినా బ్రిహ్మత్వం సాధించి బ్రాహ్మణ వంశాన్నే ఉద్ధరించాడు. మహా వీర్యుడికి దురితశక్తి వానికి త్రయ్యారుణి, కవి, శస్త్రారుణి, అనే కుమారులు ముగ్గురు కలిగారు. వీరు రా బ్రాహ్మణులే ఆయ్యారు. బృహత్త క్రుణుని ప్రతుడు హన్తి – హన్తినా నగరాన్ని న వాడితడే హన్తికి అజమీధ, ద్విమీధ, పురుమీధ నామాలతో ముగ్గురు కుమారులు కలి ఆజమీధుని సంతతిలో ప్రియ మేధాడులు బ్రాహ్మణుల లయ్యారు. ఈతని సంతతిలోని బృహదిమనకు బృహద్రనుడు పుట్టగా వానికి బృహత్తాయుడు జన్మించాడు వానికి సేనటిత్తరు చిరాశ్వ, దృఢహసు, శాఖ్య వత్స నామాలతో నలగురు కుమారులు పుట్టారు. రుచి

ఎకి పొరుడు, వానికి వృథనేన నీవ సామాలు కల కుచూరు లిద్దరు జన్మించారు. నీషునికి మంది పుత్రులు కలిగారు. నీవ నందసులలోని వాడైన బ్రహ్మ దత్తుడు మహాయోగియై తేన శరస్వతి వల్ల విష్ణు కేసుని కన్నాడు. ఈ విష్ణు కేసుడు జైగీషవ్య మహార్షి ఉపానీశం యోగ శాస్త్రాన్ని రచించాడు. ఇతని తమాచుడు ఉదక్కన్వసుతు, వీనికి కలిగిన వాడుడు.

ద్వివేషులికి పుట్టినవాడు యాచినవరు వాని పుత్రుడు కృతిమంతుడు, వాని పుత్రుడు సత్య వాని పుత్రుడు కృతిమంతుడు, వాని పుత్రుడు సత్యర్థతి. వానికి దృఢనేటి వానికి సుపాంకలిగారు. వానికి సుమతి, వానికి సన్మతిమంతుడు వానికి కృతి, వానికి హిరణ్యసాభుడూ, హిరణ్య శాఖని వల్ల యోగ విద్య లభించింది. ‘ప్రాణ్య’ అనే పేరు గం సామాలు యాతని వల్ల నే వ్యాప్తిలోకి వచ్చాయి. కృతి నందసుడైన నీపునికి ఉగ్రాయించుడు కలిగారు. జైమ్యుడు, వానికి సుపీరుడు, అతనికి రివుంజయుడూ కలిగారు. వానికి బహురథుడూ, దివ్యమీథ సోచరుడైన పుయమీథునకు పిల్లలు పుట్టి లేదు. అజమీథుని ద్వీతీయ వర్షి - అమెకు కలిగిన సీలుసకు శాంతి, వానికి సుశాంతి, వానికి పురుజుడు. వానికి అర్ఘుడు, వానికి స్వదు, వానికి ముద్దుడు, యాచినవరు, బృహదిషుడు, కొంపియ్యడు, సంషయుడు - ఆన్ని సఱళ కలగడంతో భర్యాత్మకు ప్రసన్నుడై - “నా పుత్రులు పంచ దేశాల పాలించ సమ అని పటక వారు (పంచ + అపం) పాంబాల నామంతో ప్రస్తుతి చెందారు. పీరిలో ముద్ద బహ్యత్వం సాధించి భూమర శ్రేష్ఠుడై మోదగంట గోత్ర ప్రవర్తకు డయ్యాడు. ముద్దు రోదాను, అహాంక కవలుగా పుట్టారు. అహాంకు గోతముడు పరిణయ మాచాడు. ఆమెను ఉండుడు. వానికి సత్యధృతి, అతనికి శరద్వ్యంతుడూ కలిగారు. ఓ నాడు అతడు ఊర్యాశిచి చలించిన హృదయంతో రేతస్పును విడువగా - అది రెండు భాగాలుగా దర్శి స్థంభంపై, అందుండి ఓ పురుషుడు, ఓ కన్య ప్రపథవించగా శంతన మహారాజు అదవితో వేటాడు ఆ వారిని చూశాడు. దయతో వారిద్దరినీ నగరానికి తీసుకు వెళ్లి పెంచాడు. కృపాశడై ఆరథు పెంచడం వల్ల అతపికి కృపాచార్యుడనీ, ఆ కన్యకు కృపి అపీ నామకరణం, కృపిని ఆచార్య దోషుడు వివాహం చేసుకున్నాడు.

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

సెంధం_9 అధ్యాయం_22

కౌతుల, పాంచాల, మగధరాజుల గాథ.

శ్రీమహార్షి వలికాడు — “రాజా! దివోదస ప్రత్యుదైన మిత్రేయనికి చ్యావన, నుహన, న, సోమక నామధేయులయన కుమారులు నలుగురు కలిగారు. పీరిలో సోమకునకు నూర్గురు : కలిగారు. వారిలో జ్యేష్ఠుడు జంతు — అన్న పేరు గల వాడు తాగా కవిష్టుడు వృషతుడు, నందనుడైన ద్రువయనికి రృష్టద్యుమ్ముడు, ద్రోషదీ కలిగారు. రృష్టద్యుమ్ము నందనుడు తువు. భర్యాశ్వ వంశాలైన వీరంకా పాంచాలురనే నామంతో ఖ్యాతి గాంచారు. అజమీ నీతియ ప్రతు డబున బుట్టనకు ‘సంవరణ’ నామక ప్రతుడు కలిగాడు. సంవరణుడు ప్రత్యే ఆయన తపతిని పరిణయమాడి ఉరు ఛైత్రాధిపతి ఆయన ‘కురు’ నామకుని కన్నాడు. ఈ పరిష్కితు, నుధన్యుడు, జహ్ను. నిషదాశ్వులడు ఆన్న పేరుతో నలుగురు కుమారులు . నుధన్యునికి నుహార్థుడు, అతనికి చ్యావనుడు, వానికి కృతి. అతనికి ఉపకిచర వనువు, బృహద్రథాది ప్రతులూ ప్రథవించారు. వారిలో బృహద్రథ, కూరంబ మత్స్యా, ప్రత్యుగ్ర, నే వారు చేది దేశ పాలకు అయ్యారు. బృహద్రథ నందనుడు కూర్గురు, వానికి బుష అతనికి సత్య హితుడు, వానికి పుష్పవంతుడు, అతనికి జహ్ను వు పుట్టారు. బృహద్రథుని న పత్ని ఇంయ ద్వయింగా షట్టిన శరీర భాగాలను రెంటేనీ ఆమె కండకంలోకి ఎసికి. . ‘జర’ అనే రక్కసి ఆ భాగాలను రెంటేనీ సంభానం చేయగా జీవించిన ఆ భాగాలు ఒంధ’ నామ ప్రభాయు డయ్యాడు. వానికి సహదేశుడు — అతనికి సోమాపి. వానికి కుత్ర రా కలిగారు, కురుని జ్యేష్ఠ నందనుడైన పరిష్కితుకు సంతానం కలగ లేదు. జహ్ను నంద మరథుడు. అతనికి విదూ రథుడు, వానికి సార్వభౌముడు అతనికి జయసేనుడు, వానికి రాధి అతనికి ఆయుతుడు, వానికి కోభసుడు, అతనికి దేవాతిథి, వానికి బుష్యుడు, అతనికి దిలీ

ఆతనికి ప్రతిష్ఠదూ కలిగారు. అతనికి దేవాపి శంతనుడు, బాహ్యాకుడు, అన్న పేర్లలో నుచుగురు కలిగారు. అందులో పెద్ద అయిన దేవాపి రాజ్యం వదిలి అరణ్యానికి తపు వెళ్లివోయాడు. ఊనితో చేస్తుడూ, కనిష్ఠుడూ అయిన శంతనుడే రాజ్యం పొందాడు. జన్మలో ఘటోభిష రాజ్యాయే శంతనుడై పుట్టాడు. అతడు తన చేతితో ఎవరిని ఉచినా వారు వార్ధక్యం పోయి యోవ్యనవంతు లవుతారు. తద్వారా పరమ కాంతి అభిముంది, అకే ఆతనికి శంతనుడన్న నామం సార్వకమయింది, ఒకానోకప్పుడు శంతనుని రాజ్యంలో ప్రవృత్తపర్యంతం జ్ఞమస్తితి ఏర్పర వేదజ్ఞులు ఆ మహారాజును చేరి – “అగ్రజానికి కాశ్చాండ నువ్వు పెళ్లి చేసుకున్నావు. తద్దోపం వల్ల వర్షాలు కురియడం లేకు. “రాష్ట్రం తల బొన్నత్యాన్నే నువ్వు వాంఖు పుంచే నీ అన్నకు రాజ్యం యిచ్చి వెయ్యా.” అనగాడు అడవులకు వెళ్లి – అన్నను రాజ్యం స్వీకరించు మని కోరాడు. అంతకుముందే త నామక శంతనుని మంత్రి వేద విరుద్ధ దర్శాలు భోధించుని దేవాపి దగ్గరకు తుఱుఁను కొంతమందిని పంపగా వారి వాక్యాలు విన్న దేవాపి వేద మాగ్రాంసారం గృహాశాస్త్రి స్వీకరించాడనికి బధులు వేద నిండ ఆరంభించాడు. ఆ కౌరణం వల్ల ఆతనికి ఫికారం పోయింది. రాజ్యంలో ప్రవృత్తం పడదం ఆరంథమయింది. దేవాపి యిప్పుడు కూడా ఈ నివాస స్థానమైన కలాప గ్రామంలో యోగ సమాధిలో ఉన్నాడు. కలియగాన చంద నాశనమైపోతుంది. షునః కృతయుగారంథంలో దేవాపి ద్వారా చంద్రవంశం వర్ణిలుతుంది. పోచదుడైన బాహ్యాక నందనుడు పోమదత్తుడు ఆతనికి భూరి, భూరికపన, శల నామాంమారులు ముగ్గురు కలిగారు శంతనుని వల్ల గంగా గర్వంలో నైష్ఠిక బిహ్వాచారి అయిన పుట్టాడు. సర్వ దర్శక మర్కుజ్ఞతేన యాతడు భగవద్గుర్తుడూ, పరమ జ్ఞాని అయి రాంచాడు. విశ్వ విఖ్యాత యోధులలో భీష్ముడు ఆగేసడడు. సర్వ త్రితయ హంతకు తడు పరశురామునితో కూడ యుద్ధం చేసి మెప్పు పొందిన జగజ్జెటి. శంతనునికి దాకాతి అయిన సత్యవతి వల్ల విచిత పీర్య, చిత్రాంగద నామాలతో ఉమాకు లిద్దరు కలి అమెయందే నా జనకుడైన వేదవ్యాసుడు పరశర పీర్యం ద్వారా ప్రాదుర్భవించాడు. మమై, పరమ పొవనమైన యా భాగవత మహా పురాణాన్ని నేను నా తండ్రిది ఆనుగ్రహం గ్రహించగలిగాను. దీనిని నా జనకుడు పైలాది తన చేస్తు శిష్యతాత్మ సంతం తోధించవ

కి ప్రతిష్ఠాతూ కలిగారు. అతనికి దేవాపి, శంతనుడు, బాహ్యాకుడు, అన్న పేర్లలో కుమారులు కలిగారు. అందులో పెద్ద అఱువ దేవాపి రాజ్యం వదిలి ఆరణ్యానికి తపస్సాయైర్చం వెళ్లాడు. దానిలో క్రైస్తవుడూ, కనిష్ఠుడూ అఱువ శంతనుడే రాజ్యం పొందాడు. పూర్వ జన్మతో భిష రాజ్యాయే శంతనుడై పుట్టాడు. ఆతడు తన చేతికో ఎవరిని స్పృశించినా వారు వార్ధక్యం యోవ్వన వంతు లవుతారు. తద్వారా పరమ శాంతి లభిస్తుంది. అందులకే ఆతనికి శంతన సార్థకమయింది. ఒకానోకప్పుడు శంతనుని రాజ్యంలో ద్వాదశ వర్ష పర్యంతం జ్ఞమ కృత వేదజ్ఞులు ఆ మహారాజును చేరి - “అగ్రజునికి పెండి కాటుండ నుష్య పెళ్లినన్నావు. తద్దోషం వల్ల వర్షాలు కురియడం లేదు. “రాష్ట్రా, నగరాదుల బొన్నత్తునే వాంఖిస్తూ వుంటే నీ అన్నకు రాజ్యం యిచ్చి వెయ్యా.” అనగా శంతనుడు అధివులకు - అన్నను రాజ్యం స్వీకరించు మని కోరాడు. అంతణముందే ఆక్షరాత నామక శంత మంత్రి వేద విరుద్ధ ధర్మాలు బోధించుని దేవాపి దగ్గరకు బ్రాహ్మణులను కౌతముందిని ఇ వాపి వాక్యాలు విన్న దేవాపి వేష మాగ్రానుసారం గృహస్తాకమాస్తు స్వీకరించడాసకి ఉ వేదనిండ అరంభించాడు. ఆ కారణం వల్ల ఆతనికి రాజ్యాధికారం బోయింది రాజ్యంలో పడడం అరంభమయింది. దేవాపి యిప్పుడు కూడ యోశులకు నివాస స్తావదైన కలాప ఉంలో యోగ సమాధిలో ఉన్నాడు. కలియగాన చంద్రవంశం సాశనమై పోతుండి పుసః ఖుగారంథంలో దేవాపి ద్వారా చంద్రవంశం వర్ణిల్చుంది. శంతను సోదరుడైన బాహ్యాక రుడు పోషదత్తుడు ఆతనికి భూరి, భూరికప్ప, శల నామాలతో కుమారులు ముగుఁ కలి శంతనుని వల్ల గంగా గర్వంలో నైష్టిక బ్రాహ్మణుల అయిన భీమ్యుడు పుట్టాడు. పర్వ మర్మజ్ఞుడైన యాతడు భగవద్వ్యక్తుడూ, పరమ జ్ఞానీ అయి భ్యాతి గాంభాడు. విశ్వ ఉ యోధులతో భీమ్యుడు అగ్రేసరుడు. సర్వ క్రతియ హుతకుడైన ఆతడు పరశురామునితో యుద్ధంచేసి మెప్పు పోందిన జగజైటి శంతనునికి దశరాజ పుత్రి అయిన సత్యవతి వల్ల త పీర్య. చిత్రాంగద నామాలతో కుమారు లిద్దరు కలిగారు ఆమె యందే నా జనకుడైన ర్యసుడు పరాశర పీర్యం ద్వారా ప్రాపుర్వమించాడు. గోవనియమై. పరమ పాపవదైన భాగవత మహా ష్టాణాన్ని నేను నా తండ్రి అనుగ్రహం వల్ల నే గ్రహించ గలిగాను. నా జనకుడు పైలాది తన క్రైస్తవ భిష్యతలు సయితం బోధించలేదు. అందులకు అధికారిని

పదం వల్ల నాకే వుండేశించాడు. కౌరణం : శాంతాది గుణాలు సాయందే తేజిల్లడం వల్ల గ్యాం నాకే ఉభించింది. శంతసుని ద్వితీయ పుత్రుడైన విచిత్ర వీర్యసికి కాఁఁ రాజులయిన అంబిక, అంటాలికలను తెచ్చి భీష్ముడే వివాహం చేశాడు. స్వయంవర మహారో త్వత్తియ వీరు లందరినీ ట్రిం ఆ కన్ధు రిద్దునీ జుఱుచి తెచ్చినాడు. సౌందర్యు, నాంగు లయిన భాగ్య లోగుడైన విచిత్ర వీశ్వుడు క్షయ వ్యాఖితో మరణించాడు. సత్య షణాన్ని ఆనువరించి వేవ్యాపుడే సోదర పత్ను లయిన అంబిక, అంటాలికలను సంతాసం ఉంచాడు. వారికి ధృతరాష్ట్రో పాండు రాజులు కలిగారు. మూడవపొరి దాసిపల్లు మహాభూని విదురుడు పుట్టాడు. ధృతరాష్ట్రో పత్ని అయిన గాంధారి వల్ల దుర్మోగ్రవాది కుమారులు ఉండి దుశ్శం అనే పుత్రి కలిగాడు. పాండు రాజు శాపగ్రసుడు కొగా అతని పత్ని అయిన ఏము, వాయు, ఇంద్ర దేవతల కరుణ వల్ల యందిష్టిర, భీమ, ఆర్జున నామాలు కల రథశులైన పుత్రులు కలిగారు. పాండు రాజు ద్వితీయ పత్ని అయిన మాద్రి అయినీ మరీ వల్ల నకుల సహదేవులు పుట్టాయి. నంచపాండవులకు ద్రౌపది పల్ల ప్రశాంతి విభ్రూ, నేన, క్రుక్తిరీ శతానీక క్రుత కర్మ నామాలతో ప్రసిద్ధు లయ్యారు. వీరే కాక దర్శించనికి యిందు దేవకుడు, భీమునికి హిందియి వల్ల మహాత్ముచుడు, కాఁఁ వల్ల సర్వగతుడు అనే తూ కలిగారు. సహదేవుకు పర్వతసందిని విషయ వల్ల నుహోతుడు, నమాతనకు కరేణ వల్ల నరమితుమా పుట్టాయి. ఆర్జునునికి నాగకన్య అయిన ఉలూపి వల్ల యందిరాడూ మణిపురాధీశ పుత్రి వల్ల బ్రథువాహనుడూ పుట్టారు. బ్రథువాహనుడు మాతామహానకే దయ్యాడు పెళ్ళి వేళరోనే వారు అలా నియమం పెట్టుకున్నారు. ఆర్జునునకు సుభద్ర వల్ల వీచుడైన సీతండ్రి ఆఖిమన్యువు కలిగాడు. ఆఖిమన్యువు ఉత్తర గర్వం వల్ల నువ్వు ఖర్పవించావు. నువ్వు సీతల్లి గర్వంలో ఘుంగానే ఈరుపంచం నాళనమై పోయింది. త్రాయ ప్రయోగించిన బ్రహ్మత్వం వల్ల నువ్వు ఆ గర్వంలో తపించిపోయావు. సాఙ్కేత్రాయి కృషవల్ల నువ్వు మృత్యువు నుండి రణీంప బిడ్డావు.

పరికీన్న రేంద్రా : సీతు లయిన ఐనమేజయ క్రుతవేన, భీమవేన. ఉగ్గవేన. బ్రాహ్మదే వున్నారు కదా : వీరందరూ పరాక్రమాలారే. శష్ఠక విషాగ్ని ద్వారా నువ్వు అంత శరువాత యి జనమేజయుడు సర్వ జాతిపై ఏర్పడ్డ క్రోధంతో సర్వయగం చేస్తాడు.

రోగవత మహాపురాణము అంత తమై శాయి. అంత ఆతడు వృథియ్ నంతనూ జయించి కాపషీయ సైన తురుని అధ్యయనిగా వరించి అశ్వమేఘ యాగం చేస్తాడు. అనేకమైన యజ్ఞాల శ్రీమన్నారాయణ భగవానుని ఆరాధిస్తాడు. ఇనమేంయ పుతుడు శతానీకుడు యాజ్ఞ మహార్షి ద్వారా వేదత్రయాన్ని, కర్కుకాండనూ గ్రహించి కృపాచార్యుని ద్వారా అప్రార్థించిన వల్ల ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొంది నిత్యానందానుతూరిని పొందుతాడు. శతానీక నకు జన్మించిన సహాసానీకునకు అశ్వమేఘజుడు వానికి అసమీ కృష్ణుడు, వానికి నేమి రాకలిగారు. హాస్తినాషుర నగరం గంగలో ములిగినవాడు యాతడు కోణార్థిలో సుఖ ఏక్షరచుంటాడు. నేమి కుక్కనకు బ్రిత్తరథుడు, వానికి కరి రథుడు, అతనికి వృష్టి థు, అతనికి సుషేషుడు, అతనికి సుసీధుడు, అతనికి సృష్టివు, వానికి సుభీ సంఘడు అతిప్రాప్త థుడు వానికి సునయుడు అతనికి మేఘాపీ, అతనికి సృష్టిపంచయుడు, వానికి దూర్యుడు, తిమి, వానికి బృహాదరథుడు అతనికి సుదాను, అతనికి శతానీకుడు వానికి దుర్దముడు, వహీనరుడు, అతనికి దండపాణి, వానికి నిమి, అతనికి ఛైమకుడూ కలిగారు. ఈ రీతిగా ఒక్క పంచాన్ని గురించి వినిపించినాను. మహార్షులూ, అమరులూ కూడ యావళాన్ని రంపురించారు.

జూసంధునకు మార్జారి, వానికి క్రతువుడు అతనికి ఆయుతాయువు వానికి నిరమిత్తుడు సుకష్టత్తుడు, వానికి బృహాత్మేనుడు వానికి కర్కజిత్తు, అతనికి శృతజంజలుడు అతనికి వానికి కుచి, అతనికి ఛైముడు, అతనికి సువ్రతుడూ అతనికి భర్తసూతుడూ, అతనికి రా, వానికి ద్వ్యమత్సేషుడు అతనికి సుషుటి, అతనికి సుబుడు, వానికి సుసీధుడు, అతనికి త్తు అతనికి విశ్వజిత్తు, అతనికి దివ్యంజలుడూ కలసుతారు. వీరందరూ మగధ రాజులు ఏరి రాజ్యకాంఠ సహస్ర వక్షుర పర్యంతం క్షుపటుంది.

త్రమద్వాగవ మహాపురాణము

సెంటండ్రుష్ - ७   అధ్యాయం - 23

య దు వం శ వ త్త న.

శుక్రమహార్షి పటుతూన్నాడు :— “కుడు వంశ తిలకా : పరీక్షిన్న రపాలా : యయాతి న అనుష్ఠాన సభానర, చట్ట, పరోక్ష నామాలతో కుమాడులు నటగురు కలిగారు. అందు రాదైన సభానరునికి కొలనరుడు ఆతనికి స్నాజయుడు, వానికి జనమేజయుడు, ఆతనికి శిఱుడు ఆతనికి మహా మసుదు వానికి ఉణించుడు, తితిష్ఠవు—ఆనే కుమారు లిద్దరు కలిగారు. నకు శిఖి, వన, శమి, దష్టి నామాలు కల నటగురు పుతులు కలిగారు. శిఖికి వృషాద్రు, మృద, కై కేయ నామాలు కల పుతులు నటగురు కలిగారు. తితిష్ఠను రుషద్రథుడు, ఆతనికి మసుదు ఆతనికి సుతవుడు, ఆతనికి బలి అనే పుతుడూ కలిగారు. బలి సతికి దీర్ఘ తమ అస్తుగ్రహం వల్ల అంగ, వంగ, కళింగ, సుహృద్య, పుండ్ర, అంద్ర నామాలతో కుమారులు ను కలిగి తూటు దిక్కులో గల పుట్టియ్ మండలాన్ని పద్మాగాలగా చేసి తమ పేర్లతోనే చి ఆయ దేశాలకు ఆయ నామాలే వుండి పాత్రించారు. అంగ నంథనుడైన ఫనపాసునకు పుడు కలిగాడు. ఆతనికి ధర్మ రథుడు, వానికి చిత్రరథుడు కలిగారు. చిత్రరథుడే రోమ మాంతరంలో ప్రసిద్ధుడై — అయిద్యాదివతియైన దశరథునికి మిత్రు దయ్యాడు. రోమ న తన పుత్రి అయిన శాపతాదేవిని బుయ్య శృంగున కిచ్చి వివాహం జేశాడు. విశాండక పీచ్యం వల్ల హరిణీ గర్భం నుండి ప్రాముఖ్యానించిన వాదే బుయ్య శృంగుడు. ఒకానాక ఱంలో అంగ దేశంలో వ్యవం లేక బాధపడుతూ వుంటే అంగ దేశాన్నింది వేక్యంగను ఉని ఆళమం చేరి హావభావ ఆలింగనాటుల ద్వారా, సృత్య గీత వాద్య విశేషాలతో శృంగుని మోహితుని చేసి అంగ దేశానికి తీసుకు వెళుగా ఆ తపోధనుని పొద సృంగు ఉచే అంగ దేశ మంతా పర్వత కురుసి ఇమం దూరమైన నుఖ్యాంతులు స్థిరించాయి. బుయ్య

ని ఆద్వార్యంపై రోమపాద, దళరథు లిధరూ ప్రతపంతు లయ్యాడు. రోమపాద ను చతురంగుడు, ఆతని కుమారుడు వృథలాశ్చిడు, ఆతనికి బృహద్రథ, బృహత్పూర్ణ, పును నామాలతో కుమారులు ముగ్గురు కలిగారు. అందులో బృహద్రథభునికి బృహస్పానుడు, జయ్యదథుడు ఆతనికి సంఖూతి, వానికి విజయుడు, ఆతనికి భృతి, ఆతనికి భృత్ప్రథము నత్స్యర్ముడు, వానికి అధిరథుడు, ఇన్నించినాటు. అధిరథునికి సంతానం లేదు. ఆతనికి దిలో కొట్టుకు శబ్దిన పెట్టెలో ఓ బాలుడు అలించాడు. తేజోమయమూర్తి అఱున ఆతడే ర శారకర్ణ నామ ప్రభ్యాతు దయ్యాడు. కర్ణ నందనుడు వృషసేనుడు. యయాతి ప్రత్యు సహ్యానకు బ్రథునామక ప్రతుడు కలిగాడు. ఆతనికి సేతు, వానికి ఆరబ్ధము, వానికి ఉండు, ఆతనికి ధర్ముడు ఆతనికి ధృతుడు వానికి దుర్గమ్ముడు, ఆతనికి ప్రచేషుడూ పుట్టారు. నూడుగురు కుమారులు కలిగి ఉత్తర దిశలో వున్న మేచ్చులకు ఆధివతు అయ్యారు. తి పుత్రులలో తుర్వసుకు వహిస్తయు ఆతనికి భర్గుడు. వానికి భాసుమంతుడు, ఆతనికి ఉపు, ఆతనికి ఉడారబుద్ధి అఱున కరంథముడూ కలిగారు. కరంథమునకు పురుత్తూ కలి మరుత్తునకు సంతానం లేకపోవడం వల్ల పూరు వంశంలోని పాడైన దుష్టాయని పెంచగా కాంక్షితో ఆతడు పునః పూరు వంశానికి వెళ్చిపోయాడు.

రాజా ! ఇక యడువంశాన్ని గురించి చెబుతాను విను. ఈ వంక వర్ణనను ఆలకించినంత న మానవులు పొపదూరు లపుతారు. ఈ వంకమందే సౌక్షమ్యత్తూ శ్రీకృష్ణ సరమాత్మ భూపంలో ఆవశరించాడు. యదుశైతు సహాను జిత్తు, క్రోష్ట, శల, రిపు నామాలతో కుమారుగురు కలిగారు. సహాను జిత్తునకు శతజిత్తు, ఆతనికి మహాపాయ వేణుపాయ, ప్రైసామాలతో ముగ్గురు కలిగారు. అందులో ప్రైసాయునికి ధర్ముడు, ఆతనికి స్నేహుడు, శింతి ఆతనికి సోహంజి, ఆతనికి మహిష్మంతుడు వానికి భద్రసేనుడు, ఆతనికి దుర్గు రనకులుడు, ప్రవశవించారు, రనకులుకి కృత వీర్యుడు, కృతాగ్ని కృతవర్ణ, కృతతేజ నామారులుగురు కుమారులు కలిగారు. కృతవీర్యునికి అర్జునుడు జన్మించాడు. ఈతడే కార్తున నామ ప్రభ్యాతుడై నష్ట ద్వీపితమైన భూతలాన్ని పాలించి సమాచ్ఛ అయ్యాడు. దత్తాత్రేయ భగవానునికి శిష్యుడై యోగ విద్యను పొంది అణిమాద్వాష్ట సిద్ధులూ సంపాన. తపోదానయాగ, యోగ, శాత్రు జ్ఞాన పర్మాక్రమ విజయాది గుణాలలో విశ్వంలో యా

సుధ్యనికి సము దేహుడూ లేదు, సహస్ర బాహువైన కార్త వీర్యుడు సుదీర్ఘ కాలం ఆక్రయిను తపిస్తూ వృథీ మంచలాన్ని పాలించాడు. తత్కాలంలో ఆతమిలో బలం క్షీణించడం నం లేక పోవడం కానీ ఇరుగలేదు. ఆతణీ స్వరీంచిన వానికి తనం లభించేది. కార్తమని అసంఖ్యాక పుత్రులూ పరశురాముని క్రోధాగ్నితో భస్మమై పోయారు కానీ ఏ జయభ్వజ శూరానేన, వృషభ, మధు, ఊర్ణితులనేవారు ఐముగురు మాత్రం మిగిలారు. ర్వజుని పుత్రుడైన తాల జంఘునికి కలిగిన నూరుగురు పుత్రులూ తాల జంఘ క్షీతియతో భాగ్యతి గాంచారు. బౌర్వ మహార్షి వ్రభావ సహకారాలతో సగర చక్రవర్తి వీకండరినీ చేశాడు. వీరిలో మధునామకనికి నూరుగురు పుత్రులు కలిగారు. అందులో పెద్దవాడు వృష్టి, మ.వృష్టి యదువులు కారణంగానే యిం వంశానికి మాధవ, వార్షేయ, యాదవ సామాలు ప్రసిద్ధి ఇయ. యదువు కుమారుడు క్రోషు, ఆతని పుత్రుడు వృజినానుడు, వాని కుమారుడు శ్యాహి, కుతుంబు రుళేకుడు, ఆతని కుమారుడు చిత్ర రథుడు, వాని పుత్రుడు శచిభిందుడు. శచిభిందుగా సంపన్ముఢు, పరాక్రమశాలీ, భోగై శ్వర్యరూపీ అయి విరాజిల్చాడు. అతడు రణ, తురగ, కోళ, మాల, వత్త, వృక్ష, శక్తి, పాశ, మణి, చత్ర, విమానాలనే - చతుర్మాలకూ అధిపతి ఆయాడు. శచిభిందువు దశ సహస్ర సహశ్యలో వత్సు బాన్నారు. లో ఒక్కొక్కరికి అసంఖ్యాకంగా పుత్రులు కలిగారు. ఆతని సంతతి ఆగణితంగా వర్ధిల్లిర్చాధుక్కపునకు భర్యుడు, వానికి ఉఱనుడు కలిగారు. ఆతడు శత సంఖ్యలో ఆక్యమేళ లు చేశాడు. ఉఱన నందనుడైన రుచునకు షురుజిత్తు, చుక్క, రుక్కేము, చుట్టు, శ్యామము లతో కుమారుడి అయిదుగురు పుట్టారు. శ్యామమఘుని పతిన్న అయిన కై బ్యాంకు భీతిల్లి - నం లేక పోయినా ఆతడు పునః వివాహం చేసుకోలేదు. ఒకానోకప్పుడు శత్రు మందిరం జయించి దముండి భోజ్య అనే పేరు గల కన్యను తనతో రథంమీద తీసుకురాగా ఆతని పతిన్న కై బ్యాంకి - “కపటీ! నా స్తానంలో మరొకతెను కూర్చో బెట్టుకుని తీసుకు వచ్చావా?” కలోరంగా వలుకుటూడగా శ్యామమఘుడు - “శామె నీ కోడలు.” అని సమాధానం డు. అటి విశ్వ కై బ్యాంకప్పుడు - “గొడాలి నైన నాకు కోడలేమటి?” అటది. ఆతడు - “నీకు పుట్టబోయే పుత్రునికి యిమె భార్య అవుంది.” ఆన్న ఆ వ్రథ

ఒక విశ్వే దేవ, పిశరులు అమోదం తెరియజేశారు. తరువాత తైల్య కిదర్ప నామక కనగా ఆతనికే భోజ్యని యచ్చి పెళ్ళిజేశారు.

— ० —

శ్రీమద్భాగవత మహాపురాణము

స్కంధం-४ అధ్యాయం-24

విదర్ప వంశ వర్తన.

శకమహార్షి పటుకు తూన్నాదు — నరిక్షిన్నరేంద్రః విదర్ప రాజుకు భోజ్య వల్ల కుశ, రోమ పాద సామాలతో కుమారులు ముగ్గులు కలిగారు. రోమ పాడునకు బభ్రు ఆతనికి అతనికి ఉండిక, అతనికి చేది పుట్టారు. చేది వంశంలోనే దమపూష నందనుడైన శికు ములు పుట్టారు, క్రతు కుమారుడైన కుంటికి దంపై, వానికి నిర్వాతి, ఆతనికి దశార్థు. వానికి ఉమ ఆతనికి జీమూతుడు ఆతనికి వికృతి, వానికి భీమరథుడు, ఆతనికి నవరథుడు, ఆతనికి ఉమ వానికి శతుని ఆతనికి కరంభి వానికి దేవరాతుడు, ఆతనికి దేవ త్రైతురు వానికి మహు, ఉతువంతుడు వానికి అసువు అతనికి పురుషోత్తురు, వానికి ఆయువు అతనికి పుట్టీన సాత్యు తజమాన, భజి, దివ్య, వృష్టి, దేవావృత, అంధక, మహా భోష సామాలతో ఏదుగురు ఉఱు కలిగారు. అందులో భజమానునికి యిర్వ్యరు భార్యలు. అందులో ప్రథమ పత్నికి కంకణుడు. ధృష్టిడు అన్న పేర్లు గం కుమార్లు ముగ్గులు కలిగారు, రెండవ పత్నికి నీ, ఆజిత జితు, సహాన్ జితు అన్న పేర్లలో కుమారులు ముగ్గులు కలిగారు. దేవాందముడైన బిభు దేవా వృథుడు ఊరం సుంది వెలువదే శబ్దాలను మనం ఆలకించునట్టే మాం నుండి కనిపించే దృశ్యాలను సందర్శించ గలడని చెబుతారు. బభ్రువు మానవ ఉకాగ దేవా వృథుడు దైవ సముద్రిగా శ్యాతి గాంచారు. వీరిద్దరూ మహాత్ముల ఉవదేశాలు వరమపదం పొందారు. సాత్యత నందనుడైన మహా భోషదు వరమ ధార్మికుడు. భోషవంక

లు వర్ధిల్లినది కూడ యాయన వల్లనే. వృష్టికి నుమిత్రుడు, పరంతపుడు, యుధాజిత్తు – పేర్లతో కుమారులు ముగ్గుల్లి కలిగారు. యుధాజిత్తు ఇని, అనమిత్రులని యచ్చువురు, కలిగారు. అనజిత్తుని పుతుడు నిమ్మి – ఆతని కుమారులు సత్రాజిత్తు, ప్రసేజిత్తురు. ఇనికి సత్యుడు, ఆతనికి యుయుధాసుడూ కలిగారు. సాత్యకి నామ ప్రశ్నాత్మడైన పత్రుండు ఇయుడు, ఆతని కుమారుడు తణి వాని పుత్రుండు యుగంఫరుడు. అనమిత్రుని పత్రుండైన పృష్ఠికి శ్వాసంగ్రహించి, చిత్రిరథ నామాలు కల కుమారు లిద్దరు కలిగారు. గ్రనికి భార్య అయిన గాంధిని యంతు ఆక్షారుడు, అనంగుడు, సారమేయుడు, మృదు మృదు విదుడు, గిరి, ఉర్మి పృథ్వుడు, సుకర్ముడు, క్షేత్రోపేతుడు, అరి మర్మనుడు, శత్రు . గంధమాడనుడు, ప్రతి బాహువు – ఆనే పేర్లతో కుమారులు పదమూడు మండి పుట్టారు. నుబీర – ఆనే పేచు గల కన్య పుట్టింది. ఆక్షారునికి దేవవాసుడు, ఉపదేవుడు – ఆని ఇంద్రులు కలిగారు. శ్వాసలు నందనుడైన చిత్ర తథునికి ప్పథు, విమూర్ఖ అదిగా గల పృష్ఠి పథాయిన కుమారులు అనేక మండి కలిగాయి. సాత్యుత పుతుడైన అంధకనికి కుతుర, త, తచి, కంటిక – లిహ్మా ఆన్న పేర్లు గల పుతులు శులగురు కలిగారు. అంటతో కుతుర్ ర్మా అతనికి విలోముడు, ఆతనికి కపోతరోముడు, ఆతనికి అనుహూ కలిగారు. అనుపతు – ఏ నామక గంధర్వునితో స్నేహితిం ఏప్పాడింది. అనుపతు అంధకుడు, ఆతనికి దుంటులి, అరిదోతనుడు, వానికి శ్విసర్వము, ఆతనికి ఆహుకుడు ఆనే పుతుడు. ఆహుకి ఆనే పేచు ర్యాయు పుట్టారు. ఆహుకునకు దేవుడు, ఉగ్రసేనుడు ఆని యాచువురు కుమారులు కలి అ దేవకునకే దేవవాన్, ఉపదేవ, నుదేవ, దేవ శర్ధన నామాలతో సఱగురు పుతులు కలి ఆతనికే తుతదేవా, శాంతిదేవా, ఉపదేవా, శ్రీదేవా, దేవ రషీతా, సహదేవా, దేవకి నామాడుగురు తమారెలు కలిగారు. పీరండరినీ వసుదేశ్వరే పరిణయ మాదాడు.

ఉగ్రసేనునికి కంస, సుమా, న్యుగోధ కంక, శంతు, సుపూర్ణ, విస్మయ, అత నామాలతో కుమారులు లొమ్ముండుగురు కలిగారు. ఇంకా కంసా, కంపతీ, కంకా, రాష్ట్రపారికా. – ఆనే కుమారెలై దుగురు పుట్టారు. వారిని వసుదేవ సోదరులైన దేవులు పెళ్ళి చేసుకున్నారు. చిత్రరథుని పుతుడైన విమూర్ఖునకు శూరుడు. ఆతనికి భజమా అతనికి ఇని, ఆతనికి స్వయంభోజుడు, ఆతనికి హృదీకుడు, ఆతనికి దేవభావువు, శత

న, కృతవర్ణ ఆన్ని పేర్లతో ముగ్గులు తుమారుఱు కలిగారు. దేవమీథుని భార్య మారిష. పనుదేవ, దేవభాగ, దేవక్రవ, ఆనక, సృంబయ, శ్యామక, కంక, శమిక, వత్సక, రమాతలో కుమారులు పది మంది కలిగారు. వీరందరూ పుణ్యాంత్రులే. పనుదేవుని ఇనన దేవ దుండుభులు స్వయంగా గ్రమోగదం వల్ల అతనికి ‘అనక దుండులి’ అన్న పేరుకూడ తి చెందింది. అతనికి పృతి (కుంటి) క్రతదేవా, క్రతక్తిరి, క్రతక్రవా, రాజుదిదేవీ పేర్లతో లక్షుగురు సోదరిములు ఇండె వారు. శూర సేనునికి కుంతిభోజుడనే మహారాజుతో ఎం వుంది. అతనికి సంతతి లేకపోవడం వల్ల తన సంతతిలో జ్యేష్ఠురాలైన పృతసు దత్తత డు. కుంతిభోజుని బోషుణలో ఆమెకు కుంతి నామం సార్ధకమైనది. కన్యగా వుంచగా కుంతి మణి సేపించి మెప్పించి దేవతలను వ్రత్యాంశు చేసుకుని వరాలు పొందే మంత్రాన్ని గపిం చూట్టు చావర్య. తీస్తే స్వభావాలు కూరణంగా ఆమె మంత్ర వ్రథావాన్ని పరిషించాలని క్ష దేవత అఱువ భాస్కరుని అహ్వానించగా అతడు వ్రత్యాంశు మహదతో కుంతి ఆచేరు - సూర్యదేవా; సేను మంత్ర వ్రథావం చూడాలని పిలచాను. నస్తు తమించి పీరు !.” అన విని అదిత్యుడు - ‘దేపీః నా డర్యకం పృతాపోధు. సీ కన్యాత్యం దోషం కాకుడి పుతుళ్ళే ప్రసాదిస్తాసు” అంటానే కుంతికి గర్వాన్ని ప్రసాదించాడు. తత్పము కుంతికిభాను సమ తేణ్ణాలియైన పుత్రు దుద్ధవించగా ఆమె లోకావవాద భీతిచే ఆ శుచ్ఛప్రోతో పెట్టి నదిలో విడిచి వేసింది. తరువాత ఆమె పాండురాజును పరిణయం చేసుకుంచి. పరాక్రమి. అఱువ వాడు పొందు రాజు.

* * * *

పృథివీ దేవును కరూష దేశాదినాభుదైన వృద్ధ శర్మ పరిణయం చేసుకు. సనకాదులచే శాపగ్రస్తుడైన వైకుంర ద్వారపాలుడే హిరణ్యకుండై యామె గర్వాన వక్త్ర నామంతో పుట్టాడు. కుత్ర క్తిరిని కేకయ దేశపాలకుదైన ధృష్టకేతువు పరిణయికు. ఈమె వల్ల సంతనర్దనాది కేకయ దేశాదినాభు అఱుదుగురూ జన్మించారు. శాశ్వదిదేవిని వ్యదన్న రాజవత్రుడు పరిణయం చేసుకున్నాడు. ఆమెకు విందుడు, అనువిందుడు అన్న

ల తమారులు యిద్దరు పుట్టారు. వారే అవంతి దేళన్ని పాలించారు. త్రుత దేవను చేడి రథవైన దమ మౌషుదు పెళ్ళి చేసుకొన్నాడు. అమె ప్రతుదే శిఖపాశదు.

వసుదేవుని భార్య ఆయన దేవ భాగయందు చిత్రకేతు, బృహద్వాల నామాలతో తమారు పుట్టారు. దేవకవుని భార్య ఆయన కంసవతి వల్ల నుచీర, యిష్టమంతులని యిద్దరు కలిగారు. అనుని భార్య యగు కంక వల్ల శత్రుజిత్తు పురుషిత్తు నామాలతో యద్దరు కలిగారు. సృంయ రాష్ట్రీ పాలిక దంపతులకు వృష దుర్గుర్వణాది తమారులు కొందరు. శ్యామక శూరభూమి దంపతులకు హరికేశ, హిరణ్యక్ష నామాలు కల పుత్రులు యిద్దరు. వత్సునుకు మిత్రకేశి అనే జపురన వల్ల వృక్షాది తమారులు కొందరు కలగగారో వృకునకు దూర్యాకీ వల్ల తత్క, పుష్మర జాలాది తమారులు పుట్టారు. శమీకుని భార్య నుచామిని నుచుత్త, అర్ధన పాలాది పుత్రులను కన్నుది. కటుని భార్య ఆయన కర్ణిక యుతుదామ, ఇయుడు అన్న పేర్లతో తమారు లిద్దరు పుట్టారు. హౌరాబి, రోహిణి, భద్రా, రోచనా ఇలా, దేవకీ_అదిగా గల వారు వసుదేవ వత్సులే. వసుదేవునకు రోహిణి గర్వం బిలరామ, గద, సారణ, దుర్గుద, విషుల, ధృవ, కృతాది తమారులు కలిగారు. హౌరవి మాత, సుత్రద భద్రవాహా, దుర్గుద, భద్రాదిగా గల వారు వన్నెండు మంది పుత్రులు. నంద, ఉపనంద, కృతక, శూరాదులు మదిర వల్ల పుట్టారు. కొసల్య వల్ల వంకోద్దర కేశి పుతుడు. ఆతడు రోచన వల్ల హాస్త, హౌమాంగద, ఇశ, వల్ల, ఉరవల్మి_దు కన్నుడు. వసుదేవునికి ధృతదేవ వల్ల విష్ణుసుధు, కాంతదేవ వల్ల శ్రమ, ప్రతి కృతాదులూ చారు. ఉపదేవ పుతులైన కల్ప వర్షాది తమార్చు వది మంది రాజు లయ్యారు. శ్రీదేవికి హంస, నువంశాది తమారులు అరుగురు కలిగారు. స్వయంగా ధర్మదేవత ఆష్ట వసుఫులను నింప జేసివట్లు దేవరకీత గదాది నవ పుత్రులను ప్రభవింప జేసింది. అల్లే సహదేవ వల్ల కేవనికి పురు వితుకాది తమారులు ఎనిమిది మంది కలిగారు. పరమోదర గుణదైన వసు కి దేవకి వల్ల కూడ ఎనమందుగురు పుత్రులు ప్రవరించారు. అందులో కీర్తిమంతుడు, ఔడు, భద్రనేనుడు, బుజావు, సంమర్దనుడు భద్రుడు, జేషావతార మూర్ఖి ఆయన బల దు_ఈ దేవకి వసుదేవుల అష్టమ తమారుదే పాషాంశురాత్మకుడైన శ్రీకృష్ణ చందులు.

న్న రేంద్రా! నీ పితామహి అఱున సుభద్రాదేవి కూడ వసుదేవుని ప్రతికయే, భర్తిం జీసించి కంతో పాపం వ్యుల్లి నప్పుడల్లా వరమాత్మై యా లోకంతో ప్రాదుర్భవిస్తూ వుంటాడు.

సర్వ శక్తి సంపన్ను దూ, సర్వ త్రప్తయు, ఆనంగుడూ అఱున వరమాత్మకు, ఆత్మ స్వరూప యొగ మాయ వినా అన్య కారణం లేదు. ఆ దేవాది దేవుని మాయ విలాసమే జీవుల స్తోతి, లయాతు కారణమై వుంది. ఆ వరమాత్మై యొక్క అనుగ్రహమే మాయాతిత అత్మానుసంధాన రూపమైన మోక్షానికి కారణము. అనురులు రాజువేషదారులై అగణిత జీవే నేనలతో భూమండలాన్ని ఆక్రమించి సజ్జనులనూ, ప్రజలనూ వేదిస్తూ వేద విరుద్ధము వ్యాపింప జీయ సాగిన నాదే కేషావారుడైన బిలభామునితో నహా శ్రీమన్నారాయణ సుదు భూమండలంతో శ్రీ కృష్ణ స్వరూపంతో ఆవతరించాడు. శ్రీకృష్ణ దేవుని లీలలను లు సయితం మనసా ప్రయత్నించి అనుమానాది ప్రమాణాల వల్ల కూడ గ్రహించ మోనం వహించారు. భూభారాన్ని వరమాత్మై—వరన శవణ, మనస, ఘోజు మాల మాత్రంతో పాపాలను నాళనంచేయునట్టి తక పాపన లీలా భూయిష్టమైన దివ్య గాథన రూపంతో — కలియుగ మానవ తరణోపాయర్థం ప్రసాదించాడు.

శ్రీకృష్ణ దివ్య కథామృత పాప మాత్రంచే మానవ మాత్రులు పవిత్రు అవుతారు ఈ గృతం సజ్జనుల శ్రవణంగా దియాలకు సాక్షిత్తు అంతృత ప్రశాయమే. జీవితంతో ఒక్క శ్రీ కృష్ణ కథామృతాన్ని కర్మాంజలితో పాపం చేపే మనుష్యమాత్రుని కర్కు వానననాయిం నిర్మాత మషుతుంది. భోజ, వృష్ణి, అందరక, మధు, శూరసేన, దాశర్థు కురు స్నేధయ రాదులయిన పీరు ఇందరూ నిరంతరం కృష్ణ లీలలను ల్యాప్లించేవారు. మనోహర శ్యాము ఇ మూర్తి అఱున శ్రీకృష్ణ చంద్రుని మండస్మిత్తు వదనార విందమూ, ఆ దేవ దేవుడు ఇతి మధుర చిత్తపుత్తితో, అనుగ్రహ ఘూర్చ పాటేతో, పీర పరాక్రమ ఘూర్చమైన లీలలతో మృగ మండలానికి వరమాతండ్రాన్ని ప్రసాదించాడు. శ్యామముందరుని వచనారవిందం మధు రథుర మయింది. మకర కుండల నుళోభిత కర్మాపచే సౌందర్య శోభిత కపోల భాగంతో. శ్యామ నుండర వదనార విందాన్ని — సర్వదా దర్శించే భాగ్యకాలురకు కూడ తృప్తి కలిగేది ఆ నుండర వదనారవింద మాధుర్యాన్ని పాపం చేయడంతో మగ్నమైన నైత్రాకు రెపు

శ్రీమద్వాగవత మహాపురాణము

ఏన్చితే ఆందుకు కౌరణుడైన నిమి యందు ఆగ్రహం కలిగి వుండే వారు – ఆ జనులు ర్థయిషో త్రముడైన భగవానుడు మధురా నగరంలో పనుదేవ మందిరంలోనే ఆవతరించినా వ వుండక గోకులంలో నందుని సుందర మందిరంలో వుంటూ – ఆక్క దుండే విశ్వద్వాంత న గో, గోపికలను అనుగ్రహించడమే ప్రదాన తయ్యంగా చరించాడు. లక్ష్మిం శ్వార్తి మధురా నగరానికి మరలి వచ్చి మధుర, ద్వారకా నగరాలలో వుంటూలోక కంటకులైన స్తుతిను ఆనేక మందిని అంతం చేసి – సహస్రాల సంబ్యుతో త్రీతు పరిణయ మాటి సంతోసాన్ని ప్రతిషింప జేశాడు. అంతేకాదు అత్యు సాజ్ఞత్వార యోగ్యమైన వేద నృ స్థాపించడానికి స్వయంగా తాను యాగానికం ద్వారా స్వాత్మారథవతో విశ్వంలో వేద నృ స్థాపించాడు. తుఱిష్టతంలో కౌరవ పాందవ శంక్రాంతంలో భూభారాన్ని విశేషంగా రాడు. తద్వాదంలో విశేష భాగం భూభారాన్ని హరించాడు. తన దృక్పసార మాత్రంచే ఆషోషిణీ సేనలను నాళనం చేసి-విషయాన్ని అర్జునునకు ప్రసాదించి ఆతనికీర్తి దళ యొప్పు చేశాడు. పర్యాపసానంలో ఉద్ధవునికి అత్యు తత్క్షేపదేశం చేసి స్వధామం చేశాడు.

‘నవమ స్కృతం సమా ప్రము,

